Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет
Установа освіти “Білоруський торгово−економічний університет
споживчої кооперації”
University “PERSPECTIVA-INT”, Moldova
Vidzeme University of Applied Sciences, Latvia
Львівський національний аграрний університет
Херсонський національний технічний університет

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ І ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ОСВІТНЬО-НАУКОВІ ТА ВИРОБНИЧІ ЗАСАДИ

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

м. Миколаїв, 22-24 листопада 2017 року

Миколаїв
2017

УДК 657-024.11:658.1
О-16

Друкується за рішенням вченої ради обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету (протокол № 3 від 21.11.2017 р.).

Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: освітньо-наукові та виробничі засади : Матеріали II Міжнарод. наук.-практ. конф., 22-24 листопада 2017 р., Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2017. – 400 с.

Посвідчення про державну реєстрацію Міжнародної науково-практичної конференції "Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні та євроінтеграційні аспекти" видане УкрІНТЕІ № 58 від 26 січня 2017 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шебанін В.С., д.т.н., професор, академік НААН, ректор МНАУ; **Крайждан А.В.,** д.іст.н., професор ректор університета "PERSPECTIVA-INT"; **Новіков О.Є.,** д.е.н., доцент, проректор з наукової роботи МНАУ; **Бобович А.П.,** к.е.н., доцент, проректор з наукової роботи та інновацій УО "БТЕУСК"; **Савіна Г.Г.,** д.е.н., професор, проректор з наукової роботи ХНТУ; **Вишневська О.М.,** д.е.н., професор, декан обліково-фінансового факультету МНАУ; **Астаф'єва В.О.,** к.е.н., доцент, декан обліково-фінансового факультету УО "БТЕУСК"; **Андерсонс А.,** к.е.н., доцент, декан факультету суспільства і науки Видземського університету прикладних наук; **Потриваєва Н.В.,** д.е.н., професор, завідувач науково-дослідним відділом МНАУ; **Ксьонжик І.В.,** д.е.н., доцент, заступник декана обліково-фінансового факультету з наукової роботи МНАУ; **Брик Г.В.,** к.е.н., доцент, заступник декана економічного факультету з наукової роботи ЛНАУ; **Дубініна М.В.,** д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування МНАУ; **Пономаренко П.Г.**, к.е.н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку УО "БТЕУСК"; **Сіренко Н.М.,** д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування МНАУ; **Волосюк Ю.В.,** к.т.н., доцент, завідувач кафедри інформаційних систем і технологій МНАУ; **Ханстантинов В.О.,** д-р політ. н., професор, завідувач кафедрою економічної теорії і суспільних наук МНАУ; **Березовська Т.В.,** к. іст. н., доцент, завідувач кафедрою українознавства МНАУ.

У збірнику наведено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: освітньо-наукові та виробничі засади", де викладено результати наукових досліджень НПП і здобувачів вищої освіти вітчизняних та зарубіжних ВНЗ.

Результати можуть бути використані для подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

© Миколаївський національний аграрний університет, 2017

Шановні учасники Міжнародної науково-практичної конференції!

Поступова інтеграція України до європейської спільноти призвела до реформування освітніх процесів в нашій країні, зробила можливим входження національної системи вищої освіти до європейського освітнього простору, формування якого відбувається відповідно до основних принципів і завдань Болонського процесу.

Гармонізація вітчизняної системи вищої освіти з європейськими освітніми стандартами дала молоді можливість, у відповідності з основними пріоритетами розвитку Єдиного Європейського простору вищої освіти, широкого і прозорого вибору високоякісних освітніх програм, посилила конкурентоспроможність і привабливість вищої освіти, активізувала академічну мобільність, запровадила процес визнання дипломів між країнами ЄС і країнами Східного партнерства. Разом з тим, необхідно відмітити, що процеси інтеграції освітніх систем не повинні порушувати культурних і національних традицій.

Але будь-які зміни в освітній сфері, як і у всіх інших сферах суспільного, політичного та економічного життя країни, неможливі без їх практичної апробації. Тому значна увага держави, наукової спільноти, представників бізнесу повинна приділятися проведенню різнопланових заходів, дискусій і обговорень, у тому числі і в рамках міжнародних конференцій. Це сприятиме підвищенню якості реформ, що впроваджуються в Україні.

Бажаю всім учасникам Міжнародної конференції плідної праці, цікавих дискусій, творчих успіхів, нових ідей та їх обов'язкової реалізації. Сподіваюсь, що співпраця із вченими Миколаївського національного аграрного університету буде спонукати до реалізації спільних проектів і пошуків, поширення знань, інтеграції освіти, науки і виробництва.

Ректор Миколаївського
національного аграрного університету *В.С. Шебанін*

СЕКЦІЯ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Дубініна М. В.
Д-р екон. наук, доцент,
зав. кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Dubinina@mnau.edu.ua
Дубінін В. А.
Канд. військових наук, доцент,
Миколаївський національний університет кораблебудування
ім. адм. Макарова,
м. Миколаїв, Україна

НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ КАДРОВОГО АУДИТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Розглянуто наукові підходи до визначення необхідності кадрового аудиту та процедури його проведення. Вироблено рекомендації щодо можливих перспектив впровадження процедури проведення кадрового аудиту.
Ключові слова: кадровий аудит; незалежний контроль; персонал.

Кадровий аудит, як інструмент здійснення незалежного контролю, не замінюючи інші види аудиту, адресований, перш за все, комерційним підприємствам і організаціям, які цікавляться наскільки правильно і ефективно, використовуються їх людські ресурси. Виходячи з цього, моніторинг в області людських ресурсів, що проводиться аудиторами, охоплює коло питань, по якому повинні проводитися періодичний збір, узагальнення, аналіз кадрової інформації, а також розробка конкретних рекомендацій для прийняття стратегічних і тактичних рішень керівництвом підприємства.

У більшості робіт проблеми кадрового аудиту розглядаються з боку кадрового менеджменту або управління персоналом. Застосування кадрового аудиту дозволяє на основі системного аналізу соціально-кадрових процесів діагностувати ефективність діяльності персоналу, виявляти механізми стримування, розробляти економічно обґрунтовані методи управління

людськими ресурсами [1].

В процесі діагностики персоналу використовуються оціночні ознаки і критерії, що характеризують стан системи управління, з метою прогнозування можливих відхилень і запобігання порушень нормального режиму праці працівників. Діагностика є своєрідним інструментом регулювання системи управління персоналом, що забезпечує зворотний зв'язок в контурних межах управління.

Кадровий аудит є інноваційною технологією, важливим інструментом організаційного розвитку, оскільки дозволяє практиці управління ефективно використовувати найсучасніші наукові розробки в рішенні відомих управлінських проблем, пошуку і розробці нових.

На сьогоднішній день відсутня комплекс нормативно-методичних документів, чітко регламентують організацію і ведення кадрового обліку та кадрового діловодства. У діючих нормативних актах, що регламентують кадровий облік і кадрове діловодство, існує ряд невирішених питань, а саме: не визначені об'єкти та завдання обліку кадрів, основні вимоги до ведення кадрового обліку; відсутні єдині підходи до уніфікації та стандартизації документів кадрового обліку; не закріплений порядок затвердження локальних нормативних актів організації, пов’язаних з трудовими відносинами; не затверджена система організації документообігу кадрової служби [2].

Зовнішній кадровий аудит, проведений аудиторськими організаціями, видається доцільним розглядати в системі інших послуг, що надаються аудиторською організацією, як окрему, тобто самостійну, послугу або як складову аудиту розрахунків з персоналом в рамках аудиту бухгалтерської (фінансової) звітності.

Для характеристики стану використання трудових ресурсів, виявлення резервів збільшення обсягу виробництва і підвищення рентабельності роботи необхідно проаналізувати такі показники: чисельність персоналу, зміна її структури, професійна підготовленість, плинність кадрів; використання

робітниками і службовцями робочого часу, стан трудової дисципліни; продуктивність праці; фонд оплати праці, середня заробітна плата працівників і трудомісткість продукції. Як правило, всі ці показники є в існуючих на підприємствах інформаційних системах [2].

Організація і впровадження системи кадрового аудиту на підприємстві дозволить: - здійснювати поточний контроль стану персоналу підприємства в усіх напрямках системи управління; - чітко формулювати проблеми пов'язані зі станом кадрів підприємства; - оперативно вирішувати проблеми системи управління кадрами підприємства; - підвищити ефективність прийняття управлінських рішень; - підготувати інформаційну базу для проведення зовнішньої аудиторської перевірки соціально-трудових відносин, а також розширити інформаційне наповнення соціального звіту підприємства; - привести до можливості використання результат внутрішньої перевірки при проведенні зовнішнього аудиту в сфері праці. Впровадження системи кадрового аудиту дозволяє керівництву, власникам підприємства розташовувати комплексної, деталізованої і конкретною інформацією станом системи управління кадрами, як одного з індикаторів економічного стану підприємства, оптимізації вирішення проблем в цій галузі, підвищенню ефективності системи управління кадрами підприємства.

Список використаних джерел:

1. Дехтярьов С. М. Теоретичні та методологічні аспекти досліджень аудиту у сфері праці / С. М. Дехтярьов / Теоретичні та практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2012. – Випуск 2. Т. 1. – С.147–150.

2. Жуковська В. Теоретико-методологічні засади кадрового аудиту / В. Жуковська // Вісник Київського торговельно-економічного університету. – 2010. – № 4. – С. 48–56.

3. Міждисциплінарний словник з менеджменту / За ред. Д. М. Черваньова, О. І. Жилінської. – К.: Нічлава, 2011. – 624 с.

M. Dubinina. The necessity of human audit care in modern conditions.

Summary

Scientific approaches to determining the necessity of personnel audit and its procedures are considered. Recommendations on possible perspectives of implementation of the procedure of personnel audit are made.

Key words: personnel audit; independent control; personnel.

Бурко К. В.
Асистент кафедри бухгалтерського обліку,
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця, Україна
k.burko@i.ua

ЗАВДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Визначено, що однією з найважливіших умов удосконалення управління земельними ресурсами та земельними відносинами є поліпшення його інформаційного забезпечення, основою якого є дані бухгалтерського обліку. Запропоновано систематизувати завдання бухгалтерського обліку в сфері земельних відносин за видами обліку та за об'єктами.

Ключові слова: земля, земельні відносини, управління, облік, об'єкти обліку, завдання обліку.

Враховуючи різноманітність характеристик землі, подальшу трансформацію відносин власності на землю та форм господарювання в аграрній сфері, перед обліком постає низка нових завдань, які він має вирішувати.

Бухгалтерський облік землі та господарських операцій, які виникають в процесі її використання – це проблема, на вирішення якої спрямовані значні зусилля науковців. Вагомий внесок вчених здійснено у розв'язання комплексу теоретичних, методологічних та практичних питань бухгалтерського обліку і контролю земельних ресурсів.

Відзначаючи здобутки, слід наголосити, що засади правового механізму вдосконалення бухгалтерського обліку земельних ресурсів залишаються значною мірою дискусійними. Потребують системності дослідження ряду питань як теоретичного так практичного змісту. Зокрема відсутня систематизація завдань, що стоять перед бухгалтерським обліком з метою задоволення потреби в інформації про стан та використання земельних ділянок в Україні, необхідної як для стратегічного і оперативного управління, так і для контролю.

В Україні управління земельними ресурсами є ключовою проблемою земельної реформи, яка була розпочата ще у 1990 році з прийняття Постанови Верховної Ради УРСР «Про земельну реформу» [1], та продовжує

здійснюватися в напрямку проведення ефективної аграрної політики, що зазначено у стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [2].

Від ефективності державної політики регулювання земельних відносин залежить як розвиток економічних параметрів у середині держави, так і її позиція на світовій арені. Однак, первинною ланкою у створенні єдиного інформаційного середовища про земельні ресурси повинні бути власники землі та землекористувачі – сільськогосподарські підприємства, що фіксуватимуть, оброблятимуть та здійснюватимуть передачу інформації про правовий, господарський та природний стан земельних ресурсів на інші рівні управління шляхом організації бухгалтерського обліку та звітності.

Дані оперативно-технічного та бухгалтерського обліку підприємства містять економічні, агротехнічні та інші показники, що характеризують реальний стан земель в аграрному підприємстві, та надають можливість проаналізувати рівень їх використання.

Метою бухгалтерського обліку земельних ресурсів є одночасне задоволення потреби внутрішніх та зовнішніх користувачів у вихідній інформації для здійснення управління.

Для досягнення означеної мети, в сфері земельних відносин, бухгалтерський облік вирішує ряд завдань серед яких виділяють:

- забезпечення повноти і достовірності оцінки щодо наявності і використання земельних ресурсів;
- забезпечення документального оформлення і своєчасного відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій із землею;
- формування необхідної інформації в обліку і звітності про інноваційний розвиток землеробства.

За результатами дослідження можемо сказати, що процес збору та формування інформації для управління земельними відносинами на різних рівнях здійснюють усі види обліку (фінансовий, управлінський, податковий) за окремими об’єктами. Тому, з метою підвищення ефективності управління земельними відносинами та своєчасному запобіганню негативним явищам у

фінансово-господарській діяльності підприємств, пропонуємо систематизувати завдання бухгалтерського обліку в сфері земельних відносин за видами обліку та за об’єктами бухгалтерського обліку.

Інноваційні процеси в землеробстві шляхом інтеграції автоматизованих виробничих систем та автоматизованих систем бухгалтерського обліку дозволяють в режимі реального часу вести облік для кожної сфери діяльності і експортувати необхідне інформаційне забезпечення. За таких умов, одним із завдань, що постає перед бухгалтерським обліком є інтерпретація та координація інформації, отриманої від інструментів супутникових вимірів відповідно до традиційних засобів і форм бухгалтерського обліку.

У подальшому, поглибленого дослідження вимагає конкретизація та систематизація завдань, що стоять перед бухгалтерським обліком для потреб управління земельними відносинами за кожним об’єктом.

Список використаних джерел:

1. Про земельну реформу: Постанова Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року № 563-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/563-12

2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015 – Заголовок з екрана.

K.Burko. Tasks of record-keeping in the field of the landed relations.

Summary

It is determined that one of the most important conditions of enhancement of management of land resources and land relations is improvement of its information support which is based on accounting data. It is proposed to systematize the tasks of accounting in the field of land relations by types of accounting and accounting objects

Keywords: land, land relationships, management, accounting, accounting objects, aims of accounting.

Горковенко І. В.
Канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва,
м. Харків, Україна
i.gorkovenko@ukr.net
Нежид Ю. С.
Магістр 2 року навчання,
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва,
м. Харків, Україна
e-mail: nezhidjulia13@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ОПЛАТИ ПРАЦІ ФРИЛАНСЕРІВ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В процесі дослідження було акцентовано увагу на особливо віддалену форму організації праці – фриланс. Досліджено законодавчу базу і визначено, що таке «фриланс» та «фрилансер», вивчено особливості оплати праці та оподаткування, наведено основні способи оплати праці та фактори, що впливають на рівень заробітної плати. Надано рекомендації щодо розвитку фрилансу та послабленню його негативних наслідків.

Ключові слова: фриланс, фрилансер, оплата праці, трудовий договір, цивільно-правовий договір.

На сьогодні в нашій державі відбуваються процеси, що пов’язані з інтеграцією України до європейського простору, вивченням та прийняттям практик соціально-економічного розвитку провідних країн Європи. Саме тому з розвитком співпраці іноземних суб’єктів господарювання з українськими фахівцями, яка відбувається на відстані за допомогою Інтернет-мережі отримала своє поширення така форма посередництво, як «фрилансер».

Актуальність досліджуваної теми полягає, у вивчення особливостей праці фрилансерів, як нового суб’єкта ринку та дослідження процесу оплати праці та оподаткування доходів для фрилансерів.

Метою дослідження є вивчення особливостей оплати праці фрилансерів під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності та специфіки оподаткування їхньої заробітної плати.

Здійснивши аналіз вітчизняного законодавства варто відмітити, що на законодавчому рівні трактування терміну «фриланс» та «фрилансер» чітко не визначено. На сучасному етапі лише в Листі Міністерства праці та соціальної

політики України надано визначення, що «фриланс» – це віддалена робота за допомогою мережі Інтернет, «фрилансер» – це вільний працівник (самозайнята особа), позаштатний працівник, який виконує разове замовлення або тимчасову роботу без зарахування до штату підприємства [1].

Найбільша частку інформації щодо діяльності фрилансерів можна знайти дослідивши існуючі біржі фрилансу, або на сайтах рекрутингових компаній. Наприклад на сайті рекрутингової компанії top$dev вказано, що найбільшу кількість замовлень для фрилансерів з України надають компанії з США, до першої п’ятірки також входять Великобританія, Австралія, Канада, Германія. Доля замовлень для інших країн не перевищує 2% [2].

Ринок фрилансу в Україні почав динамічно розвиватися з 2006 року. В період з 2006 по 2011 р. фрилансери заробили 38 млн дол. США. За наступні пять років ринок не просто швидко зріс, а змінився та стрімко злетів. В період з 2012 по 2017 рр. фрилансери заробили 262 млн. дол. США. Тож загалом – це 300 млн. дол. США за останні десять років. Фрилансери почали отримувати величезні доходи завдяки високій якості надання послуг і постійному розвитку своїх навичок, як в технічному плані, так і в правильності ці навички продати. За прогнозами спеціалістів, до 2020 р. приблизно 50% співробітників будуть працювати в форматі фрилансу.

Вибір оформлення відносин з фрилансером має не менш важливе значення, тому тут особливо важливо врахувати потреби та інтереси кожної із сторін. З фінансової точки зору більш вигідним для роботодавця є укладення цивільно-правового договору з фрилансером, який є фізичною особою – підприємцем. Це пов’язано з нарахуванням та утриманням податків та зборів, які здійснюються із заробітної плати найманого працівника або плати за цивільно-правовим договором «звичайної» фізичної особи. Причому підприємці на загальній системі оподаткування зобов’язані оплатити щомісячний мінімальний страховий внесок (у 2017 р. – 704 грн.) незалежно від факту отримання доходу у звітному місяці [3].

При цьому при укладенні цивільно-правового договору роботодавець економить на відпустках, преміях та інших додаткових виплатах, не несе ризики, пов'язані з простоєм, оформлює менше документації. Існує кілька способів оплати праці фрилансера: поштою, банківським переказом, онлайн-службами, грошовими переказами. Кожен з даних способів оплати праці має свої переваги та недоліки, більшість фрилансерів користуються онлайн-службами.

Фриланс є сучасною та прогресивною формою зайнятості. Він має велику кількість переваг. Тому сьогодні відбувається активний розвиток такої форми організації праці. Але діяльність фрилансерів сьогодні на законодавчому рівні повністю не врегульована. Тому необхідно підвищити соціальну активність фрилансерів, надавши їм можливість стати повноцінними учасниками суспільного життя. Перспектива подальших досліджень полягає у доведенні національного законодавства до вимог міжнародних норм, що дозволить вирішити проблему оподаткування оплати праці, захистити права працівників «фрилансерів» у сфері трудового законодавства, покращити якість укладання трудових договорів між вітчизняними і іноземними суб'єктами господарювання, що особливо важливо у світлі значного підвищення рівня відповідальності за порушення у сфері трудового законодавства України.

Список використаних джерел

1. Щодо проблем застосування актів законодавства про працю: Лист Міністерства праці та соціальної політики України № 105/13/116-08 від 15.05.2008р.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN43309.html
2. top$dev. Сервис поиска программистов, системных администраторов, тестировщиков, веб-дизайнеров [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://topsdev.org/
3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 110 5// [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1105-14

I. Gorkovenko, J. Nezhid. Peculiarities of freelancers' labor remuneration in the field of foreign economic activity.

Summary

In the process of research we focused our attention on a particularly distant form of labor organization – freelance. We have investigated the legislative base and have determined such

concepts as «freelance» and «freelancer». Also labor remuneration and taxation features were studied. Moreover we have given the main ways of labor remuneration and factors that influence the salary level. Recommendations as to freelance development and reduction of its negative effects are given.

Keywords: freelance, freelancer, labor remuneration, labor contract, civil law contract.

Гудзь Н. В.
Канд. екон. наук, доцент, доц. кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна,
hudznata@gmail.com

ПОРЯДОК ВІДОБРАЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Розглянуті проблеми відображення в обліку формування статутного капіталу підприємства.

Ключові слова: зареєстрований капітал, статутний капітал, неоплачений капітал, акціонерні товариства.

Порядок формування статутного капіталу, оцінки внесків засновників і відображення в обліку залежить від виду господарського товариства.

При створенні статутного капіталу акціонерного товариства, тобто в процесі продажу емітованих ним акцій, товариство може отримувати кошти, які є різницею між продажною (ринковою) і номінальною вартістю акцій.

В обліку необхідно спочатку відобразити надходження активів від засновників як внесків до статутного капіталу кредиторів. Облік формування статутного капіталу ведуть на рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал». Залишок за кредитом субрахунка 401 «Статутний капітал» повинен відповідати сумі статутного капіталу, зафіксованого в статуті й установчих документах.

Розглядаючи питання формування статутного капіталу підприємства, більшість науковців обмежується простою схемою:

Д-т 10,11,12,14,15,30,31,35 К-т 46 “Неоплачений капітал”

Д-т 46 “Неоплачений капітал” К-т 401“Статутний капітал”

Визначений установчими документами розмір статутного капіталу чи то акціонерного товариства, чи то будь-якого іншого господарського товариства у пасиві бухгалтерського балансу знаходить відображення у повній сумі незалежно від розміру коштів, що фактично надійшли від продажу акцій. Фінансова служба підприємства повинна слідкувати, щоб кошти надходили до статутного капіталу своєчасно і в повному обсязі. Законом передбачено, що протягом одного року з дня проголошення і реєстрації статутного капіталу він повинен бути сплачений повністю. Викуп акцій, а також внески часток у статутні капітали акціонери і учасники товариств можуть здійснювати не лише перерахуванням грошей чи готівкою, а й за рахунок натуральних внесків (майно, матеріальні активи).

На думку Голова С.Ф. на етапі формування внесків до статутного капіталу статутний капітал ще не затверджений установчими документами, а тому, спочатку внески відображаються як інший додатковий капітал чи заборгованість кредиторам [1, с. 310].

Аналогічної точки зору дотримуються Ігнатенко С., Боднарчук Р. [2]: «Коли щось вноситься до статутного фонду, – це означає виникнення певних зобов’язань у отримувача перед інвестором, який це щось вніс: останній стає співзасновником, набуває право одержувати дивіденди і брати участь у прийнятті рішень, та й зрештою – перетворюється на співвласника підприємства». Вони прирівнюють внески матеріальних цінностей в статутний капітал підприємства до бартерних операцій й пропонує використовувати для відображення в обліку зобов’язань за внесками в статутний капітал рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Твердження, що передача ТМЦ або цінних паперів до статутного капіталу емітента корпоративних прав нічим не відрізняється від «стандартного бартеру» суперечить вимогам нормативно-правових актів в частині предмету таких договорів, оскільки жодним із різновидів договорів купівлі-продажу не може передбачатися об’єднання майна сторін для

створення іншої юридичної особи і участі в підприємницькій діяльності цієї особи з метою отримання прибутку у вигляді дивідендів, тощо.

Саме на підставі норм ЦК України в Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій регламентується порядок відображення внесків засновників (учасників) до статутного капіталу підприємства, оскільки це підприємство є третьою особою по відношенню до зобов'язання, яке виникло із договору, укладеного іншими особами – засновниками (учасниками). Тому, замість кредиту рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками», що підлягає використанню для фіксування наслідків операцій з придбання товарно-матеріальних цінностей у вигляді зобов'язань покупця щодо компенсації продавцю вартості отриманих від нього ТМЦ, у бухгалтерському обліку емітента корпоративних прав для відображення інформації по надходженню внесків до статутного капіталу використовують кредит рахунку 46 «Неоплачений капітал».

Причому, кредитування рахунку 46 у зв'язку з оприбуткуванням отриманих ТМЦ, на відміну від кредитування рахунку 63 у кореспонденції з дебетом рахунків для обліку таких активів, здійснюється у зв'язку з погашенням заборгованості засновників (учасників) за внесками до статутного капіталу підприємства, а не у зв'язку з виникненням обов'язків у цього підприємства перед його засновниками (учасниками) щодо компенсації вартості отриманих майнових внесків (у т.ч. у вигляді ТМЦ).

Це викликано тим, що за допомогою кореспонденції рахунків Дебет рахунка 46 «Неоплачений капітал» та Кредит субрахунка 40 «Статутний капітал», яку здійснюють на підставі установчих документів підприємства, у бухгалтерському обліку відображають інформацію про право цього підприємства на отримання від його засновників (учасників) внесків у грошовій або майновій формі до статутного капіталу.

Список використанх джерел:

1. Голов С. Ф. Фінансовий облік : підручник. – К. : Лібра, 2005. – 976 с.
2. Ігнатенко С., Боднарчук Р. Про податкові аспекти внесків ТМЦ до статутного фонду // Бібліотека бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pro-u4ot.info/index.

N. Hudz. The order of viewing the formwork of the statute capital in the system of the accounting obligation.

Summary

The problems in the image of the formulation of the statutory capital.

Key words: imperious capital, registrations, statutory capital, joint ventures.

Довгань Ю. В.
Асистент кафедри економіки,
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця, Україна
yudovhan@gmail.com

МІСЦЕ І РОЛЬ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В ОЦІНЦІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Викладено результати дослідження місця і ролі аналізу фінансового стану підприємства як ключової складової основних методик оцінки рівня інвестиційної привабливості та можливостей застосування його результатів для зростання обсягів залучення інвестицій.

Ключові слова: аналіз фінансового стану, інвестиційна привабливість, методики оцінки, підприємство.

Стратегічні пріоритети розвитку усіх галузей національної економіки, серед яких надзвичайно важливе місце займає аграрно-промисловий комплекс, передбачають суттєве зростання обсягів залучення та підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів, що потребує поліпшення інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості регіонів, галузей та суб'єктів господарювання.

Для потенційного інвестора підготовка до прийняття інвестиційного рішення передбачає пошук та вибір напрямів, структури і обсягів інвестування, проведення аналітичної оцінки інвестиційної привабливості об'єктів інвестування, розрахунку прогнозних та перспективних фінансово-економічних показників ефективності потенційного інвестування з використанням сучасних науково-обґрунтованих методик і врахуванням

наявності достатньої, однозначної та достовірної вхідної інформації.

Найчастіше для оцінки та управління інвестиційною привабливістю вітчизняні підприємства використовують класичну систему показників фінансового стану [4, с. 92].

Результати вивчення основних підходів до формування методик оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств підтверджують, що ретроспективний аналіз фінансового стану потенційного об'єкту інвестування є ключовою та невід'ємною їхньою складовою, оскільки саме він надає інвестору важливу для нього інформацію про головні фінансові результати діяльності, ділової активності та фінансової спроможності підприємства. Практичне застосування методик оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства передбачає необхідність обов'язкового проведення аналізу його фінансового стану.

Схема аналізу фінансового стану підприємства, відповідно до [1, 2, 3], включає наступні складові:

1. Аналіз ліквідності (коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, чистий оборотний капітал).

2. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) (коефіцієнт платоспроможності; коефіцієнт фінансування; коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами; коефіцієнт маневреності власного капіталу).

3. Аналіз ділової активності (коефіцієнт оборотності запасів; коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості).

4. Аналіз рентабельності (коефіцієнт рентабельності активів; коефіцієнт рентабельності власного капіталу; коефіцієнт рентабельності продажу).

5. Аналіз оборотності активів, оборотних засобів та власного капіталу (коефіцієнт оборотності активів; коефіцієнт оборотності основних засобів; коефіцієнт оборотності власного капіталу).

Проведена аналітична оцінка фінансового стану досліджуваного

підприємства ПрАТ «Вінницький ОЖК» дозволила зробити висновок про загальну тенденцію до покращення рівня його інвестиційної привабливості. Різке зниження показників рентабельності підприємства в кризовому 2014 році хоч і викликало певні занепокоєння, однак, зважаючи на загальнонаціональні економічні тенденції, вчасно прийняті та реалізовані управлінські рішення менеджменту підприємства дозволили спочатку стабілізували ситуацію в 2015-2016 роках та зробити прогноз на її покращення вже за результатами 2017 року.

Інтерпретація та застосування результатів аналізу фінансового стану в оцінці потенційного об'єкту інвестування залежить від обраної інвестором, власником, менеджментом або іншими зацікавленими особами методики оцінки. Традиційне використання стохастичних і детермінованих моделей аналізу показників фінансового стану підприємств за умови відсутності чи обмеженості доступу до повної та достовірної статистичної, фінансової та бухгалтерської інформації про потенційні об'єкти інвестування, може бути ефективно доповнено завдяки використанню для оцінки економіко-математичних моделей, заснованих на теорії нечітких множин. Комбінація цих підходів дозволить побудувати найбільш адекватну модель оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств та віднайти дієві практичні кроки для його підвищення.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств затверджені розпорядженням Центральної спілки споживчих товариств України від 28.07.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uazakon.com/big/text892.

2. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства затверджені наказом Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://me.kmu.gov.ua/file/link/75465/

3. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації затверджене наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України № 49/121 від 26.01.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/ z0121-01.

4. Чернецька О. В. Модельний інструментарій оцінки інвестиційної привабливості підприємства в рамках вартісно-орієнтованого управління / О. В. Чернецька // Бізнесінформ. – № 9. – 2016. – С. 92-99.

Y. Dovhan. Position and significance of financial condition analysis in assessing investment attractiveness of the enterprise.

Summary

Results of the research on the place and role of analysis of the financial condition of the enterprise as a key component of the main methods of assessing the level of investment attractiveness and opportunities of using its results for increasing the volume of investment attraction are presented.

Key words: analysis of financial condition, investment attractiveness, methods of evaluation, enterprise.

Зінкевич А. Л.
Магістр спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит",
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
zinkevich_nastya@mail.ua
Галкін В. В.
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглядаються питання щодо аналізу фінансових результатів в системі управління сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах. Визначено основні методи аналізу фінансових результатів.

Ключові слова: фінансові результати, прибуток, збиток, конкурентоспроможність, оцінка.

Фінансові результати займають центральне місце в системі управління підприємством. Це важлива й водночас дуже складна як обліково-аналітична, так і економічна категорія. поняття «фінансовий результат» виражається в категоріях «прибуток» і «збиток», які є протилежними за змістом, але порядок їх формування єдиний. Застосування принципу нарахування та відповідності доходів і витрат передбачає формування фінансових результатів методом їх порівняння[1, с. 127].

Продуктивність діяльності сільськогосподарських підприємств залежить від того, наскільки поривно і правдиво воно орієнтується у ринкових відносинах. Аналіз фінансових результатів набуває при цьому особливої важливості і необхідності, через те що умовою діяльності підприємства й основою його ефективного розвитку на конкурентному ринку є стабільність.

На думку Мамонтової М. А., під аналізом фінансових результатів діяльності слід розуміти комплекс дій щодо вивчення результатів практичної

роботи підприємства за певний період, з метою визначення ступеня ефективності використання всіх ресурсів, виявлення можливих недоліків в управлінні та надання необхідної інформації для оперативного керівництва для підвищення результативності діяльності підприємства [2, с. 104].

Різні напрямки аналітичного дослідження, аналіз фінансових результатів підприємства повинні відповідати чітким правилам і спиратися на загальні принципи. При цьому основними задачами аналізу фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств є розуміння динаміки, обсягів, якості та структури фінансових результатів, прояв факторів та оцінки їх впливу на фінансові результати, встановлення результативності використання прибутку та визначення резервів підвищення прибутку та рентабельності, розроблення рекомендацій з приводу їх впровадження [2, с. 104].

Тютюнник Ю.М та Борисова В.А. дослідили, що у вітчизняній практиці аналізу фінансових результатів існують такі прийоми аналізу показників, які визначаються за інформацією фінансової звітності: горизонтальний (часовий) аналіз – визначає абсолютні і відносні відхилення величин окремих видів фінансових результатів за звітний період, а також у динаміці за ряд років і дозволяє дати якісну характеристику виявлених змін; вертикальний (структурний) аналіз – передбачає вивчення показників структури фінансових результатів, тобто питомої ваги окремих видів доходів і витрат в загальному підсумку, а також оцінку змін, які відбуваються в структурі; трендовий аналіз – визначення тренду за інформацією декількох періодів, тобто основної тенденції у динаміці показників фінансових результатів; аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – розрахунок відношень між окремими позиціями однієї або різних форм звітності, визначення взаємозв'язків між показниками [3, с. 33; 4, с. 65].

Визначимо,якщо підприємство за результатами звітного періоду має збиток від операційної діяльності, то потрібно проаналізувати структуру витрат за економічними елементами.

У разі, якщо підприємство за результатами звітного року має збиток від інвестиційної діяльності, то має бути проаналізовано фактори, що вплинули на утворення цих збитків, та визначено підходи стосовно знищення збитковості асоційованих, спільних та дочірніх підприємств або має бути проведено зміну і скорочення шляхів інвестиційної діяльності.

А якщо ж підприємство за результатами звітного року отримує збитки від фінансової діяльності, то мають бути проаналізовані склад фінансових доходів та фінансових витрат. У результаті проведеного аналізу повинні бути визначені допустимі напрями скорочення фінансових витрат. При аналізі фінансових доходів визначається дохідність цінних паперів і вважається рішення відносно зміни структури «портфелю фінансових інвестицій» (реалізація одних цінних паперів та придбання інших прибуткових цінних паперів).

Таким чином, аналіз фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств є вагомим способом підвищення

конкурентоспроможності підприємства, це явище набирає найбільшого значення в умовах ринкової економіки. Здійснення високоякісного аналізу фінансових результатів дає відповіді на питання, які пов'язані з вирішенням питань підвищення ефективності діяльності та забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Список використаних джерел:

1. Стаднюк Т. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств / Т. Стаднюк // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – № 1. – С. 127.
2. Мамонтова М. А. Умови забезпечення фінансової стійкості підприємств / М. А. Мамонтова // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 103–106.
3. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [Навчальний посібник. Частина І] / Ю. М. Тютюнник. – Полтава : ПДАА, 2009. – 33 с.
4. Борисова В. А. Методологічні основи аналізу фінансового стану підприємств агропромислового виробництва / В. А. Борисова // Фінанси України. – 2008. – № 10. – С. 63-68.

A. Zinkevich, V. Galkin. Features of the analysis of financial results in the system of management of agricultural enterprises.

Summary

The question of the analysis of financial results in the system of management of agricultural enterprises in modern conditions is considered. The basic methods of analysis of financial results are determined.

Keywords: financial results, profit , loss, competitiveness, assessment.

Кирилов О. С.
Магістр спеціальності 071 "Облік і оподаткування",
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
sasch.kirillov96@ukr.net
Ксьонжик І. В.
Д-р екон. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНДЕКСАЦІЇ ДОХОДІВ ПРАЦІВНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено вплив індексації заробітної плати на платоспроможність населення, рівень відшкодовування єю подорожчання споживчих товарів і послуг. Встановлено, що індексація є частиною державної системи соціального захисту громадян, яка спрямована на підтримання купівельної спроможності їхніх грошових доходів.

Ключові слова: заробітна плата, індексація, соціальні гарантії.

В заробітній платі зосереджені постійні зміни в ринкових відносинах, падіння соціального забезпечення населення, невпевненість в наступному дні досить сильно впливають на життєдіяльність людей, особливо на їх дохідність. Розмір мінімальної заробітної плати, сьогодні, не забезпечує і половини потреб будь-якого звичайного працівника, що, в свою чергу, послаблює продуктивність праці, знижує попит на продукцію, проте стрімко підвищує кримінальний стан в країні.

Для запобігання цьому необхідно створити систему соціальних гарантій та підтримки населення, яка сприяла б:

- забезпеченню зайнятості населення не тільки пенсійного віку, але й молодого; справедливу розстановку кадрів;
- надання роботи населенню, що вивільняється, шляхом його перерозподілу між галузями виробництва і сферами економіки з використанням перепідготовки і навчання;
- надання пільг та інших компенсацій тимчасово непрацюючим; компенсацію населенню втрат, пов’язаних із зростанням цін на товари і послуги (особливо інвалідам, пенсіонерам та іншим низько оплачуваним верствам населення);
- індексацію доходів населення з урахуванням зростання споживчих цін.

Згідно Закону України «Про індексацію грошових доходів і заощаджень громадян» індексація – це встановлений актами законодавства України механізм підвищення грошових доходів громадян, що дає можливість частково або повністю відшкодовувати їм подорожчання споживчих товарів і послуг, і є частиною державної системи соціального захисту громадян, спрямована на підтримання купівельної спроможності їхніх грошових доходів, особливо соціально уразливих верств населення – пенсіонерів, інвалідів, неповних і багатодітних сімей, а також молоді, яка вчиться [1].

На підприємстві слід розробити та затвердити конкретний документ у вигляді положення про порядок проведення індексації заробітної плати, який безпосередньо треба буде включити до колективного договору. У зазначеному

документі слід вказати, які грошові виплати підлягають індексації, яким буде поріг і періодичність інфляції, розміри коригування заробітної плати та інших виплат в залежності від рівня інфляції.

В Україні Законом «Про індексацію грошових доходів і заощаджень громадян» передбачена індексація заробітної плати, що не перевищує 3-х мінімальних розмірів заробітної плати. Частина доходів, що дорівнює 1,5 величині мінімальної заробітної плати індексується в повній мірі, тобто 1% за 1% зростання споживчих цін. Друга наступна частина, рівна 1,5 величиною мінімальної заробітної плати, індексується на половину. Заробітна плата, що перевищує 3-х кратну величину мінімальної заробітної плати, індексації не підлягає [1].

Суму індексації заробітної плати (СІ) за місяць можна розрахувати за такою формулою:

$$СІ = Д \times І : 100, \quad (1)$$

де Д – дохід, який індексується;

І – величина приросту ІСЦ у відсотках.

Така схема була спрямована на підтримку низько оплачуваних працівників, але в умовах дуже низького рівня мінімальної заробітної плати встановлюється законом норма доходу, що індексується не захищає заробітну плату працівників навіть на рівні прожиткового мінімуму.

Підприємства, на яких індексація проводиться самостійно, самі визначають порядок її проведення, в тому числі і розміри підвищення заробітної плати в залежності від рівня інфляції.

У бухгалтерському обліку сума індексації доходів відображається аналогічно, як і заробітна плата, яка є об’єктом індексації. По дебету рахунків витрат 23,81,91, 92, 93, 94, та по кредиту рахунки 66 (661) – нарахування суми індексації.

Сума індексації також є об’єктом для нарахування й утримання різноманітних податків та зборів у складі заробітної плати.

Тобто, індексація доходів населення – це напевно єдиний захід влади, який зможе відновити баланс в житті та побуті людини між подорожчанням товарів і послуг та їх споживанні, що в результаті допоможе знищити цей стереотип, як економія на всьому.

Список використаних джерел:

1. Про індексацію грошових доходів населення: Закон України від 03.07.1991 №1282-XII зі змінами та доповненнями [On-line] // – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua

O. Kyrylov, I. Ksonzhyk. Accounting and analytical provision of indication of income of agricultural enterprises employees.

Summary

The influence of the indexation of wages on the solvency of the population, the level of reimbursement and the rise in prices of consumer goods and services is investigated. It has been established that indexation is part of the state system of social protection of citizens aimed at maintaining the purchasing power of their cash income.

Key words: wages, indexation, social guarantees.

Климова О. С.
Здобувач вищої освіти факультету економіки,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна,
Єремян О. М.
Канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна,
sanechk_19klimova@mail.ru

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНІ

Робота розкриває проблеми, перешкоди сучасного інвестування в Україні. Розглянувши загальні основи інвестиційної діяльності на перспективу, було запропоновано напрями з покращення інвестиційного клімату в країні, підвищення національної конкурентоспроможності та структурному реформуванню економіки.

Ключові слова: інвестиції, іноземні інвестиції, інвестиційний клімат, економіка.

В економічному житті кожної країни інвестиції є домінуючим чинником зростання. Ставлення до іноземних інвестицій в Україні, як і в багатьох інших країнах з економікою, що розвивається, неоднозначне. Перед Україною постає першочергове завдання – формування оптимально

збалансованої структури інвестиційного забезпечення національного економічного прориву. Пряме іноземне інвестування в економіку України за умов наявності пріоритетів залучення зовнішніх ресурсів, ефективного регуляторного механізму та чітких і паритетних умов спроможне забезпечити конкурентний розвиток національної економіки.

Відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування», іноземні інвестиції – це цінності, які вкладають іноземні інвестори в об'єкти інвестиційної діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [1].

За даними Державної служби статистики України обсяг залучення прямих іноземних інвестицій у період з 2012 по 2016 рік зменшився на 18% (9671,7 млн. дол. США). Найбільший приріст було досягнуто у 2013 році (+3694,5 млн. дол. США або +7% відносно показника минулого року), а протягом наступних двох років спостерігається спад інвестиційної активності. У 2016 році ситуація покращилася: відбулося зростання обсягу інвестицій на 3% порівняно з відповідним періодом 2015 року (рис. 1).

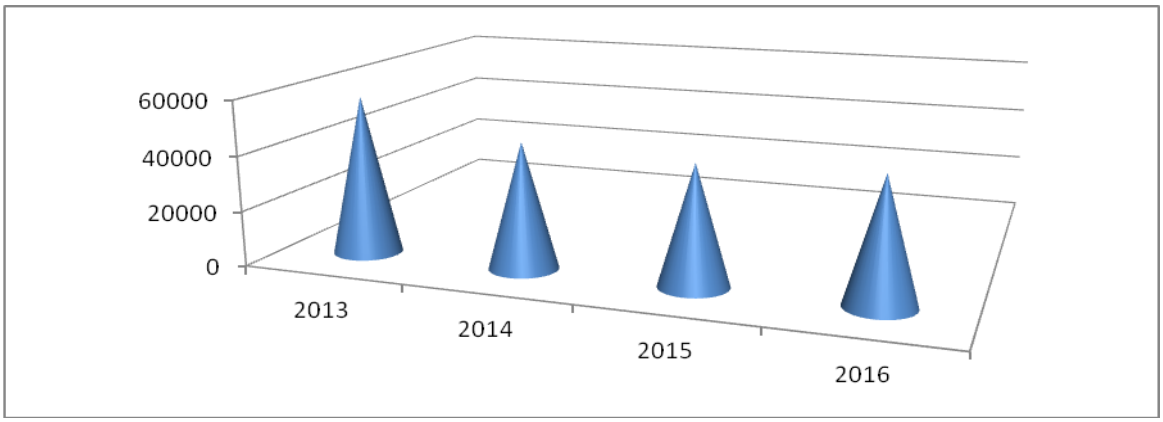

Рисунок 1 – Прямі іноземні інвестиції в економіку України за 2013-2016 роки [2]

Також можна проаналізувати та побачити на рисунку 2, які країни найбільше інвестували в економіку України за 2016 рік.

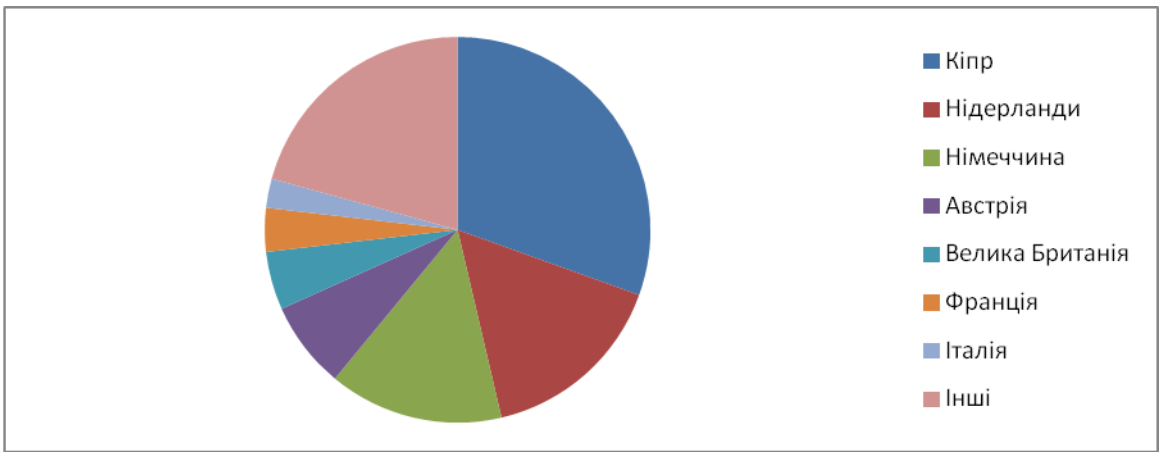

Рисунок 2 – Прямі іноземні інвестиції з країн світу в економіку України за 2016 рік у відсотках [2]

Для покращення ситуації, що склалася в Україні, необхідно: розробити довгострокову стратегію залучення іноземного капіталу в економіку України та окремих її регіонів, враховуючи політико-економічні особливості розвитку держави на сучасному етапі; розробити національний та регіональні плани підвищення інвестиційної привабливості України та її адміністративно-територіальних одиниць з урахуванням поточних рейтингів інвестиційної привабливості [3, с. 105].

Поліпшення інвестиційного клімату в Україні можливе за умов створення гнучкої податкової політики; стабілізації банківської системи; стабілізації політичної ситуації в країні; вдосконалення правової бази; вдосконалення законодавства щодо боротьби з корупцією; скорочення кількості різних дозвільних документів та погоджень у сфері підприємництва [4, с. 89-90].

Отже, сприятливий інвестиційний клімат для України може стати рушійною силою для поліпшення прямого іноземного інвестування, збільшення обсягів виробництва, прогресу пріоритетних галузей економіки, впровадження інновацій у різні сфери діяльності та, найголовніше, важливим кроком до сталого розвитку вітчизняного господарства.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про режим іноземного інвестування» // ВР від 19.03.96 р., № 93/96. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukr-kodeksy.com/pro_rezhim_inozemnogo_investuvannya.htm
2. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/
3. Малько К. С. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України: чинники їх формування в сучасних умовах [текст] / К. С. Малько // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 3 (165). – С. 100-105.
4. Самойленко Г. І. Статистичний аналіз інвестиційного клімату в Україні [текст] / Г. І. Самойленко, Ю. О. Олвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: матер. конф. – Одеса, ОНЕУ. – С. 87-90.

O. Klymova, O. Eremyan. Current state and prospects of development investigation of direct foreign investments in the economy of Ukraine.

Summary

The work reveals problems, obstacles to modern investment in Ukraine. Considering the general principles of investment activity in the future, the directions were proposed for improvement of the investment climate in the country, enhancement of national competitiveness and structural reform of the economy.

Key words: investments, foreign investments, investment climate, economy.

Ковалик О. А.
Ст. викладач кафедри зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності,
Одеський національний політехнічний університет,
м. Одеса, Україна,
o.a.kovalik@mzeid.in
Назаренко О. І.
Студентка,
Одеський національний політехнічний університет,
м. Одеса, Україна

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РУХОМ ГРОШОВИХ КОШТІВ

У тезах розглядається необхідність оптимізації обліково-аналітичного забезпечення управління рухом грошових коштів, основні цілі, напрямки та можливі труднощі. Виявлена важливість обліково-аналітичної інформації для аналізу грошових коштів.

Ключові слова:обліково-аналітичне забезпечення, грошові кошти, управління, механізм, аналіз

На сьогодні склалася така ситуація, що багато вітчизняних підприємств не здатне забезпечити ефективне управління рухом грошових коштів без відповідно організованої обліково-аналітичної інформації.

При розробці механізму оптимізації обліково-аналітичного забезпечення грошових коштів необхідно орієнтуватися на цілі, які повинні бути досягнуті в результаті його впровадження [3, с. 195]:

– збільшення надходження грошових коштів;

– виявлення резервів;

– порівняння альтернативних напрямків використання коштів;

– автоматизація процесів обліку та аналізу грошових коштів;

– впровадження інноваційних заходів відносно управління грошовими коштами.

На підприємстві має бути сформована така схема управління рухом грошових коштів, яка б описувала процес формування інформації для складання звіту, дозволила би відстежувати і систематизувати інформацію з різних джерел і давала можливість вдосконалити документообіг, підвищувати швидкість обробки і реєстрації документів.

Спочатку необхідно налагодити механізм управління рухом грошових коштів, який би показував, на підставі яких джерел формується кожна окрема стаття коштів. Використання в аналізі неповних або невірних даних може завдати більше шкоди, ніж їх відсутність. Операція повинна здійснюватися тільки на підставі належно оформлених документів або прирівняних до них технічних носіїв інформації.

Раціонально використовувати інформаційну панель, яка б систематизувала отримані дані, проводила над ними необхідні розрахунки для їх подальшого використання при формуванні звіту [2, с. 8].

Дані заходи мають полегшити процес аналізу грошових коштів. Джерелами інформації є дані бухгалтерської та статистичної звітності, інформація регістрів поточного синтетичного і аналітичного обліку, податкових декларацій і інших джерел.

Оптимізація аналізу руху грошових коштів дозволить визначити найбільш ефективні форми і умови здійснення поточних операцій, а також раціональних напрямків розміщення активів і прибутку.

Однак, підприємство може зіткнутися із певними труднощами, якщо воно захоче реорганізувати своє обліково-аналітичне забезпечення управління рухом грошових коштів [1, 4]:

– відсутність кваліфікованого персоналу;

– небажання існуючого персоналу навчатися чомусь новому. На адаптацію співробітників до нових правил може витратитися багато часу;

– обліково-аналітичне забезпечення може вирішувати існуючі проблеми не в повній мірі або вирішувати їх тимчасово.

Отже, реорганізація процесу часто може замість позитивного результату принести негативний, приносячи бізнесу чималої шкоди. Тому до цього питання необхідно підходити обережно і відповідально.

Список використаних джерел:

1. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітична інформація як визначальний чинник забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання / Л. В. Гнилицька // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий журнал. – Луганськ.: СНУ ім. В.Даля, 2011. – № 3 (157). – С. 57-65.
2. Ковалик О. А. Консолидация учетно-аналитической информации при составлении налоговой отчетности малыми предприятиями / О. А. Ковалик, А. С. Балан // Економіка. Фінанси. Право: інформаційно-аналітичний журнал. – 2016. – № 6. – С. 7-9.
3. Пуцентейло П. Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / П. Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. – 2015. – № 1. – С. 194-198.
4. Штангрет А. М. Процес здійснення обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємства / А. М. Штангрет// Наукові записки. – 2015. – № 1 (50). – С. 15-22.

O. Kovalik, O. Nazarenko. Accounting and analytical support for cash flow management.

Summary

In the thesis is considered the need to optimize the accounting and analytical support for cash flow management, the main goals, directions and possible difficulties. Also is revealed the importance of accounting and analytical information for the analysis of monetary resources.

Keywords: accounting and analytical support, cash, management, mechanism, analysis.

Козаченко Л. А.
Канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kozachenko15@ukr.net
Сацура О. Ф.
Магістр спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
обліково-фінансовий факультет
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
sacura.olya@mail.ru

ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО ГОЛОВНИХ БУХГАЛТЕРІВ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

В роботі досліджено основні вимоги, яким повинен відповідати головний бухгалтер у страховій компанії для ефективного виконання покладених на нього функцій та завдань. Проаналізовано законодавчо-нормативну базу, яка регулює дотримання головними бухгалтерами встановлених норм і правил чинного законодавства. Досліджено порядок процедури підвищення кваліфікації головних бухгалтерів страхових компаній та складання іспиту на відповідність професійним вимогам.

Ключові слова: головний бухгалтер, страхова компанія, фінансова установа, професійні вимоги.

Мінливі умови сьогодення зумовлюють врахування специфічних характеристик бухгалтерського обліку страхових компаній, що виступає необхідною передумовою для подальшого вдосконалення способів, методів і підходів до організації страхової діяльності. Наразі, від бухгалтерів страхових компаній вимагається дотримання певного рівня професіоналізму, зокрема: комплексне знання усіх процесів страхової сфери, володіння інформацією про зовнішнє середовище стосовно напрямів і перспектив розвитку економічної діяльності, бачення стратегії розвитку бізнесу, формулювання основних пріоритетів фінансової, амортизаційної, інвестиційної, інноваційної політики страховика.

Відповідно до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг № 1590 від 13.07.2004 «Про затвердження Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ» роботодавцем розробляються та затверджуються посадові

інструкції для керівників та головних бухгалтерів, враховуючи завдання та обов'язки, функції, права, відповідальність осіб, які обіймають зазначені посади [1].

Порядок навчання та складання екзамену на відповідність Професійним вимогам, визначається Положенням про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг, затвердженим розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 25.12.2003 №183 [2].

Сьогодні головний бухгалтер страхової компанії повинен відповідати наступним професійним вимогам [3, 4]: мати базову вищу освіту відповідного напряму підготовки або повну вищу освіту; пройти підвищення кваліфікації та скласти екзамен на відповідність знань професійним вимогам за типовою програмою підвищення кваліфікації головних бухгалтерів (тривалість – не менше 72 год.); мати стаж роботи на керівних посадах, пов'язаних з фінансовою або бухгалтерською діяльністю, або стаж роботи на ринках фінансових послуг на посадах, пов'язаних з фінансовою або бухгалтерською діяльністю-не менше 3 років; протягом останніх 5 років не бути керівником, фінансовим директором або головним бухгалтером страхової компанії, визнаної банкрутом, підданої процедурі примусової ліквідації або до якої було застосовано захід впливу відповідним органом, який здійснює регулювання ринків фінансових послуг, у вигляді відсторонення керівництва від управління страховою компанією та призначення тимчасової адміністрації; не мати непогашеної судимості за умисні злочини, злочини у сфері господарської та службової діяльності, а також не бути позбавленим права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю.

У разі нового призначення головного бухгалтера, якщо він не проходив підвищення кваліфікації і не складав екзамену або протягом останніх 3 років не проходив підвищення кваліфікації за формою «спеціалізація», то у 3-

місячний строк з дати його призначення необхідно пройти підвищення кваліфікації і скласти екзамен на відповідність знань професійним вимогам за типовою програмою підвищення кваліфікації головних бухгалтерів [3].

Також, за типовою програмою підвищення кваліфікації, головні бухгалтери страхових компаній, після підвищення кваліфікації та складання екзамену, кожних три роки повинні складати екзамен на відповідність знань професійним вимогам [2]. Контроль за дотриманням Професійних вимог здійснюється Нацкомфінпослуг відповідно до законодавства України.

При відповідності вищезазначеним вимогам можна вважати, що такий фахівець успішно впорається з основними функціональними обов'язками позиції головного бухгалтера страхової компанії в умовах сьогодення. Професійний підбір персоналу в страхову компанію є запорукою її успішної діяльності та закріплення лідерських позицій на страховому ринку. Тому якість підбору кадрів має мати найвищий рівень і вимоги щодо призначення на посаду повинні обов'язково виконуватися.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ [Електронний ресурс] : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від від 13.07.2004 №1590 – Електрон. текст дан. – Режим доступу: http: http:zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0955-04 – Дата останнього доступу: 10.11.2017. – Назва з екрану.

2. Про затвердження Положення про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг [Електронний ресурс] : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 25.12.2003 №183 – Електрон. текст дан. – Режим доступу: http:zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0122-04 – Дата останнього доступу: 05.11.2017. – Назва з екрану.

3. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс] : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 17.04.2008 №529 – Електрон. текст. дан. - Режим доступу: http:zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0502-08 – Дата останнього доступу: 01.11.2017. – Назва з екрану.

4. Про затвердження Змін до Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ (щодо підвищення вимог до головних бухгалтерів фінансових установ) [Електронний ресурс] : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 24.11.2011 №707 – Електрон. текст дан. – Режим доступу: http:zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1457-11 – Дата останнього доступу: 05.11.2017. – Назва з екрану.

L. Kozachenko, O. Satsura. Professional requirements to chief accountants of insurance companies.

Summary

The paper examines the basic requirements that must be met by the chief accountant at insurance company for the efficient performance of its functions and objectives. Analyzed legislative and regulatory framework, which regulates compliance with the chief accountants of established rules and regulations of the current legislation was analyzed. The procedure of insurance companies' chief accountants qualification and examination for compliance with professional standards was investigated.

Keywords: chief accountant, insurance company, financial institution, professional requirements.

Лагодієнко Н. В.
Канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
besedina77@gmail.com

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Розглянуто основні методичні та практичні аспекти стимулювання розвитку аграрного сектору економіки України на основі ефективного податкового регулювання. Висвітлено механізм впливу податкового регулювання на баланс інтересів держави і платників податку.

Ключові слова: державне регулювання економіки, аграрний сектор, методи, аграрна політика.

В умовах інтеграції України до світового економічного простору аграрний сектор є однією з пріоритетних та стратегічно важливих галузей національної економіки.

Теоретичним, методологічним і практичним питанням становлення податкової системи і податкового регулювання приділено достатньо уваги відомими вітчизняними економістами, серед яких: С. М. Онисько, А. А. Верзун, О. В. Шолудько. У зв'язку з зростанням значущості аграрного сектору України виникає необхідність подальшого дослідження зарубіжного досвіду та пошуку можливостей державного впливу на збільшення обсягів виробництва сільгосппродукції, покращання її якості, зростання надходжень від її експорту. Неефективне управління земельними ресурсами стоїть на

заваді реалізації конкурентних переваг України та зменшує її привабливість для іноземних інвестицій у сільське господарство та інші галузі економіки [1].

Основною функцією прямих податків є регулююча, сутність якої полягає у свідомому втручанні держави у ринкову економіку для досягнення визначених цілей податкової політики та регулювання соціально-економічних процесів. Метою державного податкового регулювання є збільшення податкових надходжень до бюджету в результаті підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання [2, с. 21].

Ключовим стимулюючим механізмом системи оподаткування в сільському господарстві було використання спеціального режиму оподаткування податку на додану вартість (ПДВ). Зокрема, діючий механізм оподаткування сільськогосподарських підприємств сприяв збільшенню їх обігових коштів близько на 42 млрд. грн, що, на нашу думку, в першу чергу пов'язане зі збільшенням обсягу податкових преференцій підприємствам аграрного сектору економіки України.

З 1 січня 2017 року спеціальний режим оподаткування ПДВ сільськогосподарських підприємств скасовано, оскільки відповідно до підпункту 4 пункту 2 розділу XIX Податкового кодексу України з 01 січня 2017 року стаття 209 ПК України визнається такою, що втратила чинність [3].

Одночасно набуває чинності Закон України від 20 грудня 2016 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році», яким внесено ряд змін до ПКУ в частині врегулювання окремих питань, пов'язаних із скасуванням спецрежиму.

Таким чином, з урахуванням вище вказаних змін передбачається, зокрема: скасування реєстрації суб'єктів спецрежиму та переведення їх на загальну систему оподаткування; закриття рахунків в системі електронного адміністрування ПДВ (далі – СЕА ПДВ), які додатково відкриті відповідно до пункту 2001.2 статті 2001 ПКУ сільськогосподарським товаровиробникам;

обмеження терміну реєстрації податкових накладних, складених сільгоспвиробниками за операціями з постачання сільськогосподарських товарів/послуг в межах спецрежиму; перенесення від'ємного значення різниці між податковими зобов'язаннями та податковим кредитом, що сформувалася в результаті здійснення сільськогосподарської діяльності, до податкової декларації з податку на додану вартість, за якою здійснюються розрахунки з бюджетом.

Держава надає бюджетні дотації на період з 1 січня 2017 року до 1 січня 2022 року, щоб підтримати сільгоспвиробників з відміною спеціального режиму з ПДВ. Кошти для цього були передбачені в Держбюджеті – 2017. Для отримання державних дотацій сільськогосподарські товаровиробники мають бути внесені до Реєстру отримувачів бюджетної дотації. Для внесення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації сільськогосподарський товаровиробник подає до ДФС за місцем свого обліку як платника ПДВ заяву. Підтримка розвитку підприємств АПК передбачається у наступних напрямках:

- підтримка закладання молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними 75 млн. грн.
- надання кредитів фермерським господарствам 25 млн. грн;
- підтримка тваринництва 210 млн. грн;
- фінансова підтримка сільгоспвиробників 1 473 млн грн;

Таким чином, нововведення в системі оподаткування для аграрного сектору економіки не сприяють розвитку галузі, що може призвести її до збитковості. Так, потрібно застосовувати інструменти державного регулювання аграрного сектора, які б сприяли активізації і розвитку аграрного бізнесу, в тому числі податкові інструменти.

Відповідно, головна ціль податкового регулювання має полягати у ефективному застосуванні елементів системи оподаткування, виходячи з стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку агросфери України.

Список використаних джерел:

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : указ від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015.
2. Онисько С. М. Ефективність сільськогосподарського виробництва та її залежність від фіскальної політики держави / С. М. Онисько, А. А. Верзун, О. В. Шолудько. – Львів.: «Апріорі», 2007 – 154 с.
3. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс] : кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755 – VI. ; станом на 30.10.2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17

N. Lagodienko.Current trends in tax regulations agricultural sector of Ukraine.

Summary

The article investigates the basic methodological and practical aspects of stimulating the development of the agricultural sector of Ukraine through effective fiscal management industry. Deals with the mechanism of the effect of tax regulation to balance the interests of the state and taxpayers.

Keywords: tax regulations, the agricultural sector, fiscal policy, tax exemptions, tax reform.

Лампіга В. А.
Магістр спеціальності 071 "Облік і оподаткування",
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
vitalik.lampiga@gmail.com
Ксьонжик І. В.
Д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто сутність поняття «оподаткування» та його особливості для сільськогосподарських підприємств в Україні.

Ключові слова: аграрний сектор, оподаткування, податкова система.

Актуальність даної теми пов'язана з національними інтересами України, адже саме розвиток податкової системи кожної країни завжди зводяться до пошуків оптимального оподаткування, яке буде задовольняти інтереси як органів державної влади, так і суб'єктів підприємницької діяльності та членів суспільства.

Аграрний сектор традиційно відіграє важливу роль в економіці України,

ґрунтово-кліматичні умови, природно-ресурсний потенціал та трудові ресурси якої дозволяють створити ефективне конкурентоспроможне на міжнародному рівні сільське господарство. Агропромисловий комплекс є одним із потужних важелів подальшого економічного розвитку нашої держави, в якому зосереджено майже третину основних виробничих фондів, виробляється понад 20% валового суспільного продукту та третина національного доходу.

Податкова система впливає на розвиток будь-якої галузі економіки, в тому числі й сільського господарства, яке в Україні має стратегічне значення та потребує значної державної підтримки. Оподаткування сільськогосподарських підприємств з часом зазнає змін, вводяться нові пільги для платників податків. Прийняття Податкового Кодексу України та реорганізація Податкової служби певним чином вплинули на фіскальну політику держави стосовно підприємств аграрного сектору, тому питання оподаткування набрали більш чіткого вираження [3].

Оподаткування – законодавчо врегульований процес встановлення та утримання податків у країні, визначення їхніх розмірів і ставок, відповідних об'єктів та кола юридичних і фізичних осіб, що підлягають оподаткуванню, а також порядок сплати податків.

Важливим елементом оподаткування є його об’єкт – вид і обсяг доходу, майно та його вартість, природні об’єкти, окремі види діяльності, грошова виручка та ін., тобто все, що обкладається податками. Об’єкт оподаткування має відповідну одиницю виміру, що використовується для кількісного вираження податкової бази. Наприклад, при податковому обкладенні землі використовуються такі одиниці виміру: акр, гектар, сотка, квадратний метр; при встановленні акцизу на бензин, спирт, нафту тощо – тонна, літр, галон, барель; при оподаткуванні прибутку (доходу) – національна грошова одиниця.

Об’єктом оподаткування для платників єдиного податку є площа сільськогосподарських угідь, переданих сільськогосподарському

товаровиробнику у власність або наданих йому в користування, у тому числі на умовах оренди, а також земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах).

Податок на прибуток сплачується підприємствами протягом десяти календарних днів (Згідно п. 57.1 ст. 57 Податкового кодексу України), що настають за останнім днем подання декларації, при чому термін сплати не переноситься, якщо він припадає на вихідний або святковий день. Сільськогосподарські підприємства не сплачують авансові внески у випадках, якщо валовий дохід за рік перевищив 10 млн. грн. на відміну від підприємств, які здійснюють інші види діяльності [1].

Сільськогосподарським підприємством вважається підприємство, основною діяльністю якого є постачання вироблених або наданих ним сільськогосподарських товарів чи послуг на власних або орендованих виробничих потужностях, а також на давальницьких умовах, при умові, що питома вага вартості сільськогосподарських товарів або послуг становить не менше 75% вартості товарів чи послуг, поставлених протягом попередній 12 послідовних звітних періодів сукупно. До таких сільськогосподарських підприємств застосовується спеціальний режим оподаткування п. 209.6 ст. 209 Податкового Кодексу.

Особливість оподаткування податком на додану вартість полягає в тому, що платником сума ПДВ спрямовується на спеціальний рахунок сільськогосподарського підприємства чи залишається у розпорядження сільськогосподарського підприємства. Ця сума підлягає нарахуванню за підсумками поточного звітного періоду з урахуванням залишку від'ємного значення попереднього звітного періоду та відображається у відповідному рядку декларації з податку на додану вартість (з відміткою «декларація сільськогосподарського підприємства») [1].

Отже, дослідження оподаткування сільськогосподарських підприємств

є актуальним з огляду інтереси держави, її економічний. Фіскальна політика має бути сприятливою як для країни в цілому, так і для кожного окремого платника податків.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України.
2. Голишевська Л. В. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств аграрного спрямування / Л. В. Голишевська // Зб. наук праць Вінницького державного аграрного університету. – Вінниця, 2012. – Вип. 33. –С. 123-131.

V. Lampiga, I. Ksonzhyk. Features of taxation agricultural enterprises.

Summary

The essence of the concept of «taxation» and its features for agricultural enterprises in Ukraine are considered.

Key words: agrarian sector, taxation, tax system.

Лемеш В. Н.
Канд. экон. наук, доцент, доцент кафедры бухгалтерского учета, анализа и аудита в отраслях народного хозяйства УО «Белорусский государственный экономический университет», Республика Беларусь, г. Минск, red55@mail.ru

ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ АУДИТА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

У матеріалі розглядаються найбільш значущі в історичному плані етапи розвитку аудиту в Республіці Білорусь, а також найближчі перспективи.

Ключові слова: аудит, генезис, періодизація.

В Беларуси зародившийся в конце прошлого столетия, аудит сегодня, как и в большинстве стран мира, стал неотъемлемой составляющей инфраструктуры экономики и важным фактором развития финансового рынка. В последние годы в республике проведена значительная работа по совершенствованию нормативно-правовой базы аудиторской деятельности с учетом подписанных договоров и иных документов со странами, являющимися участниками программы Европейского союза «Восточное партнерство», Содружества Независимых Государств (СНГ), Евразийского

экономического союза (ЕАЭС). Однако по-прежнему существует ряд проблем, которые нужно решать. Некоторые из них накапливались годами и требуют серьезного анализа, в том числе с учетом этапов аудита в нашей стране. Следует подчеркнуть, с научной точки зрения в Республике Беларусь не проводились исследования по выделению этапов аудита и роли каждого из них. Есть лишь некоторые условные группировки по годам.

По мнению автора первый этап пришелся на 1987-1991 и характеризовал зарождение белорусского аудита. Если не считать документов в области регулирования аудиторской деятельности, принятых еще в рамках СССР, то до 1991 года в республике не было принято ни одного нормативного документа. Поэтому некоторые авторы называют этот этап «диким», а некоторые – временем романтики [1].

Второй этап (1991-1993) связан с распадом СССР и образованием независимой Республики Беларусь. Принятие постановления Совета Министров Республики Беларусь «О контрольно-ревизионной службе» от 30.09.1991 № 367 принято считать официальной датой рождения отечественного аудита, т.к. с этого документа началось формирования правового поля функционирования аудита в Республике Беларусь в виде Временного положения об аудиторской деятельности в Республике Беларусь. Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 17.08.1992 № 506 была образована Аудиторская палата при Совете Министров Республики Беларусь – орган государственного управления, регулирующий аудиторскую деятельность в республике, которая функционировала до 1994 года. Были выработаны требования по допуску претендентов на осуществление аудиторской деятельности и признании такой профессии как аудитор путем включения ее в справочник профессий и должностей. За 1993 год лицензию получили 395 аудиторов, 45 аудиторских организаций и 2 аудитора индивидуальных предпринимателя.

Третий этап (1994-2001) характеризовался значительным количеством принятых нормативных правовых актов в области аудита, в том числе Закон

Республики Беларусь от 08.11.1994 № 3373-XII «Об аудиторской деятельности», а также целым рядом предпринятых шагом по стандартизации аудита, его лицензированию и контролю за осуществлением аудиторской деятельности со стороны государственных органов; ведению государственного реестра аудиторов и аудиторских организаций. Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 14.03.1994 № 145 «О совершенствовании структуры органов государственного управления Республики Беларусь и сокращении расходов на их содержание» была признана Аудиторскую палату при Совете Министров Республики Беларусь в Аудиторскую палату на принципах самоуправления и самофинансирования. Аудиторской палатой в течение 1996-1997 годов были разработаны и утверждены четыре стандарта аудиторской деятельности: Порядок составления аудиторского заключения (26.08.1996), Договор и условия проведения аудиторской проверки (14.08.1997), Аудиторские доказательства (21.10.1997) и Цели и общие принципы аудита финансовой отчетности (25.11.1997), а также Кодекс этики аудиторов Республики Беларусь (22.04.1998). Предпринимается ряд мер по повышению требований к аудиторам. В 2000 году была проведена переаттестация всех аудиторов. В результате лицензии получили 940 аудиторов, 407 аудиторов индивидуальных предпринимателей, 104 аудиторские организации. Кроме того, в течение 2000 года было выдано 135 лицензий аудиторам, 51 лицензия – аудиторам индивидуальным предпринимателям, 8 лицензий – аудиторским организациям [2].

Четвертый этап (2001-2013) ознаменован был тем, что аудиторская палата просуществовав 7 лет, передала свои функции Министерству финансов Республики Беларусь, которое активизировало работу по разработке и принятию отечественных стандартов аудита. С этого периода в республике не было образовано никаких общественных объединений аудиторов; ужесточались условия по тарификации аудиторских услуг и возможности включения аудируемыми лицами понесенных по обязательному аудиту расходов в себестоимость продукции (работ, услуг); по инициативному аудиту

расходы покрывались за счет собственных источников. В 2005 году Министерством финансов Республики Беларусь принимается Инструкции об организации и проведении проверок соблюдения законодательства об осуществлении аудиторской деятельности, лицензионных требований и условий аудиторскими организациями и аудиторами - индивидуальными предпринимателями, чтобы поднять качество оказываемых аудиторами услуг. Все это в совокупности способствовало наращиванию целого ряда проблем, решение которых возможно было только в связке «Министерство финансов и аудиторы».

К концу этого периода были созданы Ассоциация профессиональных аудиторов (АПУ), Ассоциация аудиторских организаций (ААО), выступившие инициаторами принятия нового закона об аудиторской деятельности и ААО была разработана стратегия развития аудита в Беларуси. Стратегия, хотя и рассматривалась на Методологическом совете аудиторской деятельности при Министерстве финансов, государственными органами принята не была. К слову сказать, по настоящее время в Республике Беларусь отсутствует хоть какой-то документ (программа, стратегия, комплекс мер) по развитию аудита.

АПУ и ААО и сегодня в рамках правового поля как общественные объединения пытаются хоть как-то привлечь внимание к нарастающим проблемам функционирования отечественного аудита, в том числе связанные со значительным сокращением числа аудиторов, аудиторских организаций и аудиторов индивидуальных предпринимателей. Данные общественные объединения не могут быть зарегистрированными в Республике Беларусь в качестве саморегулируемых в связи с отсутствием правового поля в этой области несмотря на то, что этот вопрос рассматривался неоднократно на различных государственных уровнях. В результате ни одно из общественных объединений Беларуси не является членом Международной федерации бухгалтеров.

Современный этап (с 2013 года по настоящее время) характеризуется значительными изменениями в правовом поле аудиторской деятельности, в

т.ч. был принят новый Закон Республики Беларусь от 12.07.2013 № 56-З «Об аудиторской деятельности»; отменено лицензирование; снято ограничение по включению расходов в затраты и др. До принятия указанного Закона количество аттестованных аудиторов увеличивалось, а начиная с 2015 года стало снижаться, причем за 2016 год значительно. Аналогичная тенденция наблюдается и в отношении аудиторских организаций их численность сократилась с 146 до 82 [3]. Однако подписываемые руководством страны договоры в рамках СНГ и ЕАЭС в области аудита, обязывают гармонизировать законодательство в области аудита и международных стандартов аудита, а также открывают единое поле в этой области. Указанное привело к тому, что в проект Плана подготовки законопроектов на 2018 год, разработанный Национальным центром законодательства и правовых исследований Республики Беларусь, включен проект Закона Республики Беларусь «Об изменении Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности», предполагающий совершенствование норм Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» с учетом практики его применения, а также введение в действие на территории Республики Беларусь международных стандартов аудиторской деятельности.

Список использованных источников:

1. Коротаев С.Л. Серебряный юбилей белорусского аудита. https://neg.by/novosti/otkrytj/serebryanyj-yubilej—belorusskogo-audita. Дата доступа 01.11.2017.

2. Лемеш В.Н. Аудит в Республике Беларусь: состояние и перспективы развития. Розвиток системи бухгалтерського обліку, аналізу і контролю: інтегрований ракурс проблем : колективна монографія / під заг. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця – Житомир. ПП «Рута» – 2017. – 400 с. (316-331).

3. Лемеш В.Н. Изменения в правовом регулировании аудиторской деятельности https://normativka.by/lib/document/62809/sid/416ab77afff34f4f9c53305dc7ee3574

V. Lemesh. Stages of development of audit in the republic of Belarus.

Summary

The article examines the most significant stages in the history of the audit process in the Republic of Belarus, as well as the upcoming prospects.

Key words: audit, genesis, periodization.

Литвиненко Н. О.
Канд., екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування
Національний університет «Львівська політехніка»,
Львів, Україна
lytvynnat@ukr.net
Блащук М.Б.
Студентка 4 курсу
Національний університет «Львівська політехніка»,
Львів, Україна
marichka.blasch97@gmail.com

СУБ'ЄКТИ КОНТРОЛЮ В ОБ'ЄДНАННЯХ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ

Наведено загальну структуру об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та виокремлено його суб'єкти контролю; охарактеризовано їх основні функціональні обов'язки, щоб під час формування внутрішніх регламентів та інструкцій не допустити дублювання контрольних функцій (які повинні бути раціонально розподілені між відповідними суб'єктами контролю). Наведене структуроване поєднання функціональних обов'язків суб'єктів внутрішнього контролю у їх системному взаємозв'язку дасть змогу більш раціонально організувати контрольний процес в об'єднаннях співвласників багатоквартирного будинку.

Ключові слова: об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, суб'єкти контролю, внутрішній контроль, функціональні обов'язки.

Кожен із суб'єктів внутрішнього контролю об'єднань співвласників багатоквартирного будинку має функціонувати на підставі окремого положення та у своїй діяльності використовувати різні прийоми та методи, але, як правило, основним є метод фактичних перевірок, що здебільшого охоплює окремі питання, без їх взаємозв'язку, що може призвести до паралелізму в організації контролю та дублюванні контрольних робіт, виникненні конфліктних ситуацій та зниженні економічного ефекту від контрольних заходів.

Вищевикладене обумовлює актуальність теми дослідження та визначає його мету, яка полягає в розробленні окремих практичних рекомендацій з організації контролю в об'єднаннях співвласників багатоквартирного будинку, адекватних сучасним умовам господарювання.

Завдання дослідження полягають у формуванні узагальненої структури об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та виокремленні

основних суб'єктів внутрішнього контролю таких об'єднань і характеристиці їх функціональних обов'язкові повноважень.

Аналіз норм Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку», дає підстави навести таку структуру об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: загальні збори співвласників як найвищий орган управління та правління, ревізійна комісія, управитель, які є підзвітні загальним зборам (рис.1).

Рисунок 1 – Структура об'єднання співвласників багатоквартирного будинку

В узагальненому вигляді характеристика функцій та механізми їх реалізації органами внутрішнього контролю об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, відповідно до норм чинного вітчизняного законодавства[1], мають такий вигляд:

– загальні збори співвласників затверджують статут об'єднання, обирають членів правління об'єднання, вносять зміни до статуту, вирішують питання про використання спільного майна, затверджують кошторис, баланс об'єднання та річний звіт, а також визначають порядок сплати, перелік та розмір внесків і платежів співвласників, окреслюють обмеження на користування спільним майном;

– правління приймає управлінські рішення з метою підтримання санітарно-технічного стану будинку та прибудинкової території у відповідності до затверджених вимог, а також планує та формує графік виконання робіт;

– ревізійна комісія один раз на рік перед прийняттям кошторису, а за

потреби (звернення членів комісії) у будь-який інший час здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю об’єднання, дотримання правлінням ОСББ законодавства України, нормативно-правових актів та статуту. Перевіряє грошові, бухгалтерські та інші документи, звіти, кошториси, які підтверджують надходження та витрачання грошових коштів та інших матеріальних цінностей ОСББ, доповідає загальним зборам про виявлені під час виконання контрольних процедур недоліки і порушення та надає висновки із сформульованими рекомендаціями[2, 3].

За результатами дослідження наведено структуру об’єднання співвласників багатоквартирного будинку та виокремлено його основні суб’єкти контролю, охарактеризовано їх функціональні обов’язки, щоб під час формування внутрішніх регламентів та інструкцій не допустити дублювання контрольних функцій, які повинні бути розподілені між відповідними суб’єктами контролю таким чином, щоб одна і та сама особа не поєднувала функцій, пов’язаних із затвердженням операцій з певними активами, обліком операцій, забезпеченням збереження активів та проведенням їхньої інвентаризації.

Список використаних джерел:

1. Про об’єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29.11.2001 р. № 2866-II (зі змінами та доповненнями).
2. Про затвердження Типового статуту об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та Типового договору відносин власників житлових і нежитлових приміщень та управителя: Наказ Держжитлокомунгосп України від 27.08.2003 № 141(зі змінами та доповненнями).
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-VI (зі змінами та доповненнями).

N. Lytvynenko, M. Blashchuk. Agents of controlin association of co-ownersof a multi-apartment building in Ukraine and their functional duties.

Summary

The general structure of an association of co-owners of a multi-apartment building is presented and its subjects of control have been identified; their main functional duties have been characterized so that to avoid duplication of control functions (which should be rationally distributed among the relevant actors of control) during the formation of internal regulations and instructions. The given structured combination of functional duties of agents of internal control in their systemic interconnection will allow to more efficiently organize the control process in associations of co-owners of multi-apartment buildings.

Key words: association of co-owners of a multi-apartment building, agents of control, internal control, functional duties.

Лугова О. І.
Канд. екон. наук, асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
olha-luhova@ukr.net

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК УМОВА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Ефективність управління ресурсним потенціалом безпосередньо пов'язана з конкурентоспроможністю підприємства. Сучасна економіка передбачає чотирьохрівневу градацію для оцінки конкурентоспроможності підприємства з точки зору його потенціалу. Визначальним критерієм ринкової конкурентоспроможності в сучасних умовах є якість пропонованого продукту, яка формується в тому числі і за рахунок якості ресурсного потенціалу.

Ключові слова: потенціал, конкурентоспроможність, управління, попит.

Ефективність управління ресурсним потенціалом безпосередньо пов'язана з конкурентоспроможністю підприємства, яку можна визначити як комплексну характеристику, що відображає порівняльну ефективність використання ресурсного потенціалу та переваги, що виникають при раціональному залученні і використанні, як самих ресурсів, так і ефектів їх взаємодії в певний проміжок часу.

Говорячи про конкурентоспроможність підприємства, необхідно враховувати її залежність від мінливих зовнішніх умов, які постійно формують виклики технологічного, організаційного, дослідницького, економічного характеру та відображають стан ресурсного потенціалу, комплексу залучених для реалізації цінностей і закладених в них взаємодій. Розширення набору компетенцій підприємства та використання ресурсного потенціалу підвищує конкурентоспроможність – можливість розвитку в оточенні аналогічних підприємств, готових застосувати ті ж інструменти для залучення і задоволення попиту.

Сучасна економіка в уявленні дослідників і авторів численної літератури передбачає чотирьохрівневу градацію для оцінки конкурентоспроможності підприємства з точки зору його потенціалу.

На першому рівні управління практично займається питаннями

організації виробництва і реалізації виробничого потенціалу, забезпечує виробничі потужності навантаженням і розподіляє ресурси відповідно до поточних завдань. Споживчий попит і конкурентоспроможність залишаються в кращому випадку на другому плані - так може тривати досить довго в умовах монопольного становища на ринку, низької конкурентоспроможності аналогічних підприємств, високого рівня незадоволеного попиту і необмеженості набору ресурсів для виконання стандартних завдань. Питання виявлення і розкриття потенціалу практично не викликають інтересу до того часу, коли зміни у зовнішньому середовищі не приведуть до помітного зниження завантаженості з причини переходу попиту до конкурентів.

На другому рівні зовнішня конкуренція враховується управлінням з точки зору відповідності стандартам, прийнятим в цьому конкурентному середовищі, що дозволяє використовувати рівномірно розподілений і все ще достатній або надлишковий попит для підтримки рентабельності і отримання прибутків. Основні зусилля в підтримці конкурентоспроможності спрямовані на збереження статус-кво в конкурентній позиції.

На третьому рівні конкурентна ідеологія управління формується на основі наявності переваг, які могли б підвищити попит і привести до більш ефективної діяльності при наявності стимулу до поліпшення конкурентної і економічної позиції. Реалізація потенціалу такого роду латентних переваг починається при зниженні попиту на продукт прийнятого стандарту, але не пов’язана з ініціативою внутрішнього походження. Можливість впливати на внутрішні процеси з метою підвищення ефективності діяльності реалізується в міру необхідності. Управління підприємством вже готове до змін, оскільки усвідомлює наявність потенціалу і, так чи інакше, обмірковує способи його розкриття.

На четвертому рівні керівництво здійснює активну діяльність по реалізації потенціалу, підвищуючи конкурентоспроможність і забезпечуючи успіх в конкурентній боротьбі. Постіндустріальна економіка формує нові вимоги до конкурентоспроможності: існуючий попит не є стабільним

ринковим середовищем, тому конкурентна боротьба переходить з фази «продано більше» в фазу «продавати більше стабільно», а це вимагає нового підходу до попиту, який стає частиною ресурсного потенціалу підприємства.

Потенційний попит, який може бути викликаний використанням власних переваг слід сформувати, стимулювати, розкрити і реалізувати, при цьому постійно рухаючись на крок попереду конкурентів у формуванні нового попиту. Тут ми фактично описуємо новий, п’ятий рівень конкурентоспроможності, найбільш придатний до сучасної економіки, яка сформувала суспільство споживання і стимулює його розвиток, оскільки на ньому ж і базується. Сучасні технології створення споживчого продукту настільки розвинені, що людина вже забезпечена всім необхідним, і конкуренція вимагає сформувати у споживача нові потреби, причому такі, задоволення яких може істотно поліпшити якість життя, перейти на новий рівень попиту і його задоволення [1].

З вищевикладеного випливає, що визначальним критерієм ринкової конкурентоспроможності в умовах розвинутого задоволення попиту є якість пропонованого продукту, яке формується, в тому числі і за рахунок якості залучених ресурсів, сукупної якості ресурсного потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Кузьмич Н. П. Потенціал конкурентоспроможності будівельних організацій у сучасних умовах / Н. П. Кузьмич // Перспективи науки. – 2012. – № 7 (34). – С. 90-94.

O. Luhova. Resource potential of the company as a condition of its competitiveness.

Summary

Efficiency of management of resource potential is directly related to the competitiveness of the company. The modern economy involves a four-level graduation to assess the competitiveness of the company in terms of its potential. The decisive criterion for market competitiveness in modern conditions is the quality of the proposed product, which is also formed at the expense of the quality of the resource potential.

Key words: potential, competitiveness, management, demand.

Мельничук І. І.
Канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту,
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут,
м. Хмельницький, Україна
irinamykytuk@rambler.ru
Блазунь Я.Ф.
Магістр 2-го року навчання
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут,
м. Хмельницький, Україна
yaunk95@mail.ru

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Обґрунтовано необхідність та завдання проведення аналізу фінансових результатів суб'єкта. Запропоновано модель аналізу фінансових результатів та зауважено на доцільності застосування факторної моделі Ратушної О.П.

Ключові слова: фінансові результати, доходи, витрати, аналіз, модель.

Фінансові результати займають провідне місце в системі управління підприємством, оскільки вони є узагальнюючим показником, що характеризує ефективність і відображає всі аспекти діяльності суб'єкта. Зважаючи на зазначене, відпрацювання методичних питань аналізу фінансового результату є актуальними.

Основна мета проведення аналізу фінансових результатів – підвищення ефективності господарювання і пошук резервів такого підвищення. Крім того, в оцінюванні поточного фінансового стану підприємства особливу роль відіграє його прогноз на перспективу, тобто очікувані параметри фінансового стану.

Тому, вважаємо, що основними завданнями аналізу фінансових результатів є:

- аналіз обґрунтованості плану (прогнозу) досягнення фінансових результатів;

- аналіз і оцінка динаміки показників прибутку і рентабельності; аналіз виконання планових показників з прибутку і рентабельності;

- визначення та вимірювання впливу факторів на відхилення прибутку і рентабельності;

- виявлення резервів підвищення фінансових результатів діяльності підприємств та обґрунтування заходів щодо їх мобілізації;

- аналіз розподілу і використання прибутку.

Інформаційне забезпечення фінансово-господарської діяльності має складну структуру і визначається різними чинниками, а саме: рівнем керівництва, цільовим призначенням інформації, складом користувачів тощо. На рівні підприємства основу інформаційного забезпечення фінансової діяльності становлять бухгалтерські дані. Тому, комплексність проведення аналізу фінансових результатів підприємства можна охарактеризувати за трьома взаємозв'язаними блоками (рис. 1):

1) аналіз фінансових результатів діяльності підприємства;

2) аналіз фінансового стану підприємства;

3) аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

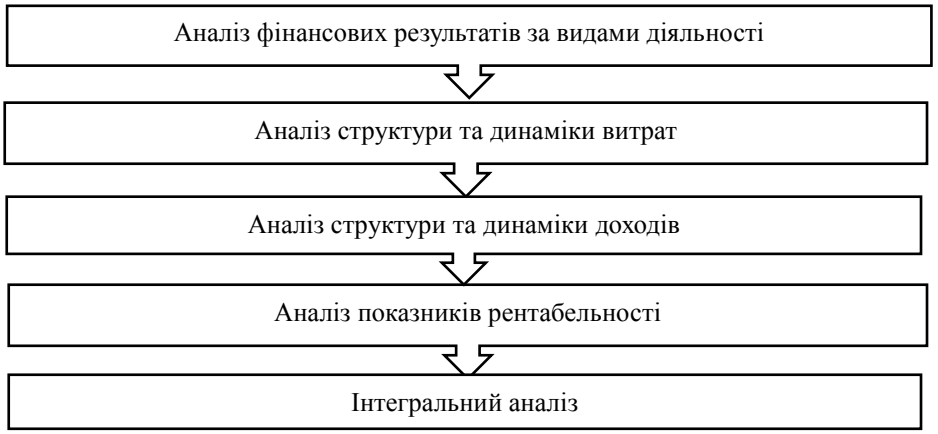

Рисунок 1 – Загальна модель аналізу фінансових результатів діяльності господарюючого суб’єкта

Джерело: складено автором

На першому етапі аналізу фінансових результатів проводиться аналіз їх структури і динаміки за видами діяльності підприємства: операційною, фінансовою, іншою. Наступний крок – аналіз витрат за їх структурою, з характеристикою динаміки їх змін за звітний період проти попереднього. Третій етап – аналіз доходів, який передбачає проведення їх структурно-динамічного аналізу.

Суб'єкти господарювання, які зацікавлені у віддачі від використання ресурсів і вкладеного капіталу, аналізують не лише абсолютну ефективність діяльності підприємства, а й відносну. Для цього співвідносять отриманий ефект із понесеними витратами, тобто розраховують показники рентабельності. При цьому, в процесі оцінки показників рентабельності доцільно провести їх інтегральний аналіз. Для цього, ми пропонуємо використовувати факторну модель Ратушної О.П. [2], а саме:

$$ЧП(З) = А \times Фв \times \frac{1}{Ппр} \times Фоз \times Рвв \times Кчд \times Кпв \times Ра \quad (1.1)$$

де: ЧП – чистий прибуток (збиток); А – середньорічна вартість активів підприємства; Фв – фондовіддача; Ппр – продуктивність праці; Фоз – фондоозброєність; Рвв – валова рентабельність виробничих витрат; Кчд – коефіцієнт окупності чистого доходу; Кпв – коефіцієнт покриття виручки виробничими витратами; Ра – чиста рентабельність активів.

Застосування представленої моделі дозволяє визначити вплив на чистий прибуток (збиток) ресурсного забезпечення підприємства та ефективність їх використання, комерційної рентабельності підприємства та показника чистої рентабельності активів, який характеризує загальну ефективність діяльності підприємства.

Отже, аналіз фінансових результатів не може бути обмежений виключно аналізом прибутку або аналізом чистого грошового потоку. Лише комплексний підхід дасть можливість забезпечити прозорість процесу формування фінансових результатів підприємств та сприятиме своєчасному прийняттю обґрунтованих управлінських рішень у процесі його діяльності.

Список використаних джерел:

1. Мних Є. В. Фінансовий аналіз : підручник / Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.

2. Ратушна О. П. Факторний аналіз фінансових результатів / О. П. Ратушна // Зб. наук. праць Київ. нац. екон. ун-ту імені Вадима Гетьмана. Спец. випуск присвячено 35-річчю кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК. – 2012. – С. 246–251.

3. Яріш П. М. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій / П. М. Яріш, Ю. В. Касьянова // Управління розвитком. – 2013. – № 4(144). – С. 159–162.

I. Mel'nychuk, Ya. Blazun'. Financial results as an object of economic analysis.

Summary

The necessity and tasks of the analysis of the financial results of the subject are substantiated. The model of the analysis of financial results is proposed and it is noted that it is expedient to use the factor model of Ratushnoyi O.P.

Keywords: financial results, income, expenses, analysis, model.

Мирончук З. П.
Канд. екон. наук, доцент
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
zoriana-gyluk@ukr.net
Ціцька Н. Є.
Канд. екон. наук, доцент
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
evqenivna@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В даних тезах розкривається суть і дається визначення екологічного обліку, та екологічних витрат. Вказуються шляхи покращення і необхідності ведення підприємствами обліку екологічних витрат

Ключові слова:екологічний облік, екологічні витрати, навколишнє середовище, виробництво

Екологічний облік на підприємстві – це система виявлення, вимірювання, реєстрації, нагромадження, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства в галузі природокористування з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам для прийняття оптимальних рішень [1, с. 232].

Поняття екологічного бухгалтерського обліку сьогодні ще не набуло остаточного осмислення як комплексно сформована система знань в економічній теорії та практиці. Але природно, він має стати частиною управлінського обліку [2, с. 35]. На сьогоднішній день необхідно проводити облік екологічного стану розвитку виробництва в сільськогосподарських підприємствах, оскільки екологічні складові мають негативний вплив на стан

навколишнього середовища та якісні показники виробленої продукції.

Сам облік не відображає екологічну інформацію, а тому досить проблематично визначити ефективність діяльності підприємства і його екологічні показники, оскільки вся наявна інформація відображається в загальних економічних показниках діяльності. Неможливо оцінити повноту та ефективність природоохоронної діяльності а отже, проблемно використовувати різні форми впливу на навколишнє середовище [3, с. 90].

Стає досить проблематичним планування подальшої виробничої діяльності підприємств через відсутність інформації про екологічний облік і це створює неабиякі проблеми для користувачів інформації. В результаті цього на рахунках бухгалтерського обліку не враховуються екологічні витрати, пов'язані з цим операції, які є наслідком виснаження природних ресурсів і забруднення середовища.

В Україні більшість підприємств вважає за краще не розкривати інформацію про екологічні витрати, так як більшість їх пов’язана із забрудненням навколишнього середовища. Як показали дослідження, велика частина підприємств висвітлювали в обліку і звітності тільки показники, які характеризували вплив господарської діяльності підприємства на довкілля з позитивного боку.

Провівши моніторинг екологіно небезпечних об’єктів Львівської області можна виділити такі основні (таблиця).

Таблиця Перелік екологічно небезпечних об’єктів у Львівській облласті

ДП «Львіввугілля»	Добротвірська ТЕС
	✓ ПАТ «Львівська вугільна компанія»
	✓ ЛМКП «Львівводоканал»

Згідно з даних моніторингу який проводився у Львівській області в 2017році ДП «Львіввугілля» викидає в атмосферне повітря забруднюючих речовин більше на 159,64 тонн у порівнянні з 2016р. Обсяги викидів Добротвірської ТЕС в атмосферне повітря забруднюючих речовин у II кв. 2017 р. зменшилося на 14,0 % (на 1,8 тис. тонн) у порівнянні з аналогічним

періодом минулого року. Викиди діоксиду вуглецю практично не змінилися . ПАТ «Львівська вугільна компанія» протягом II кв. 2017 р. обсяги накопичення відходів зменшилися на 25 % (на 44 тис. тонн) у порівнянні з I кв. 2016 р. і ін. [4, с. 112].

Отже, основними причинами відсутності або часткового ведення екологічного обліку витрат є:

- відсутність комплексної методики відображення екологічних аспектів в обліку, вимог і рекомендацій щодо формування і розкриття даної інформації у фінансовій звітності;
- недостатнє нормативно-правове регулювання питань, пов'язаних з інформаційним забезпеченням управління охороною навколишнього середовища, раціонального природокористування та екологічної безпеки господарюючих суб'єктів.

Тому, перспективним та надзвичайно важливим з точки зору національної безпеки напрямом розвитку бухгалтерського обліку є врахування екологічних витрат. Розширення меж традиційного бухгалтерського обліку, створення умов для більш повного врахування ступеню впливу діяльності суб’єктів господарювання на навколишнє середовище. А це, в свою чергу, дозволить своєчасно приймати обґрунтовані управлінські рішення стосовно запобігання негативним тенденціям розвитку підприємств та економіки нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Кірсанова Т. А. Екологічний контролінг - інструмент екоменеджмента / Т. А. Кірсанова, Е. В. Кірсанова, В. А. Лук'янихіна / Под ред. В. А. Лук'янихіна. - Суми: Вид-во "Козацький вал", 2004. – 408 с.
2. Малюга Н. Екологічні витрати: класифікація та бухгалтерське відображення / Н. Малюга, І. Замула // Бухгалтерський облік і аудит : наук. журнал. – 2009. – № 5. – С. 35-41.
3. Сахно Л. А. Екологічний облік і аудит в реформуванні традиційної системи обліку на підприємстві // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 1. – С. 89-92. – Бібліогр.
4. Довкілля Львівської області (2016) Збірник / За редакцією Г. М. Корисько. – Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2017. – 117 с.

Z. Myronchuk, N. Tsitska. Organizational and methodological background accounting providing ecological accounting on enterprise.

Summary

In the given theses the essence is revealed and the definition of ecological accounting, and environmental costs is given. The ways of improvement and the need for enterprises to account for environmental costs are indicated

Keywords: ecological accounting, ecological costs, environment, production.

Остапенко Т. М.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна
Чекрізова Є. С.,
СВО «Бакалавр», спеціальність «Облік і оподаткування»,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна
ostapenko13@ukr.net

ОБЛІК ВИТРАТ НА ЗАКЛАДАННЯ ТА ДОГЛЯД ЗА БАГАТОРІЧНИМИ НАСАДЖЕННЯМИ

Розглянуто особливості обліку витрат, які здійснюються на закладання і догляд за багаторічними насадженнями.

Ключові слова:бухгалтерський облік, багаторічні насадження, облік витрат.

Нині не часто можна побачити площі під багаторічні насадження, адже більшість керівників сільськогосподарських підприємств намагаються землі використовувати для вирощування культур, що дають швидкий прибуток (кукурудза на зерно, соняшник, соя, озима пшениця). Багаторічні насадження забезпечують формування на підприємстві значної товарної продукції (фрукти, ягоди, горіхи тощо), формування кормової бази.

Аналітичний облік витрат за кожним із об’єктів витрат (плодові сади, хмільники, ягідники тощо) здійснюють із зазначенням дати закладання насаджень та їх місцезнаходження. Аналітичний облік витрат здійснюють у виробничому звіті за статтями витрат. Зокрема, до витрат із закладання можна віднести: витрати на отримання землі в оренду під насадження (виготовлення технічної документації, оплату робіт із землеустрою, відведення землі та її експертизу, держреєстрацію договору оренди тощо);

витрати на підготовку землі перед посадкою (розкорчування дерев, оранку, культивацію тощо); виготовлення проектної документації; вартість саджанців та інших ТМЦ (добрив, засобів захисту, ПММ, спецодягу тощо); заробітна плата працівників, зайнятих закладенням насаджень; амортизація основних засобів, які використовуються для закладення тощо [1]. Підставою для списання витрат є ті ж первинні документи, що й у рослинництві.

По закінченню робіт, пов'язаних з закладанням і вирощуванням багаторічних насаджень, комісія складає Акт на приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію (ф. № ДБАСГ-1), який також є підставою для оприбуткування насаджень в складі незрілих довгострокових біологічних активів, та при досягненні багаторічними насадженнями стадії зрілості і переведенні їх у групу довгострокових біологічних активів рослинництва [2].

Облік цих витрат ведуть за дебетом рахунка 15 «Капітальні інвестиції» відповідного субрахунку «Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів», в кореспонденції з кредитом рахунків 208, 203, 66, 63, 23 та інших. Так, придбання ТМЦ, які будуть використані для закладення насаджень (саджанці, добрива, засоби захисту тощо), оформляють товарною накладною та товарно-транспортною накладною. При цьому отримується у постачальника сортове свідоцтво на саджанці, що характеризує якість продукції. Відпуск ТМЦ зі складу оформляють: або Лімітно-забірною карткою на отримання матеріальних цінностей (ф. № ВЗСГ-1) або Накладною (внутрігосподарського призначення) (ф. № ВЗСГ-8).

Пунктом 5.16 Методрекомендацій № 1315 пропонується обліковувати багаторічні насадження до досягнення ними продуктивного віку в сумі витрат, понесених на їх закладення та вирощування, тобто за первісною вартістю, на субрахунку 166. Підприємствам нами пропонується обліковувати всі багаторічні насадження власного виробництва (незрілі та зрілі) на субрахунках 166 та 162. Пояснюємо це наступним: це не змушуватиме підприємства, за наслідком переоцінки зрілих чи незрілих біологічних

активів, які оцінюються за справедливою вартістю, визнавати дохід або витрати від зміни вартості активів.

Пропоноване вимагає наступної аналітики рахунків:

- 155.1 «Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів рослинництва»;

- 155.1.1 «Вирощування незрілих довгострокових біологічних активів»;

- 155.1.1.1 «Вирощування незрілих довгострокових біологічних активів, які оцінені/оцінять за первісною вартістю»;

- 155.1.2 «Придбання довгострокових біологічних активів».

Запропоновані аналітичні рахунки автоматично вирішують питання оцінки довгострокових біологічних активів рослинництва. Адже інформація з рахунку 155.1.1.1 «Вирощування незрілих довгострокових біологічних активів, які оцінені/оцінять за первісною вартістю» потрапляє до субрахунку 166, а потім (після досягнення плодоносного віку), в дебет субрахунку 162 (тобто насадження переводять до складу зрілих).

Після того як багаторічні насадження досягли зрілого віку, витрати на їх догляд обліковуються на рахунку 23 «Виробництво».

Розглянуті вище питання дають можливість розуміти, що облік витрат на багаторічні насадження передбачає використання рахунків 155 та 23. На субрахунку 155 обліковується витрати закладання та догляду незрілих насаджень, на рахунку 23 – витрати вирощування (догляду) зрілих насаджень.

Отже, багаторічні насадження є незамінними в господарстві. Їх вирощують для отримання доходів від продажу врожаю плодово-ягідної, лікарської та іншої продукції.

Список використаних джерел:

1. Рябенко Р. Закладення багаторічних насаджень: особливості обліку [Електронний ресурс] / Р. Рябенко // Uteka. – Режим доступу : https://uteka.ua/publication/Zakladennya-bagatorichnix-nasadzhen-osoblivosti-obliku.

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29 груд. 2006 р. № 1315. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://magazine.faaf.org.ua/metodichni-rekomendacii-z-buhgalterskogo-obliku-biologichnih-aktiviv.html.

T. Ostapenko, E. Chekrizova. Accounting expenditure for care and care of massages.

Summary

The features of accounting of expenses, which are spent on laying and maintenance of perennial plantings are considered.

Key words: accounting, long-term plantations, cost accounting.

Петришин Л. П.
Канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
lydkar@ukr.net
Цепок В. Р.
Магістр 2 року навчання,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
valia.tsepok@ukr.net

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АСПЕКТУ КАПІТАЛУ

Досліджено теоретичні підходи до визначення сутності категорії капітал, розглянуто й узагальнено погляди провідних вчених, представників різних економічних шкіл щодо природи капіталу.

Ключові слова: капітал, власний капітал, активи, ресурси, гроші.

Перша економічна категорія, яка створюється на початку кожного бізнесу – власний капітал. Його розмір в першу чергу визначає майнову ситуацію, фінансову силу та економічну міцність підприємства. Він також виконує функцію гаранта для кредиторів, є постійною основою для фінансування, а також джерелом фінансування. Тому володіти категорією «власний капітал», бути обізнаним в історії виникнення та трактатами дослідників буде корисним як науковцям так і практикам.

Вперше поняття «capitalis» вжив Арістотель у 384-322 рр. до н.е. Він розглядав капітал через призму багатства та поділив дану категорію на два види. До першого він відніс дане природою багатство, яке пов’язане з постійним нагромадженням засобів, необхідних для життя і корисних для держави чи домашнього об’єднання, але яке «не безкінечне, а має свої межі». До другого виду багатства Аристотель відніс процес накопичення грошей, що являє собою «…мистецтво наживати статок, з чим і пов’язане уявлення,

нібито багатство і нажива не мають ніяких меж» Зазначені види багатства були названі Аристотелем «економіка» та «хремастика» [1, с. 224]. Він проклав першу сходинку до розуміння терміну.

Наступні вчені, такі як У.Стаффорд (1554-1612 рр.), Де Сантус (1575-1621 рр.), Г.Скаруфф (1519-1584 рр.) входили до групи меркантилістів.Представники цієї школи вперше прив'язали капітал до процесу виробництва та надали вагомого значення його розвитку як одного з основних стимулів до багатства. Проте сам термін «капітал» меркантилісти не вживали, але ототожнювали його з процесом обігу грошей. Активи як багатство не розглядались взагалі, вчені визнавали тільки золото, срібло та коштовності, бо тільки вони можуть перетворитись у виробничу форму і як наслідок товарну.

Заслугою представників школи фізіократів (Ф. Кене, А. Тюрго) було те, що дослідження причин походження багатства ними було перенесено зі сфери обігу у сферу виробництва, де, на їх думку, і створюється багатство в результаті поєднання праці з природними ресурсами.

Ф. Кене вперше в історії економічної думки запровадив поняття «відтворення суспільного продукту». Також він розмежував його вартісну й натуральну форми, відокремивши поняття «капіталу» і «доходу» [2, с. 194, 223]. Він першим ввів поняття основного та оборотного капіталу.

Загалом вчені даного періоду розглядають капітал як певний запас нагромадженої продукції минулої праці.

Окремо варто виділити думку Карла Маркса, який вперше не став ототожнювати гроші та капітал, а розділив ці два поняття, разом з тим він встанови взаємозалежність, так як гроші за певних умов можуть виконувати роль капіталу і навпаки. К.Маркс перший розтлумачив поняття доданої вартості і створив теорію кругообороту капіталу, що є основою усіх наступних вчень.

З часом капітал набував більш чіткіших образів, науковці вже зійшлись на думці, що капітал має ділитись на основний та оборотний, з'являються

теорії щодо розвитку капіталу не тільки як природного ресурсу і надбань людини, а й капіталу людського потенціалу та ресурсу. Дж. Кларк висловив теорію щодо позичкового капіталу, дійшовши висновку, що запозичені ресурси можуть допомогти підприємству розвиватись з такою самою ефективністю як і власні.

Австрійська школа маржиналізму приділяла велику увагу сутнісним та функціональним ознакам капіталу. Зокрема, Е. Бем-Баверк зробив висновок, що капітал є результатом заощадження та виробництва, і виділив дві форми його функціонування: приватний капітал як сукупність засобів, що призначені для придбання різних благ, та суспільний (виробничий) капітал у формі виробничих споруд, сировини, обігових ресурсів, транспортних засобів тощо [3].

За А. Маршаллом, капітал складається з тих речей, без яких виробництво не могло б здійснюватися з рівною ефективністю, але які не є безкоштовними дарунками природи. Він зробив висновок, що капітал є сховищем певних речей, результатом людських зусиль і відповідних жертв. Але капітал відрізняється від інших форм багатства тим, що може забезпечити зайнятість робітників. Капіталом А. Маршалл вважав ту частину багатства, яка виділяється на одержання доходу у формі грошей або придбання певних речей у сфері обігу. До капіталу учений відносив також знання, організаційні здібності та відповідні виробничі та державні утворення [4, с. 307].

На нашу думку, всі дослідники розуміли поняття капіталу через призму власного бачення і були по своєму праві, оскільки формулювали суть власного капіталу через джерела його створення, складові та зобов’язання власників підприємства. Трактування капіталу, нагромаджені протягом століть науковою думкою, доводять нам, що необхідно аналізувати сутність капіталу в контексті соціально-економічних та історичних умов його саморозвитку.

Список використаних джерел:

1. Квасницька Р. С. Управління капіталом підприємства через призму еволюції його визначення та змісту як економічної категорії / Р. С. Квасницька // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : економічна. – Донецьк : ДонНТУ, 2003. – Вип. 56. – С. 223-229.
2. Історія економічних учень: [підручник у 2-х ч.] – Ч. 1 / За ред. В. Д. Базилевича. – [3-тє вид., випр. і доп.] – К.: Знання, 2006. – 582 с.
3. Маршалл А. Принципы экономической науки / Маршалл А. ; [пер. с англ.]. - М. : Издат. группа «Прогресс», 1993. – Т. 1. – 415 с.
4. Бем-Баверк Ойген фон. Избранные труды о ценности, проценте и капи тале / Ойген фон Бем-Баверк ;[предисл. Й.А. Шумпетер; пер. с нем. Л.И.Форберта, А.Санина; пер. с англ. Н.В. Автономовой; пер. с лат. А. А. Россиуса]. – М. : Эксмо,2009. - 912 с.

L. Petryshyn, V. Tsepok. History of development of economic aspects of capital.

Summary

The theoretical approaches to the definition of the essence of the capital category, reviews and generalizations of the views of leading scholars and representatives of various economic schools on the nature of capital.

Keywords: capital, equity capital, assets, resources,money.

Пісоченко Т. С.
Канд. екон. наук, асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
pisochenkots@mnau.edu.ua

ПІДТРИМКА ЕКСПОРТУ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Проведене дослідження місцевого рівня підтримки зовнішньоекономічної діяльностф агропродовольчого підкомплексу в Миколаївській області. Запропоновано сформувати на базі Регіональної Торгово-промислової палати Територіальний центр підтримки експортерів Миколаївської області.

Ключові слова: експорт, держана підтримка експортерів, Регіонально Торгово-промислова палата, логістична система

Важливою складовою успішної інтеграції України у світовий економічний простір є створення системи державної підтримки експорту та сприятливих умов для вітчизняних виробників конкурентоспроможної продукції на зовнішньому ринку. Зазначимо, що регіональний рівень державної підтримки експорту деяким чином сформований, то місцевий рівень у питаннях залучення до системи підтримки і стимулювання експорту залишений без уваги. Локальний рівень

організації та підтримки експорту агропродовольчого підкомплексу економіки є на сьогоднішній день найбільш важливим, оскільки дозволяє залучити найбільше число учасників ЗЕД (фермерських господарств, підприємств малого та середнього бізнесу).

Проведене дослідження місцевого рівня підтримки ЗЕД агропродовольчого підкомплексу економіки в Миколаївській області показує, що базові елементи механізму цієї системи знаходяться на стадії розробки; не опрацьований комплекс заходів щодо забезпечення учасників ЗЕД – сільськогосподарських виробників - інформаційною та консультаційною підтримкою. Вирішеннню проблем організації та взаємодії між бізнесом і державою сприятиме використання ресурсів Торгово-промислових палат, враховуючи перелік послуг, які відмітили респонденти як такий, що забезпечив би підтримку експорту на рівні Миколаївської області та забезпечив би співпрацю з Регіональною Торгово-промисловою палатою (табл. 1).

Особливостями такої роботи можуть бути питання взаємодії з різними державними та недержавними структурами у частині підтримки і стимулювання експорту, наприклад, щодо організації взаємодії у формі діалогу між митними органами і підприємницьким співтовариством.

Пропонується сформувати на базі Регіональної Торгово-промислової палати Територіальний центр підтримки експортерів Миколаївської області, який матиме статус міжрайонного, що сприятиме експортерам у різних сферах зовнішньоекономічної діяльності, але у першу чергу виробникам сільськогосподарської продукції (підприємствам малого та середнього бізнесу, індивідуальним підприємцям – початківцям експортерам) із залученням різних професійних організацій у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Таблиця 1 Перелік послуг Регіональної Торгово-промислової палати Миколаївської області, який на думку респондентів має забезпечити підтримку експорту

Послуги	Питома вага послуг, %
Результати моніторингу і оцінки експортних можливостей області	62,9
Інформаційно-консультаційна підтримка експортерів, зокрема і відповіді на запитання на електронну пошту, он-лайн відповіді тощо	81,5
Аутсорсинг зовнішньоекономічної діяльності (роз'яснення законодавства, логістичні послуги тощо)	92,6
Бенчмаркінг (поширення і впровадження передового досвіду, організація співпраці з передовими підприємствами за участі ВНЗ тощо)	66,7
Інше (використання на сайті Торгово-промислової палати калькулятору для розрахунку мита, митних зборів, акцизного податку аналогічно до калькулятора лізингу на сайті УКРАГРОЛІЗИНГУ; організація і проведення семінарів, круглих столів та інших заходів з розповсюдження передового досвіду провідних експортерів, тощо)	18,5

Разом з тим необхідно відзначити наступне: недержавні структури сприяння підприємництву, зокрема і Торгово-промислова палата, не можуть замінити державу щодо підтримки експорту, оскільки їхні послуги не носять універсальних характер (з точки зору асортименту послуг та складу клієнтів).

Як правило, така підтримка надається в незначних масштабах на безоплатній або пільговій основі; не ставиться завдання реалізації пріоритетних напрямів зовнішньоекономічної політики країни.

Територіальний центр підтримки експортерів розглядається як елемент державної системи підтримки і стимулювання експорту продукції агропродовольчого підкомплексу економіки, з поетапним фінансуванням спільно за рахунок коштів державного, регіонального та місцевого бюджетів, галузевих спілок і асоціацій.

Однією із запропонованих нами функцій Регіональної Торгово-промислової палати є надання комплексу логістичних послуг.

Потужність логістичної системи залежить від способу руху по логістичних ланцюгах матеріального, фінансового та інформаційного

потоків. Питання потужності логістичної системи мають вирішувати керівник підприємства і менеджери всіх рівнів. А це означає, що управляти нею необхідно на основі максимальної ефективності роботи всього підприємства.

Отже, формування територіального центру підтримки експортерів, який є елементом державної системи підтримки і стимулювання експорту продукції аграрного сектора економіки в Миколаївській області, з поетапним фінансуванням спільно за рахунок коштів державного, регіонального та місцевого бюджетів, галузевих спілок і асоціацій. Допоможе ефективніше проводити експортну діяльність підприємств нашого регіону.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції створення системи державної підтримки експорту України [Електронний ресурс] : розпорядження КМУ від 01.08.2013р. № 586-р. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-2013-%D1%80

T. Pisochenko. Candidate of Economic Sciences, assistant professor of accounting and taxation.

Summary

For the purpose of the development of the Mitscenic Peninsula for the Foreign Economic Activity of the All-Subcomplex in the Mikhailovsky Observer. It is proposed to work on the bases of the Regional Tropical and Sub-Successional Funds of the Exporters of the Mykolaiv.

Key words: export, state support of exporters, regional chamber of commerce and industry, logistic system.

Потриваєва Н. В.
Д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Агеєнко І. В.
Аспірант,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
ingapelipkanich@gmail.com

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У дослідженні подано аналіз забезпечення і відтворення основних засобів в сільськогосподарських підприємствах Миколаївської області. Розглянуто основні джерела їх оновлення. Окреслено основні напрямками раціонального використання основного капіталу в сфері інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємствах Миколаївської області. Обґрунтовано впровадження на високорентабельних підприємствах прискореної моделі списання вартості основних фондів з метою активізації процесу відтворення сільгосптехніки.

Ключові слова: відтворення, амортизація, основний капітал, коефіцієнт інтенсивного оновлення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт оновлення.

Найважливішим фактором виробництва, особливо в умовах науково-технічного прогресу при зниженні чисельності трудових ресурсів, зайнятих у виробництві, є матеріально-технічні ресурси, серед яких на підприємствах аграрної сфери провідну роль відіграють основні засоби виробництва. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України значно розширилося застосування ресурсозберігаючих технологій, що дозволило більш ефективно використовувати техніку, скоротити витрату пального і мастильних матеріалів (при традиційних технологіях їх на 1 га ріллі при її сучасній структурі потрібно 60-65 л, а при ресурсозберігаючих – 20-25 л), підвищити продуктивність праці [3]. Але забезпеченість сільськогосподарською технікою в розрахунку на 100 га посівів зернових і технічних культур в нашій країні в порівнянні з західноєвропейськими країнами приблизно в 10-12 разів нижче. Загалом, на сьогодні близько 10-15 млн. га земель в Україні і 0,5 млрд. га в інших країнах обробляється за допомогою полицевих знарядь. В умовах нашої країни це зумовлено в першу чергу фінансовою неспроможністю більшості сільськогосподарських

підприємств до закупівлі нової більш сучасної і якісної сільськогосподарської техніки та гербіцидів, що стримує застосування наукоємних технологій, становить серйозну перешкоду освоєння сучасних досягнень науково-технічного прогресу [1].

В результаті дослідження стану середньорічної вартості необоротних та оборотних активів підприємств аграрної галузі Миколаївської області встановлено, що найменший результат був у 2013 р., а саме – майже на 5% менше, ніж у 2012 р. та на 43,4% менше за показник звітного року. Аналогічно енергетичних потужностей та основної сільськогосподарської техніки у 2013 р. було зафіксовано менше, ніж в 2012 р. і 2014-2015 рр., менші показники спостерігалися тільки в 2011 р. З 2014 р. ситуація з технічною оснащеністю і енергозабезпеченістю сільського господарства Миколаївської області стала покращуватися, проте динаміка є не досить активною і не перевищує 5 %. Решта техніки вимагає капітального ремонту, або повної її заміни. Наявна техніка в значній мірі виробила свій ресурс, показники її якості знизилися. За оцінками економістів, понад 90% машинно-тракторного парку області віку вище 10 років повністю зношене і вимагає термінової заміни [2]. Аналіз надходження основних видів техніки у 2015 році на сільськогосподарські підприємства Миколаївської області доводить, що дещо збільшилась лише кількість тракторів, сівалок, розкидачів добрив та зернозбиральних комбайнів тощо, потреба в новій техніці покрита далеко не повністю [4].

Для виправлення становища потрібно прийняття відповідної системи заходів, що передбачає необхідність глибокого аналізу практики формування і використання основних засобів в сільському господарстві.

Головним джерелом оновлення основних фондів в умовах діючої амортизаційної і податкової політики держави у сільськогосподарських підприємств залишаються амортизаційні відрахування. Амортизаційна політика більшості сільськогосподарських підприємств Миколаївської області свідчить про повільні темпи нарахування амортизації. Політика

уповільненого зростання призвела до збільшення фактичних термінів служби техніки і дефіциту грошових коштів амортизаційного фонду для своєчасної реновації основних засобів на підприємствах сільського господарства.

Специфічною формою і джерелом інвестування в сільському господарстві можна вважати фінансовий лізинг. Лізинг дозволяє придбати необхідну кількість техніки і виробляти великий обсяг робіт, тому застосування лізингу можна вважати економічно виправданим. Сьогодні механізм фінансового лізингу в аграрному секторі Миколаївської області використовується не досить активно, незважаючи на явні переваги лізингу для сільськогосподарських товаровиробників. У багатьох підприємств недостатньо фінансових коштів для проведення лізингових операцій, до того ж становище ускладнюється збитковістю більшості сільськогосподарських підприємств, що впливає на формування джерел поповнення основних фондів.

Узагальнюючи результати дослідження можемо зробити такі висновки. Парк сільськогосподарської техніки в Миколаївській області неухильно скорочується. Темпи розширеного відтворення сповільнилися у зв'язку з низьким рівнем інтенсивного оновлення основних фондів. Лізинг основних фондів здійснюється повільно через дефіцит власних джерел його фінансування. Амортизаційна політика підприємств залишається в рамках «старої схеми» 1980-х рр. і стає неефективною.

Список використаних джерел:

1. Дудак С. М. Основні технології обробітку ґрунту. Дискування : [Електронний ресурс] / С. М. Дудак // Агроеліта. – 2017. – Режим доступу : http://agroprod.biz/2017/07/31/osnovni-tehnolohiji-obrobitku-gruntu-dyskuvannya/
2. Офіційний сайт Головного управління статистики у Миколаївській області : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mk.ukrstat.gov.ua/
3. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minagro.gov.ua/
4. Сичова М. О. Оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств України через механізм фінансового лізингу / М. О. Сичова, Н. О. Шевченко // Агросвіт. – 2009. – № 11. – С. 31-33.

N. Potryvaieva, I. Aheienko. Problems of supply and reproduction of main agricultural departments in Mykolayiv region.

Summary

The study provides an analysis of the provision and reproduction of fixed assets in agricultural enterprises in the Mykolaiv region. The main sources of their updating are considered. The main directions of rational use of fixed capital in the field of investment activity of agricultural enterprises of the Mykolaiv region are outlined. The introduction of the accelerated model of the write-off of the value of fixed assets for the purpose of revitalization of the process of reproduction of agricultural machinery is substantiated at highly profitable enterprises.

Keywords: reproduction, depreciation, fixed capital, intensive renewal coefficient, retirement coefficient, renewal coefficient.

Райтер Н. І.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри статистики та аналізу,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
b_natalka@ukr.net

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕОДНОЗНАЧНІСТЮ ВІДОБРАЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Вказано на неоднозначність відображення забезпечень у фінансовій звітності як складової зобов'язань. Розглянуто процес формування агрегованого балансу як ключовий етап обробки фінансової інформації зокрема та здійснення фінансового аналізу загалом.

Ключові слова: забезпечення, зобов'язання, власний капітал, Баланс (Звіт про фінансовий стан), фінансовий аналіз, агрегований баланс

Неоднозначність відображення забезпечень у фінансовій звітності пов'язана з трактуванням їх як складової залученого капіталу. Таке трактування забезпечень спирається на П(с)БО 11 «Зобов'язання» в якому вказано, що «забезпечення – це зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу» [1].

З точки зору фінансового аналізу віднесення забезпечень до залученого капіталу є однобоким та недостовірним. По-перше такі забезпечення формуються зазвичай за рахунок власних коштів підприємства, носять резервний характер. В.С. Терещенко визначає виникнення зобов'язань як причину, а формування забезпечень як наслідок. [2, с.5] У зв'язку з цим віднесення забезпечень до залученого капіталу спотворює структуру пасивів

підприємства, відволікає частину власного капіталу в сторону збільшення зобов'язань. По-друге, забезпечення носять необов'язковий характер, і якщо зобов'язання під які вони формувались не настали, то підлягають обов'язковому сторнуванню.

І.Я. Омецінська вказує на те, що в Цивільному кодексі України під зобов'язаннями розуміються правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію …, тобто особливий акцент робиться на чітке визначення суб'єктів боржника та кредитора. Це визначення ставить під сумнів трактування забезпечень як частини зобов'язань, оскільки у них немає чітко встановленого кредитора. [3, с. 286]. Отже, можна констатувати факт, що облікове, правове та аналітичне розуміння забезпечень в Україні є неузгодженими.

На нашу думку, беручи до уваги важливість формування забезпечень та неоднозначність їх як економічної категорії, їх слід обліковувати на позабалансових рахунках, або на рахунках витрат (у складі інших операційних витрат). З метою спрощення балансу підприємства в пасиві повинні відображатися джерела фінансування здійснення господарської діяльності з точки зору їх поділу на власні джерела та залучені джерела, а забезпечення відповідно повинні бути з пасиву вилучені, оскільки вони не є первинними джерелами фінансування.

В умовах використання фінансової звітності зразка 2013 року відповідно до Національного положення (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(с)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» організація здійснення фінансового аналізу зазнала певних змін. А саме особливої уваги та важливого значення набув етап первинної обробки інформації, тобто формування агрегованого балансу.

Агрегований баланс це перетворена більш зручний для читання формат форма фінансової звітності № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан), шляхом укрупнення або деталізації окремих статей. Він є підставою для розрахунку

відносних показників, які характеризують ключові аспекти діяльності підприємства (фінансові коефіцієнти).

Ключовим методичним принципом формування агрегованого балансу є збереження рівності активу і пасиву, дотримання основної структури початкового балансу, тобто виділення постійних і поточних активів, власного і позикового капіталу [4, с. 109].

Ми пропонуємо при формуванні агрегованого балансу забезпечення відповідно до їх функціональної відповідності відносити таким чином:

1. Цільове фінансування апріорі віднести до власного капіталу, оскільки воно не підлягає погашенню, як інші види зобов'язань.

2. В складі розділу II «Довгострокові зобов'язання та забезпечення» обов'язково деталізувати Довгострокові забезпечення, які при аналізі ліквідності балансу відносити до постійних пасивів.

3. В складі розділу III «Поточні зобов'язання та забезпечення» деталізувати статті «Поточні забезпечення» та « Витрати майбутніх періодів». При аналізі фінансової стійкості поточні забезпечення прирівнювати до власних коштів, оскільки їх формування не збільшує ймовірність втрати фінансової незалежності, а при ліквідності балансу до короткострокових пасивів, оскільки їх погашення може настати в період, який неможливо чітко встановити.

Використання запропонованого нами агрегованого Балансу підприємства дозволить більш повно проаналізувати незалежність підприємства у володіння та користуванні своїми активами, визначити можливості та загрози щодо втрати ним ліквідності та платоспроможності, а також сформувати та реалізовувати фінансову стратегію.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00.

2. Терещенко В. С. Бухгалтерський облік забезпечень майбутніх витрат і платежів: теорія та методика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.09

«Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / В. С. Терещенко. – Київ, 2008. – 20 с.

3. Омецінська І. Сутність забезпечень, порядок їх визначення та оцінки [Електронний ресурс] / І. Омецінська // Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль, 2010. – Вип. 16. – С. 285-288. – Режим доступу : http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv/

4. Нестерова С. В. Адаптація балансу для оцінки фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] / С. В. Нестерова // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – Вип. 2. – С. 106-111. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2016_2_20

N. Raiter. The problems of organization financial analysis of enterprises in the context ambiguity accommodation of the provisions in the financial statements.

Summary

The ambiguity accommodation of the provisions in the financial statements of the provisions in the financial statements as a component of liabilities is indicated. The process of formation of aggregated balance as a key stage of financial information processing and carrying out of financial analysis is considered.

Keywords: provisions, liability, equity, balance sheet (statement of financial position), financial analysis, aggregated balance sheet.

Сарапіна О. А.
Д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку, аудиту і оподаткування
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
oblik-kntu@ukr.net
Пінчук Т. А.
Канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
tatyana_pinchuk@ukr.net
Бобровська Е. А.
Магістр спеціальності «Облік і оподаткування»
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ

Розкрито зміст поняття «оренда» та встановлено відмінності від лізингу. Відображено особливості укладання господарських договорів та регулювання його законодавством. Наведено нюанси відображення орендних операцій в обліку.

Ключові слова. оренда, лізинг, орендні операції, договір оренди, орендна плата.

Розвиток матеріально-технічної бази виробництва потребує значних інвестиційних ресурсів. У разі тимчасового браку власних коштів і сучасних

засобів праці підприємства можуть скористатися для оновлення необоротних активів поширеним у світі методом фінансування – орендою. Актуальність розвитку орендних відносин сьогодні в Україні обумовлена передусім значною питомою вагою морально застарілого устаткування, низькою ефективністю його використання та відсутністю забезпеченості запасними частинами. Оренда є альтернативою банківському кредитуванню та дієвим інструментом процесу ефективного оновлення основних засобів і технологій підприємств усіх напрямів економічної діяльності [1]. У зв'язку з цим дослідження організації та обліку орендних операцій на підприємстві набуває особливо важливого значення. Отже, в залежності від кінцевої мети орендних відносин, оренда може бути оперативною (її ще називають операційною) та фінансовою (її ще називають лізингом).

Спільним для обох цих видів оренди є строкове і платне користування активами під час здійснення орендних операцій, відмінності полягають в тому, що по завершенні оперативної оренди майно повертається орендодавцю, а кінцевою метою лізингових відносин є викуп орендатором орендованого майна.

Безумовною перевагою договору фінансового лізингу є можливість отримання у власність необхідного майна (основних засобів) для модернізації виробництва та розвитку бізнесу без одномоментних фінансових вкладень. Крім того, оформити лізинг із взаємовигідною схемою виплати платежів найчастіше простіше, ніж отримати фінансовий кредит.

Орендні відносини регулюються Цивільним кодексом України [2] та Господарським кодексом України [3]. Крім того, існує спеціальний нормативний документ, що визначає правові засади відносин фінансового лізингу, - Закон України «Про фінансовий лізинг» [4].

При укладенні господарського договору оренди сторони зобов'язані погоджувати перелік істотних умов:

- об'єкт оренди (склад і вартість майна з урахуванням її індексації);
- строк, на який укладається договір оренди;

- орендна плата з урахуванням її індексації;
- порядок використання амортизаційних відрахувань;
- відновлення орендованого майна та умови його повернення або викупу.

Сторони повинні досягти згоди за всіма істотними умовами господарського договору. Інакше договір вважається неукладеним (таким, що не відбувся). Для окремих видів договорів оренди законодавством може бути передбачено інший перелік істотних умов

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду та її розкриття у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 14 «Оренда» [5] та МСБО 17 «Оренда» [6].

П(С)БО 14 визначає оренду як угоду, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку. Нюанси відображення орендних операцій у податковому обліку регулюються Податковим кодексом України [7].

Виходячи зі змісту орендних операцій, у сторін договору можуть виникати наступні об’єкти обліку:

- в орендодавця за договором оперативної оренди – облік об’єкта оренди; облік амортизації об’єкта оренди; облік доходу та витрат, пов’язаних з договором оренди; облік витрат на утримання майна, що відшкодовуються орендарем; облік ремонтів і поліпшень об’єкта оренди;

- в орендаря за договором оперативної оренди – облік об’єкта оренди; облік орендної плати; облік супутніх витрат, пов’язаних з об’єктом оренди; облік ремонтів та поліпшень орендованого майна;

- у лізингодавця за договором фінансового лізингу – облік передачі у фінансовий лізинг основних засобів власного виробництва (готової продукції) або ж об’єкта, спеціально придбаного для таких цілей (якщо лізингодавець не є виробником об’єкта лізингу); облік лізингових платежів;

- у лізингоотримувача – облік отримання об’єкта фінансового лізингу; облік лізингових платежів; облік амортизації об’єкта фінансового лізингу;

облік ремонтів та поліпшень об’єкта фінансового лізингу.

Таким чином, облік орендних операцій тісно пов’язаний з обліком витрат, який регулюється П(С)БО 16 «Витрати» [8], та обліком основних засобів відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» [9].

Отже, для правильного відображення в обліку орендних та лізингових операцій необхідно чітко знати їх сутність та розуміти їх особливості.

Визнаючи вагомий науковий внесок вітчизняних та зарубіжних вчених у дослідження питань обліку орендних операцій, зазначимо, що багато питань залишаються дискусійними (відсутність чіткого підходу до трактування сутності поняття «оренда» для цілей бухгалтерського обліку; наявність різноманітних підходів науковців та практиків щодо виділення класифікаційних ознак орендних операцій з економічної точки зору; неузгодженість положень щодо обліку витрат на поліпшення та ремонт орендованих активів у бухгалтерському обліку орендаря тощо). Слід відзначити відсутність методичного забезпечення у вигляді рекомендацій щодо бухгалтерського обліку та аналізу орендних операцій. Навіть на рівні основних нормативних актів, якими встановлюються методологічні засади регулювання та відображення в обліку і звітності орендних операцій, дослідники відмічають відсутність єдиного визначення понять оренди та лізингу, по-різному визначаються об’єкти оренди, фінансовий лізинг, види орендних операцій.

Враховуючи значення орендних відносин у господарському обороті суб’єктів господарювання та їх широку присутність у різних ділянках бухгалтерського обліку суб’єкта господарювання, можна зробити висновок про безумовну актуальність та доцільність подальших досліджень в напрямку вдосконалення методологічних засад обліку орендних операцій для отримання чіткої, достовірної та неупередженої інформації про орендовані активи.

Список використаних джерел:

1. Коба О. В. Облік орендних операцій / О. В. Коба, С. О. Катькало, А. І. Павленко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 17. – С. 164-168. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2016_17_35.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.
4. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.97 р. № 723/97-ВР.
5. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. №181.
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17 «Оренда».
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92.

O. Sarapina, T. Pinchuk, E. Bobrovska. Theoretical basis of accounting of rent operations.

Summary

The content of the concept of "lease" is revealed and the differences from leasing are established. The features of conclusion of economic contracts and regulation by its legislation are shown. The nuances of displaying of leased operations in the account are given.

Keywords. lease, leasing, leasings operations, contract of tenancy, rent.

Толкачёва Е. Г.

Канд. экон. наук, доцент, заведующий кафедрой банковского дела, анализа и аудита УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации», г. Гомель, Беларусь

elena.tolk@mail.ru

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНСТРУМЕНТАРИЯ АНАЛИЗА РОЗНИЧНОГО ТОВАРООБОРОТА С УЧЕТОМ ФАКТОРОВ ВНЕШНЕЙ СРЕДЫ

В статье рассматриваются основные угрозы и риски в торговле потребительской кооперации Республики Беларусь, даны предложения по совершенствованию инструментария анализа и прогнозирования розничного товарооборота с учетом воздействия факторов внешней среды.

Ключевые слова: розничный товарооборот, угрозы, риски, торговля, потребительская кооперация.

В условиях нестабильности в экономике изменяются подходы к оценке и прогнозированию розничного товарооборота. Это, прежде всего, связано с анализом первопричин (факторов) его изменения. На первое место выходят

факторы внешней среды, которые не подвластны усилиям менеджеров, но влияние которых необходимо учитывать при разработке ассортиментной, ценовой и финансовой политики организации.

Традиционно в ходе анализа торговых процессов оценивают влияние ресурсов на изменение розничного товарооборота. Однако, на наш взгляд, не объем продаж зависит от наличия, состояния и эффективности использования трудовых ресурсов, основных средств и товарных запасов, а именно товарооборот определяет потребность в перечисленных ресурсах. К тому же показатели, характеризующие результативность использования активов и персонала, являются производными от объема продаж.

Основными факторами, определяющими размер и состав розничного товарооборота, являются факторы внешней среды, которые в условиях неопределенности и кризисных явлений в экономике являются основополагающими. Но вместе с тем большинством менеджеров не учитываются при организации торговых процессов и прогнозировании объемов деятельности. К ним мы относим, следующие:

доходы и возрастная структура населения (соотношение между потребителями до 60 лет и свыше 60 лет). Сокращение реально располагаемых доходов населения и его «старение» приводит к уменьшению уровня потребления товаров (особенно непродовольственных товарных групп);

индекс потребительских цен и тарифов на услуги. Их рост приводит к изменению структуры потребительских расходов, к уменьшению спроса на товары и розничного товарооборота;

численность населения. Естественная убыль населения в сельской местности, внутренняя миграция и уровень концентрации торговых объектов потребительской кооперации в сельской местности оказывают негативное воздействие на сокращение розничного товарооборота в кооперативной торговле;

уровень благосостояния населения (наличие собственного жилья,

автотранспортных средств, земельных участков) и склонность его к накоплению оказывают существенное влияние на средний размер торгового чека, структуру потребительских расходов и розничного товарооборота;

наличие конкурентной среды. Агрессивная стратегия конкурентов на потребительском рынке влияет на ассортиментную и ценовую политику более слабых игроков, диктует условия развития их торговой сети, определяет взаимоотношения с поставщиками товаров;

макроэкономическая ситуация в реальном секторе экономики. Стагнация в экономике воздействует на инвестиционную политику организации, что проявляется в сокращении инвестиций в основной капитал, закрытии нерентабельных торговых объектов, продаже неиспользованных основных средств и уменьшении торговой площади.

При определении уровня зависимости розничного товарооборота от факторов внешней среды предлагаем рассчитывать коэффициенты эластичности (чувствительности) товарооборота от индекса потребительских цен, темпов роста доходов населения, численности населения, индекса цен и тарифов на услуги. Значимость данных показателей особенно важно при прогнозировании объема продаж, обосновании перспектив развития торговой отрасли потребительской кооперации, которая ежегодно теряет свои позиции на потребительском рынке Республики Беларусь. Если в 2010г. ее доля в розничном товарообороте страны составляла 12,2%, то в 2016г. – 7,1%. Степень участия потребительской кооперации в формировании розничного товарооборота в сельских населенных пунктах за данный период уменьшилась с 44,2% до 28,8%.

Для оценки уровня и угроз развития торговой отрасли потребительской кооперации можно предложить следующие показатели, цифровые значения которых рассчитаны на основе данных Национального статистического комитета Республики Беларусь:

разрыв между темпами роста физического объема реализации товаров по Республике Беларусь и физическим объемом розничного товарооборота

потребительской кооперации (в 2016г. составил 11,9%);

разрыв между удельным весом реализации непродовольственных товаров по стране и долей продаж данных товарных групп в розничной торговле потребительской кооперации (в 2016г. составил 37,1%), что приводит к потерям товарооборота и суммы валовой прибыли;

разрыв между удельным весом реализации товаров непродовольственных товаров и уровнем их потребления в сельской местности свидетельствует о том, что население приобретает данные товары в других торговых системах. В 2016г. в структуре потребительских расходов доля потребления непродовольственных товаров в сельской местности составляла 32,5%, а удельный вес их реализации в розничном товарообороте потребительской кооперации – 11,9%;

разрыв между индексом потребительских цен и темпом роста физического объема розничного товарооборота потребительской кооперации, свидетельствует о сокращении уровня потребления и покупательской способности населения. В 2016г. цены на потребительские товары увеличились в среднем на 11,8%, а физический объем продаж уменьшился на 4,2%;

разрыв между уровнем малообеспеченного населения в городах (в 2016 г. составлял 4,2%) и уровнем малообеспеченности в сельских населенных пунктах (в 2016 г. – 10,0). При этом степень концентрации торговых объектов потребительской кооперации в сельской местности за последний отчетный год составляла 65,9%.

Предлагаемые направления совершенствования инструментария анализа розничного товарооборота позволяют объективно оценить уровень развития и конкурентоспособность торговой отрасли потребительской кооперации, выявить ее слабые стороны и угрозы, учитывать воздействия факторов внешней среды при обосновании стратегии развития.

E. Tolkachyova. Improvement of analysis tools retail trade turnover taking into account the factors the external environment.

Sumary

The article considers the main threats and risks in the trade of consumer cooperation of the Republic of Belarus, the proposal on the improvement of the tools of analysis and forecasting of retail trade taking into account the impact of environmental factors.

Key words: retail trade, threats, risks, trade, consumer cooperation.

Ульянченко К. А.
Студент,
Дніпровський національний університет імені О. Гончара,
м. Дніпро, Україна
Тростянська К. М.
Канд. екон. наук, доцент кафедри статистики,
обліку та економічної інформатики
Дніпровський національний університет імені О. Гончара
м. Дніпро, Україна
katy.ulyanchenko@gmail.com

РОЛЬ АУДИТУ ПЕРСОНАЛУ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Розкрито зміст поняття «аудит персоналу», його значимість на підприємстві (організації), напрямки проведення аудиту персоналу, заходи оцінювання, діагностування, перевірки, аналізу даних про персонал та його потенціал, важливість аудиту персоналу в процесі прийняття керівником рішень, досягнення поставлених цілей і ефективного ведення бізнесу.

Ключові слова: аудит, персонал, управління, прийняття рішень, ефективність.

Аудит персоналу займає важливе місце в системі загального аудиту діяльності підприємства. З його допомогою можна оцінити, чи відповідає кадровий потенціал організації її цілям і стратегії загалом, а також діагностувати проблеми, які виникли з вини персоналу і сформулювати рекомендації для керівництва з метою їх вирішення. Проблемі управління персоналом приділяли увагу вітчизняні і закордонні вчені: А. С. Балабанова, О. В. Крушельницька, Д. П. Мельничук., Г. В. Щекина [1, с. 277]. Предметом аудиту персоналу можна вважати всі складові процесу управління персоналом, а об'єктом – систему управління персоналом та кадрову політику підприємства, а також організаційну структуру підприємства та його кадровий потенціал [2, с. 154].

Аудит персоналу можна визначити і як спосіб спостереження, подібно до бухгалтерського обліку, і як інструмент управління, який дозволяє визначити наявні проблеми у сфері трудових відносин [3, с. 152].

Аудит персоналу проводиться за двома основними напрямками. Перший – оцінка кадрового потенціалу організації, тобто якісних і кількісних характеристик працівників. Другий – діагностика процесів і процедур і управлінській діяльності, їх ефективність. Для того, щоб оцінити кадровий потенціал організації важливо:

- провести аналіз складу працівників за віковою, статевою, освітньою та іншими ознаками;
- виявити укомплектованість персоналу, зокрема по рівнях управління;
- оцінити, чи відповідає освітній рівень і професійно-кваліфікаційна підготовка персоналу вимогам їх діяльності;
- перевірити та провести аналіз використання працівниками робочого часу;
- оцінити плинність кадрів, виявити причини та динаміку руху робочої сили, провести аналіз переміщень усередині організації, стану дисципліни праці;
- визначити в динаміці кількість працівників, що зайняті некваліфікованою і малокваліфікованою працею, важкою ручною працею;
- дослідити соціальні аспекти трудової діяльності (мотивацію праці, професійно-кваліфікаційне зростання, сімейний стан, забезпеченість житлом);
- аналізувати рівень санітарно-гігієнічних, виробничих і побутових умов на підприємстві;
- діагностувати управлінський, інноваційний потенціал персоналу організації, а також його здатність до навчання.

В доповнення для аудиту персоналу використовують такі напрями діагностування:

- діагностика відповідності кандидатів потребам існуючої вакансії;
- оцінка підготовленості працівників до підвищення на нову посаду;

- оцінка професійних та інтелектуальних характеристик персоналу;
- виявлення сильних і слабких сторін працівників у їх виробничій діяльності;
- оцінка сумісності працівників;
- визначення, чи потребує персонал додаткових тренінгів і навичок;
- розробка рекомендацій для ефективного управління і взаємодії з персоналом, формування на цій основі результативної команди.

Для подальшого досягнення мети необхідно не лише аналізувати кількісні та якісні характеристики працівників, а й усі процеси управління з боку керівництва. Лише на основі всіх цих даних можливо дати дієві рекомендації [2, с. 156]. Завдяки діагностиці цих питань аудитор може надавати консультаційну підтримку, аналітичну оцінку та незалежну експертизу кадрових ресурсів організації.

Важливу роль в аудиті відіграє моніторинг – комплекс наукових, технічних, технологічних, організаційних та інших засобів, які забезпечують систематичний контроль за персоналом, на основі яких керівництво приймає рішення.

Таким чином, аудит персоналу є важливим інструментом для підвищення ефективності діяльності та прибутковості організації через прийняття керівництвом правильних рішень на основі інформації аудиторської перевірки персоналу.

Повна і детальна аудиторська перевірка є основним засобом контролю за кадровою ситуацією на підприємстві. Як результат, підвищується продуктивність праці, зменшується плинність кадрів, а своєчасне навчання персоналу призводить до економії коштів і часу для пошуку нових кадрів.

Досягненню такого результату сприяє незалежність, об’єктивність і професіоналізм в аудиторській перевірці, а також відповідальність аудитора за надані ним рекомендації та висновки.

Отже, персонал є визначним фактором, який забезпечує прибутковість діяльності фірми. Саме тому аудиторська перевірка персоналу відіграє

важливу роль для керівництва цієї фірми та прийняття ним вірних рішень в процесі досягнення поставленої мети.

Список використаних джерел:

1. Симочко М. І. Аудит персоналу як елемент управління діяльністю торговельних підприємств / М. І. Симочко // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2017. – №1(49). – С. 277-281.
2. Писаревська Г. І. Формування системи аудиту персоналу на підприємстві / Г. І. Писаревська // Науковий вісник Херсонського державного університету – 2015. – №13. – С. 153-157.
3. Фріман Є. М. Організаційні засади аудиту персоналу при прийнятті кадрових рішень на підприємстві / Є. М. Фріман // Проблеми економіки. – 2012. – № 3. – С. 151-154.

K. Ulianchenko, K. Trostianska. Role of personnel audit in management activities.

Summary

The article contains the main content of the concept of «personnel audit», its significance at the enterprise (organization), the direction of personnel audit, measures of evaluation, diagnosis, verification, analysis of staff information and staff potential, the importance of personnel audit in the process of decision-making by the manager, achievement goals and effective business conduct.

*Key words**:** audit, personnel, management, decision-making, efficiency.*

Чебан Т. М.

Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування

Херсонський національний технічний університет,

м. Херсон, Україна,

tatyana_cheban1961@ukr.net

Вільянська О. В.

здобувач освітнього рівня «магістр»

спеціальність 071 – Облік і оподаткування.

Херсонський національний технічний університет,

м. Херсон, Україна

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Соціально-економічна значимість неприбуткових організацій(НПО) та їх роль в становленні громадського суспільства і розвитку економіки актуалізують проблематику оцінки їх діяльності. Зважаючи на це в роботі обґрунтовані складові методики економічного аналізу, як важливого інструменту об'єктивної оцінки та інформаційного забезпечення управління НПО. Їх використання сприятиме розвитку методологічних засад і розробці практичних моделей економічного аналізу діяльності НПО.

Ключові слова: аналіз, методика, показники, ефективність, неприбуткові організації.

Зарубіжний та вітчизняний досвід переконливо свідчить, що неприбуткові організації (НПО) є невід'ємним елементом нормально функціонуючої ринкової економіки. Як суб'єкт так званого третього сектору, НПО відіграють важливу соціально-економічну роль в розвитку держави та громадського суспільства. Суспільна значимість НПО, їх велика кількість, інформаційні запити донорів і громадськості актуалізують необхідність об'єктивної оцінки діяльності НПО, основним інструментом якої є економічний аналіз.

Огляд навчальної і наукової літератури з аналізу неприбуткових установ свідчить про фрагментарність досліджень, які стосуються окремих аспектів економічного аналізу. Як наслідок, не тільки відсутня комплексна система економічного аналізу діяльності суб'єктів третього сектору економіки, а й чітке бачення його мети, завдань, напрямів дослідження, показників діяльності НПО, алгоритмів їх розрахунку. Такий стан розробки методичних засад аналізу діяльності НПО пояснюється об'єктивними причинами: неможливість формування єдиної інформаційної бази аналітичного дослідження внаслідок неоднорідного складу третього сектору – його суб'єктами є бюджетні і громадські організації, які ведуть облік і формують звітність за різними правилами; специфічність кількісних й вартісних показників вимірювання діяльності НПО як результат різноманітності їх діяльності; відсутність інформації про діяльність НПО у вільному доступі; складність вимірювання доходу від надання послуг НПО та їх якості; пріоритет соціального, а не економічного аспекту оцінки результатів діяльності НПО [1, с. 319].

Систематизація праць науковців та результати власного дослідження дозволили визначити методичні основи аналізу діяльності НПО, які ґрунтуються на загальнотеоретичних підходах і враховують особливості їх місії і механізму функціонування (табл. 1).

Таблиця 1 Методичні основи аналізу діяльності НПО

Складові методики	Характеристика
Мета економічного аналізу діяльності НПО	Визначення шляхів підвищення результативності та ефективності діяльності НПО для більш досконалого виконання їх місії
Основні завдання аналізу	Оцінка стану діяльності НПО, виконання статутних цілей, бюджетних програм
	Оцінка впливу факторів на результати діяльності НПО, їх економічну сталість
	Пошук шляхів і резервів поліпшення якості послуг НПО, підвищення ефективності та результативності їх діяльності
Пріоритетні напрями аналізу	Оцінка показників діяльності НПО
	Аналіз формування доходів, витрат і результатів діяльності НПО
	Аналіз цільового і ефективного використання бюджетних коштів, благодійних внесків, грантів та інших джерел фінансування
	Аналіз якості робіт і послуг та задоволення потреб споживачів
	Аналіз результативності і ефективності діяльності НПО

Очевидно, що реалізація на практиці методики аналізу діяльності НПО потребує розробки системи показників. Доповнення пропозиції автора [2, с. 94] дозволило виділити такі групи показників: обсягу діяльності НПО (оцінюють кількість виконаних робіт або наданих послуг); процесів діяльності (вимірюють заходи, які здійснюють НПО); витрат (показують вартість використаних ресурсів організації); доходів (оцінюють величину і склад джерел фінансування діяльності НПО); результату (показують результати виконання робіт чи надання послуг). Для проведення порівняльного і динамічного аналізу поряд із абсолютними показниками слід активно використовувати відносні, що дозволить реалізувати їх найважливіші переваги: універсальність і співставність. Найбільш суперечливим і дискусійним є питання визначення результативності і ефективності діяльності НПО. Серед дослідників відсутній консенсус як щодо значення цього поняття, так і щодо методів вимірювання та оцінювання ефективності організації [3, с. 245]. Найпростішим є підхід, заснований на використанні відносних показників витрат, які розраховані на одиницю обсягу діяльності (показники ефективності) та отриманого результату (показники результативності) [2, с. 94-95]. Однак при його практичному використані невирішеним залишається визначення соціального та екологічного ефекту від діяльності НПО. Окрім цього різна спрямованість та велика кількість показників ефективності діяльності НПО обумовлюють необхідність застосування комплексної інтегральної оцінки, яка враховує відносну

важливість окремих груп показників. Такий підхід відповідає комплексному визначенню економічної ефективності НПО як суми фінансового, соціального та екологічного ефектів [4, с. 16]. Отже обґрунтовані методичні основи аналізу діяльності НПО сприяють систематизації і подальшому розвитку його теорії та розробці практичних моделей аналізу НПО.

Список використаних джерел:

1. Савчук В. К. До аналітичного забезпечення управління діяльністю неприбуткових організацій: Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжн. зб. наукових праць / серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Вип. 2/11. - Житомир: ЖДГУ, 2008. - С. 319–327.
2. Кузьмінський В.О.Управління неприбутковою організацією. – Київ: Логос. -2006. – 170с.
3. Гілета О. П. До питання критеріїв ефективності неприбуткових організацій / О. П. Гілета // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. Випуск 15. – 2009. – С. 245–259.
4. Александрова Б. В. Економічна ефективність неприбуткових організацій: методологія та особливості / Б. В. Александрова// Культура народов Причерноморья. - 2013. - № 265. - С.12-16.

T.Cheban, E.Vilyanskaya. Methodical bases of the analysis of activity of the non-profitable organizations.

Summary

The social and economic importance of the non-profitable organizations (NPO) and their role in formation of a civil society and economy development staticize a problematic of an estimation of their activity. Considering it in work making techniques of the economic analysis, as important tool of an objective estimation and supply with information of management NPO are proved. Their use promotes development of methodological bases and working out of practical models of the economic analysis of activity NPO.

Keywords: the analysis, a technique, indicators, efficiency, the non-profitable organization.

Чебан Ю. Ю.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
cheban200180@ukr.net

СОЦІАЛЬНІ ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ВНУТРІШНЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЯ

Наведено перелік основних соціальних виплат працівникам аграрних підприємств. Окреслено особливості їх внутрішньої регламентації. Виокремлено значення внутрішнього соціального звіту для обліку, аналізу та планування соціальних виплат.

Ключові слова: соціальні виплати, статут, колективний договір, наказ про облікову політику, соціальний звіт.

Аграрне підприємство є не лише складною виробничо-економічною, але й не менш складною соціальною системою, основою якої є вирішення як внутрішніх, так і зовнішніх соціальних питань. Соціальними виплатами працівникам є соціальна допомога, у вигляді надання грошових сум працівнику підприємства за встановленими умовами за рахунок державної системи або за власний рахунок підприємства. Соціальними виплатами вимірюється рівень соціального захисту працівників, який залежить від вирішення соціальних проблем на рівні держави та підприємств-роботодавців. У будь-якому випадку виплати мають бути законодавчо-обґрунтованими та регламентованими. Упровадження ефективного механізму фінансування соціальних програм на підприємстві сприяє підвищенню ступеня використання потенціалу трудового колективу та на цій основі – забезпеченню його ефективної діяльності. Питання обліку, аналізу, контролю соціальних витрат та соціальних виплат працівникам підприємств є дослідженням значного кола науковців – І. В. Жиглей, О. І. Пацули, О. Ю. Шоляк та інших.

Так, до основних соціальних виплат працівникам відносять основну і додаткову заробітну плату, оплату відпускних і лікарняних, оплату витрат на відрядження, оплату виконання додаткових завдань і обов’язків. На підприємствах, зокрема і аграрних, має місце практика здійснення додаткових

соціальних виплат. Інформацію про їх склад та структуру можна знайти лише у внутрішній документації на підприємстві. До таких виплат відносять нарахування та виплату матеріальної допомоги працівникам, оплату вартості страхових полісів, оплату оренди житла або компенсацію її вартості, оплату перевезення працівників до місця роботи, витрати щодо медичного огляду, виплату у грошовому чи матеріальному вигляді з нагоди державних та професійних свят, позики працівникам тощо. Такі соціальні виплати не мають безпосереднього відображення у чинних нормативних актах. Їх склад, джерела, особливості та підстави здійснення, як правило, відображають у внутрішній документації підприємства.

Так, основними внутрішньо-розпорядчими документами аграрного підприємства, які регламентують здійснення та обліково-звітне відображення додаткових соціальних виплат є статут та колективний договір підприємства; положення про фінансування додаткових соціальних витрат; наказ про облікову політику тощо. У статуті, як правило, визначають напрями використання прибутку, види і умови здійснення соціальних виплат. У положенні про планування соціальних витрат, розробка якого передбачає складання бюджету соціальних витрат, відображають обґрунтовані нормативи соціальних виплат за напрямками соціальної політики підприємства. Особливим документом є колективний договір як найбільше узагальнення та відображення соціальних виплат працівникам. Він є інструментом регулювання соціально-трудових відносин, який сприяє максимальному дотриманню прав найманих працівників та узгоджується з позиціями роботодавців. У колективних договорах аграрних підприємств відображають механізм регулювання заробітної плати; можливість навчання, перенавчання, підвищення кваліфікації; екологічну безпеку і охорону здоров'я працівників на підприємстві; покращення умов праці; тривалість часу роботи та відпочинку; гарантії та пільги, зокрема щодо харчування, плати за дитячий садок та інші. Інформація аналітичного обліку соціальних виплат, первинні документи, облікові регістри та склад і зміст внутрішньої

звітності підприємства мають бути складовими наказу про облікову політику.

Документ, який свідчить про соціальну відповідальність і соціальну активність підприємства, зокрема аграрного, наприклад, соціальний звіт, підготувати лише на підставі інформації традиційного бухгалтерського обліку враховуючи основні принципи бухгалтерського обліку і фінансової звітності, практично неможливо. Має місце практична доцільність забезпечення аналітичності обліку витрат соціальної діяльності підприємств за їх видами та джерелами покриття. Така інформація можу бути підставою для формування внутрішньої звітності за напрямами соціальної політики у розрізі видів соціальних витрат, а також за напрямами використання доходів і прибутку підприємства.

Внутрішня звітність підприємства не є регламентованою на законодавчому рівні та має призначення інформаційного забезпечення керівництва для прийняття управлінських рішень, здійснення планування та контролю.

Аналітичність обліку, формування внутрішньої звітності соціальних витрат на аграрних підприємствах мають підвищити ефективність контролю соціальних витрат, який є необхідним для оцінки виконання і забезпечення перш за все соціальних гарантій держави, а також дотримання суб'єктами господарювання законодавчо встановлених норм соціального забезпечення.

Y. Cheban. Social payments for agricultural enterprises: internal regulation.

Summary

The list of basic social payments to employees of agrarian enterprises is given. The features of their internal regulation are outlined. The importance of the internal social report for accounting, analysis and planning of social benefits is singled out.

Key words: social benefits, statute, collective agreement, order on accounting policy, social report.

Чернюк Е. М.
Старший преподаватель кафедры банковского дела, анализа и аудита УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации», г. Гомель, Беларусь
e.chernjuk@mail.ru
Новикова И. Н.
Старший преподаватель кафедры банковского дела, анализа и аудита УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации», г. Гомель, Беларусь
innes52@mail.ru

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИНАНСОВОГО ПЛАНИРОВАНИЯ СТАТЕЙ РАСХОДОВ НА РЕАЛИЗАЦИЮ В ОРГАНИЗАЦИЯХ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ

В статье рассматриваются подходы к управлению расходами торговой организации, как одного из факторов формирования конечного финансового результата деятельности организации и обеспечения безубыточности. Предложены критерии распределения расходов на реализацию между торговыми объектами.

Ключевые слова: бюджетирование, розничная торговля, расходы на реализацию, центр ответственности.

Бесспорным условием выживания, развития и роста стоимости любого бизнеса является его безубыточная работа. Одним из основных факторов снижения риска потери прибыли в организации является уровень контролируемости расходов менеджментом организации. В практике финансовой деятельности торговых организаций чаще всего используют такой фактор повышения эффективности деятельности как оптимизация расходов. Главным образом это связано с тем, что они являются внутренним фактором, определяющим финансовый результат деятельности организации.

Увеличение масштаба деятельности организации, как правило, приводит к росту числа структурных подразделений. Поэтому определение вклада каждого из них в конечный результат деятельности становится актуальным. В этом направлении обращает на себя внимание такая технология управления, как бюджетирование. Принимая во внимание наличие разветвленной сети торговых объектов в системе потребительской кооперации, считаем, что внедрение даже отдельных ее элементов, даст

положительный эффект. Это предопределяет необходимость проведения анализа и планирования расходов на реализацию в разрезе центров ответственности (торговых объектов, отдельных их секций), с выделением прямых и косвенных расходов.

Для оценки степени участия работников торгового объекта в формировании конечного результата деятельности организации прямые расходы следует разделить на контролируемые (поддающиеся корректировке со стороны субъектов управления) и неконтролируемые (не зависящие от деятельности субъектов управления). Стационарные торговые объекты потребительской кооперации в малых населенных пунктах имеют высокую издержкоемкость. Она во многом зависит от численности обслуживаемого населения, уровня его доходов. Возможность достижения безубыточного объема продаж должна стать определяющим критерием целесообразности дальнейшего функционирования торгового объекта.

По нашему мнению, одним из наиболее эффективных инструментов управления и планирования расходов на реализацию как по потребительскому обществу в целом, так и по отдельным торговым организациям, является бюджет. Система бюджетирования позволяет предварительно оценить эффективность управленческих решений, направленных на снижение расходов на реализацию, оптимальным образом распределить ресурсы между центрами ответственности и наметить пути развития потребительского общества.

Для достижения максимального эффекта бюджеты целесообразно разрабатывать по отдельным бизнес-линиям, потребительскому обществу и отдельным магазинам. При составлении бюджета по действующему торговому объекту необходимо учитывать его направленность либо на дальнейшее развитие, либо на финансовое оздоровление.

Бюджеты для центров ответственности потребительского общества должны составляться не на основе расходов на реализацию за прошлый период, а на базе запланированных направлений развития. На основе данных

бюджетов осуществляется управление расходами на реализацию в потребительском обществе и обеспечивается достижение необходимого уровня экономических показателей. Для оценки и контроля торговой деятельности потребительского общества и его структурных подразделений используется сравнение прогнозируемых и фактических показателей на основе отчетов о деятельности магазинов и потребительского общества в целом.

В настоящее время потребительские общества не используют возможности бюджетирования по отдельным торговым объектам. По нашему мнению, целесообразно составлять жесткие и гибкие бюджеты по каждому магазину.

Система бюджетирования, основанная на контролируемом прогнозе, в современных условиях является одним из наиболее передовых методов управления расходами на реализацию торговой организации, так как позволяет регулировать сумму данных расходов в пределах, соответствующих общему притоку денежных средств, способствует более экономному использованию ресурсов и обеспечивает определение путей снижения расходов на реализацию, как потребительского общества в целом, так и отдельных торговых объектов.

Изучение уровня издержкоемкости каждого торгового объекта позволит руководству организации получить информацию о вкладе структурных единиц в конечный результат деятельности. Использование элементов бюджетирования в управлении расходами повысит степень их контролируемости, выявит неэффективные расходы, а также оперативность управления.

E. Charniuk, I. Novikova. Improvement of financial planning of states of expenditures on implementation in retail trade organizations.

Sumary

The article discusses approaches to the management costs of trade organizations, because they are a factor in the formation of the final financial result of the organization and to ensure break-even. We offered the cost-sharing criteria for the implementation of trade between objects.

Key words: budgeting, retail, implementation costs, responsibility center.

Чугрій Н. А.
Старший науковий співробітник сектору маркетингу
та економічних досліджень,
Донецька державна сільськогосподарська дослідна
станція НААН України,
м. Покровськ, Україна
ipddsds@ukr.net

ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено основні критерії облікової політики нематеріальних активів на підприємствах в умовах ринкової економіки, систематизовано інформацію про нематеріальні активи для відображення в наказі про облікову політику з метою більш раціональної їх організації, що дозволить сформувати точну та правдиву інформацію про такі активи на підприємстві

Ключові слова: облікова політика, нематеріальні активи, переоцінка, активний ринок

Для сучасної трансформації вітчизняної економіки характерною рисою є зміна орієнтирів та перехід від матеріальних ресурсів до інтелектуальних. В цьому випадку основну роль відіграють нематеріальні активи. Економічна природа таких активів досить складна та на практиці виникає немало питань з приводу їхнього визнання, оцінки та обліку. Тому розробка облікової політики підприємства в розрізі нематеріальних активів дозволить удосконалити порядок обліку з метою досягнення високих показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

Погоджуємося з твердженням А.О. Саюн стосовно того, що облікова політика має формуватися на підставі системного підходу з метою максимальної оптимізації інформації для потреб управління [2, с. 99].

Правильно сформована облікова політика дає змогу здійснювати порівняльний аналіз показників діяльності підприємства за різні звітні періоди, а також порівняльний аналіз діяльності різних підприємств, а отже, на основі проведеного аналізу ухвалювати рішення щодо удосконалення порядку обліку нематеріальних активів на підприємстві [2, с. 100].

Аналізуючи підходи вчених встановлено, що наказ про облікову політику підприємства має складатися з таких частин, як: організація

бухгалтерського обліку, технологічна та методична частини. В табл. 1 представлена характеристика основних елементів стосовно нематеріальних активів, які повинні розкриватися в обліковій політиці підприємства.

Таблиця 1 Характеристика основних елементів облікової політики щодо відображення інформації про нематеріальні активи

Аспект (частина) облікової політики	Елементи облікової політики	Примітки
Організаційний аспект	інформація щодо посадової інструкції бухгалтера з обліку нематеріальних активів	до комерційної таємниці слід відносити інформацію про незапатентовані науково-технічні розробки; ноу-хау; технічні проекти; промислові зразки; незапатентовані товарні знаки
	склад і обсяг комерційної таємниці та порядок їх захисту	
Організаційно-технологічних аспект	форма ведення бухгалтерського обліку	меморіально-ордерна, журнал-головна,журнально-ордерна, проста, спрощена, автомати-зована
	організація документації і документообігу в системі облікової інформації	графік документообігу; документи, які розроблені підприємством самостійно для відображення в обліку нематеріальних активів та вимоги щодо їх заповнення
	організація, умови й строки зберігання документів та облікових регістрів на підприємстві	місце та строки зберігання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку нематеріальних активів
	робочий план рахунків	розроблений відповідно до діяльності підприємства
Методичний аспект	термін корисного використання	самостійно встановлюється підприємством, враховуючи термін корисного використання подібних об’єктів; моральний знос; правові чи інші подібні обмеження; очікуваний спосіб використання нематеріального активу підприємством
	методи нарахування амортизації	підприємством обирається самостійно, виходячи з умов отримання майбутніх економічних вигод
	порядок та умови переоцінки	підприємство може здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату балансу тих нематеріальних активів, щодо яких існує активний ринок
	порядок визначення ліквідаційної вартості	ліквідаційна вартість прирівнюється до нуля, крім випадків: коли існує невідмовне зобов’язання іншої особи щодо придбання цього об’єкта наприкінці терміну його корисного використання; та / або коли ліквідаційна вартість може бути визначена на підставі інформації активного ринку й очікується, що такий ринок існуватиме наприкінці терміну корисного використання цього об’єкта.

Джерело: розроблено автором на основі [1, с. 203-206]

В результаті дослідження встановлено, що наказ про облікову політику підприємства повинен максимально розкривати всі методологічні засади і принципи обліку, які використовує підприємство для обліку і відображення в фінансовій звітності нематеріальних активів. Таким чином, формування облікової політики нематеріальних активів має важливе значення в організації ефективної системи управління підприємством.

Список використаних джерел:

1. Бірюк О. Г. Підходи до облікової політики щодо відображення інформації про нематеріальні активи / О. Г. Бірюк // Проблеми економіки. – № 3. – 2014 . – С.202-207.
2. Саюн А. О. Формування облікової політики нематеріальних активів / А. О. Саюн // Фінансовий простір. – № 4 (4). – 2011. – С. 99-101.

N. Chugrii. Disclosing information about intangible assets in the accounting policy of the enterprise.

Summary

The main criteria of the accounting policies of intangible assets in the enterprises in the conditions of a market economy are researched; information on intangible assets is displayed for the purpose of display in the order of accounting policy in order to rationalize their organization, which will allow to generate accurate and true information about such assets in the enterprise.

Keywords: accounting policy, intangible assets, revaluation, active market.

СЕКЦІЯ 2 «СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ГАРАНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ»

Вишневська О. М.
Д-р екон.наук, професор,
декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
olganykk@gmail.com

ГЕОЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Геоекономіка є політикою перерозподілу ресурсів і світового доходу. У предмет вивчення геоекономіки входять процеси розвитку не тільки державних і регіональних утворень, а й реальних міжнародних структур - економічних, фінансових і інтеграційних об'єднань, транснаціональних корпорацій, еврорегіонів, вільних економічних зон, а також геополітичних суб'єктів (або блоків). У геоекономічних дослідженнях використовуються і інші підходи до виділення наднаціональних (багато в чому гіпотетичних) блоків. Зокрема, серед найбільш традиційних підходів виділяється поділ світу на багатий Північ і бідний Південь; християнський Захід і нехристиянський Схід; американське (НАФТА і Південна Америка), європейське (Європейський Союз) і тихоокеанське (Китай, Японія, Південна Корея, Тайвань) геоекономічні простору [1].

Основні акценти геоекономічної панорами полягають у тому, що глобалізація стирає межу між внутрішньою і зовнішньою політикою, тому що глобальні потоки і процеси в економічній, політичній, фінансовій, виробничій, купівельній та інших сферах становляться орієнтирами розвитку будь-якої національної економіки. Стрімко набирає сили процес економізації політики, тобто досягнення цілей, рішення політичних задач економічними методами при зрушенні вектора стратегічного розвитку від політичних, ідеологічних та інших методів до економічних. При цьому геоекономічні

інтереси набувають пріоритет над геополітичними і геостратегічними при економізації мислення дипломатичної служби. Геоекономіка розглядається як концепція зовнішньоекономічної стратегії й формування зовнішньоекономічної доктрини, яка вбудовується у загальну теоретичну панораму, яка складається з трьох взаємозалежних і взаємообумовлених частин: світової господарської системи – внутрішнього економічного регламенту; зовнішньоекономічної макромоделі, як генезису системи зв'язків національної економіки із зовнішнім середовищем; стратегічного арсеналу реалізації національної доктрини, технологія оперування на світовій арені – високі економічні технології) [2].

Геоекономіка відображає основну тенденцію в розвитку сучасного світу - всеосяжну глобалізацію. Інтернаціоналізація перейшла в завершальну фазу, світ стає єдиним не тільки з погляду філософії, а й у реальності. Всеосяжна глобалізація стирає межі між внутрішньою та зовнішньою сферами діяльності, між внутрішньою та зовнішньою політикою. Стрімко набирає силу процес економізації політиками. Змістилися акценти в традиційно усталених сферах, які становлять основу функціонування глобальної системи: геополітичній, геоекономічній і геостратегічній (воєнно-стратегічній). Для держав центральним пріоритетом стратегічного розвитку стає геоекономіка, яка підкорює собі геополітику та геостратегію [3].

Механізми функціонування геоекономіки та її інституціональне оформлення зумовлені такими чинниками: модифікація товарного виробництва через глобалізацію виробничо-інвестиційного співробітництва; формування у надрах світового господарства інтернаціоналізованих відтворювальних ядер (циклів) - своєрідних двигунів світової господарської системи, які набувають блукаючого характеру; формування рухомої трансграничної фінансової системи – геофінансів; еволюція національних економік і їх господарюючих суб'єктів у межах відтворювального ланцюга та проходження ними етапів на стадії входження в інтернаціоналізовані відтворювальні ядра (ІВЯ); формування світового доходу в межах ІВЯ;

боротьба за перерозподіл світового доходу як стратегічний орієнтир; чітка окресленість міжнародних та економічних кордонів, визначеність національних інтересів, контурів стратегічних альянсів, системи інтеграційних рухів, економічних угруповань у просторі, де національна економіка реалізує свої стратегічні цілі, тобто на геоекономічній карті світу; потреба в активній наступальній стратегії та відповідних прийомах (високих геоекономічних технологіях) для оперування в геоекономічному просторі; існування великої кількості проблем, які неможливо розв'язати; можливість оминути серйозні стратегічні прорахунки завдяки геоекономічному підходу.

Отже, перед будь-якою національною економікою відкривається стратегічна лінія, що надає доступ до світового доходу: ІВЯ повинні становити основу національної зовнішньоекономічної системи; їх постійне нарощування – сутність розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. Інакше кажучи, основою геоекономічної доктрини є прагнення національних економік включитися у світову геоекономічну систему для повноправної участі у формуванні та розподілі світового доходу з використанням високих геоекономічних і геофінансових технологій на геоекономічній карті світу.

Цілеспрямоване створення сприятливих геоекономічних ситуацій, вступ до глобальних відтворювальних ланцюгів-ядер, підключення до каналів перерозподілу світового доходу, створення орієнтирів для системи національної економічної безпеки, гармонізація національної господарської структури та ін. закладають основи для виходу зі структурної кризи. Геоекономіка здатна трансформувати агресивність у геоекономічно активні операції. Геофінансова система трансграничних потоків, блукаючі відтворювальні ядра – це найновітніші геоекономічні важелі на відміну від ядерної та іншої зброї. Військова компонента виконує роль сил швидкого геоекономічного реагування з безпеки контурів цих плацдармів і роль «нависання» на відміну від традиційного дипломатичного «стримування». Саме нависання над певними анклавами сприяє крізь політичну систему просуванню відтворювальних блукаючих систем в такі точки світу, де

можливо швидко організувати формування світового доходу та його перерозподіл до своїх анклавів.

Список використаних джерел:

1. Геоекономіка. — [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ru.wikipedia.org/wiki/геоекономіка

2. Vyshnevska O. Geo-economic aspect of the agricultural sectorЗбірка спільно з поляками / O. Vyshnevska // Kyiv-Warsaw: NUFT, NRI—IAFE, CSR, 2013.—Bibliogr.—Iliustr.—C. 289—299 (394 p.)

3. Кочетов Э.Г. Геоэкономика. Освоение мирового экономического пространства / Э. Г. Кочетов. — М. : Норма, 2010. — 528 с.

O. Vyshnevska. Geoeconomic dimension of the world economy.

It is argued that the main accents of the geo-economic panorama are that globalization erases the boundary between domestic and foreign policy, as global flows and processes in the economic, political, financial, production, shopping and other spheres become the guiding points for the development of any national economy.

It is determined that the process of economization of politics is rapidly gaining strength, that is, the achievement of goals, the decision of political tasks by economic methods while shifting the vector of strategic development from political, ideological and other methods to economic ones. At the same time, geo-economic interests gain priority over geopolitical and geostrategic approaches in economizing the thinking of the diplomatic service.

It is proved that geoeconomics is considered as a concept of foreign economic strategy and formation of foreign economic doctrine, which is embedded in the general theoretical panorama, which consists of three interrelated and interdependent parts: the world economic system - the internal economic regulation; foreign economic macro model, as the genesis of the system of connections of the national economy with the external environment; a strategic arsenal for the implementation of national doctrine, technology of operation on the world stage - high economic technology).

Key words: globalization, geoeconomics, world economic processes, macroeconomic models.

Бобровська Н. В.
Старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
bobrovskanadia@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ГАРАНТУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Розглянуто особливості глобалізацій них процесів у гарантуванні економічної безпеці держави. Обґрунтовано негативний вплив і основні виклики глобалізації, що негативно впливають на економічну безпеку країни.

Ключові слова: економічна безпека, глобалізація, глобалізаційні процеси, загрози, ризики.

Актуальність питання щодо особливостей глобалізаційних процесів у гарантуванні економічної безпеки держави є неоднозначним як і саме явище глобалізація, що має нерівномірний розвиток у різних регіонах світу. Глобалізація – категорія яка відображає процес обміну товарами, послугами, капіталом та робочою силою, що виходить за межі державних кордонів і набуває форм постійного та неухильного зростаючого міжнародного переплетіння національних економік [1].

Таким чином економічна глобалізація є основною тенденцією розвитку сучасного світу, яка супроводжується як зростанням світової економіки, розширенням міжнародної співпраці, прискоренням науково-технічного прогресу та інше, так і представляє певні ризики й загрози для країни у якій прогресують глобалізаційні процеси. Так, у процесі економічної глобалізації виникає ряд загроз, які впливають на значне зниження економічного потенціалу, стабільність держави у можливостях конкуренції з іншими учасниками міжнародного поділу праці. Таким чином глобалізація представляє всеохоплюючий процес трансформації світового товариства у відкриту цілісну систему взаємозв’язків і взаємозалежностей.

На сучасному етапі розвитку людство зіткнулось із ситуацією, де значна частина країн знаходиться за межами економічного і соціального прогресу, що призводить до глобальної нерівності. А за умови впливу глобалізаційних тенденцій у процесі виникнення і формування нових етапів розвитку глобалізація здійснює виклик економічній безпеці держави. Отже, необхідно враховувати можливості і загрози глобалізацій них процесів, а також враховувати їх наслідки, з метою забезпечення стабільного розвитку і конкурентоспроможності національної економіки будь-якої країни.

Відношення вчених і фахівців до глобалізації є неоднозначним. Так деякі з них вважають глобалізацію засобом подальшого прогресу економіки, а інші вчені прогнозують серйозну загрозу світовій економічній системі. На рисунку 1 представлено загрози, які негативно впливатимуть на економічну безпеку держави за умови глобалізаційних змін і тенденцій.

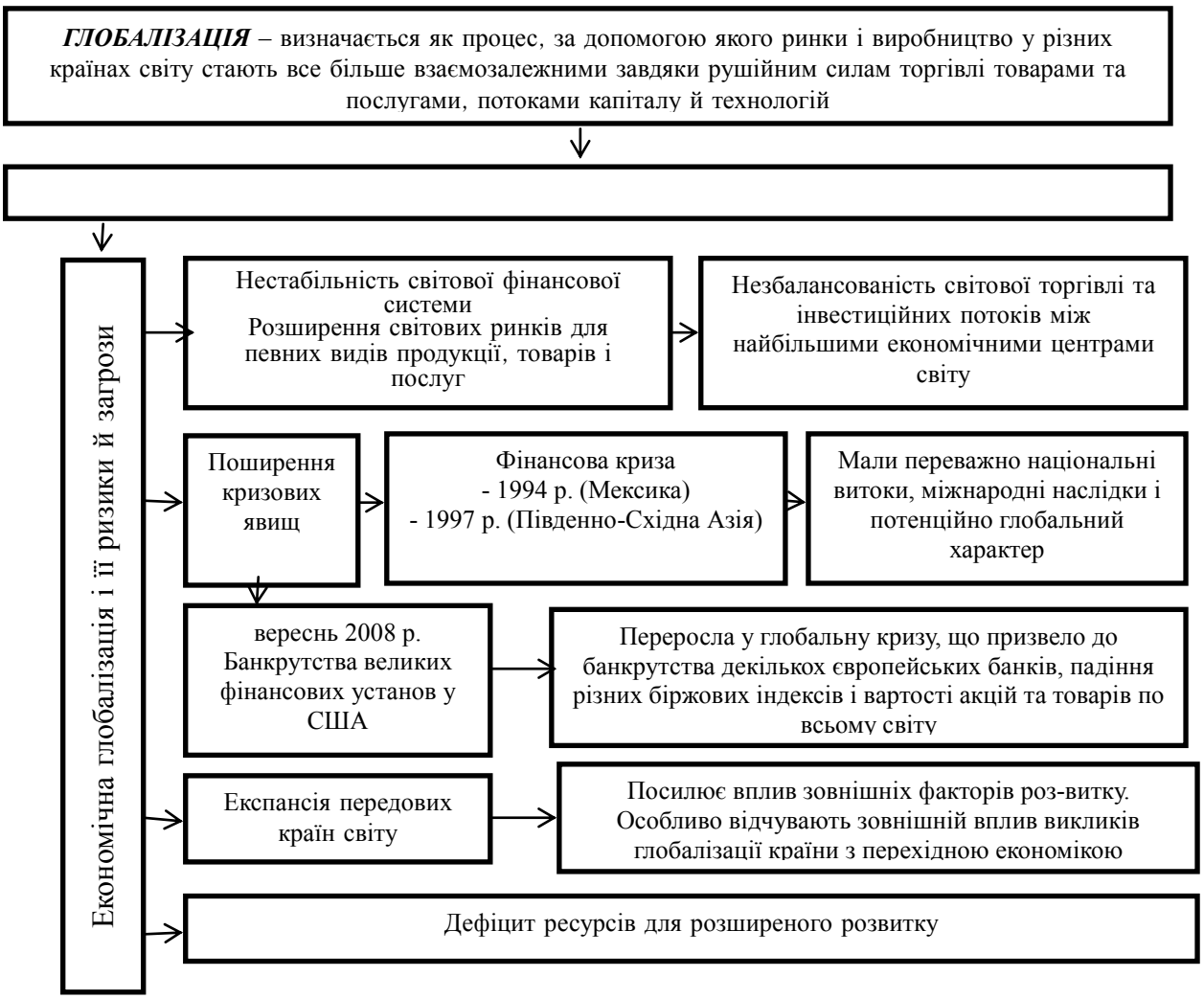

Рисунок 1 – Основні виклики глобалізацій них процесів економічній безпеці держави

Джерело: сформовано автором з використанням [2, 3]

Отже, за результатами дослідження зроблено висновок, що глобалізаційні зміни і тенденції впливають негативно і створюють загрози національній економіці, а. відповідно, і економічній безпеці держави. Таким чином, зазначено, що глобалізаційні процеси уникнути не можливо, що призводить до адаптаційного періоду країни до змін, і можливим виявленням загроз та ризиків з метою забезпечення економічної безпеки державі. Отже, впровадження ефективного механізму щодо запобігання викликам глобалізаційних процесів сприятиме зменшенню загроз економічній безпеці країни.

Список використаних джерел:

1. Державне управління та державна служба : словник-довідник / Уклад. О.Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ. 2005. – 480 с.
2. Економічна безпека: [навч. посіб.] / З.С. Варналій, П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул [та ін.]; за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання, 2009. – 647 с.
3. Поважний С.Ф. Державне управління національною економікою в умовах глобалізації / С.Ф. Поважний, Г.О. Єпішенкова, А.А. Нікітіна // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. Серія «Державне управління». – 2010. – № 151. – С. 3–14.

N. Bodrovska. Features of globalization processes in guarantee of economic safety of the state.

Summary

Features of globalization processes in guaranteeing economic security of the state are considered. The negative influence and the main challenges of globalization, which negatively affect the economic security of the country, are substantiated.

Key words: economic security, globalization, globalization processes, threats, risks.

Клочан В. П.
Канд. екон. наук, доцент, директор навчально-наукового інституту економіки та управління,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Костирко А. Г.
Канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kosturkoa@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено сутність фінансової безпеки підприємства та необхідність її забезпечення. Визначено основні задачі реалізації процесу формування фінансової безпеки підприємства. Виокремлено організаційні складові забезпечення фінансової безпеки, зокрема інформаційну, управлінську, інтелектуальну, технічну.

Ключові слова: фінансова безпека, організаційний механізм, чистий прибуток, фінансові ресурси, інструменти управління

Фінансова захищеність від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, а також задоволення потреби у фінансових ресурсах є основою сталого розвитку будь-якого суб’єкта господарювання.

Дослідження окремих аспектів організаційного забезпечення фінансової безпеки підприємств висвітлено у працях таких вчених, як:

О.В. Ареф'євої, І.О. Бланка, О.В. Гривківської, М.О. Мікуліної, А.І. Сухорукова, А.В. Чупіса та ін. Незважаючи на вагомий внесок науковців у вирішенні цієї проблеми, на нашу думку, питання побудови дієвого організаційного механізму забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва потребують подальшого вивчення.

Ступінь захищеності фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин підприємства забезпечується чистим прибутком підприємства, який також виступає індикатором фінансової безпеки. Дані Державної служби статистики України за 2010-2016 роки (рис. 1) свідчать про позитивну тенденцію росту питомої ваги прибуткових підприємств у їх загальній кількості. Звертає на себе увагу, що найбільша доля прибуткових підприємств це підприємства сільського, лісового та рибного господарства, а найменшу займають підприємства, які здійснюють операції з нерухомим майном. Однак, питання фінансової безпеки є актуальним як для збиткових, так і для прибуткових підприємств. В основу формування фінансової безпеки покладено забезпечення збалансованої структури активів і капіталу, фінансових потоків і зобов'язань підприємства.

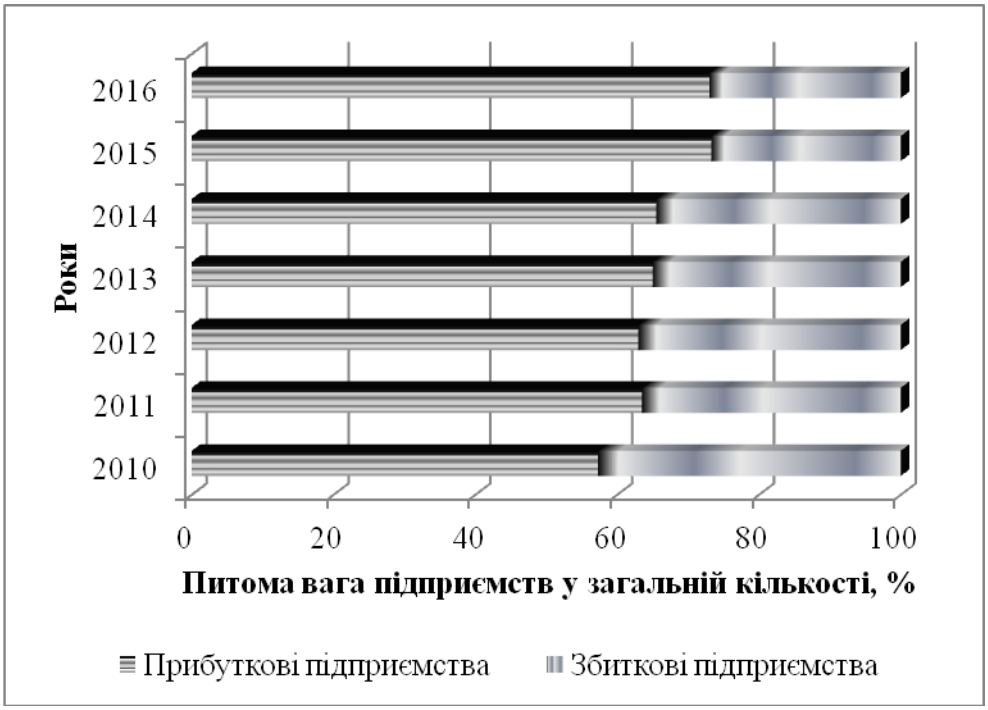

Рисунок 1 – Питома вага прибуткових і збиткових підприємств у загальній їх кількості по Україні, %

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України

Ефективність функціонування системи фінансової безпеки підприємства залежить від механізмів її забезпечення. Механізм забезпечення фінансової безпеки – це певний набір інструментів, таких як методи, засоби, ресурси, нормативно-правова база та управлінський хист, які, взаємодіючи між собою, покликані досягати поставлених цілей на шляху вирішення питання забезпечення фінансової безпеки підприємства [3].

Важливе місце у цій системі займає організаційна складова механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Реалізація даної складової забезпечується вирішенням низки задач, серед яких: інформаційне забезпечення управлінських рішень; захист законних прав та інтересів підприємства; забезпечення збереження матеріальних ресурсів; ефективність використання фінансових ресурсів; захист комерційних таємниць; підвищення рівня соціальної відповідальності бізнесу тощо.

Організаційне забезпечення фінансової безпеки – це взаємопов’язана сукупність внутрішніх функціональних служб та підрозділів підприємства, які здійснюють розробку, прийняття і реалізацію управлінських рішень, що забезпечують захист його фінансових інтересів [2].

Вивчення літературних джерел, статистичних даних, які характеризують фінансову безпеку, дозволило виокремити її організаційні складові. Такими складовими, на нашу думку, є: інформаційна; управлінська; інтелектуальна; технічна.

З метою моніторингу рівня фінансової безпеки необхідним є організація управлінського обліку на підприємстві, за даними якого формується внутрішня звітність. Вона надає можливість визначити внутрішні загрози фінансовій безпеці підприємства.

Для виявлення джерел зовнішніх загроз необхідним є організація перманентного дослідження кон’юнктури ринку, фінансово-економічної ситуації у державі тощо.

Управлінська складова передбачає виконання функцій управління, серед яких є контроль. Як саме підприємство, так і його фінансова безпека є

системою, що динамічно розвивається, тобто вони не представляють собою статичні явища, тому виникає потреба постійного контролю та ефективного управління. У зв'язку із цим вважаємо головним методичним завданням даного питання є визначення рівня фінансової безпеки підприємства як невід'ємного елементу системи управління підприємством [1].

Для підвищення ефективності реалізації функцій управління можливим варіантом є запровадження системи контролінгу на підприємстві. Дана система за своєю суттю здатна організувати першу складову (інформаційну), а також здійснювати дієвий контроль за використанням фінансових ресурсів і досягненням цілей підприємства.

Реалізація всіх процесів на підприємстві та їх результативність майже у повній мірі залежить від рівня кваліфікації і професіоналізму кадрів, а також від їхнього вміння вчитися новому. Дієвим інструментом ефективних змін на підприємстві виступає вірусний менеджмент.

Поряд із зазначеними складовими важливе місце займає рівень технічної забезпеченості не лише господарських процесів, а також побудови інформаційних потоків та уміння на них правильно реагувати. Тут можна використати прикладні програми у сфері аналізу, обліку, планування, контролю, що суттєво підвищить ефективність управлінських рішень.

У підсумок зазначимо, що побудова організаційного забезпечення фінансової безпеки підприємства ґрунтується на оптимізації організаційної структури підприємства із врахування внутрішніх і зовнішніх чинників впливу з використанням сучасних інструментів управління.

Список використаних джерел:

1. Гривківська О. В. Забезпечення фінансової безпеки сільського господарства : [монографія] / О. В. Гривківська. – Тернопіль : Астон, 2012. – 340 с.
2. Орлик О. В. Фінансово-економічна безпека підприємства та підходи до її забезпечення / О. В. Орлик // Інформаційна та економічна безпека : матеріали Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції. – Х. : ХІБС УБС НБУ, 2014.
3. Хоменко О.А. Фінансова безпека підприємств агропромислового комплексу та організаційне забезпечення її управління / О.А. Хоменко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Випуск 6. – Частина 3. – С. 124-126.

V. Klochan, A. Kostyrko. Organizational aspects of provision of financial safety of the enterprise.

Summary

The essence of financial security of an enterprise and the necessity of its provision are investigated. The basic tasks of realization of process of formation of financial safety of the enterprise are determined. The organizational components of ensuring financial security, in particular information, management, intellectual and technical, are singled out.

Keywords: financial security, organizational mechanism, net profit, financial resources, management tools.

Колтунович О. С.
Канд. екон. наук,
Незалежний український центр правових ініціатив і експертиз «Правова держава»,
м. Київ, Україна
smm.osce@gmail.com

ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ ВОДОГОСПОДАРСЬКО-МЕЛІОРАТИВНОГО ПІДКОМПЛЕКСУ В УМОВАХ РИНКОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Розглянуті інституційні передумови інноваційно-технологічної модернізації водогосподарсько-меліоративного підкомлпексу в умовах ринкових трансформацій. Запропоновано пріоритетні напрями інноваційно-технологічної модернізації водогосподарського комплексу.

Ключові слова:інноваційно-технологічна модернізація, водогосподарський комплекс, інституційне забезпечення

Сучасні умови економічного розвитку в Україні та активізація євроінтеграційних процесів визначили пріоритети реалізації моделі інноваційно-технологічної модернізації національної економіки та суб'єктів господарювання. Інноваційно-технологічна модернізація, як складний ресурсномісткий та капіталомісткий процес, потребує суттєвих обсягів інвестицій та відповідного державного регулювання інвестиційного розвитку.

Одним із найважливіших виділяють саме відсутність фінансових ресурсів та інвестиційних вливань в національну економіку. Відсутність фіскальних заохочувальних механізмів призвела до інвестиційного та фінансового голоду в Україні. В свою чергу, кредитно-грошова політика національного регулятора фактично закрила ринок кредитування

інноваційно-технологічної модернізації.

У зв'язку із загостренням глобальної продовольчої кризи та підвищенням рівня капіталізації вітчизняного аграрного сектора зріс інтерес до розширеного відтворення потенціалу агропромислового виробництва, яке знаходиться в зонах зрошення та осушення. Сьогодні відбувається пожвавлення діяльності лише щодо модернізації зрошувальних систем, щоб відновити докризові площі посівів традиційних для цього регіону культур. Проблема полягає в механізмах встановлення партнерських відносин між власниками міжгосподарських гідротехнічних споруд та суб'єктами підприємницької діяльності, щоб форсувати впровадження систем краплинного зрошення, проводити інноваційно-технологічну модернізацію внутрішньогосподарських систем зрошення, сприяти формування кластерних об'єднань для відновлення потенціалу зрошення на депресивних територіях.

Значний потенціал щодо нарощення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції як рослинницької, так і тваринницької має місце в зоні проведення осушувальних меліорацій. Сьогодні потребують модернізації міжгосподарські і внутрішньогосподарські гідротехнічні споруди в більшості адміністративних районів зони Полісся. Обсяги фінансування із загального фонду Державного бюджету є мізерними, прояви фінансування із спеціальних фондів є поодинокими, тому інноваційно-технологічна модернізація виробничо-технічного потенціалу меліоративних систем стане можливою в результаті збільшення обсягів інвестування за рахунок інтегрованих підприємницьких об'єднань, які вже тривалий період працюють в аграрній сфері, та закордонних фінансово-кредитних структур. Для того, щоб держава не була усунута від традиційних для себе функцій, проекти модернізації меліоративних систем в зоні осушення із залученням закордонних інвесторів, мають відбуватися в рамках державно-приватного партнерства.

Список використаних джерел:

1. Національний інститут стратегічних досліджень // Офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua

2. Національна академія наук України // Офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx

3. Державна служба статистики України // Офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua

4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України // Офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua

5. ЮНЕСКО // Офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unesco.org

6. Програма розвитку ООН в Україні // Оофіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home.html

7. Світовий банк в Україні // Офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine

O. Koltunovych, Innovative-technological modernization of water management and reclamation subcommpex under conditions of market transformations

Summary

The institutional conditions for innovation and technological modernization of water management and reclamation subcommpex under conditions of market transformations are considered. The priority directions of innovation and technological modernization of the water management complex are proposed.

Keywords: innovation-technological modernization, water supply complex, institutional support.

Алєксєєва Л. О.
студентка 4 курсу
Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна
lida.gag10@gmail.com
Тристан В. Р.
студентка 4 курсу
Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна
vikatristan8201@gmail.com
Фомінних В.І.
старший викладач,
Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна
vfominykh28@gmail.com

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто проблеми розвитку малого бізнесу в Україні та аналіз його фінансування. Також був розглянутий досвід високо розвинутих країн стосовно даного питання. В результаті дослідження запропоновано шляхи подолання даних проблем, які покращать роботу суб'єктів малого бізнесу.

Ключові слова: мале підприємництво, державне регулювання, фінансування, кредитування, державна підтримка.

Всі ми знаємо, що ефективне функціонування підприємницької діяльності сприяє нормальному розвитку держави. Окремим важелем у даному питанні виступає саме малий бізнес, адже він забезпечує ефективні робочі місця, збільшує базу оподаткування і ріст національного доходу, значною мірою впливає на показники ВВП та структуру економіки в цілому. Також цей сектор економіки досить мобільний, йому властива гнучкість, маневреність і здатність оперативно реагувати на змінні умови.

Питанням малого підприємництва займались такі науковці: З. Варналій, В. Виговська, В. Подольна, С. Федоренко, Т. Кондратюк, О. Кужель, В. Ляшенко, О. Мазур, І. Михасюк, В. Сизоненко, С. Соболь, В. Ткаченко та інші.

Двигуном будь-якої економіки є малий бізнес. В Україні до цього виду діяльності відносять більше половини фінансових інститутів, зареєстрованих

в нашій державі, але значного внеску до показників ВВП ці підприємства не приносять, в той час як більше половини ВВП високо розвинутих країн припадає на сектор малого та середнього бізнесу.

Пояснюється це все низкою причин: слабка законодавча база з питань розвитку малого бізнесу, так і бізнесу взагалі, високе податкове навантаження, що активно сприяє розвитку тіньової економіки, незацікавленість держави у фінансово-кредитній та майновій підтримці малих підприємств, недовершена система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у підприємницькій діяльності, недопрацьована система обліку та статистичної звітності малого підприємництва та інше.

До чинників, що відносяться до макрорівня і безпосередньо мають вплив на «процвітання» малого бізнесу відносять: падіння внутрішнього товарного виробництва, підвищення цін, значні показники інфляції, низькі заробітні плати населення та інше.

Підприємці, що займаються даним видом діяльності до головної проблеми відносять дефіцит фінансів. Власний капітал у них відсутній, банки ставлять завищені відсоткові ставки щодо надання кредитів, а інших джерел фінансування в Україні, на жаль, немає.

Високо розвинені країни давно вбудували інноваційну інфраструктуру у свої національні інноваційні системи. Як наслідок, сформувалася система державно-приватного інноваційного партнерства, при якій державна влада і бізнес виступають як рівноправні взаємодоповнюючі партнери. Держава показує свою зацікавленість і створює сприятливі умови і середовище стимулювання фінансових інститутів, а бізнес бере на себе увесь фінансовий ризик. Вигода однозначна – державний бюджет поповнюється податками, в країні також вирішуються певні соціальні проблеми. Що стосується бізнесу, за сприянням держави виконується головна мета – отримання прибутку. Така взаємодія держави і бізнесу цілком відповідає і інтересам громадянського суспільства в цілому.

Хочемо підкреслити, що в Україні формування малого бізнесу припадає на критичні умови, тому йому як ніколи необхідне позитивне стимулювання. Виходячи з вищесказаного, пропонуємо наступні пропозиції щодо вирішення цієї проблеми: покращити відповідну нормативно-правову базу, введення простої системи бухгалтерського обліку та звітності малого підприємництва, реєстрування та легалізація суб'єктів підприємництва, надання кредитів малим підприємствам під гарантії держбюджету, для вдалого розвитку малого бізнесу має бути відсутнє протистояння великого бізнесу малому, пільги щодо оподаткування комерційних банків, які кредитували малі підприємництва.

Таким чином, проаналізувавши стан та проблеми розвитку малого підприємництва України, констатуємо, що перспектива розвитку цього виду діяльності без раціонального втручання держави може призвести до анулювання цього сектору економіки взагалі. Це у свою чергу посилить економічні та соціальні проблеми суспільства. Отже, необхідність розвитку і державної підтримки малого бізнесу в Україні є досить значною, і вирішальною. Як підсумок, для ефективного розвитку малого підприємництва в Україні необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємницьким сектором. Його відсутність засвідчується тим, що малі підприємства ще не відіграють вагомої ролі в економіці України.

L. Alekseeva, V. Tristan, V. Fominykh. Main problems and perspectives for development of small business in Ukraine.

Summary

The article deals with problems of small business development in Ukraine and analysis of its financing. Also, the experience of highly developed countries on this issue was considered. As a result of the study, ways to overcome these problems have been proposed, which will improve the performance of small business entities.

Keywords: small business, state regulation, financing, lending, state support.

СЕКЦІЯ 3
АКТУАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ОПОДАТКУВАННЯ: ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО І ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Гончаренко О. Е.
Студентка Фінансового факультету,
Київський Національний Економічний Університет
імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна
honcharenko15olha@gmail.com
Кондратюк С. Я.
Канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів
КНЕУ ім. Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ФІСКАЛЬНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПОТОЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Успішне проведення децентралізації в країні є важливим фактором подальшого її розвитку та процвітання. У роботі проведено аналіз поточної ситуації процесу децентралізації в Україні та висвітлено результати, виявлені на основі аналізу статистичної інформації.

Ключові слова: фіскальна децентралізація, податки, доходи, видатки, місцевий та Державний бюджет .

В процесі пошуку рішень для ефективного формування, розподілу та використання фінансових ресурсів територій, влада в Україні прийшла до розуміння необхідності проведення політики фіскальної децентралізації , яка широко розповсюджена у країнах світу та демонструє позитивні результати у вирішенні завдань, які постали тепер перед державою.

З часу ухвалення, 28 грудня 2014 року, Верховною Радою України змін до Податкового та Бюджетного кодексів України [1], пройшло вже майже 3 роки й можливим та необхідним є аналіз процесу здійснення фіскальної децентралізації в Україні та основних особливостей даного процесу. Аналіз статистичної інформації свідчить, що за період з 2012 до 2016 року в структурі Зведеного бюджету України в розрізі доходів місцевих та державного бюджетів, не спостерігалося значних зрушень. Починаючи з 2012 року частка доходів Державного бюджету коливалася в межах від

76,61% до 82%, проти діапазону коливання аналогічного показника місцевих бюджетів в межах від 18% (у 2015 році) до 23,39% (у 2013 р.) рис. 1.

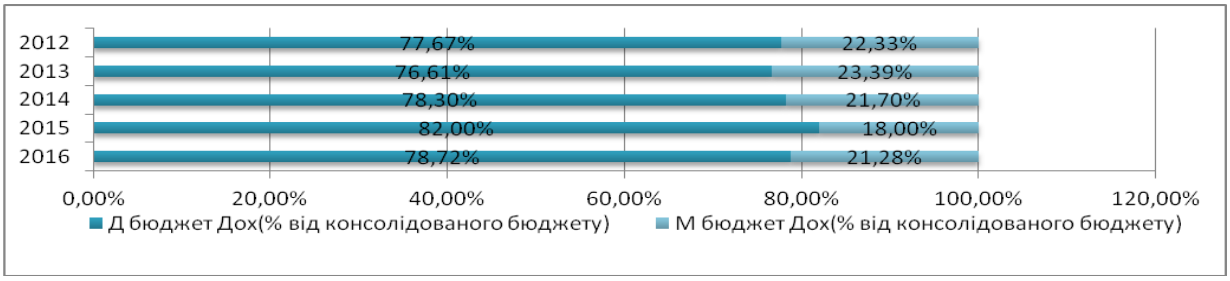

Рисунок 1 – Структура Зведеного бюджету в розрізі доходів місцевих та державного бюджетів

Джерело: сформовано автором з використання інформації [2]

Аналіз світового досвіду доводить, що в структурі надходжень до місцевих бюджетів однією з найвагоміших частин є податкові надходження, і саме за рахунок зміни відсоткового співвідношення надходжень від податків до державного та місцевих бюджетів очікуєтс ефект від децентралізації. Розглянувши Зведенийо бюджет в частині структури розподілу надходжень за різними податками до Державного або місцевих бюджетів бачимо, що в період з 2012 до 2016 року кількість податків частка надходжень від яких до державного бюджету зменшилася є досить суттєвою. Проте більш детальний аналіз показує, що скорочення за кількістю податків з надлишком компенсувалося вагомим збільшенням відсотку надходжень до Державного бюджету від лише двох їх видів: ПДФО (зростання частини, що має надходити до Державного бюджету з 10,3% у 2012 до 43,1% у 2016) та Рентна плата і плата за використання інших природних ресурсів (з 13,1% до 94,6% відповідно). З іншого боку аналіз податків за якими надходження до Державного бюджету скоротилися, а саме: ППП, Акцизний податок, Дохід від власності та підприємницької діяльності, показує, що скорочення відбулося в середньому на 6,2%. Окрім того, варто пам'ятати, що ПДВ, ввізне та вивізне мито надходять до Державного бюджету у 100% обсягах. Отже аналіз наведених вище – найбільш вагомих податків, відображає загальні тенденції, що склалися за останні роки в фіскальній сфері.

Більш позитивна ситуація з процесом децентралізації видатків місцевих бюджетів, аналіз свідчить про приблизну рівність видатків Державного та місцевих бюджетів, на Рис. 2 видно поточну структуру видатків Зведеного бюджету України, але навіть в даній структурі наявна стабільна тенденція до збільшення частки видатків Державного бюджету.

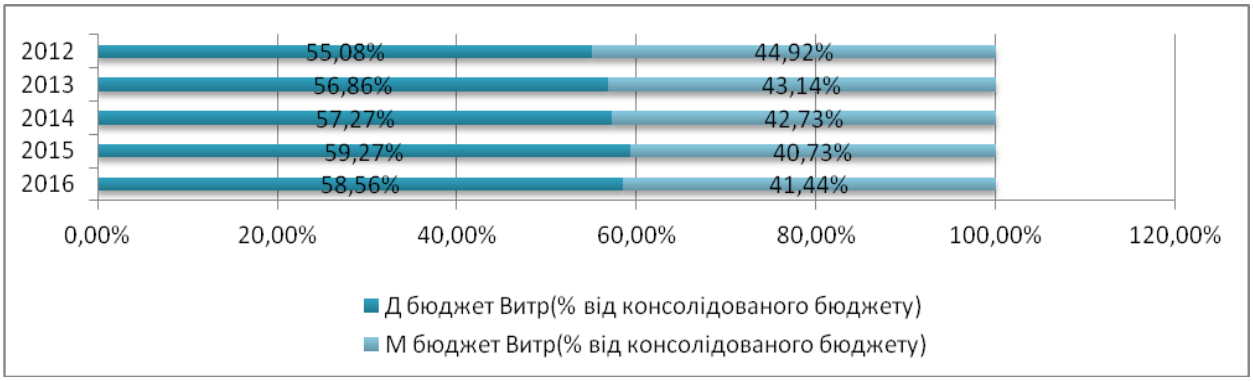

Рисунок 2 – Структура Зведеного бюджету в розрізі витрат місцевих та державного бюджетів

Джерело: сформовано автором з використання інформації [2]

Подібна ситуація була характерною, для Іспанії, яка вважається однією з найдецентралізованіших країн Європи, там для передачі функцій, повноважень, людських і матеріальних ресурсів від державної адміністрації органам місцевого самоврядування було утворено спільні комітети. Шляхом двосторонніх переговорів між кожним регіоном і державою були встановлені вартість трансферту і сума, яку держава витрачала за рік на утримання всього майна і надання послуг. Спочатку цю суму держава передавала регіонам у вигляді трансферту, однак поступово регіони починали отримувати все більше власних ресурсів. Таким чином, країна спромоглася вирівняти темпи проведення децентралізації як видаткової так і дохідної частини місцевих бюджетів [3].

В Україні тепер здійснювати необхідні обсяги видатків переважна кількість місцевих бюджетів за рахунок тільки власних доходів, не здатні і відповідно постає питання про незмінну залежність місцевих бюджетів від трансфертів з Державного бюджету.

Доказом такого твердження є рис. 3, який відображає різницю між доходами і видатками місцевих бюджетів (без державних трансфертів) за 2014-2016 роки. З діаграми видно, що жоден з місцевих бюджетів не здатен покрити делеговані вже на данному етапі йому повноваження без трансфертів з державного бюджету, більше того динаміка свідчить, про збільшення данного дисбалансу протягом досліджуваного періоду (окрім м. Києва).

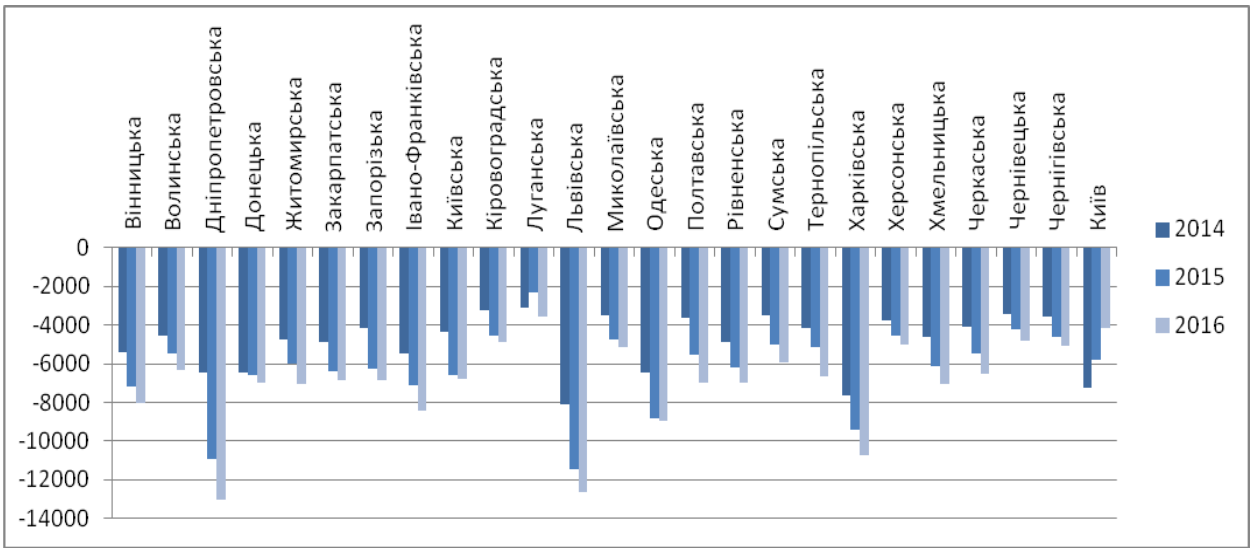

Рисунок 3 – Різниця між доходами і видатками місцевих бюджетів (без державних трансфертів) за 2014-2016 роки (млн. грн)

Джерело: сформовано автором з використання інформації [2]

З 2014 року статистичні джерела все ще не показують нам достатньо вагомих даних для того, щоб говорити про успішність проведення реформи фіскальної децентралізації в Україні, проте поступові зміни відбуваються й надія на більш позитивні й явні результати реформи, які, перш за все, мають відбитися на рівні життя регіонів, якості отримуваних державних послуг, є потужним стимулом для подальшої роботи данному напрямку.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : http://decentralization.gov.ua/news/1453
2. Статистичний збірник Міністерства фінансів «Бюджет України 2016».
3. Інформаційний портал «Ліга.Фінанси» http://finance.liga.net/economics/2017/8/3/opinion/54124.htm

O. Honcharenko. Fiscal decentralization in Ukraine: features of implementation and current results.

Summary

Successful realization of the decentralization policy in the country is an important factor of its further development and prosperity. The paper analyzes the current situation of the decentralization process in Ukraine and highlights the results, which have been found on the basis of the analysis of statistical information.

Keywords: fiscal decentralization, taxes, revenues, expenditures, local and state budgets.

Іванова І. В.
Здобувач вищої освіти 4 курсу
обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв ,Україна
dp110996iiv@gmail.com
Лугова О. І.
Канд. екон. наук, асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
olha-luhova@ukr.net

ВІДНОВЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ

Розкрито сутність відновлення бухгалтерського обліку, необхідність його проведення. Визначена актуальність та мета цієї послуги для підприємств. Вказані певні ускладнення під час відновлення бухгалтерського обліку.

Ключові слова: відновлення бухгалтерського обліку, бухгалтерський облік, порушення ведення бухгалтерського обліку, фінансова звітність, податкова звітність.

Відновлення бухгалтерського обліку – трудомісткий комплекс дій по оцінці стану бухгалтерського і податкового обліків підприємств на поточний момент, приведення звітності і всіх бухгалтерських документів у вид, що відповідає вимогам чинного законодавства. Необхідність в роботах по відновленню бухгалтерського обліку виникає, як правило, у випадках некоректного його введення, при втраті або відсутності частини первинної документації, а також якщо бухгалтерський облік не вівся тривалий період часу. Законодавство України, включаючи Закон № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. [1], передбачає безперервність ведення бухгалтерського обліку підприємств з дня

їх реєстрації та адміністративну відповідальність за порушення при його веденні, а при порушеннях в податковому обліку кримінальну відповідальність.

Метою повного або часткового відновлення бухгалтерського обліку є наведення порядку в документації підприємства відповідно до вимог чинного законодавства

Відновлення бухгалтерського обліку полягає у відновленні синтетичних, аналітичних та податкових реєстрів, фінансової та податкової звітності підприємства на підставі повністю або частково наданих первинних документів, втрата яких пов'язана з переїздом або зміною бухгалтерів, тощо.

Під час робіт з відновлення аудитори знаходять помилки та недоліки у веденні бухгалтерського обліку, розробляють методологію їх усунення та здійснюють контроль за роботою команди спеціалістів, які забезпечують безпосередню підготовку, обробку і проведення бухгалтерських документів.

З необхідністю проведення такого роду робіт найчастіше змушені звертатись керівники підприємств, які користувались послугами некваліфікованих бухгалтерів або повністю змінили склад бухгалтерії і виявили помилки попередніх періодів.

Відновлення бухгалтерського обліку – це, як правило, довгострокове комплексне завдання, виконання якого триває від кількох тижнів до кількох місяців на підставі договору на проведення відновлення бухгалтерського обліку.

При відновленні бухгалтерського обліку можуть виникнути певні ускладнення:

– необхідність відновлення відсутніх документів (наприклад, отримати виписки з банків, підписати у контрагентів товарні накладні, акти виконаних робіт, податкові накладні, тощо);

– потреба зміни наявної електронної бази даних бухгалтерського обліку (наприклад, при виявленні господарських операцій, раніше невідомих керівництву підприємства);

– виявлення необхідності доплатити податки або наявності їх переплати [2].

Відновлення бухгалтерського обліку здійснюється поетапно:

1. Попередній огляд документації та попередня оцінка стану бухгалтерського обліку.

2. Складання письмового звіту з відображенням помилок, недоліків та неточностей у веденні бухгалтерського обліку, приблизний регламент робіт та визначення обсягів, вартості і термінів відновлення бухгалтерського обліку.

3. У разі відмови від укладення договору про відновлення бухгалтерського обліку з аудиторською фірмою, замовник сплачує виконавцю вартість попереднього аналізу та отримує письмовий звіт з регламентом робіт, який може служити основою для укладення договору з іншою аудиторською фірмою.

4. Після підписання договору на відновлення бухгалтерського обліку аудиторами готується технічне завдання на проведення робіт по відновленню бухгалтерського обліку, яке узгоджується з замовником.

5. Послідовний аналіз періодів, які підлягають відновленню бухгалтерського обліку, запит відсутніх документів у замовника.

6. Виконання програми бухгалтерського обліку.

7. Оформлення звіту та комплекту уточнюючих податкових розрахунків.

8. Детальний інструктаж бухгалтерського персоналу замовника.

9. Здача робіт замовнику.

Відповідальний керівник обов’язково повинен розуміти, наскільки згубна втрата всієї поточної і попередньої податково-економічної інформації, тому він зобов’язаний планувати розвиток свого підприємства з його подальшим просуванням на міжнародному ринку таким чином, щоб отримати достовірний і своєчасний зворотний зв’язок про результати діяльності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua;
2. Безручук С. Л. Переваги та недоліки надання послуг з бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / С. Л. Безручук, С. М. Лайчук // Режим доступу : http://eztuir.ztu.edu. ua/1968/1/3.pdf

I. Ivanova. Restoration of accounting: meaning and necessity.

Summary

Theses reveal the essence of the restoration of accounting, the need for its conduct. The relevance and purpose of this service for the companies are determined. Some complications are noted during the restoration of accounting.

Key words: restoration of accounting, accounting, violation of accounting, financial reporting, tax reporting.

Крижановська Н. М.
Магістр спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
knati96@ukr.net
Лугова О. І.
Канд. екон. наук, асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
olha-luhova@ukr.net

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Розглянуто питання фінансово-правової відповідальності в контексті податкових правопорушень. Метою дослідження є розкриття інформації про фінансові санкції та особливості їх застосування до суб'єктів податкових відносин.

Ключові слова: податкове правопорушення, протиправні дії, санкція, відповідальність,службова недбалість.

В умовах інтенсивного розвитку системи фінансового права, частих змін до законодавства, що закріплює підстави відповідальності та встановлює санкції за його порушення, особливий інтерес викликає проблема відповідальності за порушення податкового законодавства.

Податковий кодекс України (далі – ПКУ) визначає податкове правопорушення як протиправні діяння (дію чи бездіяльність) платників

податків, податкових агентів та/або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, встановлених цим Кодексом та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [4].

Одним із видів відповідальності суб`єктів господарювання за порушення податкового законодавства є фінансова відповідальність, яка регулюється нормами Податкового кодексу України і застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій та/або пені.

Штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) є платою у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що стягується з платника податку у зв'язку з порушенням ним вимог податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на податкові органи. Пеня є сумою коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки [2].

При чому всі фінансові санкції у формі штрафів є чітко обумовленими. Величина штрафу за податкові правопорушення можуть бути встановленими у конкретній сумі (статті 117-121, 128 ПКУ) або у відсотках до певної суми податкового зобов'язання суб'єкта господарювання [4]. Пеня є сумою коштів у вигляді відсотків, що нараховуються на суму грошових зобов'язань, не сплачених суб'єктом господарювання у встановлений термін [5].

Особливість фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства полягає в компенсаційно-каральному аспекті її впровадження. Фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства є системою поєднання двох моделей застосування юридичної відповідальності: правовідновлювальної та штрафної.

ПКУ наголошує, що притягнення до фінансової відповідальності платників податків за порушення нормативно-правового регламенту сплати податків не звільняє їх від адміністративної та/або кримінальної відповідальності за доведеністю факту порушення [3].

Однак детальний аналіз нормативно-правового законодавства у сфері

регулювання податкових правопорушень дає можливість стверджувати, що на практиці фінансова відповідальність реалізується поза процесуальною формою, а механізму притягнення до неї як такого немає. Як наслідок, відсутність окремо визначеного чіткого інструментарію притягнення порушників податкового законодавства до фінансової відповідальності, гальмує розвиток системи принципів провадження, що притаманні іншим складовим юридичної відповідальності [1].

Слід також зазначити, що держава здійснює вплив на платників податків не лише на загальнодержавному рівні, а й на рівні місцевого самоврядування. Головна мета діяльності місцевих податкових органів контролю та нагляду – попередження податкових правопорушень (таблиця). Але, за необхідністю, відповідні контролюючі органи притягують суб'єкта господарювання – податкового правопорушника – до фінансової відповідальності.

Таблиця 1 Види запобіжних та попереджувальних заходів у боротьбі з порушеннями податкового законодавства

Запобіжні заходи		Попереджувальні заходи	
- заходи для запобігання правопорушенням податкового законодавства;створюють базу для притягнення до відповідальності		- заходи для попередження можливих правопорушень податкового законодавства, що здійснюються відповідними органами контролю та нагляду	
вилучення компетентними органами відповідної документації	арешт майна порушника податкового законодавства	надання роз'яснень платнику податків за системою їх сплати	дослідження банківської документації, що підтверджують сплату податків

Джерело: власна розробка автора

Спираючись на вищевикладене, можна дійти висновку, що проблематика дослідження питань фінансової відповідальності суб'єктів господарювання є актуальною в аспекті аналізу податкового законодавства. Застосування ефективного правового механізму стягнення податків має стати дієвим елементом системи запобігання податковим правопорушенням з боку суб'єктів господарсько-фінансової діяльності.

Список використаних джерел:

1. Богданова О. О. Окремі аспекти оподаткування сільськогосподарських підприємств / О. О. Богданова // Економіка. – 2011. – № 3. – С. 144-151.
2. Лук'янець Д. М. Фінансова відповідальність за Податковим кодексом України: недоліки правового регулювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lib.uabs.edu.ua/library ─ Дата останнього доступу: 09.12.2017 р.
3. Непочатенко О. О. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників та шляхи його вдосконалення / О. О. Непочатенко, П.М. Боровик, М. М. Уманець // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 1. – С. 328-332.
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 ─ Дата останнього доступу: 09.12.2017 р.
5. Посаднєва О. М. Особливості оподаткування сільськогосподарської діяльності в Україні / О. М. Посаднєва // Інноваційна економіка. – 2012. – № 2. – С. 257-260.

N. Kryzhanovska, O. Lygova. Responsibility of entities for violation of tax legislation.

Summary

Issues of financial and legal responsibility in the context of tax offenses are considered. The purpose of the study is to disclose information about financial sanctions and the peculiarities of their application to the subjects of tax relations.

Keywords: tax offense, unlawful actions, sanction, responsibility, service negligence.

Мельник О. І.
Канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
melnykolga19@gmail.com

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКІВ

Визначено роль та особливості податкової оптимізації в сучасних умовах фіскальної політики. Наведено критерії податкової оптимізації, обґрунтовано можливі напрями щодо перерозподілу податкового навантаження

Ключові слова: податки, оптимізація податків, податкове планування, податкове зобов'язання, податкові платежі

В сучасних умовах господарювання знання особливостей побудови системи оподаткування, основних видів податкових платежів та об'єктів оподаткування дозволяє сформувати ефективну податкову політику на підприємстві, оптимізувати потоки податкових платежів, підвищуючи таким чином ефективність діяльності. За цих умов особливої актуальності набувають питання раціонального застосування методів та інструментів податкової оптимізації. Податкова оптимізація передбачає правомірну й

обґрунтовану діяльність платників податків щодо отримання податкової вигоди на основі застосування комплексу спеціальних методів.

В умовах різної моделі поведінки платників податків (ухилення від сплати податків, обхід податків, сплати податків без застосування спеціальних заходів із зменшення обсягів податкового зобов'язання, застосування спеціальних заходів щодо зменшення податкового навантаження) важлива роль відводиться податковому плануванню. Адже, в контексті податкової оптимізації, таке планування дозволяє зменшити суму податкових платежів шляхом застосування законодавчих норм у практичній діяльності підприємства. Податкове планування є цивілізованим засобом захисту економічного інтересу платника податків та найбільш вигідним для держави, оскільки формує у підприємців повагу до закону та сприяє покращенню фінансово-господарських результатів платника податків, розвитку його бізнесу, та як наслідок, зростанню податкових надходжень до бюджету [1, с. 224]. Правильна організація планування дозволяє спрогнозувати майбутні податкові виплати та розробити політику щодо їх оптимізації відповідно до норм чинного законодавства і тенденцій його розвитку.

Залежно від цілей підприємства та специфіки його господарської діяльності виділяють різні підходи до встановлення критеріїв і обмежень податкової оптимізації: 1) мінімум податкових платежів протягом податкового періоду (мінімізація оподаткування); 2) мінімум податкового навантаження (співвідношення: сума податкових зобов'язань за всіма податками і зборами до доходу або прибутку підприємства); 3) забезпечення рівномірності формування податкових зобов'язань (у відповідності з наявними фінансовими ресурсами при забезпеченні запланованого рівня прибутку); 4) оперування фінансовими потоками при досягненні запланованого доходу (поділ потоків на декількох суб'єктів підприємницької діяльності); 5) максимум фінансового результату при обмеженні максимальної суми сплачуваних податків (або максимально допустимого приросту податкових

платежів на одиницю приросту фінансового результату) [2].

В процесі оптимізації податків суб'єкти господарювання мають проаналізувати питому вагу всіх податкових платежів та визначити ті із них, які потребують оптимізації. Насамперед на сьогодні необхідно перерозподіляти податкове навантаження на користь сплати ПДВ (ПДВ – 95%, решта податків – 5%). Адже, сплата ПДВ в сучасних умовах фіскальної політики – це критерій реальності підприємства. При цьому потрібно враховувати, що з метою виключення із блокування податкових накладних, необхідними умовами можуть бути [3]: 1) обсяг постачання з урахуванням поточної податкової накладної / розрахунку коригування становить менше 500 тис. грн та керівник - посадова особа такого платника податку є особою, яка займає аналогічну посаду не більше ніж у трьох діючих платників податків; 2) загальна сума сплачених у минулому році сум єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків і зборів (крім суми ПДВ, сплаченої при ввезенні товарів на митну територію України) платником податку та його відокремленими підрозділами, якими подано податкову накладну / розрахунок коригування на реєстрацію, становить більше 5 млн грн (ознака використовуються до 01.01.2018 р.); 3) відношення показника загальної суми сплачених за останні 12 місяців сум єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків і зборів (крім суми ПДВ, сплаченої при ввезенні товарів на митну територію України) платником податку та його відокремленими підрозділами до показника загальної суми постачання товарів/послуг на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставкою 7%, за останні 12 місяців, яка зазначена платником податку в податкових накладних / розрахунках коригування, має бути більшим 0,05. Це дозволить підприємствам провести рік без відповідного контролю і моніторингу, передбаченого законодавством.

Отже, в сучасних умовах фіскальної політики, підприємства мають застосовувати раціональні підходи до оптимізації податків. Визначаючи питому вагу окремих податків і зборів у загальній сумі податкових платежів,

а також критерій податкової оптимізації з урахуванням стратегічних і тактичних цілей підприємства, господарюючі суб'єкти застосовують податкове планування з метою підвищення ефективності діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ползікова Г. В. Методи та інструменти податкової оптимізації / Г. В. Ползікова // Економічний простір. – 2015. – № 93. – С. 221-229.
2. Аудит. Бухгалтерія. Аутсорсинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.buhuslugi.com.ua/ua/
3. Критерії оцінки ступеня ризиків, достатніх для зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних : наказ Міністерства фінансів України від 13 червня 2017 року № 567 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE30621.html.

O. Melnyk. Modern approaches to tax optimization.

Summary

The role and features of tax optimization in the current conditions of fiscal policy are determined. The criteria of tax optimization are given, possible directions concerning redistribution of tax burden are grounded.

Keywords: taxes, tax optimization, tax planning, tax liability, tax payments.

Малецька О. І.,
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Салука І.Я.,
Канд. екон. наук, в.о. доцента, в.о. доцента кафедри обліку та оподаткування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
oliamal@ukr.net

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті досліджено метод адміністрування податків і здійснено аналіз його елементів.

Ключові слова: податки, податкова адміністрація, метод податкового адміністрування, податкова дебіторська заборгованість, платники податків.

Адміністрування податків і зборів в Україні є динамічним процесом. Якість виконання даного процесу характеризує діяльність органів державної фіскальної служби, з використанням визначеного інструментарію з реалізації державної податкової політики щодо здійснення митно-податкового

контролю. До того ж це особливий вид податкової діяльності, постійна й необхідна її складова, організація якої зумовлена, у першу чергу, потребами державної фіскальної політики [2, с. 55].

Метод податкового адміністрування – це сукупність теоретичних, методичних і практичних положень, підходів, способів, прийомів, за допомогою яких здійснюється податкове адміністрування в процесі реалізації податкової політики держави. Податкове адміністрування як особлива організаційно-управлінська діяльність у сфері податкових відносин знаходить свій прояв через реалізацію притаманних йому функцій. Вважається, що основними функціями податків є фіскальна та регулююча [5, с. 23].

Податкове адміністрування як особливий управлінський процес функціонує в системі певних суспільних відносин.

Схематично елементи системи податкового адміністрування представлено на рисунку 1.

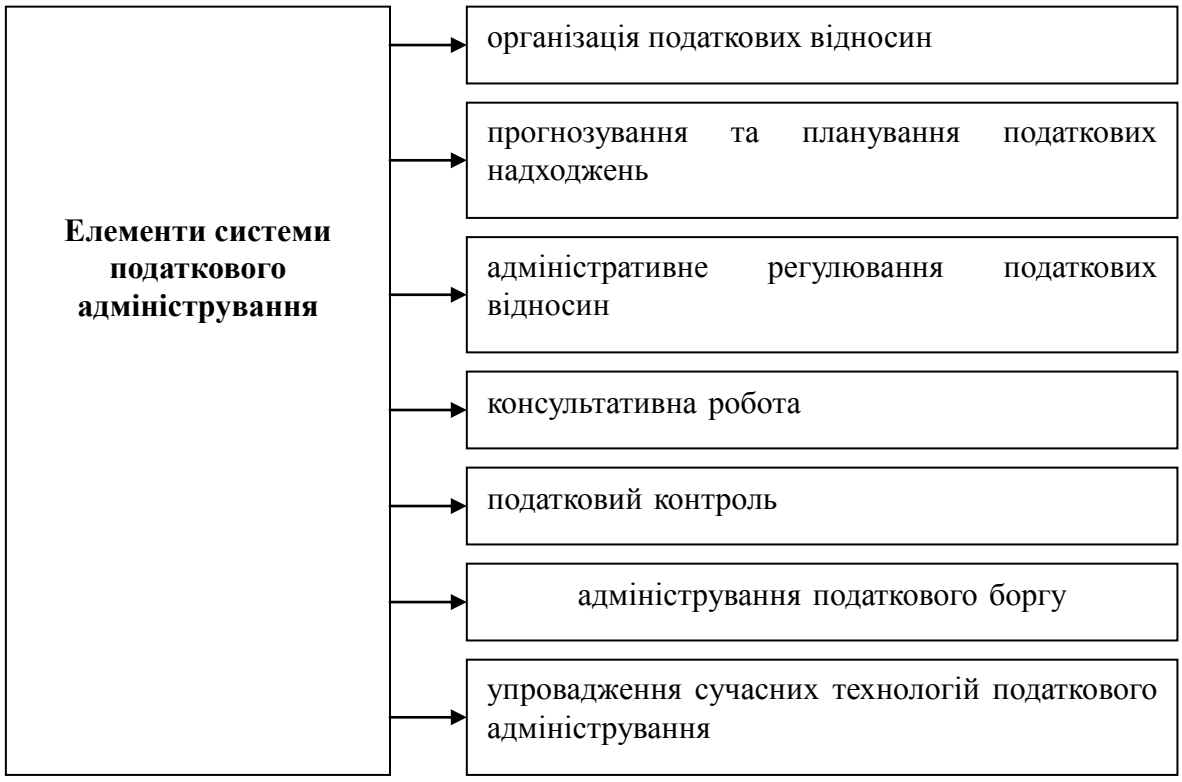

Рисунок 1 – Елементи системи податкового адміністрування

Адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів, що здійснюється контролюючим органом (далі – податків, зборів, платежів) – це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, установленого законом [1, с. 45].

Процедура податкового адміністрування ґрунтується на податковому праві, яке є сукупністю юридичних норм (правових приписів), що визначають правила поведінки учасників правовідносин у сфері оподаткування. Джерелами податкового права є Конституція України (у якій містяться конституційні приписи про загальний порядок функціонування системи оподаткування), Податковий кодекс України, інші законодавчі акти [3, с. 39].

Суб'єкти податкових правовідносин мають правосуб'єктність, що передбачена нормами податкового права і характеризується можливістю бути учасником правовідносин, пов'язаних зі встановленням, зміною, скасуванням податкових платежів, і мати суб'єктивні права та обов'язки.

Об'єктом податкового адміністрування є податкові надходження (у вигляді податків, зборів, інших обов'язкові платежів) до бюджетів усіх рівнів. В результаті податкового адміністрування забезпечуються повні і своєчасні (відповідно до затверджених планів) надходження податків, зборів, інших обов'язкових платежів. Механізм податкового адміністрування спрямований на підтримку високої результативності податкової системи, яка проявляється зокрема через реалізацію всіх притаманних їй функцій [4, с. 147].

Податки є об'єктивно необхідним елементом фінансового господарства будь-якої сучасної держави. За рахунок податків формується переважна

більшість доходів бюджетів різних рівнів. Система податкового адміністрування, як і будь-яка інша система, складається з окремих елементів. Елементи податкового адміністрування відбивають зміст та особливості конкретних функцій органів управління у сфері оподаткування. За допомогою податкового адміністрування забезпечуються повні та своєчасні надходження податків, зборів, інших обов'язкових платежів.

Список використаних джерел:

1. Брехов С. С. Впровадження нових податкових сервісів як захід підвищення ефективності податкового адміністрування / С. С. Брехов, К. П. Проскура //Економіка, фінанси, право. – 2013. – № 8/1. – С. 3-9.
2. Буряк П. Ю. Податковий контроль в Україні. У 2-х т. Том 2: Контрольно-перевірочний процес / П. Ю. Буряк, Б. А. Карпінський, Н. С. Залуцька, О. Б. Осідач [монографія]. – Львів: Простір-М, 2007. – 420 с.
3. Дорофеева Н. А. Налоговое администрирование: учеб. / Н. А. Дорофеева, А. В. Брилон, Н. В. Брилон. – М.: Дашков и Ко, 2011. – 296 с.
4. Калінеску Т. В. Адміністрування податків: [навч. посіб.] / Т. В. Калінеску, В.О. Корецька-Гармаш, В. В. Демидович – К: Центр учбової літератури – 2013. – 290 с.
5. Пришва Н. Ю. Податкове право : навч. посіб. / Н. Ю. Пришва. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 365 с.

O. Maletsk, I. Saluka. Features of tax administration in Ukraine.

Summary

The article studies the method of tax administration and analyses its elements.

Key words: taxes, tax administration, method of tax administration, tax receivables, taxpayers.

Покровська О. В.

Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Mari7abel@ukr.net

РОЛЬ ПОДАТКІВ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Досліджено сутність та основну роль податків в соціально-економічному розвитку країни. Проаналізовано основні функції податків, через які розкривається їх роль та значення для розвитку України. Наведено моделі податкових систем країн світу у порівнянні з вітчизняною податковою системою.

Ключові слова: податки, податкова політика, бюджет, фіскальна функція, платники податків, моделі податкових систем.

Одним з найголовніших важелів управління економікою країни виступає податкова політика. Через законодавчу та правову базу країни прослідковується наскільки податкова політика в країні є ефективною або навпаки. Згідно Податкового кодексу України (ст.6) податком визначається обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до цього Кодексу. В наш час саме податкові надходження (платежі) складають найбільшу частину доходів до бюджету країни.

Податкова політика в сучасних умовах української дійсності виступає головною передумовою існування ринкових відносин та здійснення ринкових реформ. Адже податковий потенціал країни визначається її економічним потенціалом. Податки впливають на стан економіки, бюджетної системи та на органи місцевого управління. А в системі фінансової та економічної безпеки головна роль податків полягає в тому, що вони виступають ресурсом який перебуває у володінні державної влади, інструментом впливу на соціально-економічні процеси та зв’язним елементом між державою та її громадянами.

Податок як економічна категорія реалізує свій потенціал та виконує свою роль через систему оподаткування, якій властиві функції, через які розкривається значення і внутрішній зміст податків як економічної категорії та суспільне призначення оподаткування, а саме: - фіскальна функція (до держави надходження коштів відбувається на постійній та стабільній основі); - соціальна функція (реалізується роль податків через систему розподілу та перерозподілу доходів між соціально незахищеними верствами населення з метою згладжування нерівності між ними шляхом надання фінансових ресурсів у вигляді трансфертів); - регулююча функція (податки впливають на суб’єктів господарської діяльності шляхом надання пільг з оподаткування враховуючи перспективу їх діяльності, рівень доходів та прибутку, забезпечується контроль за видами діяльності і фінансовими потоками) [1, с. 59-60].

З метою підвищення ролі та ефективності впливу на соціально-економічні процеси виокремлюють податкову політику країн світу відповідно до форм та механізмів її здійснення. Неоліберальна англосакська податкова модель (США, частково Великобританія, 40% ВВП перерозподіляється через бюджет) характеризується мінімальним втручанням держави при розподілі доходів з метою максимізації суспільного добробуту.

Рейнська ліберально-обмежена податкова модель (Німеччина, Франція, більшість розвинутих країн ЄС, близько 50% ВВП перерозподіляється через бюджет) характеризується необхідністю державного втручання в ринковий розподіл та перерозподіл доходів з метою подолання нерівності та бідності серед соціальних груп населення. Податкова модель характеризує країни з високим рівнем добробуту та соціальної забезпеченості.

Скандинавська соціально – напружена модель (Швеція, Данія, Норвегія, через бюджет перерозподіляється 50-60% ВВП) відображає відсутність етатиського погляду на проблеми меж державного втручання в економіку. Головні риси моделі: високі розміри оподаткування, обов'язковість системи соціального страхування, високий рівень життя та відсутність тіньової економіки. Для країн даної моделі характерним є наявність податкової культури та рівня життя на високому рівні, дії держави, сприйняття її політики та курсу проявляються у поведінці громадян у вигляді сплати податків або проявленні опору. Ухилення від сплати податків є недопустимим, дотримання повної відповідальності перед державою [2, с. 14-15].

Зарубіжний досвід податкових систем вказує на наявність недосконалості в податковій системі України. Але поступово, невеликими кроками, Україна все-таки стає на шлях змін та перетворень. Передумовами цих змін виступає підписаний Президентом України Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні», який має сприяти налагодженню інвестиційного клімату в країні, створенню електронного кабінету платника

податків, фінансової поліції. Зміни передбачені в даному законодавчому акті стосуються сплати податку на прибуток, ПДФО, ПДВ, акцизного податку, рентної плати, податку на майно та спеціальних податкових режимів.

Список використаних джерел:

1. Гмиря В. П. Роль податків в умовах забезпечення розвитку економіки України / Фінансовий простір. – 2014. – № 4. – С. 58-62.
2. Свешніков С. М. Бюджетно-податкова політика сучасної держави та гармонізація податкових систем країн ЄС. Вектори для України: навчальний посібник / С. М. Свешніков, В. В. Юрченко, В. І. Крижановський. – Київ, 2016. – 39 с.

O. Pokrovska. Role of taxes in economic development of the country.

Summary

The essence and the main role of taxes in the social economic development of the country are explored. The main functions of taxes are analyzed, through which they reveal their role and importance for the development of Ukraine. Models of tax systems of countries of the world in comparison with the domestic tax system are presented.

Keywords: taxes, tax policy, budget, fiscal function, taxpayers, model of tax systems

Прокопишин О. С.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
os378@ukr.net
Гнатишин Л. Б.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
gnatluda@ukr.net

ОФШОРНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ

У статті розглянуто сутність та найпоширеніші схеми офшорного бізнесу в Україні, а також наведено його переваги та недоліки для економіки країни.

Ключові слова: офшор, офшорний бізнес, офшорні компанії, офшорні зони, офшорні інвестиції.

Істотне оподаткування, що застосовують у вітчизняній економічній системі, змушує більшість підприємств шукати прийнятні способи збереження доходу, найчастіше за рахунок виведення своїх капіталів в офшорні зони. Виведення капіталу з економіки країни має значний

негативний вплив на її розвиток, за рахунок зменшення обсягів капіталу, що обертається в державі, а також недоотримання бюджету, а відповідно, і його значного дефіциту. Саме тому однією з найважливіших проблем економіки України є відтік капіталу до офшорних країн, що зумовлює необхідність їх законодавчого регулювання з боку держави.

Термін «офшор» (від англ. «offshore») має економіко-географічне походження і означає територію, розміщену поза берегом. А під «офшорною зоною» загалом треба розуміти будь-яку країну з низькою або нульовою податковою ставкою на всі або окремі категорії доходів, певний рівень банківської або комерційної секретності, мінімальну або повну відсутність резервних вимог Центрального банку або обмежень за конвертованою валютою [1]. Крім того, більшість офшорних зон має відносно прості вимоги з ліцензування і регулювання діяльності фінансових компаній та інших підприємств.

З метою мінімізації податків і захисту свого капіталу бізнесмени використовують офшори практично в усіх видах діяльності й у всіх країнах. Зрозуміло, Україна – не виняток. Вперше українські бізнесмени отримали можливість відкривати офшорні компанії у 1991 році. Проте, Україна ще й досі не визначилася з юридичним оформленням офшорних зон, умов та необхідності їх застосування. Як наслідок, така правова невизначеність та відсутність законодавчої регламентації не дають змоги говорити про створення в державі ефективного механізму функціонування офшорної діяльності**.**

На сьогодні найпоширенішими офшорними схемами, які використовують в Україні, є:

1. Реєстрація офшорів в юрисдикції, адаптованої під торгові схеми. Тобто, коли за експорту офшорна компанія купує товар в Україні за ціною, близькою до собівартості у виробника, а потім перепродує кінцевому покупцеві в Європі вже за світовою ринковою ціною. Відтак отримує прибуток за рахунок різниці в ціні, і не обкладається податком. А за імпорту,

навпаки, компанія закуповує товар за кордоном за ринковою ціною, потім продає його українському підприємству за потрібною ціною.

2. Як власник акцій або часток в інших компаніях. Реєстрація офшорів у країнах з пільговим оподаткуванням за дивідендами, відсотками, роялті. Якщо клієнт не хотів би фігурувати в реєстраційних органах України як власник великої української компанії, можна зареєструвати офшор, акції або частки, оформивши на підконтрольну офшорну компанію. Офшорна компанія створюється в юрисдикціях, що забезпечують максимальну конфіденційність інформації, і контролюється самим клієнтом.

Основними позитивними чинниками впливу офшорів на економіку країни є те, що офшори спонукають до активізації різноманітних фінансових потоків та прискорення обороту фінансових активів у міжнародному масштабі, забезпечуючи розвиток фінансових ринків, створюючи умови для диверсифікації інвестицій, розширення доступу до кредитів та покращання розміщення капіталу; спонукаючи до зниження загального податкового тиску у світі, і саме цим стимулюють економічну активність у глобальній економіці; підвищують конкурентоспроможність компаній та підприємств у національній та світовій економіці, які отримують можливість впроваджувати гнучкіші стратегії розвитку, особливо порівняно з конкурентами, що не використовують офшорних схем; сприяють оптимізації податків; спрощують документообіг, приводять до невтручання корумпованих чиновників у комерційні процеси.

Проте, крім позитивних чинників, є й негативні, зокрема: недобросовісна податкова конкуренція; формування чинника нестабільності у світовій економіці, за допомогою потенційного накопичення в офшорних зонах великих обсягів, зокрема спекулятивних капіталів; сприяння відтоку капіталу; підтримка тіньової економіки [3, с. 120-121].

Упродовж останніх років економіка країни пережила стрімкий відтік капіталу в офшорні зони. Бажання інвесторів вивести кошти з України можна пояснити неефективною державною політикою. Оскільки через високий

рівень оподаткування та несприятливість умов з боку держави щодо ведення бізнесу неможливо зробити Україну великою офшорною зоною, та й і законодавча база поки ще неготова до ефективного механізму функціонування офшорної діяльності в Україні. Очевидно одне – поки в Україні не буде створено комфортних умов для ведення бізнесу, додаткові інвестиції не надійдуть до нашої країни, однак і не зупиниться відтік вітчизняного капіталу.

Список використаних джерел:

1. Бозуленко О. К. Роль офшорної фінансової діяльності у світовій фінансовій системі / О.К. Бозуленко // Економіст. – 2010. – № 1. – С. 51-53.
2. Кміль В. М. Офшорні зони як інструмент міжнародної податкової конкуренції / В. М. Кміль, Л. П. Ткачик // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2009. – № 1. – С. 151-157.
3. Москаленко Н. В. Проблеми, зумовлені функціонуванням офшорних юрисдикцій, та шляхи їх розв'язання / Н. В. Москаленко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 10. – С. 117–121.
4. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/

O. Prokopyshyn, L. Hnatyshyn. Offshore business in Ukraine.

Summary

In the article essence and more widespread charts of offshore business in Ukraine is considered. Advantages and lacks of offshore business for an economy are presented.

Keywords: offshore, offshore business, offshore companies, offshore zones, offshore investments.

СЕКЦІЯ 4 «ВІТЧИЗНЯНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АУДИТУ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ»

Дабіжа К. О.
Студентка групи 071 «Облік і оподаткування» СО «Магістр»
м. Вінниця, Україна
dabizhakate1995@ukr.net

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА ЗАВДАНЬ

Основні засоби є основою будь-якої діяльності, без них не може здійснюватися жодна господарська операція. Досить важливим є їх облік, який виконує ряд важливих завдань. Бухгалтерський облік здійснюється відповідно до певних принципів, дотримання яких є обов'язковим.

Ключові слова: основні засоби, завдання, принципи, облік, ефективність.

Основні засоби як головний елемент матеріально-технічної бази підприємства завжди відіграють важливу роль і мають використовуватися раціонально й ефективно. Це обумовлює високі вимоги до їх обліково-аналітичного забезпечення як підґрунтя до прийняття управлінських рішень орієнтованих на досягнення поточних і стратегічних цілей.

Теорії та методології бухгалтерського обліку основних засобів присвячені праці відомих вітчизняних вчених: Ф.Ф. Бутинця, П.І. Гайдуцького, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, В.Б. Моссаковського, М.Ф. Огійчука та інших. Однак, дослідження щодо пристосування існуючих принципів та завдань бухгалтерського обліку до потреб ефективного та раціонального використання основних засобів потребують поглиблення в напрямку їх адаптації до міжнародних принципів та вимог [3, с. 14].

Метою дослідження є узагальнення та поглиблення теоретичних і методологічних питань та розробка пропозицій щодо вдосконалення обліку основних засобів.

Основні засоби відіграють значну роль у процесі праці, так як вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу потужність підприємства. Протягом тривалого періоду основні

засоби надходять на підприємство і передаються в експлуатацію; зношуються в результаті експлуатації; піддаються ремонту, за допомогою якого відновлюються їх фізичні якості; переміщуються всередині підприємства; вибувають з підприємства внаслідок недоцільності подальшого застосування.

Зважаючи на це, питання раціональної організації обліку основних засобів є досить актуальним. У бухгалтерському обліку до основних засобів ставляться завдання, пов'язані з їх визнанням, оцінкою, порядком нарахування амортизації, які є дуже важливими.

Проведений аналіз літературних джерел дає можливість стверджувати, що на даний момент немає однозначного визначеннязавдань обліку основних засобів, проте всі вони досить наближені.

Так, на думку Г.Г. Кірейцева облік основних засобів на підприємстві забезпечує виконання наступних завдань:

- контроль за збереженням основних засобів і раціональним їх використанням;
- своєчасне і точне обчислення і відображення зносу основних засобів;
- точне визначення результатів від ліквідації основних засобів, а також втрат від списання не повністю амортизованих об'єктів;
- дійовий контроль витрат по підтриманню основних засобів у «працездатному стані» [4, с. 12].

Слід зазначити, що для успішного вирішення завдань управління процесами виробництва і відтворенням основних засобів праці, постійного утримання їх у придатному до функціонування стані необхідна інформація не тільки про їх вартість, але і детальні відомості про матеріально-речовий склад, корисні зовнішні функції, стан готовності до експлуатації та інші дані [5, с. 12].

Не менш важливим є визначення та дотримання основних принципів обліку основних засобів. Адже, принципи здійснюють суттєвий вплив на практику ведення обліку основних засобів і є базою для прийняття рішень.

Принципи бухгалтерського обліку в Україні відображені в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Зокрема, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» визначає такі основні принципи: обачність, повне висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування та відповідність доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історична собівартість, єдиний грошовий вимірник та періодичність [1].

Таким чином, в українському законодавстві використовуються ті ж припущення, що передбачені МСФЗ. Між принципами бухгалтерського обліку та фінансової звітності за міжнародними та національними стандартами існують деякі розбіжності, що в основному пов'язані із різницею в менталітеті вітчизняних і зарубіжних бухгалтерів.

Дотримання принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності є обов'язком усіх структурних підрозділів, посадових осіб бюджетної установи, що мають відношення до забезпечення діяльності бухгалтерської служби відповідною інформацією для виконання нею визначених законодавством повноважень.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 р. № 996 – XIV [Електронний ресурс]. // Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 року № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://www.minfin.gov.ua

3.Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: [Підручник] / Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська. [4–те видання, доп. і перероб.] – Житомир, ПП «Рута», 2005 – 467 с.

4. Жук В. М. Професійні аспекти підвищення кваліфікації бухгалтерів / В. М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2008. – № 4. – С. 176-180.

K. Dabizha. Accounting of fixed assets: rethinking principles and objectives.

Summary

Fixed assets are the basis of any activity, without which no economic transaction can be carried out. Quite important is their accounting, which performs a number of important tasks

Keywords: fixed assets, tasks, principles, accounting, efficiency.

Височан О. С.
Д-р екон. наук, доцент, професор кафедри обліку та аналізу,
Національний університет "Львівська політехніка"
м. Львів, Україна
vysochan_oleg@ukr.net
Грицеляк У. І.
Студент кафедри обліку та аналізу
uliana.hrytseliak@ukr.net
Національний університет "Львівська політехніка"
м. Львів, Україна

ПЕРВИННИЙ ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

У роботі досліджено окремі аспекти первинного документування наявності й руху основних засобів у зв'язку із подальшою модернізацією обліку у державному секторі економіки.

Ключові слова: бухгалтерський облік, первинний облік, основні засоби, суб'єкти державного сектору.

Достовірність інформації про основні засоби та господарські операції пов'язані з ними, отримуваної системою управління суб'єктом державного сектору, залежить від якості їх первинного обліку, що характеризується широким спектром документальних форм.

Усі основні засоби суб'єкта державного сектору повинні знаходитися на відповідальному зберіганні посадових осіб, призначених наказом керівника установи. Первинний облік основних засобів за місцями їх зберігання ведеться матеріально відповідальними особами в розрізі інвентарних об'єктів. Для належної організації обліку та контролю за збереженням основних засобів кожному об'єкту, що надійшов до суб'єкта державного сектору присвоюється інвентарний номер за порядком, визначеним у Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору (рис. 1).

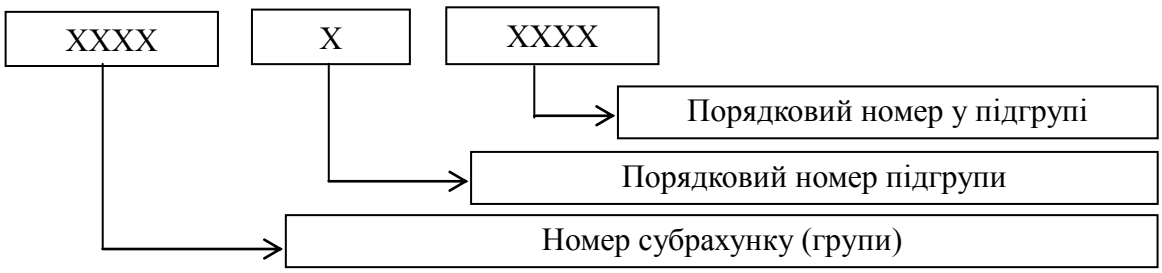

Рисунок 1 – Структура коду інвентарних (номенклатурних) номерів

Джерело: сформовано авторами на підставі [1]

Усі документи, якими оформляється наявність та рух основних засобів, повинні складатися відповідно до вимог «Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» від 24.05.1995 р. № 88, своєчасно затверджуватися керівником установи і передаватися до бухгалтерії для відображення в облікових регістрах і звітності (рис. 2).

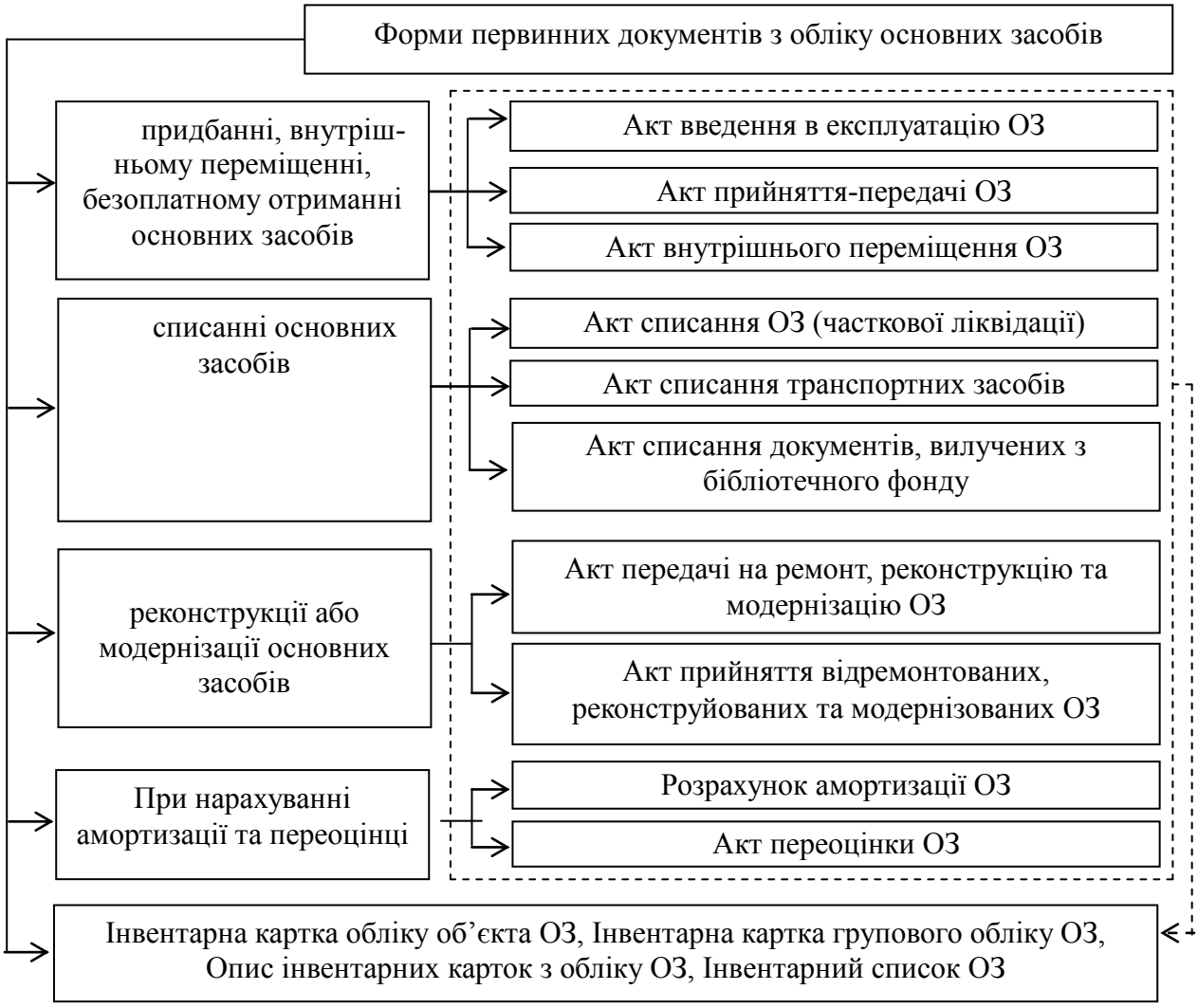

Рисунок 2 – Форми первинних документів з обліку основних засобів

Джерело: сформовано авторами на підставі [2]

Узагальнення операцій з надходження основних засобів відображається в меморіальних ордерах № 4 «Накопичувальна відомість за розрахунками з дебіторами», № 6 «Накопичувальна відомість за розрахунками з кредиторами», № 8 «Накопичувальна відомість за розрахунками з підзвітними особами». Інформація пов'язана з вибуттям основних засобів, відображається в накопичувальній відомості про вибуття та переміщення необоротних активів (меморіальний ордер № 9) (рис. 3).

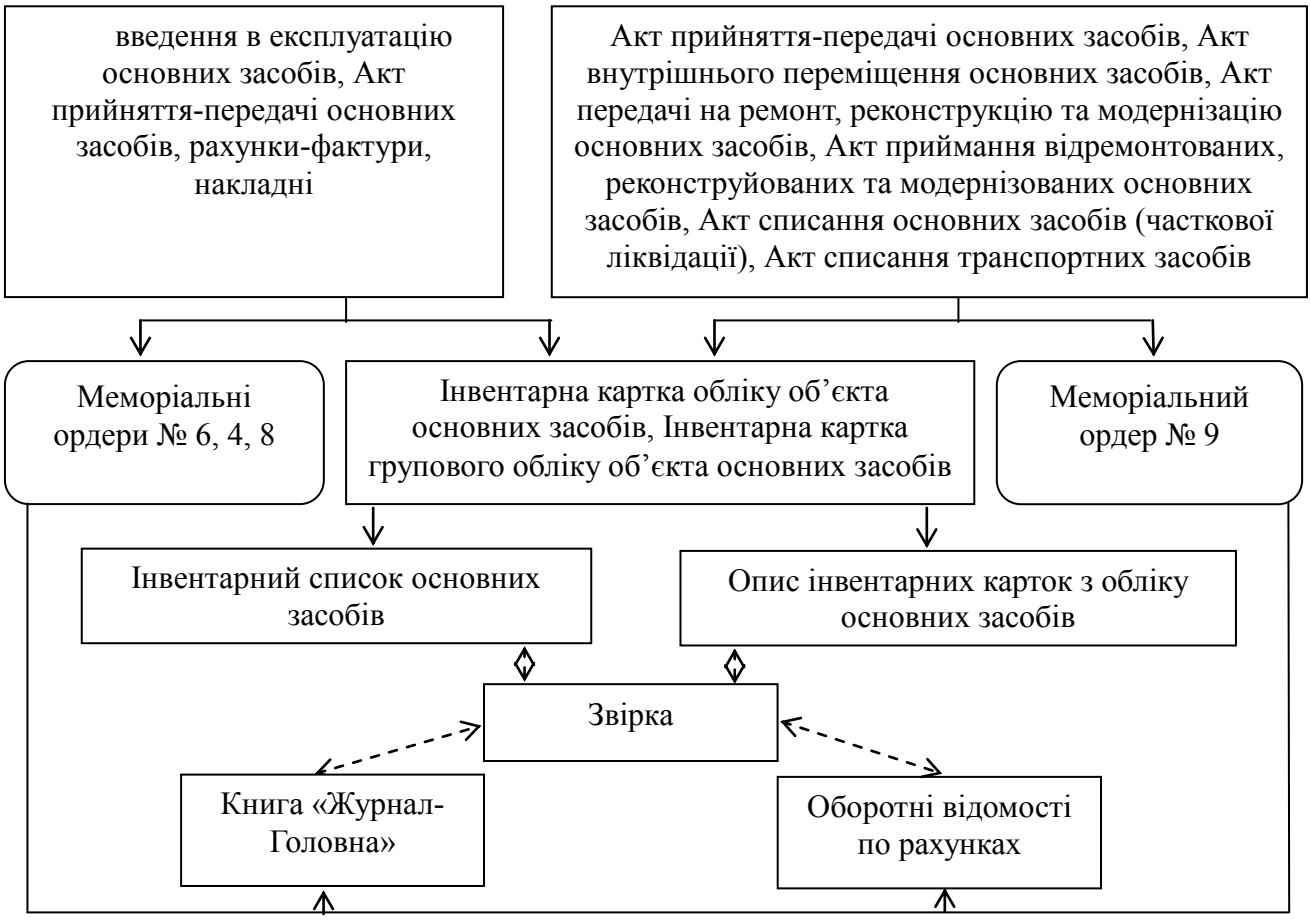

Рисунок 3 – Схема первинного обліку наявності та руху основних засобів

Джерело: удосконалено авторами на підставі [3]

Зазначимо, що останні зміни в обліковому законодавстві забезпечили відповідність існуючих форм первинних документів, призначених для обліку надходження та вибуття основних засобів, сучасним вимогам, задля підвищення ефективності інформаційного забезпечення системи управління суб'єктами державного сектору.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору : Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11.
2. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання : Наказ Міністерства фінансів України від 13.09.2016 № 818.
3. Артюх О. В. Облік у бюджетних установах: навч. посібник / О. В. Артюх, В. Ф. Максімова, Т. В. Черкашина. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2013. – 264 с.

O. Vysochan, U. Hrytseliak. Primary accounting of fixed assets in public sector entities.

Summary

Some aspects of the initial documentation of the availability and movement of fixed assets in connection with further modernization of accounting in the public sector of the economy are investigated in the paper.

Keywords: accounting, primary accounting, fixed assets, subjects of the public sector

Височан О. О.
Канд. екон. наук, доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет "Львівська політехніка"
м. Львів, Україна
osidach_o@ukr.net
Грицеляк О. І.
студент кафедри обліку та аналізу
olia.hrytseliak@ukr.net
Національний університет "Львівська політехніка"
м. Львів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІТИЧНОГО ТА СИНТЕТИЧНОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ У 2017 Р.

У роботі досліджено питання аналітичного та синтетичного обліку наявності й руху основних засобів у зв'язку із подальшою модернізацією обліку державного сектору економіки України у 2017 році.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аналітичний облік, синтетичний облік, основні засоби, суб'єкти державного сектору.

На сучасному етапі інтеграції України у міжнародну спільноту необхідним є реформування бюджетної системи, що супроводжується модернізацією існуючої нормативно-правової бази. Для приведення діючої організації та методології вітчизняної системи бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору до міжнародних стандартів з 01.01.2017 р.

набрали чинності раніше розроблені нормативно-правові акти. Перш за все – це новий План рахунків бухгалтерського обліку та Типова кореспонденція субрахунків.

Об'єкти основних засобів становлять матеріальну основу діяльності як підприємств комерційного сектору економіки, так і державного, адже займають значну питому вагу у вартості активів бюджетної установи незалежно від її статусу та рівня підпорядкування.

З 1 січня 2017 р. змінилися коди субрахунків та їх кореспонденція, за якою суб'єктам державного сектору слід обліковувати операції, пов'язані з рухом основних засобів. Водночас методологічні засади формування інформації про основні засоби в бухгалтерському обліку залишаються стабільними впродовж кількох останніх років, оскільки визначаються НП(С)БОДС. Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів відповідно до нового Плану рахунків та Типової кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку здійснюється на рахунку 10 «Основні засоби» та 11 «Інші необоротні матеріальні активи» до яких відкриваються два субрахунки (рис. 1).

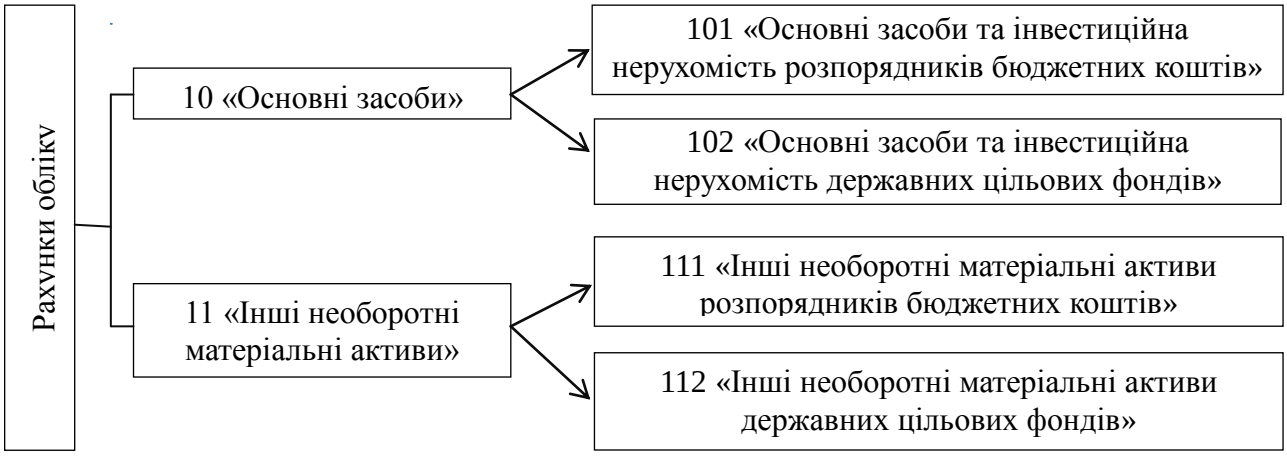

Рисунок 1 – Синтетичні рахунки для обліку основних засобів та інших необоротних матеріальних активів

Джерело: сформовано авторами на основі [1]

Порівнюючи субрахунки для обліку основних засобів до 2017 р. (за Планом рахунків, який діяв з 01.01.2014 р.) та нові, визначені Планом рахунків № 1203 зауважимо, що основні зміни стосуються розширення сфери

дії на державні цільові фонди та додавання нового об’єкту обліку – інвестиційної нерухомості. Водночас наявні значні зміни щодо методології обліку придбання, вибуття чи списання, нарахування амортизації (табл. 1).

Таблиця 1 Облік надходження основних засобів суб’єктами держсектору у 2017 р.

Етап придбання основних засобів	Характеристика етапу	Кореспонденція рахунків
Отримання фінансування на придбання основних засобів	Для обліку коштів для придбання, модернізації, реконструкції, реставрації тощо основних засобів та інших необоротних активів використовують рахунок 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів». Такі кошти бюджетні установи зберігають на рахунках в органах Казначейства і для їх обліку передбачено субрахунок 2313 «Реєстраційні рахунки». Також можуть надаватися кошти на фінансування поточних витрат пов’язаних з придбанням основних засобів. Щоб розмежувати такі надходжень за загальним і спеціальним фондом слід ввести окремі аналітичні рахунки.	Дт 2313 «Реєстраційні рахунки» Кт 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів»
		Дт 2313 «Реєстраційні рахунки» Кт 7011 «Бюджетні асигнування»
Безоплатне отримання основних засобів	З 2017 року безоплатно отримані активи, послуги (роботи) в бухгалтерському обліку для бюджетних установ є доходами від необмінних операцій для обліку яких передбачено рахунок 7511 «Доходи за необмінними операціями».	Дт 2313 «Реєстраційні рахунки» Кт 7511 «Доходи за необмінними операціями»
Основні засоби до моменту введення в експлуатацію	До моменту введення в експлуатацію основні засоби обліковуються у складі капітальних інвестицій, тобто всі витрати на придбання або створення основних засобів та інших необоротних матеріальних активів слід обліковувати на рахунку 13 «Капітальні інвестиції».	Дт 1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи» Кт 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
Погашення заборгованості перед постачальником	При перерахуванні коштів закривається рахунок заборгованості постачальникам, а при безоплатному отриманні формується і подається до Держказначейства Довідка про надходження в натуральній формі	Дт 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» Кт 2313 «Реєстраційні рахунки»
Введення основних засобів в експлуатацію	При введенні основних засобів та інших необоротних матеріальних активів в експлуатацію всі витрати, які накопичені на рахунку 13 «Капітальні інвестиції» списуються з одночасним оформлення Акту введення в експлуатацію основних засобів. Також основні засоби які придбані у постачальника, безоплатно отримані, або отримані за внутрішнім переміщенням в межах органу, уповноваженого управляти об’єктами державної (комунальної) вводять в експлуатацію збільшуючи суму внесеного капіталу. На суму поточних витрат які включаються до первісної вартості основних засобів бюджетним установам необхідно збільшити фінансування заходів цільового призначення та вилучити такі суми із доходів звітного періоду	Дт 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи» Кт 1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»
		Дт 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів» Кт 5111 «Внесений капітал розпорядникам бюджетних коштів»
		Дт 7011 «Бюджетні асигнування» Кт 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів»

Джерело: узагальнено авторами на основі [1-2]

У разі вибуття основних засобів у бухгалтерському обліку списують їх первісну або переоцінену вартість, балансову вартість та суму накопиченого зносу [3] (рис. 2).

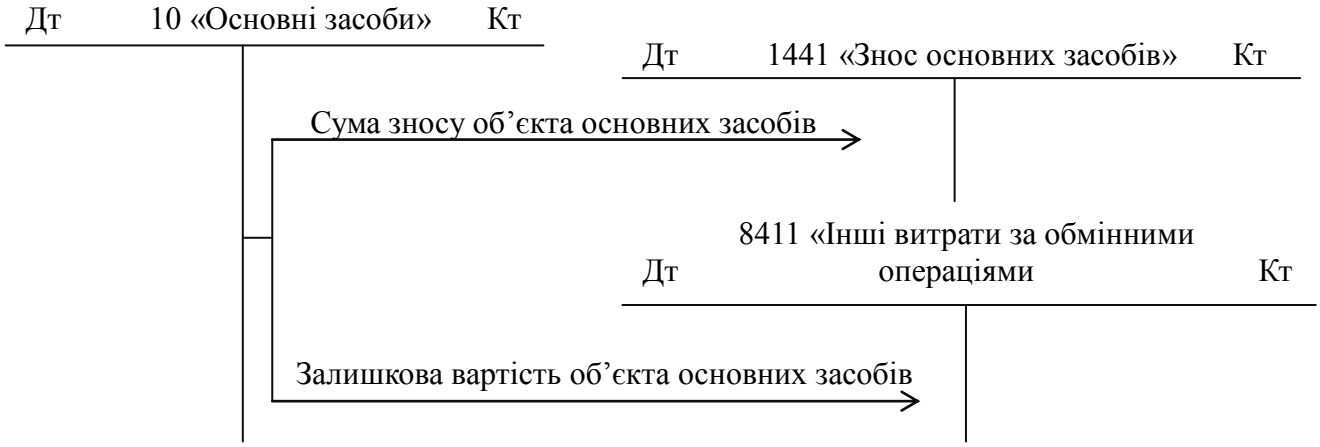

Рисунок 2 – Схема обліку вибуття основних засобів суб'єктів державного сектору в 2017 р.

Джерело: сформовано авторами на основі [2]

Для відображення інформації про нараховану амортизацію в бухгалтерському обліку бюджетні установи використовують рахунок 14 «Знос (амортизація) необоротних активів». Суму нарахованої амортизації бюджетні установи відносять на збільшення зносу основних засобів та витрат на субрахунках 8014, 8114 «Амортизація». За дебетом цих субрахунків здійснюють нарахування амортизації, а за кредитом – списання на субрахунок 5511 «Фінансові результати виконання кошторису звітного періоду» при закритті рахунків витрат.

Отже, в бухгалтерському обліку основних засобів суб'єктів державного сектору спостерігаються значні зміни, які більшою мірою пов'язані з зміною субрахунків одночасно з якими змінились і кореспонденції рахунків та підхід до обліку операцій з такими об'єктами.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013 № 1203.

2. Про затвердження Типової кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками

бюджетних коштів та державними цільовими фондами : Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219.

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України 12.10.2010 № 1202.

O. Vysochan, O. Hrytseliak. Features of analytical and synthetic accounting of the fixed assets of the public sector in 2017.

Summary

The paper analyzes the issues of analytical and synthetic accounting of the availability and movement of fixed assets in connection with further modernization of accounting of the state sector of Ukraine's economy in 2017.

Keywords: accounting, analytical accounting, synthetic accounting, fixed assets, subjects of the public sector.

Галкін В. В.
Старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ФУНКЦІЇ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Визначено та класифіковано функції державного фінансового контролю. Встановлено особливості ревізії місцевого бюджету.

Ключові слова: фінансовий контроль, функції, місцевий бюджет.

Здійснення державного фінансового контролю забезпечує центральний орган виконавчої влади, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю.

Функціями органу державного фінансового контролю є:

1) здійснення державного фінансового контролю за:

виконанням функцій з управління об’єктами державної власності;

цільовим та ефективним використанням коштів державного і місцевих бюджетів;

цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії;

достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників;

відповідністю взятих бюджетних зобов’язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

веденням бухгалтерського обліку, а також складанням фінансової і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі),

кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;

станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів;

усуненням виявлених недоліків і порушень;

2) розробка пропозиції щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому;

3) вжиття в установленому порядку заходів до усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства та притягнення до відповідальності винних осіб;

4) здійснення інших повноважень, визначених законами України та покладених на нього Кабінетом Міністрів України.

Орган державного фінансового контролю розглядає листи, заяви і скарги громадян про факти порушення законодавства з фінансових питань. Звернення, в яких повідомляється про крадіжки, розтрати, недостачі, інші правопорушення, негайно пересилаються правоохоронним органам для прийняття рішення згідно з законодавством.

В ході ревізії місцевого бюджету здійснюється контроль за виконанням функцій із складання і виконання місцевого бюджету, який полягає в одночасному проведенні ревізій стану дотримання вимог бюджетного законодавства місцевими фінансовими органами, органами Казначейства і учасниками бюджетного процесу, що здійснюють управління коштами відповідного місцевого бюджету чи комунальним майном та/або їх використовують.

Здійснення державних закупівель перевіряються органом державного фінансового контролю під час проведення інспектування, а також під час державного фінансового аудиту.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами» від 20.04.2006 № 550.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення перевірок державних закупівель Державною фінансовою інспекцією та її територіальними органами і внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України» від 01.08.2013 № 631.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» від 03.02.2016 № 43.

V. Galkin. Functions of the public financial control body.

Summary

The functions of public financial control are defined and classified. The peculiarities of the revision of the local budget are established.

Key words: financial control, functions, local budget.

Доценко І. О.
Канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький, Україна
innochka.docenko@gmail.com
Стрілецька І. В.
Магістрант,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький, Україна

ФОРМИ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Здійснено аналіз форм державного регулювання фінансових відносин в сфері охорони здоров'я, досліджено їх переваги та недоліки. Доведено, що державна фінансова політика реформування системи охорони здоров'я повинна бути послідовною, науково обґрунтованою та орієнтованою на споживача медичних послуг.

Ключові слова: державного регулювання, охорона здоров'я, фінансування системи охорони здоров'я.

Використання ринкових механізмів в соціальній сфері посилює роль держави в регулюванні ринку галузі охорони здоров'я. Державне регулювання фінансових відносин охорони здоров'я може здійснюватися у формах державного підприємництва, фінансової, кредитно-фінансової. Всі названі форми регулювання зазвичай перебувають у взаємодії, доповнюючи один одного.

У державному секторі охорони здоров'я можуть використовуватися методи прямого державного контролю, такі, як державні замовлення, аванси, інвестиції в основний капітал організацій охорони здоров'я, субсидії у формі дотацій, звільнення від податків (що підвищує конкурентоспроможність, збільшує доходи), прийняття програм розвитку в галузі охорони здоров'я [1].

До фінансових методів державного регулювання належать: гарантії у разі інвестування коштів в основний капітал, податкові привілеї, фінансування державою наукових досліджень, а також використання коштів державного бюджету, державних фондів, державні капіталовкладення, прямі і непрямі державні субсидії. Названі методи фінансового регулювання можуть набувати прямі і непрямі форми. До прямої фінансової допомоги відносяться державні капіталовкладення, прямі субсидії у формі дотацій, премій, надання гарантій, різного роду поручительства (які можуть мати форму кредитів). До непрямої фінансової допомоги належать закупівлі товарів і послуг приватного сектора охорони здоров'я за завищеними цінами, пільги в області

амортизаційної політики, оподаткування й інші. Треба відзначити, що там, де є ризик первинних втрат, велике значення мають державні капіталовкладення, як пряме фінансове заохочення. Прямі державні субсидії теж виділяються безпосередньо з бюджету і виступають в формах дотацій (для покриття збитків, підтримки цін); премій для стимулювання капіталовкладень в інноваційні продукти; стимулювання експорту як гарантій з експорту медичного обладнання, лікарських засобів; поручительств (у формі державного покриття збитків кредитору). В якості непрямих державних субсидій можуть виступати пільги по оподаткуванню, звільнення від сплати відсотків за кредит, політика прискореної амортизації для малих форм підприємництва в охороні здоров'я, державні закупівлі у вітчизняного виробника товарів медичного призначення. Державні закупівлі можуть здійснюватися через контрактну систему. Держава також може надавати податкові знижки на капіталовкладення в обладнання виробничого призначення галузях, що входять в макроекономічний кластер охорони здоров'я. Це збільшує темпи накопичення капіталу. Прихованою формою субсидування може бути політика прискореної амортизації, оскільки амортизаційні витрати не підлягають оподаткуванню, що збільшує можливості накопичення капіталу з метою розвитку галузей-постачальників ресурсів для охорони здоров'я [2].

Кредитно-грошовими методами впливу на розвиток економічних відносин охорони здоров'я можуть виступати використання можливостей державного кредиту; поручительства і гарантії держави; маневрування обліковою ставкою банківського відсотка, нормою обов'язкових банківських резервів; надання довгострокових облігаційних позик. Держава може гарантувати кредити банків, призначених для охорони здоров'я і для галузей-постачальників ресурсів медичного призначення, орієнтованих на поліпшення здоров'я населення. Крім того, поручительства і гарантії для приватних кредиторів можуть надаватися з метою раціоналізації галузевої структури охорони здоров'я, наприклад, для створення служби лікарів загальної практики і служби сімейних лікарів.

Державна фінансово-економічна політика реформування системи охорони здоров'я повинна бути послідовною, науково обґрунтованою та орієнтованою на споживача медичних послуг. Тільки за таких умов можна буде здійснити перехід до ринкових форм господарювання, але з чіткою соціальною спрямованістю та запровадити дійсно ефективний організаційно-економічний механізм державного регулювання системи охорони здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Соціальні результати державних програм: теоретико-методологічні та прикладні аспекти оцінювання [монографія] / За ред. Е. М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соц. дослідж. НАНУ. – Умань: Видавець «Сочинський», 2013. – 312 с.

2. Пефтієва Ю. Є. Державне регулювання в системі економічних відносин охорони здоров'я: форми, протиріччя, шляхи вирішення // Ю. Є. Пефтієва // Institutional vector of economic development: зб. наук. праць МІДМУ «КПУ». – Мелітополь: МІДМУ «КПУ», 2016. – Вип. 9(2). – С. 100-108.

I. Dotsenko, I. Striletska. Forms are government control of financial relations of health protection in Ukraine

Summary

The analysis of forms of government control of financial relations is carried out in the sphere of health protection, investigational their advantages and failings. It is well-proven that a public financial policy of reformation of the system of health protection must be successive, scientifically grounded and oriented to the user of medical services.

Keywords: government control, health protection, financing of the system of health protection.

Кузьома В. В.
Канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Здійснено аналіз специфіки оподаткування установ, організацій, підприємств, що працюють у державному секторі, податком на додану вартість. Досліджено етапи впровадження системи електронного адміністрування ПДВ.

Ключові слова: ПДВ, оподаткування, суб'єкти державного сектору, операції.

Обов'язкова реєстрація платниками ПДВ стосується суб'єктів державного сектору, у яких загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню, у тому числі з використанням локальної або глобальної комп'ютерної мережі, протягом останніх 12 календарних місяців сукупно перевищує 1 млн грн. (без урахування ПДВ) [1].

До 01.01.2015 р. ця межа складала 300 тис. грн. Таким чином, ті бюджетні установи – платники ПДВ, у яких станом на 01.01.2015 р. обсяг оподатковуваних ПДВ операцій за останні 12 календарних місяців не перевищував 1 млн грн., маюли право анулювати реєстрацію платника ПДВ.

У 2015 році поетапно було запроваджено систему електронного адміністрування:

- з 1 січня до 1 липня 2015 року – у тестовому режимі;
- з 1 липня 2015 року – на постійній основі. Для кожного платника ПДВ Казначейство відкрило один електронний рахунок у системі електронного адміністрування ПДВ. Казначейство відкриває та обслуговує електронні рахунки на безоплатній основі.

Датою початку використання електронного рахунку є 01.02.2015 р. – для суб'єктів господарювання, які зареєстровані платниками ПДВ до 01.02.2015 р., а для суб'єктів господарювання, які були зареєстровані як платники ПДВ у будь-який період після 01.02.2015 р., – дата їх реєстрації платниками ПДВ [1].

Із ПКУ вилучено норму, яка зобов'язувала платників ПДВ вести Реєстр виданих та отриманих ПН (п. 201.6 ПКУ). Тобто з 01.01.2015 р. платникам ПДВ вже не потрібно вести такий Реєстр. Водночас ПН все одно необхідно нумерувати, щоб не задвоїлись номери ПН, складених в один день. Тому аналог Реєстру вести прийдеться, але у довільній формі. При цьому електронні копії Реєстру починаючи зі звітності за січень 2015 року не направляють податківцям.

Бюджетним установам-платникам ПДВ обов'язково потрібно вести окремий реєстр «замінників» ПН. Зокрема, маються на увазі такі документи: транспортні квитки, готельні рахунки, рахунки за послуги, вартість яких визначається за показниками приладів обліку, касові чеки та бухгалтерські довідки. Однак форма такого реєстру поки ще не затверджена. Скоріше за все, для цього можна буде скористатись старою формою Реєстру виданих та отриманих ПН [1].

За несвоєчасну реєстрацію ПН у ЄРПН встановлено спеціальні штрафні санкції. Термін реєстрації ПН, як і раніше, складає 15 календарних днів, наступних за датою її складання. Такі штрафи передбачені ст. 120 ПКУ. Розмір штрафу диференційований та розраховується від суми ПДВ,

зазначеної в ПН чи РК. Він залежить від кількості днів порушення терміну реєстрації:

- 10 % від суми ПДВ – у разі затримки до 15 календарних днів;
- 20 % від суми ПДВ – у разі затримки від 16 до 30 календарних днів;
- 30 % від суми ПДВ – у разі затримки від 31 до 60 календарних днів;
- 40 % від суми ПДВ – у разі затримки на 61 календарний день і більше.

У разі якщо з вини платника ПДВ ПН чи РК, які потрібно видавати покупцю, не будуть зареєстровані в ЄРПН протягом 180 календарних днів з дати їх складання, то штраф складе 50% від суми ПДВ.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/nk/.

V. Kuzoma. Features of taxation of vat public sector subjects.

Summary

The analysis of the specifics of the taxation of institutions, organizations, enterprises operating in the public sector, the value added tax is carried out. The stages of introduction of the system of electronic administration of VAT are investigated.

Key words: VAT, taxation, public sector entities, operations.

Сирцева С. В.
Канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
syrtseva@ukr.net

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Розглянуто питання побудови облікової політики та порядку організації обліку бюджетної установи. Висвітлено основні варіанти організації бухгалтерського обліку розпорядником бюджетних коштів. Рекомендовано варіант організації бухгалтерського обліку бюджетної установи шляхом розробки двох окремих документів – Положення про облікову політику та Порядок організаціїї бухгалтерського обліку і фінансової звітності бюджетної установи.

Ключові слова: облікова політика, бюджетна установа, організація обліку, методи оцінки.

Всі, без виключення, бюджетні установи повинні вести бухгалтерський облік і складати бухгалтерську звітність на підставі принципів і методів обліку, зафіксованих в обліковій політиці.

Облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1].

Для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечення відображення всіх проведених фінансово-господарських операцій, розпорядник бюджетних коштів повинен керуватись обліковою політикою підприємства, формування якої передбачене Методичними рекомендаціями щодо облікової політики бюджетних установ сфери управління Міністерства соціальної політики України від 18.03.2015 р. № 299 [2] та НП(С)БО 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок» [3].

Облікова політика є елементом системи бухгалтерського обліку бюджетної установи. Тому організація бухгалтерського обліку розпорядником бюджетних коштів полягає в розробці таких двох основних документів:

1) положення про облікову політику бюджетної установи;

2) порядок організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності бюджетної установи.

На практиці зустрічаються два варіанти складання цих дох основних документів:

1. Положення про облікову політику та порядок організації бухгалтерського обліку затверджено окремими розпорядчими документами.

2. Положення про облікову політику та порядок організації бухгалтерського обліку - це один документ.

На практиці найбільш оптимальним є перший варіант, коли положення про облікову політику є окремим документом.

Справа в тому, що порядок організації бухгалтерського обліку – більш гнучкий документ і не потребує погоджень (наприклад, затвердити новий

графік документообігу або запровадити використання програмного забезпечення, щоб оптимізувати роботу бухгалтерії, установа вправі самостійно і в будь-який час). Тоді, як облікова політика більш регламентована і обов'язково має бути погоджена з розпорядником бюджетних коштів вищого рівня [4].

Ще одним аргументом даної позиції є те, що Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок» та Методичні рекомендації щодо облікової політики бюджетних установ сфери управління Міністерства соціальної політики України не містять жодних положень про те, що до розпорядчого документа про облікову політику має включатися і порядок організації бухгалтерського обліку.

Щоб бюджетна установа могла розпочати ведення бухгалтерського обліку, передусім керівник повинен створити бухгалтерську службу відповідно до структури, визначеної штатним розписом бюджетної установи, організувати роботу всіх структурних підрозділів і комісій так, щоб бухгалтерська служба мала можливість повноцінно здійснювати свою діяльність.

Положення про організацію бухгалтерського обліку є розпорядчим документом бюджетної установи, який визначає порядок організації і ведення бухгалтерського обліку, ґрунтовані на вимогах НП(С)БО й інших нормативно-правових актів з питань бухгалтерського обліку в державному секторі.

Зміст цього наказу визначається як вимогами загального законодавства, так і вимогами, встановленими внутрівідомчими актами, а також особливостями (специфікою) діяльності конкретної бюджетної установи.

Обов'язковість наявності положення про облікову політику визначена п. 4 розд. 1 НП(С)БО 125, згідно з яким облікова політика суб'єкта державного сектору визначається розпорядчим документом, у якому мають бути встановлені методи оцінки, обліку, процедури, які повинні застосовувати суб'єкт держаного сектору і за якими нормативно-правовими актами з

ведення бухгалтерського обліку передбачено більше ніж один варіант.

Готує проект положення головний бухгалтер (начальник фінансово-економічної служби), оскільки саме на нього покладається обов'язок розробки пропозицій щодо визначення облікової політики. Але до підготовки потрібно: вивчити НП(С)БО; вивчити розпорядчі документи головного розпорядника бюджетних коштів; визначити об'єкти обліку бюджетної установи, за якими немає рішення розпорядчого органу стосовно облікових оцінок і за якими установа може провести вибір оцінки відповідно до своєї специфіки; подати керівникові проект наказу (Положення) на розгляд і затвердження.

Формуючи цей документ, необхідно пам'ятати, що межах головного розпорядника бюджетних коштів мають застосовуватися єдині підходи до облікової політики. Тому затверджений керівником установи положення про облікову політику підприємства має бути погоджений з установою вищого рівня за відомчим підпорядкуванням і лише після цього він має використовуватися у поточній діяльності.

Для забезпечення принципу послідовності установи мають застосовувати постійно облікову політику, із року в рік, однак у виняткових випадках можна вносити зміни.

Відповідно до НП(С)БО 125 такими випадками є:

- зміна методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- обґрунтування більш достовірного відображення подій у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності.

Таким чином, визначена методика побудови облікової політики та її дотримання дозволить належним чином вести бухгалтерський облік, досягати основної мети – контроль за збереженням державного майна та цільовим використанням бюджетних коштів, надавати якісно складену фінансову та статистичну звітність.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg.

2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики бюджетних установ сфери управління Міністерства соціальної політики України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.03.2015 р. № 299. – Режим доступу : http://law.dt-kt.com/nakaz-ministerstva-sotsialnoyi-polityky-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-metodychnyh-rekomendatsij-shhodo-oblikovoyi-polityky-byudzhetnyh-ustanov-sfery-upravlinnya-ministerstva-sotsialnoyi-polityky-ukrayin/.

3. Про затвердження національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010, № 1629. – Режим доступу : https://www.buh24.com.ua/natsionalne-polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-v-derzhavnomu-sektori-125-zmini-oblikovih-otsinok-ta-vipravlennya-pomilok/.

4. Крута Л. Облікова політика: узгоджуємо внутрішні правила і нову нормативку / Л. Крута, М. Ващук // Бухгалтерія: бюджет. – 2017. – № 11(159). – С.15-20.

S. Syrtseva. The accounting policy and organization of accounting budgetary institutions.

Summary

Discusses the construction of the accounting policy and organization of accounting of budgetary institutions. The basic options of accounting organization budget funds. It is recommended that the organization of accounting of budgetary institutions by developing two separate documents – the Regulation on the accounting policy and Procedure for organization of accounting and financial reporting budget companies.

Key words: accounting policy, budget organization, organization of records, evaluation methods.

СЕКЦІЯ 6 «ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ»

Гаджиев Ага-Керим Гусейн оглы
Канд. экон. наук, доцент, главный научный сотрудник,
Институт экономики АН Азербайджана, г. Баку
a.h.haciyev@gmail.com

ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ АЗЕРБАЙДЖАНА

У доповіді здыйснено аналіз основних особливостей сформованої моделі соціально-економічного розвитку Азербайджану і можливі напрямки її вдосконалення.
Ключові слова: модель, фінансова криза, економіка, соціальні проблеми.

Финансовый кризис 2014-2016г.г. в странах-экспортерах нефти, обусловленный резким падением цен и тарифов на энергоресурсы на мировых рынках актуализировал в Азербайджане вопросы совершенствования модели социально-экономического развития и роли государства в экономике.

Действующая модель, когда государство выступает основным источником формирования спроса в экономике, способствует расширению правительства, сохранению и поддержанию монополий в ведущих секторах экономики.

К числу первоочередных вопросов совершенствования действующей модели социально-экономического развития в Азербайджане относятся:

- совершенствование социальной политики (высокие социальные обязательства государства, принятые в период высоких цен и тарифов на энергоносители на мировых рынках, в целях исключения социальной напряженности в обществе, стали не выполнимы на среднесрочную перспективу);

- снижение доли государственной собственности в экономике (государство продолжает контролировать значительную часть экономики, предоставляя услуги с низкой эффективностью и поддерживая

неэффективные предприятия, с целью предотвращения социальной нестабильности);

- совершенствование фискальной политики. Основные характеристики государственного бюджета – высокий уровень бюджетных расходов (как в абсолютном выражении, так и по доле в ВВП) и растущие трансферты из Государственного нефтяного фонда, для обеспечения макроэкономической и социальной стабильности, создают проблему сбалансирования бюджета, в условиях снижения доходов (*см. рис.*);

- совершенствование политики развития банковского сектора (высокая доля банков с государственным участием на финансовом рынке страны обусловили возникновение системного кризиса);

- совершенствование валютной политики (длительное время политика валютного курса была направлена на сдерживание укрепления обменного курса, в условиях давления излишней валютной массы на валютном рынке, переход к таргетированию стабильного валютного курса – не изменил ситуацию);

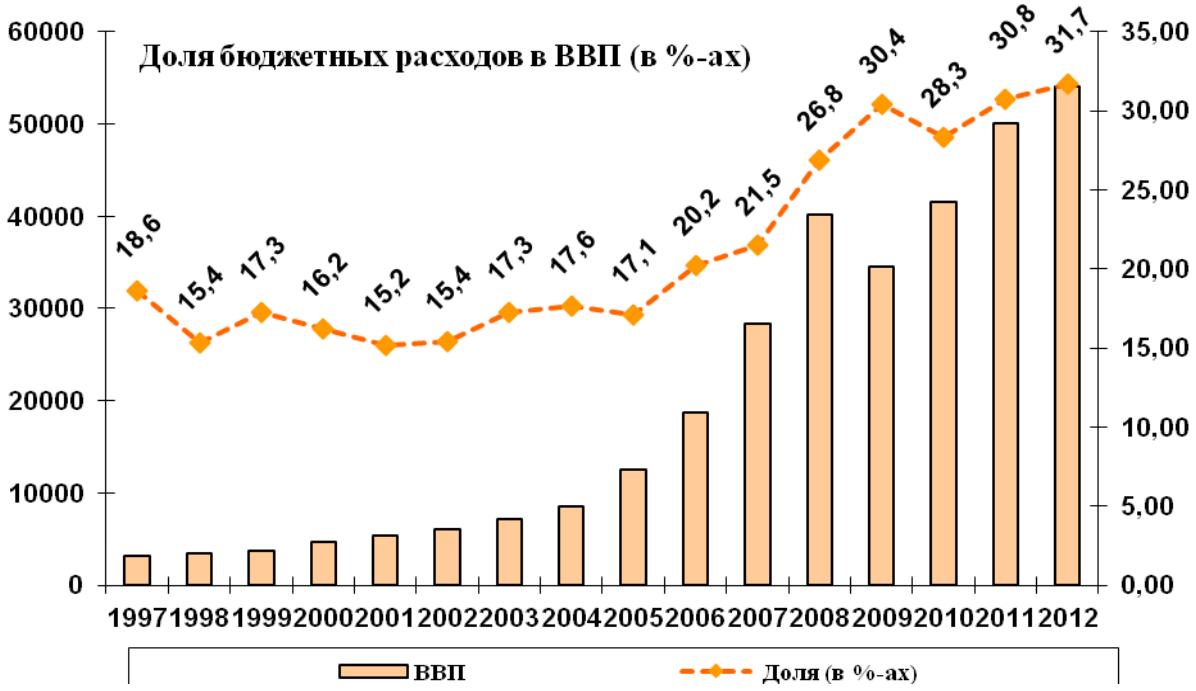

- совершенствование денежно-кредитной политики и политики внешних заимствований (высокая стоимость кредита внутри страны, обуславливает стремления у резидентов к заимствованиям на мировом рынке, а широкий доступ государственных предприятий и предприятий с государственным участием к международному рынку капитала, в свою очередь, создали высокие долговые обязательства у государства);

- совершенствование инвестиционной политики (на протяжении десятилетия рост экономики обеспечивался реализацией широкой программы государственных инвестиций в социальную инфраструктуру, однако, в условиях резкого снижения валютных поступлений не предоставляется возможным продолжения реализации данной стратегии);

- совершенствование политики занятости (действующие на протяжении последнего десятилетия законодательные и административные ограничения по высвобождению занятых на неэффективных и мало эффективных секторах, препятствуют прогрессивным структурным сдвигам в экономике);

- совершенствование институциональной политики (чрезмерное расширенное правительство и громоздкая система государственного управления в целом, требует структурных изменений с целью повышения ее эффективности);

В соответствии с этим кругом вопросов необходимостью является-оптимизация и восстановление без дефицитного бюджета; переход к режиму таргетирования инфляции (данный режим обеспечит благоприятное влияние на инвестиционные процессы, удерживая инфляцию и процентные ставки на приемлемом для инвесторов уровне); полная трансформация системы социальной зашиты, с целью сокращения бюджетных нагрузок; стимулирование развития конкуренции в экономике и т.д.

Agha-Karim Hajiyev. Issues of improving the socio-economic model of Azerbaijan.

Summary

The report analyzed the main features of the current model of socio-economic development of Azerbaijan and the possible directions of its improvement

Keywords: model, financial crisis, economic growth, social problems

Сіренко Н. М.
Д-р екон. наук, професор
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
sirenko@mnau.edu.ua
Уманська В. В.
Здобувач

ТЕОРЕТИКИ-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГАЛУЗІ РИСІВНИЦТВА

Досліджено теоретичні і методичні засади формування виробничо-ресурсного потенціалу галузі рисівництва.

Ключові слова: виробничо-ресурсний потенціал, галузь, рисівництво, аграрний сектор.

В Україні вирішення проблем всебічного ринкового оцінювання використання та відтворення виробничо-ресурсного потенціалу перебуває в початковій стадії, що і надало питанню раціонального формування і розвитку ресурсно-виробничого потенціалу галузі рисівництва (з урахуванням перспектив економічних реформ в країні щодо сільських територій, на яких розміщується виробництво рису) високого рівня актуальності. З'ясовано, що визначення вчених щодо потенціалу соціально-економічних систем є дискусійними. На сьогодні виокремлюються ресурсний, результативний підхід з позиції виробничої потужності, інтеграційний, організаційний, системний, динамічний тощо, сутність яких було критично проаналізовано.

Особливістю виробничо-ресурсного потенціалу соціально-економічних систем в аграрному секторі є те, що він виступає і як матеріальна умова для розширеного відтворення земельних, трудових та матеріально-технічних ресурсів, і як сукупність збалансованих факторів, які забезпечують ефективне функціонування різних організаційно-правових форм. Взявши зазначене за основу та виділивши притаманні галузі рисівництва особливості, під її виробничо-ресурсним потенціалом нами розуміється організована сукупність природних ресурсів, включаючи водні з їхнім інфраструктурним забезпеченням (зрошувальні системи), засобів праці, предметів праці, працівників, враховуючи їхні інтелектуальні та морально-етичні якості, досвід роботи, мотиви, стимули

що структурно і функціонально пов'язані між собою в процесі виробництва продукції галузі та забезпечують її визначений ефект.

Ефективне використання виробничо-ресурсного потенціалу галузі рисівництва залежить від функціонування механізму та обраних стратегій управління ним. Під механізмом управління виробничо-ресурсним потенціалом галузі рисівництва розуміється сукупність процесів, прийомів, методів, підходів, інструментів, спрямованих на створення дієвого та результативного ланцюгу формування і функціонування виробничо-ресурсного потенціалу галузі рисівництва. Ефективність управління залежить від рівня забезпечення інформацією про стан навколишнього середовища і його зміни, про функціонування самої галузі, тобто про її внутрішні умови. Інформаційні ресурси є, по-суті, тією основою, на якій ґрунтуються управлінські рішення. Організація інформаційної діяльності значною мірою залежить від бізнес-процесів діяльності, розмірів та рівнів організації виробництва, динаміки ринку, особливостей управління тощо.

Узагальнюючи існуючі напрацювання, в якості структурних компонентів або складників виробничо-ресурсного потенціалу галузі рисівництва виділено: природно-ресурсний, матеріально-технічний, фінансово-інвестиційний, трудовий, інноваційний, інформаційний та інші потенціали. Встановлено, що важливим завданням розвитку вітчизняного рисівництва є визначення оптимальної структури виробничих ресурсів, що забезпечують ефективну діяльність. На основі проведених досліджень обґрунтовано, що на сьогодні для вітчизняної галузі рисівництва стратегічно важливими є комплекс таких складових виробничо-ресурсного потенціалу: природно-кліматичні в частині наявності та використання водних ресурсів; технічне забезпечення рисівницьких зрошувальних систем; наукове забезпечення виробництва рису; інноваційна та інформаційна складова щодо розвитку геоінформаційних технологій.

Особливості галузі рисівництва зумовлені рядом чинників, зокрема технологічними, природно-кліматичними, національними щодо звичаїв та

традицій виробництва рису, трудовими стосовно вимог щодо їх професійних якостей тощо. Але первісними все ж є специфічні фактори, які притаманні всім соціально-економічним системам аграрного сектору, які відрізняють цю сферу виробництва від інших і обумовлені особливою природою аграрної праці та її результатів. На основі виділених загальних та специфічних особливостей галузі рисівництва сформовано комплекс аспектів, що потребують поглибленого дослідження, зокрема щодо: раціонального використання природних, виробничих засобів і трудових ресурсів; поліпшення використання землі та підвищення її родючості; поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва на основі міжгосподарської кооперації та агропромислової інтеграції; впровадження інтенсивних і ресурсозберігаючих технологій, індустріальних та біологічних (екологічних, органічних) методів діяльності; підвищення якості, умов зберігання, реалізації виробленої продукції; використання прогресивних форм організації виробництва, оплати праці, бізнес-процесів загалом.

Дослідження проблем виробничо-ресурсного потенціалу рисівництва майже відсутні в науковій літературі. Разом з тим, значна частина вчених займалася проблематикою економічної ефективності виробничого-потенціалу аграрного сектора. Тому нами на основі досліджень відповідних методичних підходів було сформовано власну позицію щодо окресленого питання: 1) необхідність врахування циклічного характеру розвитку такого потенціалу, що складається із стадій формування, використання, відтворення і впливає на оцінювання результату його використання; 2) неможливість ізольованого оцінювання кожної складової потенціалу, що є результатом його системності й цілісності; 3) первісність оцінювання водних ресурсів як галузеформуючого компоненту; 4) орієнтація на оцінювання можливостей реалізації науково-інноваційного сценарію розвитку вітчизняної галузі рисівництва; 5) недостатнє забезпечення інформаційними ресурсами, що обмежує можливості аналізу та знижує рівень його об’єктивності; 6) етапність у здійсненні оцінювання рівня формування і розвитку виробничо-ресурсного потенціалу рисівництва, що дає можливість врахувати більшість факторів.

N. Sirenko, V. Umanska. Theoretics-methodological aspects of formation of production-resource potential in the field of registration.

Summary

The theoretical and methodical principles of formation of production-resource potential of the branch of rice production are investigated.

Key words: production-resource potential, branch, rice growing, agrarian sector.

Баришевська І. В.
Канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

СУТНІСТЬ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Обґрунтовано сутність інституціонального забезпечення розвитку аграрного сектора економіки. Систематизовано основні інститути аграрного сектора економіки. Проаналізовано вплив інституціональних структур, та їх вплив на життєдіяльність і розвиток аграрного сектора економіки, яке має йти шляхом використання як ринкових механізмів, так і через державне регулювання функціонування ланок національної інноваційної системи.

Ключові слова: інститути, інституціональне забезпечення, інституціоналізм, аграрний сектор.

Першим докладно розглядає сутність соціальних інститутів Т. Веблен, за визначенням якого «інститути – це результати процесів, що відбувалися в минулому, вони пристосовані до обставин минулого й, отже, не перебувають у повній згоді з вимогами сучасності» [1].

Теорія інституціоналізму стверджує, що історична ситуація створює соціально-економічне середовище та визначає поведінку економічних агентів, які, взаємодіючи між собою, створюють інститути. Неоінституціональна теорія являє собою економічний аналіз ролі інститутів та їх впливу на господарство на основі принципів раціональності й методологічного індивідуалізму, що дозволяє визначати економічні напрями розвитку соціальної держави з урахуванням оптимізації державних витрат.

Наприкінці 1970-х рр. у рамках неоінституціоналізму виник очолюваний американським економістом Д. Нортом напрям, де основну увагу

було сконцентровано на дослідженні еволюції інституціонального середовища в часі та впливі цієї еволюції на економічне зростання. У рамках цієї теорії було визначено, що інституціональні зміни виникають стихійно, за рахунок спонтанної взаємодії окремих суб'єктів господарювання, передусім в умовах неформальних відносин, що змінюються відповідно до нових економічних відносин мікрорівня, які, згідно із теорією самоорганізації складних систем, переходять на макрорівень, легітимізуються та під впливом держави отримують статус формальних правил гри.

Інституціональне середовище – це сукупність базових соціальних, політичних, юридичних і економічних правил, що визначають рамки поведінки людей. Складовими інституціонального середовища виступають: правила соціального життя суспільства, функціонування його політичної сфери, базові правові норми – конституція, конституційні та інші закони тощо [4].

Усі компоненти інституціонального середовища становлять правила, як формальні, так і неформальні. У свою чергу, правила – це інститути, що сформувалися протягом тривалого часу під впливом історичних умов. Інститути – це не просто правила поведінки людей, вони визначають спонукальні мотиви людської поведінки у всіх сферах життя та формують систему цінностей, що складається в суспільстві та створює інституціональне середовище.

У складі інститутів Д. Норт виділяв три головних елементи:

1) неформальні обмеження (традиції, звичаї, різного роду соціальні умовності);

2) формальні правила (конституції, закони, судові прецеденти, адміністративні акти);

3) механізми примусу, що забезпечують дотримання правил [4].

Інституціональні зміни в Україні залежать від змін у форматі відносин між владою і суспільством. Виділяються три напрями (моделі) таких відносин у зв'язку з економічним розвитком:

1) автономний уряд (незалежний у своїх діях від уподобань груп впливу і виборців);

2) консенсус суб'єктів прийняття політичних рішень і груп впливу («консенсус еліт»), що передбачає надання групами тиску політичної підтримки в обмін на проведення вигідної їм економічної політики;

3) консенсус суб'єктів прийняття політичних рішень і виборців, для якого характерна орієнтація політиків на запити і уподобання основної маси електорату [2].

Інституціональне забезпечення економічного розвитку – це дії влади, спрямовані на встановлення інститутів (норм, правил, обмежень) і визначення порядку їх дотримання, спрямовані на досягнення цілей і завдань, які ставить влада у взаємодії із суб'єктами (або за відсутності такої взаємодії).

Завдання інституціонального забезпечення довгострокового економічного розвитку – проведення реформ, дотримання прав і свобод суб'єктів господарювання, реальне сприяння розвитку інститутів ринку.

Оскільки економічні системи відкриті, то їхній розвиток належить розглядати у взаємодії із середовищем функціонування, де інституційні фактори відіграють особливу роль, інтегруючи сукупність основоположних фінансових, політичних, соціальних і правових правил і норм у систему цілеспрямованого впливу на секторальні відносини національної економіки.

Список використаних джерел

1. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен. – М. : Наука, 1984. – С. 56-95.
2. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення: Монографія / О. М. Алимов, А. І. Даниленко, В. М. Трегобчук та ін. – К.: Об'єднаний інститут економіки НАН України, 2005. – 520 с.
3. Колесніченко І. М. Інституціональна економіка : конспект лекцій / Колесніченко І. М. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 216 с.
4. Прутська О. О. Інституціоналізм і проблеми економічної поведінки в перехідній економіці : монографія / О. О. Прутська. – К. : Логос, 2003. – 256 с.

I. Baryshevska. Essence of institutional provision of agricultural sector of economy development

Summary

The essence of institutional support for the development of the agrarian sector of the economy is substantiated. The main institutes of the agrarian sector of the economy are systematized. The influence of institutional structures and their influence on the livelihoods and development of the agrarian sector of the economy, which should go through the use of both market mechanisms and through state regulation of the functioning of the links of the national innovation system, is analyzed.

Key words: institutes, institutional support, institutionalism, agrarian sector.

Бурковська А. В.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
anna.burkovskaya12@gmail.com

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

Наведено ознаки та основні види криптовалюти. Розглянуто переваги і недоліки використання криптовалюти. Висвітлено світовий досвід неоднозначного ставлення до впровадження криптовалюти в обіг.

Ключові слова: криптовалюта, криптографія, криптогаманець, електронні гроші.

У результаті кризи світової економіки загострилися проблеми неефективності функціонування в країнах світу фінансових систем. У зв’язку з цим з метою оздоровлення фінансової сфери та підвищення ефективності її функціонування постійно зростає попит на інноваційні технології. Розвиток комп’ютерних технологій призвів до появи на фінансовому ринку нового платіжного засобу – криптовалюти.

Криптовалюта – це сучасна віртуальна (цифрова) валюта, захищена криптографією від підробки (унеможливлене копіювання зашифрованої інформації), атрибут комунікацій за допомогою мережі Інтернет [1, с. 438]. Одиницею цієї валюти є монета (від англ. – coin).

Емісія монет криптовалюти здійснюється за допомогою потужних комп’ютерів лише у цифровому вигляді. До видів емісії криптовалют відносяться технології майнінгу, форжингу і ICO (зазвичай застосовується

одна з них або їх комбінації).

Сьогодні на ринку криптовалют вже нараховується більше 2000 їх видів [2, с. 112] (Bitcoin, PPcoin, Novacoin, Sifcoin, Namecoin, Litecoin, Bitshares, Mastercoin, Nextcoin, Ethereum, Ripple, Navcoin, Peercoin та ін.) і ще більше знаходиться в розробці.

Слід зазначити, що найбільш поширений і найдорожчий Bitcoin розпався з появою 01.08.2017 р. нової валюти Bitcoin Cash, яка, за прогнозами, може стати більш привабливою за оригінал [3, с. 25].

До переваг криптовалюти як альтернативи емісії платіжних засобів необхідно віднести:

- доступність майнінгу за допомогою комп'ютера для всіх верств населення;
- відсутність єдиного емісійного центру;
- швидкість, відкритість і анонімність здійснення трансакцій без посередників;
- захищеність (не підлягає копіюванню);
- можливість децентралізованого зберігання;
- інфляційний імунітет (через обмеженість запланованої емісії монет);
- відсутність впливу будь-яких державних органів;
- низькі витрати на обслуговування операцій.

Водночас, широкомасштабне впровадження в обіг цифрових грошей неможливе без довіри до них учасників ринку і регуляторів. Варто враховувати, що попри зазначені вище переваги, криптовалюта має і такі недоліки:

- відсутність регулюючих механізмів;
- незабезпеченість активами;
- висока волатильність;
- можливість використання у антизаконній діяльності;
- унеможливлений захист анонімних власників криптогаманців.

Слід вказати, що, незважаючи на існуючі ризики, пов'язані з

регулюванням, на нашу думку, не варто відмовлятися від інвестицій в криптовалюти.

Світовий досвід впровадження криптовалюти в обіг є яскравим свідченням неоднозначного ставлення до неї держав. Так, у таких країнах, як Австрія, Англія, Данія, Нідерланди, Німеччина, США, Японія, спостерігається практика вільного використання в обігу криптовалюти для здійснення розрахунків, а у Еквадорі, Киргизії, Росії – наявна заборона на її використання. Ми погоджуємось з існуючою точкою зору [4, с. 22] щодо пояснення різного ставлення в країнах світу до криптовалюти новизною даного платіжного інструменту та відсутністю єдиного визначення, що розкривало б його економічну сутність.

Говорячи про Україну, слід зазначити, що до 2020 р. Комплексною програмою розвитку фінансового сектору [5] передбачено використання електронних грошей з метою розвитку платежів у безготівковій формі. Тому, на нашу думку, навіть за наявності певних ризиків поширення у вітчизняній економічній системі криптовалюти як інноваційного платіжного засобу набуває особливого значення.

Вважаємо, що за умов державного регулювання та створення відповідної інфраструктури, використання криптовалюти в економічних розрахунках спростить і підвищить ефективність діяльності фінансової сфери.

Список використаних джерел:

1. Лук’янов В. С. Зародження ринку криптовалюти в інформаційно-мережевій парадигмі / В. С. Лук’янов // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 8 (158). – С. 436-441.

2. Карчева Г. Використання технології «блокчейн» як фактор підвищення ефективності фінансової сфери / Г. Карчева, Р. Лернатович, В. Кавецький // Банківська справа. – 2017. – № 2 (143). – С. 110-119.

3. Дибченко І. Обвал на ринку крипто валют: чи варто інвестувати в «перегрітий» Bitcoin? / І. Дибченко // Деньги плюс. – 2017. – № 10 (222). – С. 25.

4. Васильчак С. В. Використання крипто валют в сучасних економічних системах України: перспективи та ризики / С. В. Васильчак, М. В. Куницька-Іляш, М. П. Дубина // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. – 2017. – Т. 19. – № 76. – С. 19-25.

5. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року :

постанова Правління Національного банку України від 18.06.2015 р. №391 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297.

A.Burkovska. The advantages and disadvantages of the crypto-currency usage.

Summary

The characteristics and main types of crypto-currency are presented. The advantages and disadvantages of the crypto-currency usage are considered. The world experience of ambiguous attitude towards the introduction of crypto-currency in circulation is highlighted.

Keywords: crypto-currency, cryptography, crypto wallet, electronic money.

Грубінка І. І.
Канд. екон. наук, викладач фінансових дисциплін,
ВП НУБІП України «Мукачівський аграрний коледж»,
м. Мукачево, Україна
Igor87@i.ua

ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РИНКОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

В статті розглянуто особливості сучасного стану діяльності банківської системи України. Показано основні показники її розвитку і проаналізовано його тенденції. Досліджено роль та специфіку націоналізаційних в банківській системі. Названо основні на думку автора напрямки подальшого розвитку кредитної системи з врахуванням сучасного її стану та можливостей і потреб центрального банк, щодо здійснення грошово-кредитної політики і регулювання банківської діяльності.

Ключові слова: банківська система, кредит, банківські активи, зобов'язання, націоналізація, іноземний капітал.

Розвиток кредитної системи є відображенням розвитку економіки країни, ступеня розвиненості ринкових відносин в ній. У сучасних умовах розвитку економіки кредит відіграє надзвичайно важливу роль у розподілі фінансових ресурсів. Необхідним елементом реалізації й ефективного функціонування кредиту є наявність кредитної системи, зокрема її основної складової – банківської системи. ЇЇ дослідження надзвичайно важливе, тому що саме від її стану розвитку залежить, наскільки ефективно кредит реалізовуватиметься в економічних відносинах країни, якою мірою задовольнятимуться потреби економіки країни в позикових ресурсах.

Поняття «кредитна система» постійно зустрічається в економічній літературі й у практиці. Водночас однозначного трактування це поняття не

отримало. Ним визначають сукупність кредитних установ, систему кредитування, а інколи – сукупність кредитних установ і кредитних відносин. В Україні кредитна система представлена переважно банківською системою, спеціальні кредитно-фінансові інститути через низку причин економічного, соціального та правового характеру наразі не демонструють високих показників у своїй діяльності. Наприклад, активи основних конкурентів банківських установ на кредитному ринку – кредитних спілок наприкінці 2016 року становили в Україні до 1% від активів банківської системи [1]. Тобто в Україні кредитна система має чітко виражене банківське спрямування, і якісно представлена в економіці банківською системою.

В контексті прийняття пенсійної реформи розвиток кредитної системи набуває все більшого значення, особливо це стосується небанківських фінансово-кредитних інститутів, зокрема – недержавних пенсійних фондів, без яких побудова трирівневої системи пенсійного страхування є неможливою. Це є аспектом не тільки пенсійного страхування, але і формування значного інвестиційного ресурсу та інструментів і об’єктів його вкладення в економіку.

На нашу думку, однією з основних проблем, які спричиняють непропорційний розвиток кредитної системи є не тільки недостатність фінансових ресурсів в економіці, але і відсутність довгострокових рентабельних об’єктів для їх вкладень. Саме це зумовлює нерозвиненість інвестиційних кредитних посередників в кредитній системі. Банківська система, що характеризується високим ступенем диверсифікації фінансових інструментів і різним термінами використання кредитних ресурсів залишається найбільш інвестиційно привабливим об’єктом для зберігання заощаджень, однак вона не здатна забезпечити відповідну пенсійному страхуванню довго строковість, це по-перше, а по-друге для цього потрібна відповідна практика і високий ступінь міжнародної співпраці в фінансовій сфері і доступ до міжнародних фінансових ринків.

Щодо банківської системи, то вважаємо, що найважчий період свого

розвитку пройдено, він характеризувався виводом спекулятивного капіталу і закриттям банківських установ, що мали значну його частку в структурі загального капіталу. Зростання вимог щодо розміру зареєстрованого капіталу до 500 мільйонів безперечно підвищило надійність банків. Однак ризикованою є тенденція зростання розміру державної частки в банківській системі. З націоналізацією КБ «Приватбанк» в держаних банках станом на початок 2017 року сконцентровано 53,6% всіх зобов'язань банківської системи і 53,9% всіх її активів [2]. Це дуже значна частка, напевно найбільша у країнах з ринковою економікою. Зрозуміло, що це є наслідком необхідних структурних змін в кредитній системі, проте слід вже розробляти заходи котрі дозволять при стабілізації в економіці, зокрема і в банківській системі зменшити державну частку.

Отже сучасний стан кредитної системи характеризується потребою в розвитку небанківських фінансово-кредитних інститутів, зокрема інвестиційного типу – недержавних пенсійних фондів. У банківській системі доцільним є зменшення державної частки і подальше вдосконалення фінансових нормативів її діяльності.

Список використаних джерел:

1. Рейтингове агентство «Рюрик» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rurik.com.ua/our-research/branch-reviews/1187

2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank. gov.ua.

I.Grubinka. Formation of credit system of Ukraine in condition of market transformation

Summary

The features of the modern state activity of the banking system of Ukraine are considered in the article. The basic indexes of its development are shown and analyzed its tendency. A role and specific of the nationalization in the credit system are investigational in it. In the author's opinion the basic directions of further development of the banking system taking into account its modern state and possibilities and necessities central bank, for realization of monetary policy and adjusting of bank activity are showed in this article.

Keywords: banking system, credit, bank assets, obligations, nationalization, foreign capital.

Ворошилова О. Г.
Здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
voroshulova709@gmail.com
Боднар О. А.
Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ ЗАПАСІВ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

У статті досліджено питання необхідності адаптації та реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку запасів, гармонізації бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів. Обґрунтовано необхідність державного регулювання бухгалтерського обліку за рахунок удосконалення системи національного обліку і звітності шляхом гармонізації та стандартизації існуючої системи з міжнародними стандартами..

Ключові слова: міжнародна практика, гармонізація та стандартизація, інтеграція, облік, П(с)БО.

Удосконалення державного регулювання у сфері бухгалтерського обліку запасів відповідно до потреб сьогодення з урахуванням міжнародного досвіду потребує вирішення таких нагальних проблем як: потреба у єдиних методологічних засадах та необхідність урахування національної специфіки.

Національні стандарти з бухгалтерського обліку розроблені на основі міжнародних, з врахуванням особливостей національної економіки України. Можемо стверджувати, що Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [1] має спільні риси з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку 2 «Запаси» (далі МСБО 2) [2] у визнанні запасів, а також в основних поняттях, пов’язаних з ними; використанні методів оцінки запасів при їх вибутті; розкритті інформації про запаси у фінансовій звітності. Проте існують також суттєві відмінності у їх визначенні, оцінці та обліковому відображенні у фінансовій звітності.

Оскільки законодавчими та нормативними документами не передбачено єдиної методології формування облікової політики, а згідно з вимогами

Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [3] і НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4] суб'єкти господарювання самостійно розробляють її положення, спостерігається законодавча неврегульованість багатьох питань в системі бухгалтерського обліку через недостатнє розуміння значення і завдань облікової політики щодо виробничих запасів.

Таке поняття, як первісна вартість в МСБО 2 відсутнє. Воно замінюється терміном собівартість або початкова вартість. Порівнявши структуру витрат на придбання запасів згідно з П(С)БО 9 і МСБО 2 можна відмітити, що відмінностей між двома регламентуючими документами майже немає, натомість склад витрат поданий національними положеннями має більш поглиблену деталізацію. Проте МСБО 2 «Запаси» містить деякі уточнення щодо торговельних знижок, повернення платежів та інші аналогічні статті, що обраховуються при визначенні витрат на закупівлю, про що відсутня інформація у вітчизняному П(С)БО 9.

При складанні річної фінансової звітності за міжнародними стандартами необхідно: обліковувати МШП у складі запасів на окремому субрахунку аналогічно до інших оборотних активів або, якщо вони мають невелику вартість, за ознакою не суттєвості списати їх вартість на витрати так як згідно з МСБО відсутня категорія малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Також у міжнародних стандартах відсутній такий окремий елемент запасів як напівфабрикати. У випадку, коли дана стаття є суттєвою, то її обліковують у складі запасів, дотримуючись критеріїв визнання.

Відповідно до МСБО відсутні чіткі правила щодо обліку запасів, які були отримані як внесок до статутного капіталу, безоплатно одержані, або надійшли в результаті обміну на інші запаси. Також відсутні правила відображення втрат від псування, недостачі та транспортно-заготівельних витрат.

Особливість міжнародних стандартів полягає в тому, що вони носять

загальний характер, та не пов'язані із специфікою національної системи. Тому в них прослідкується розширена варіативність визначень та оцінки об'єктів бухгалтерського обліку. МСБО надають більшу свободу під час розкриття інформації в частині виробничих запасів, що базується на застосуванні професійного судження та практичних навичок.

Відповідно до поставлених завдань, обґрунтовано, що для України, яка прагне подальшого розвитку економічних відносин і зв'язків з іноземними країнами, потрібно відмовитись від жорсткої регламентації обліку, удосконалювати національні стандарти та гармонізувати їх з міжнародними стандартами та забезпечити належне професійне навчання практикуючих бухгалтерів, що, в свою чергу, забезпечить прозорість та відкритість економічної інформації не тільки для вітчизняних, але й для зарубіжних інвесторів. При узгодженні стандартів потрібно також пам'ятати про особливості законодавства України, які не притаманні іншим країнам Європи.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : положення : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : goo.gl/oiSRTF
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» [Електронний ресурс]. –Режим доступу : goo.gl/rCF2gz
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : goo.gl/uNkmRY
4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : положення : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : goo.gl/vjoU4B
5. Талайло О.О. Особливості організації обліку запасів за міжнародними та національними стандартами / О.О. Талайло, Є.Г. Чернікова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com.

O. Voroshilova, O. Bodnar. Adapting the national inventory accounting system of the inventories accordance with international standards.

Summary

The article examines the need to adapt and reform the national accounting system, harmonization of accounting in accordance with international standards. The necessity of state regulation of accounting by improving the system of national inventories accounting and reporting through harmonization and standardization of the existing system with international accounting standards.

Keywords: international practice, harmonization and standardization, accounting.

Ендрес В. С.
Здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
vitally.andres@gmail.com
Бурковська А. В.
Канд. екон. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

ЗРОСТАЮЧА СКЛАДНІСТЬ МАЙНІНГУ BITCOIN ЯК ЗАГРОЗА ЙОГО РОЗВИТКУ

У роботі розглядається проблема постійно зростаючої складності майнінгу Bitcoin, яка негативно впливає на його прибутковість. Зниження прибутковості майнінгу є значною загрозою для функціонування платіжної системи Bitcoin.

Ключові слова: криптовалюта, Bitcoin, майнінг, складність, блок, пул.

Тема криптовалют є однією з найбільш обговорюваних у сучасному суспільстві. Актуальність теми зумовлена великою кількістю переваг віртуальних валют, які роблять їх привабливішими за традиційні види грошей. Проте варто зазначити, що, незважаючи на значну кількість переваг криптовалют, існують і недоліки, які створюють певні загрози розвитку ринку віртуальних грошей. Одним із таких недоліків є висока складність майнінгу. Сьогодні ця проблема є дійсно нагальною для платіжної системи Bitcoin.

Процес видобування криптовалюти називається майнінгом. Саме майнінг дозволяє криптовалютним системам функціонувати, тому користувачі віртуальних грошей мають бути зацікавленими в видобуванні. Сутність цього процесу полягає в генерації цифрових блоків, відомості про які відправляються в систему. В свою чергу користувач, в вигляді винагороди, отримує цифрові монети. Кількість отриманих «монет» залежить від потужності комп’ютера.

Прибутковість майнінгу залежить від двох показників: винагороди за блок та складності. Постійно зростаюча складність видобування зумовлює зниження прибутковості майнінгу.

З січня 2015 р. майнінг Bitcoin (BTC) з використанням малої кількості

графічних карт став нерентабельним, оскільки дохід не міг покривати витрати на оплату електроенергії. Тепер генерація криптовалюти переважно проходить в умовах, так званих, «ферм», які є каскадами з графічних процесорів або спеціальних пристроїв, що підключені до одного або кількох комп'ютерів. Комп'ютери всієї цієї системи генерують певні ланцюги – блоки. Кожен комп'ютер збирає власний ланцюжок окремо від інших і, якщо йому вдасться виконати цю задачу раніше за інших, то він отримує винагороду у вигляді фіксованої суми. Видобування електронних «монет» відбувається блоками, а не по одному Bitcoin. Спочатку такий блок становив 50 BTC, а потім поступово зменшувався. Періодичне зменшення таких блоків не дозволяє створити більше ніж 21 млн. BTC.

Для оцінки зусиль, які необхідно докласти для майнінгу використовують показник складності (complexity) – відносна складність генерування необхідного підпису блоку. Складність еквівалентна 1 відповідає досягненню мети, в якій тридцять два перших біта нулі. Отже, для генерації підпису блоку необхідно в середньому 2^{32} помноженому на складність спроб (ХЕШ SHA-256). Складність перераховується усіма біткоін-клієнтами приблизно раз на 2 тижні, таким чином, щоб швидкість генерації блоків складала приблизно 6 блоків за годину. Складність генерації має тенденцію до постійного зростання [1].

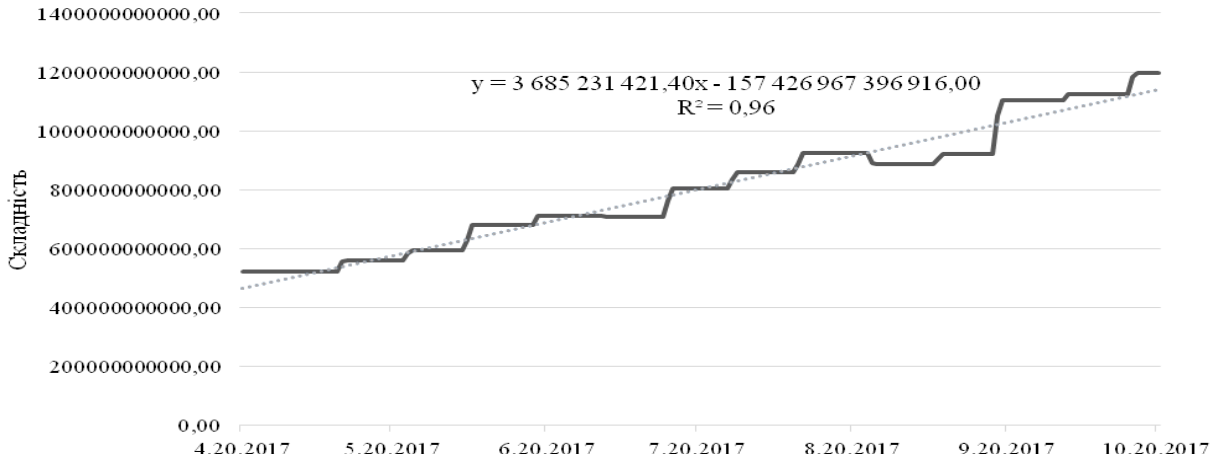

Рисунок 1 – Складність майнінгу Bitcoin в період 20.04.2017р. – 20.10.2017р.

Джерело: побудовано автором за даними [2]

Для зменшення впливу стохастичного фактору і рівномірного та передбачуваного отримання Bitcoin, майнери долучаються до пулів. Особливістю криптографічної задачі є змога застосувати максимальне розпаралелювання обчислень, тобто кожен член пулу генерує власний ланцюг, який не пов'язаний з діями інших та відсилає його пулу, який здійснює соло-майнінг. Отримані Bitcoin пул розподіляє між учасниками за заздалегідь встановленими пулом правилами (рис. 2).

Рисунок 2 – Види нарахування винагород

Джерело: побудовано на основі [1]

Отже, постійно зростаюча складність майнінгу Bitcoin є загрозою розвитку криптовалюти, адже зі збільшенням рівня складності зменшується прибутковість майнінгу, що змушує майнерів видобувати інші криптовалюти. Зменшення кількості активних майнерів є негативним явищем, адже саме вони забезпечують функціонування криптовалютних платіжних систем.

Список використаних джерел:

1. Сложность сети биткоин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://bitcoin-evolution.com/bitcoin-network-complexity-history/

2. Bitcoin stats [Electronic resource]. – Access mode: https://blockchain.info/stats

V. Andres, A. Burkovska. The increasing complexity of Bitcoin mining as a threat to its development.

Summary

The paper considers the problem of the ever-increasing complexity of the Bitcoin property, which negatively affects its profitability. Reducing the profitability of the property is a significant threat to the functioning of the Bitcoin payment system.

Keywords: cryptocurrency, Bitcoin, mining, complexity, block, pool.

Жидовська Н. М.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
znatalka_2909@ukr.net
Горбань Д. О.
Студент спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
gorban_dmytro97@ukr.net

НОВАЦІЇ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ

Розкрито переваги та недоліки пенсійної реформи. Узагальнено основні новації пенсійної реформи.

Ключові слова: пенсійна реформа, страховий стаж, новації, оподаткування, пенсійний вік.

Пенсійна реформа в Україні залишається однією з найактуальніших тем на сьогодні. У суспільстві виникає немало дискусій щодо законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» (№ 6614). Посадовці чимало часу проводять на різних каналах телебачення, пояснюючи, які нововведення чекають на тих, хто вже на заслуженому відпочинку, й тих, у кого цей період життя ще попереду. Однак запитань про те, що дасть українцям пенсійна реформа, у людей залишається багато.

В Україні зараз діє солідарна пенсійна система. Працюючі люди здійснюють відрахування до Пенсійного фонду, а держава розподіляє їх між усіма пенсіонерами. Доцільно зауважити, що система відмінно працювала в радянські часи, коли всі були працевлаштовані офіційно. Тепер, коли велика кількість людей отримує заробітну плату «в конверті», а демографічні показники явно відрізняються від тих, які були в 70-роках, у пенсійному фонді утворюється діра [1].

3 жовтня 2017 року Верховна Рада остаточно підтримала головну соціальну реформу осені – пенсійну, яка зібрала 288 голосів. На цю реформу очікували, за версією уряду, 9 мільйонів пенсіонерів, бо саме з нею пов’язане

підвищення виплат вже від 1 жовтня і запровадження низки новацій.

Головна перевага пенсійної реформи в тому, що вона оптимізує витрати держави, а саме: скасовуються спеціальні пенсії для держслужбовців, суддів, науковців та інших категорій працівників і, таким чином, вони переводяться на загальну систему нарахування пенсій. Виняток зроблено лише для військовослужбовців і співробітників правоохоронних органів; скасовується право на пенсію за вислугу років для працівників освіти, охорони здоров'я, соціального захисту; знімається обмеження для працюючих пенсіонерів – тепер можна одночасно отримувати зарплату і пенсію; робиться акцент на страховий стаж, який тепер можна докупити. Для тих, у кого взагалі немає страхового стажу, буде нараховуватися соціальна допомога при досягненні 63 років [4].

Новації пенсійної реформи – це прив'язка до страхового стажу, щорічні індексації та підвищення мінімальної пенсії (рис.) [2].

Страховий стаж для виходу на пенсію за віком передбачає чергові зміни. Сьогодні він становить 15 років. З початку 2018 року право на пенсію за віком в 60 років буде у тих громадян, які мають 25 років страхового стажу. Мінімальний страховий стаж збільшуватиметься на один рік протягом 10 років, поки не складе 35 років у 2028 році. Ще одним нововведенням пенсійної реформи є те, що українці за бажанням зможуть купити додаткові роки страхового стажу для виходу на пенсію, притому 1 рік буде коштувати приблизно 16,8 тис. грн. [3].

Ухвалений законопроект принесе як позитивні зміни, так і досить суттєві – негативні. За розрахунками Мінсоцполітики у 2028 року без стажу в 35 років буде більша половина українців. Всі вони будуть буквально викинуті за межі нової пенсійної системи і можуть сподіватися на мізерну соціальну допомогу від держави тільки з 65 років.

На загал можна сказати, що ухвалені Верховною Радою законодавчі зміни поки що зарано називати пенсійною реформою. Багато положень законопроекту

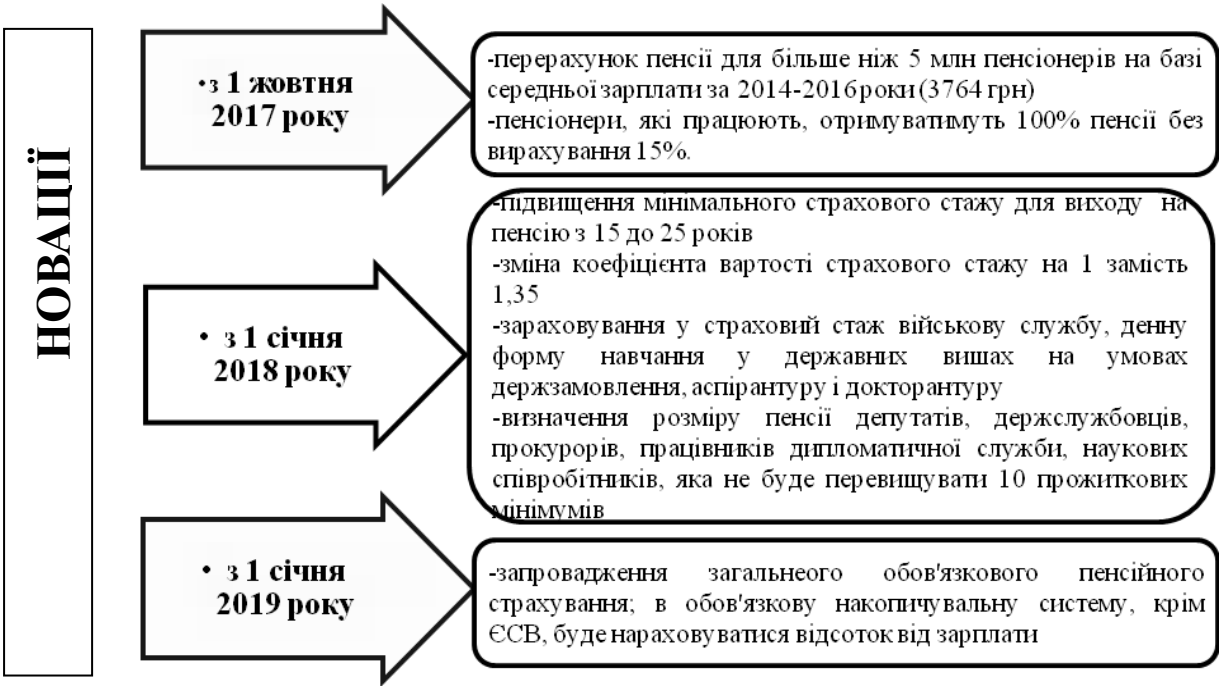

Рисунок – Новації пенсійної реформи в Україні

ще будуть уточнюватися і допрацьовуватися, а деякі і взагалі змінять та скасують. Поки очевидно, що з боку держави посилиться контроль за сплатою страхових внесків до Пенсійного фонду і розшириться обсяг відомостей, які треба буде до нього передавати. Проте є і позитив, зокрема, скасування 15% обмеження для пенсіонерів, які працюють, певне унормування страхового стажу, скасування спецпенсій і осучаснений автоматичний перерахунок пенсій.

Список використаних джерел:

1. Пенсійна реформа в Україні. Як розрахувати, кому слід нервувати і як купити додатковий стаж : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://tsn.ua

2. Пенсія по-українськи. Якою є пенсійна система зараз і що відбудеться після реформи: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : m.biz.nv.ua

3. Підвищення пенсій заднім числом і нові вимоги до стажу. Основні нюанси пенсійної реформи : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://tsn.ua

4. Пенсійна реформа в Україні: що потрібно знати: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://stb.ua

N. Zhydovska, D. Horban. Innovations of the pension reform.

Summary

Revealed advantages and disadvantages of the pension reform. Generalized basic innovations of the pension reform.

Keywords: pension reform, insurance record, innovation, taxation, retirement age.

Кикоть И. И.
Канд. эконом. наук, доцент, доцент кафедры банковского дела, анализа и аудита,
Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации
г. Гомель, Республика Беларусь
kikot.irisha@mail.ru

УЧЕТ ФИНАНСОВЫХ РИСКОВ ИНВЕСТИРОВАНИЯ В ОБОСНОВАНИИ СТАВКИ ДИСКОНТА

У цій статті виявлено можливість застосування коректора ризику, що виражається співвідношенням прибутку до оподаткування і сплати відсотків за кредит і чистого прибутку в обґрунтуванні ставки дисконту.

Запропонований спосіб поправки ставки дисконту на ризик дозволяє оперативно враховувати ризики інвестування в проекти, бізнеси в умовах коливань структури фінансування.

Ключові слова: коректор ризику, ставка дисконту, економічна рентабельність, рентабельність власного капіталу, структура фінансування.

Учет финансовых рисков при инвестировании обусловлен участием заемного капитала в финансировании проекта, организации. Одним из практически значимых и теоретически обоснованным методом учета влияния структуры капитала на эффективность является нахождение такой ставки дисконта, в которой отражается эффект заемного финансирования. Так, учет эффектов заемного финансирования может быть осуществлен в величине средневзвешенной стоимости капитала, если чистая текущая стоимость оценивается только по денежным потокам от текущей и инвестиционной деятельности. Если эффекты оцениваются по трем денежным потокам: от текущей, инвестиционной, финансовой деятельности, то наиболее употребимой и удобной моделью оценки стоимости собственного капитала, выбираемой в качестве ставки дисконта, является известная модель CAMP. Введение нагрузки по финансовому риску в b-коэффициент осуществляется с использованием формулы Р.Хамады [1, с. 151], который корректируется на соотношение заемного и собственного капитала с поправкой на налоговую экономию.

В решении задачи введения поправки на финансовый риск в ставку

дисконта, может быть предложен другой подход, опирающийся на известный показатель, называемый корректор риска. Корректор риска выражает соотношение прибыли до налогообложения и уплаты процентов за кредит и чистой прибыли.

Для наращивания стоимости организации, финансируемой, в том числе за счет заемного капитала, целесообразно соблюдение определенного соотношения между экономической рентабельностью и рентабельностью собственного капитала, поскольку экономическая рентабельность выражает интересы всех инвесторов организации и эффективность всего вложенного капитала, а рентабельность собственного капитала только интересы собственников. Рентабельность собственного капитала зависит, в том числе от финансовых решений менеджмента, принимаемых в ходе привлечения кредитных ресурсов, когда ее рост достигается иногда ценой только привлечения кредитных ресурсов.

Для соблюдения интересов всех участников бизнеса, достижения главной цели – роста чистой прибыли и как следствие стоимости организации, которые могут и не выполняться при агрессивной политике заимствований на фоне роста рентабельности собственного капитала, необходимо, чтобы выполнялось следующее соотношение:

$$1 \le \frac{ЭР_{п}}{ЭР_{б}} : \frac{РСК_{п}}{РСК_{б}}, \qquad (1)$$

где $ЭР_{п}$ – экономическая рентабельность планового периода,

$ЭР_{б}$ – экономическая рентабельность базового периода,

$РСК_{п}$ – рентабельность собственного капитала планового периода,

$РСК_{б}$ – рентабельность собственного капитала базового периода.

Из формулы (1) получим:

$$1 \le \frac{NOPAT_{п}}{A_{п}} : \frac{NI_{п}}{СК_{п}} \cdot \frac{NI_{б}}{СК_{б}} : \frac{NOPAT_{б}}{A_{б}} \qquad (2)$$

где $NOPAT_{п}$ – прибыль до налогообложения и уплаты процентов за кредит планового периода,

$NI_{п}$ – чистая прибыль планового периода;

$NOPAT_{б}$ – прибыль до налогообложения базового периода;

$NI_{б}$ – чистая прибыль базового периода;

$A_{п}$ – средняя величина активов планового периода;

$СК_{п}$ – средняя величина собственного капитала планового периода;

$A_{б}$ – средняя величина активов базового периода;

$СК_{б}$ – средняя величина собственного капитала базового периода.

В итоге ряда преобразований неравенства (2) выведем следующее неравенство:

$$\frac{d_{сб}}{d_{сп}} \le \frac{k_{п}}{k_{б}}, \qquad (3)$$

где $k_{п}$ и $k_{б}$ – корректоры риска планового и базового периода соответственно;

$d_{сп}$ и $d_{сб}$ – удельный вес собственного капитала планового и базового периода соответственно.

Из неравенства (тождества) (3) можно выразить требования к корректору риска планового периода в условиях меняющейся структуры финансирования. При планировании увеличения доли платного заемного финансирования, предположим, на 20% соответственно, доля собственного капитала снижается на 20%, что отразится в левой части неравенства (тождества) (3). Подставив в правую часть тождества (3) фактически достигнутое значение корректора риска, получим критическое значение корректора риска, который следует запланировать в плановом периоде.

Планируя значение корректора риска выше критического значения, в обоснование инвестиционных проектов закладывается запас финансовой прочности эффективности проекта.

Запланированное значение корректора риска применяется для корректировки b-коэффициента базового в формате формулы Р.Хамады, где вместо плеча финансового рычага указывается значение корректора риска, оцениваемое предложенным выше подходом. В итоге значение b-коэффициента планового периода будет рассчитываться по формуле:

$$b_п = b_б \cdot (1 + k_п), \qquad (4)$$

где $b_б$ – коэффициент базового периода;

$b_п$ – коэффициент планового периода.

Таким образом, предложенный подход позволяет выявлять не только уровень финансового риска, закладываемый в расчет ставки дисконта, оцениваемой по модели САМР, который приемлем для инвестора, но и его критическое значение. В основу предложенных обоснований заложено требование соблюдения рациональных пропорций между темпами изменения экономической рентабельности и рентабельности собственного капитала.

Список использованных источников:

1. Финансовое управление фирмой / В. И.Терехин, С. В. Моисеев, Д. В. Терехин, С. Н. Цыганков; под ред. В. И.Терехина. – М: ОАО «Издательство «Экономика», 1998 – 350 с.

I. Kikot. Accounting financial risks of investment in the justification of discount rates.

Summary

In this article described the possibility of risk's corrector application, expressed by the ratio of profit before tax and payment of interest on loans and net profits in the justification of the discount rate. The proposed method of discount rate amendment for risk allows promptly aware the risks of investing in projects and businesses in terms of financing structure fluctuations.

Keywords: risk's corrector, economic profitability, return on equity ratio, financing structure.

Колодій А.В.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
a_kolodij@ukr.net

ДІЯЛЬНІСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Охарактеризовано діючу систему пенсійного страхування і забезпечення в Україні, яка складається із трьох рівнів. Закцентовано увагу на необхідності подальшого розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні. Окреслено напрями вдосконалення діяльності недержавних пенсійних фондів на перспективу.

Ключові слова: солідарна система, накопичувальна система, недержавне пенсійне забезпечення, недержавний пенсійний фонд.

В сучасних умовах важливими та необхідними чинниками суспільного розвитку держави виступають ефективна діяльність пенсійної системи, її постійне реформування та функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ). У сукупності, вони досить сильно повинні б впливати на покращення соціального захисту населення. Крім того, досвід багатьох країн світу вказує на те, що одним з ключових суб'єктів котрі можуть акумулювати фінансові ресурси, перетворювати їх на інвестиційний капітал, та в подальшому отримувати інвестиційний дохід є недержавні пенсійні фонди (НПФ). Незважаючи на відносно тривалий період діяльності недержавних пенсійних фондів у нашій країні, досвіду у цій сфері діяльності до певної міри бракує, зокрема у сфері менеджменту фінансових потоків та виконання зобов'язань по виплаті пенсій, котрі базуються на здійсненні ефективної інвестиційної політики. Тенденції старіння населення та зниження народжуваності у всьому світі спонукають до пошуку нових шляхів покращення існуючої пенсійної системи України, з допомогою яких можна було б стимулювати розвиток економіки та підняти на якісно новий рівень життя пенсіонерів. Таким чином, вивчення особливостей розвитку та перспектив діяльності системи НПЗ є на сьогодні вкрай необхідним. Помітне місце у вивченні цих питань належить дослідженню питань інвестування активів вітчизняних недержавних пенсійних фондів.

Вивчаючи особливості функціонування недержавних пенсійних фондів окремі вчені виділяють два концептуальні підходи щодо регулювання розвитку системи НПЗ. Перший підхід розглядає НПЗ як саморегульовану систему у ринковій економіці, тому державне регулювання тут повинно бути зведене до мінімуму. Щодо другого підходу, то він базується на гарантуванні державою ефективної діяльності НПФ, нівелюванні усіх ризиків та унеможливленні втрати коштів вкладниками [3].

На думку інших науковців, активний розвиток діяльності вітчизняних НПФ зумовлений не лише пошуком населенням надійних механізмів інвестування коштів, а й неефективною державною системою виплати пенсій, яка не в змозі задовольнити зростаючі потреби громадян у забезпеченні матеріального добробуту. У зв'язку з цим громадяни зацікавлені в додатковому пенсійному забезпеченні [4].

Діяльність системи пенсійного страхування і забезпечення в Україні тісно пов'язана з демографічними, соціально-політичними та економічними процесами. Нині пенсійне законодавство в основному сформоване, що дозволяє чітко характеризувати пенсійну систему України, яка згідно ст. 2 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» складається із трьох рівнів – солідарної системи, накопичувальної системи, системи недержавного пенсійного забезпечення [2].

Зокрема, система недержавного пенсійного забезпечення будучи складовою частиною системи накопичувального пенсійного забезпечення є суттєвим джерелом додаткових пенсій для громадян та паралельно здійснює акумулювання значних внутрішніх інвестиційних ресурсів для розвитку національної економіки. Таким чином, ефективна діяльність НПФ є одним з важливих чинників нарощування інвестиційних ресурсів та мобілізації довгострокових ресурсів для фінансування проектів розвитку країни [5, с. 103].

Фінансові ресурси недержавного пенсійного фонду формуються головним чином за рахунок страхових внесків та інвестиційного доходу.

Пенсійні внески до пенсійного фонду сплачуються у розмірах та у порядку, встановлених пенсійним контрактом, відповідно до умов обраних пенсійних схем. Зазначені в пенсійному контракті розміри сплачуваних до пенсійного фонду пенсійних внесків можуть змінюватися відповідно до умов обраних пенсійних схем.

Згідно інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг станом на 31.12.2016 р. в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 62 недержавні пенсійні фонди. Зокрема, в управлінні компаній з управління активами перебували 48 відкритих, 8 корпоративних та 6 професійних НПФ[1].

Зважаючи на те, що НПФ здійснюють досить позитивний вплив на економіку країни і на фінансовий та інвестиційний ринок, на нашу думку потрібно зосередити увагу на створенні нових робочих місць, підвищенні заробітної плати застрахованих осіб, зниженні податкового тиску на пенсійні виплати, вивченні зарубіжного досвіду та практичному використанні лише позитивних сторін у діяльності вітчизняних НПФ.

Список використаних джерел:

1. Аналітичний огляд індустрії управління активами в Україні – [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/files/articles/2561/48/Q4%202016%20&%20Full%202016_final.pdf
2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України № 1058-IV від 09.07.2003 р. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15
3. Статівка Н. В. Концептуальні підходи до державного регулювання системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні / Н. В. Статівка, Н. В. Вечирко. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Dtr_du/2009_1/files/DerzUpr_01_-2009_Stativka_Vechirko.pdf
4. Черкасова С.В. Прогнозування інвестиційного потенціалу вітчизняних недержавних пенсійних фондів / С. В. Черкасова, М. В. Сороківська // Регіональна економіка. – 2013. – № 4. – С. 71-79.
5. Приказюк Н. В. Інвестування активів недержавних пенсійних фондів: тенденції та перспективи / Н. В. Приказюк, Г. Ю. Тлуста, Т. С. Ковбаса // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 3. – С. 102-106.

A. Kolodiy. Activities of non-governmental pension funds in Ukraine.

Summary

The existing system of pension insurance and maintenance in Ukraine, which consists of three levels, is described. The emphasis was placed on the need for further development of non-state pension funds in Ukraine. The directions of improvement of activity of non-state pension funds for the future are outlined.

Keywords: joint system, the funded system, private pension provision, pension fund.

Коць О. О.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна
olha.o.kots@lpnu.ua
Олас В. Б.
Магістр кафедри фінансів
Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна
olasvict@gmail.com

ДОВГОСТРОКОВЕ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ЧИ БАНКІВСЬКИЙ ДЕПОЗИТ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

У тезах досліджено можливості для населення щодо збереження на нагромадження власних заощаджень. Виконано порівняне аналізування договорів довгострокових депозитів та довгострокового страхування життя. Запропоновано альтернативне рішення про кращий варіант вкладення коштів для фізичних осіб.

Ключові слова: заощадження, депозит, страхування життя, порівняння, проценти

В Україні впродовж уже тривалого часу найпопулярнішим варіантом для збереження на нагромадження заощаджень є банківський депозит. Цьому сприяє розвинута мережа банківських установ (наявність філій, відділень тощо), високі процентні ставки по депозитах (10-13% у гривні), зручність та доступність інформації по депозитах (в Інтернет мережі), а також (донедавна) відносно стійка, у порівнянні з іншими можливостями для капіталовкладень, банківська система України.

Однак, фінансова криза 2014 р. зумовила скорочення кількості банків в Україні та їхнє закриття (кількість діючих банків за станом на 01.09.2017 р. в Україні становить 88, хоча за станом на 01.01.2014 р. діяло 180 банків). Також впродовж 2016-2017 рр. відбулася націоналізація найбільшого приватного

банку України – ПАТ КБ «Приватбанк», має місце різке падіння процентних ставок за депозитами. Усе це у сукупності суттєво знизило рівень довіри населення до банківської системи України та сприяло пошуку інші альтернативних шляхів збереження та нагромадження заощаджень. Однією із таких альтернатив є укладання довгострокових договорів страхування життя, що підтверджується зростанням обсягу страхових премій за ними [2].

Хоча вкладення коштів на банківський депозит і здійснення страхових платежів з метою одержання страхової суми після закінчення дії договору є принципово різними операціями з точки зору фінансового змісту, однак населення часто розглядає обидва з них як спосіб збереження та нагромадження заощаджень. У зв'язку з цим все частіше виникає питання, що є вигіднішим: вкладення коштів на депозит чи оформлення договору страхування життя.

Проаналізувавши український ринок банківських депозитів та довгострокового страхування життя, можемо сформувати порівняльну характеристику обох варіантів (табл. 1).

Таблиця 1 Порівняльна характеристика банківських депозитів і договорів довгострокового страхування життя як способів збереження та нагромадження заощаджень

Ознака порівняння	Банківський депозит	Довгострокове страхування життя
Дохідність	Порівняно вищі річні проценті ставки (в середньому 13,9% станом на серпень 2017 р.) [1]	Порівняно низькі проценті ставки (зазвичай не перевищують 10% інвестиційного прибутку і залежать від успішності розміщення коштів страховою компанією)
Мобільність розміщених коштів	Терміни розміщення депозитів у банках зазвичай у межах від 1 місяця до 1 року, з правом пролонгації	Договір укладається мінімум на 10 років, при чому можливість дострокового отримання коштів без суттєвих втрат відсутня
Надійність	Гарантія повернення коштів з боку ФГВФО: за українським законодавством, державою гарантується повернення вкладів фізичних осіб в межах до 200 000 грн.	Виплати за договором довгострокового страхування життя не гарантуються зовнішніми суб'єктами
Втрати (прямі і непрямі)	Витрати на розміщення депозиту відсутні. Однак фіксована процента ставка не дає захисту від непрогнозованої інфляції	Наявні значні втрати на етапі сплати страхової суми (у середньому до 20% річної страхової премії передається страховику). Страховики декларують перевищення рівня інвестиційного доходу над рівнем інфляції, однак гарантії цьому не надається
Зобов'язання, що виникають перед клієнтом	У клієнта не виникає жодних додаткових фінансових зобов'язань перед банком. У певних межах клієнт здатний регулювати розмір депозиту	Перед особою, яка підписала договір довгострокового страхування життя, виникає зобов'язання регулярно сплачувати страхові премії. Порушення зобов'язань зумовлює санкції, аж до розірвання договору із

Ознака порівняння	Банківський депозит	Довгострокове страхування життя
	(якщо таке передбачено договором) і / або розміщувати нові депозити	неповним поверненням коштів
Переваги клієнтів після підписання договору	Зобов'язання банку полягають лише у своєчасній виплаті клієнту основної суми депозиту і процентів за ним	Крім виплат страхової суми вкінці терміну дії договору, страхувальник або пов'язана особа має право на передчасне отримання страхової суми у разі смерті чи важкого каліцтва застрахованого, а також на отримання інвестиційного доходу

Джерело: сформовано авторами

Отже, основні переваги банківського депозиту полягають у гнучкості розміщення коштів і порівняно вищій дохідності, а страхування життя – у наявності додаткового забезпечення та інвестиційного доходу. Оцінивши ці переваги на конкретному прикладі, можна приймати рішення про кращий варіант вкладення коштів для фізичної особи. Вважаємо, що найоптимальнішим є поєднання обох способів збереження та нагромадження заощаджень за умови користування послугами надійних фінансових установ (таких, що входять до міжнародних фінансових груп, мають тривалу історію функціонування на ринку, бездоганну ділову репутацію тощо).

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Національного банку України. Процентні ставки банків за строковими депозитами фізичних осіб [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=54032.

2. Онлайн-журнал «Фориншурер. Статистичні звіти по страховому ринку України за 2012-2017 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://forinsurer.com/stat

O. Kots, V. Olas. Long-term life insurance or bank deposit: comparative characteristics.

Summury

In the theses, opportunities for the population to save on the accumulation of their own savings are explored. A comparative analysis of long-term deposit agreements and long-term life insurance has been performed. The alternative solution for the best variant of investment of funds for individuals is offered.

Keywords: savings, deposit, life insurance, comparisons, interest

Покровська О. В.
Асистент кафедри фінансів, банківської справи і страхування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
mari7abel@ukr.net
Частоколяний Б. О.
здобувач вищої освіти ІІІ курсу
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ВАЛЮТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Авторами проаналізована роль валютного ринку у сфері економічних відносин. Наведені основні проблеми функціонування валютного ринку та перспективи.
Ключові слова:валютний ринок, рівень доларизації, валютний курс.

В Україні валютний ринок відіграє провідну роль у сфері економічних відносин. Будь-які іноземні інвестиції, незалежно з яким вони ринком пов'язані, – чи з ринком цінних паперів, чи з грошовим ринком, чи з банківськими депозитами, – повинні пройти через валютний ринок. Тут здійснюється узгодження інтересів як покупців, так і продавців валютних коштів. Валютному ринку України присвячено ряд робіт таких науковців, як: О. І. Береславська, В. В. Білоцерківець, О. М. Мозговий, М. І. Савлук, А. С. Філіпенко, але попри їх значний науковий вклад, це питання залишається нерозкритим.

Валютний ринок України, як і валютні ринки більшості країн світу, значною мірою відображає стан економіки країни. На сьогодні, економіка України є прикладом неофіційної доларизації, яка прогресує щороку. Рівень доларизації економіки України, розрахований за методикою МВФ, є досить високим, що загрожує зниженню ліквідності національної грошової одиниці. Хоча, в Україні заборонено застосовувати долар як засіб платежу всередині країни або окремих галузях економіки, але населення не завжди дотримується цього. Саме тому, спостерігається негативний вплив доларизації не тільки на стан валютного ринку, але й на економіку України в цілому. Це неможливість повернення валютних кредитів як фізичними так і юридичними особами, нестабільність українських банків, зростання

держборгу, неспроможність НБУ стримувати девальвацію гривні та ін. [1].

Згідно з поглядами українських економістів, виділяються наступні проблеми, які вказують на стан валютного ринку України:

• нестабільність фінансової та економічної ситуації в країні;

• низький рівень експорту, що не забезпечує достатніх валютних надходжень країну;

• неналежне використання фінансових ресурсів країни;

• нестабільність гривні відносно іноземних валют.

Беручи до уваги перераховані вище проблеми, необхідним є впровадження заходів щодо стабілізації валютного курсу національної грошової одиниці та ефективного використання фінансових ресурсів країни. Для цього слід дотримуватись наступних напрямів стабілізації валютного ринку України:

• прозорість операцій Національного банку України на валютному ринку;

• зменшення рівня доларизації української економіки через підвищення привабливості гривневих активів;

• удосконалення нормативної бази НБУ;

• підвищення якості фінансового контролю;

• протидія спекуляціям на валютному ринку;

• підвищення експортних операцій;

• забезпечення рівноваги платіжного балансу.

З фінансового погляду перспективи України на міжнародному валютному ринку є негативними. Зменшення валютних резервів, девальвація гривні, збільшення кредитної заборгованості, високий рівень інфляції - усі ці показники у разі неприйняття зазначених вище заходів можуть призвести до дефолту національної валюти, а, отже, і всієї економіки України. Проте, Національний банк України впроваджує стабілізаційні процеси на грошово-кредитному та валютному ринках України, що теж є важливим чинником для подальшого функціонування й розвитку валютного ринку України [2].

Список використаних джерел:

1. Король М. М. Валютний ринок України: стан, проблеми й перспективи / М. М. Король, О. Р. Стасишина // Сталий розвиток економіки. – 2015. – № 3. – С. 65-70. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2015_3_10.

2. Рибаченко К. В. Моделювання стану валютного ринку України [Електронний ресурс] / К. В. Рибаченко. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua.

O. Pokrovska, B. Chastokolaynyj. The foreign exchange rules of Ukraine: issue problems.

Summary

The authors have analyzed the role of currency rink in the sphere of economic issues. Misleading basic problems of the function of the currency market and that prospect.

Key words: currencies, rinar, dollar exchange rate.

Поліщук Н. В.
Канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
Вінницький фінансово-економічний університет,
м. Вінниця, Україна
paltschuk@i.ua

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Актуальним питанням теорії і практики всього процесу європейської інтеграції України є проблема іпотеки земель. Запропоновано етапи розвитку іпотечного кредитування сільського господарства, що буде враховувати умови розвитку європейських сусідів для забезпечення сталого розвитку української економіки.

Ключові слова: іпотечне кредитування, сільське господарство.

Аналізуючи практику земельно-іпотечного кредитування в країнах Європи, слід відзначити, що іпотека тут відноситься до одного з найбільш значущих чинників розвитку економіки. Переважна частина кредитів (до 80%) в країнах Європи є іпотечними, при цьому ставка на них відчутно нижче, ніж в інших формах кредитування [1; 2].

Проведений моніторинг іпотечного кредиту в країнах Західної Європи свідчить про велику частку середньо – і довгострокових кредитів. При цьому слід зазначити, що великі підприємства мають певні переваги, оскільки відрізняються більш інтенсивним обігом капіталу і, як наслідок, більшою кредитоспроможністю. Велика за розмірами земельна площа дозволяє фермам отримувати значно більші іпотечні кредити, а більші розміри

виробництва забезпечують їм більш інтенсивне надання короткострокових та середньо строкових кредитів під заставу продукції, що виробляється, і частково незабезпечених позик [3].

Іпотечне кредитування у високорозвинених країнах світу та країнах передбачає створення широкої мережі як приватних, так і державних іпотечних банків. Відповідно необхідною умовою формування фінансової бази розвитку сільського господарства в Україні повинна стати розгалужена мережа державних і приватних іпотечних структур.

Зарубіжний досвід іпотечного кредитування сільського господарства дозволяє сформулювати такі основні напрями та завдання щодо покращення стану забезпеченості сільськогосподарських підприємств кредитними ресурсами рис. 1.

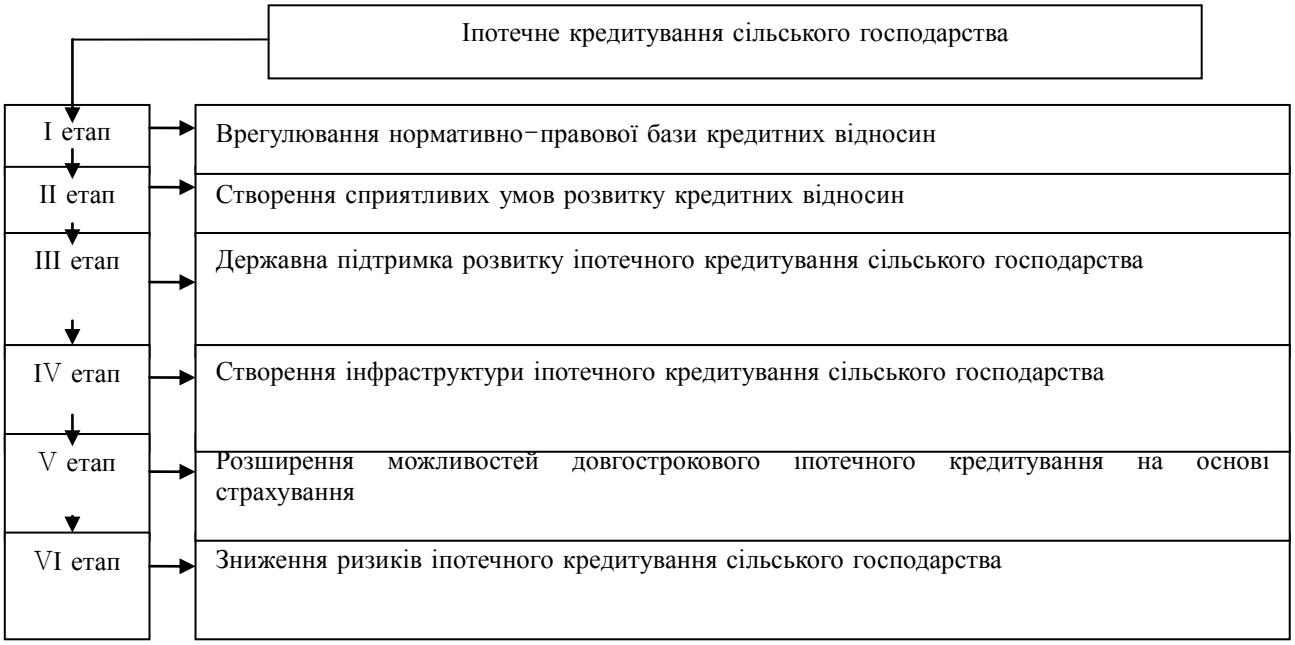

Рисунок 1 – Етапи розвитку іпотечного кредитування сільського господарства

Джерело: розроблено автором

Важливим аспектом покращення стану забезпеченості підприємств аграрного сектору кредитними ресурсами є заснування Аграрного банку. Слід визнати, що в Україні відсутні спеціалізовані банки (іпотечні, аграрні,

інвестиційні, земельні), що створюють диспропорції у кредитуванні окремих секторів, насамперед, аграрного, тому тільки налагодження інфраструктури сприятиме розвитку іпотеки земель в Україні.

Узагальнивши результати проведеного дослідження закордонного досвіду іпотечного кредитування сільського господарства, можна зробити висновок, що донині не вироблено єдиної моделі розвитку іпотечного кредитування як серед вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Однак досвід європейських країн свідчить про позитивні результати функціонування системи земельно-іпотечного кредитування, які необхідно врахувати для сталого розвитку сільського господарства України, змінюючи законодавчу базу, поліпшуючи умови кредитування та взаємовідносини між усіма суб'єктами системи іпотечного кредитування.

Іпотечне кредитування сільського господарства необхідне для забезпечення сталого розвитку останнього, зважаючи на історію і традиції фінансово-кредитних відносин в сільському господарстві європейських країн, а також враховуючи особливості розвитку української економіки.

Ми пропонуємо застосувати змішану європейську модель, що буде враховувати умови розвитку європейських сусідів для забезпечення сталого розвитку економіки України.

Список використаних джерел:

1. Левченко Н. М. Світова практика державного регулювання іпотеки земель сільськогосподарського призначення / Н. М. Левченко // Теорія та практика державного управління: Збірник наукових праць. – 2010. – № 3 (30). – С. 1-9.
2. Паляничко Н. І. Світовий досвід розвитку земельно-іпотечного кредитування / Н. І. Паляничко // Інвестиції: практика та досвід . – 2016. – № 17. – С. 59-63.
3. Тетянко Н. А. Закордонний досвід кредитування сільського господарства та його позитивне використання в умовах України / Н. А. Тетянко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://int-konf.org/konf092013/502-tetyanko-n-a-zakordonniy-dosvd-kredituvannya-slskogo-gospodarstva-ta-yogo-pozitivne-vikoristannya-v-umovah-ukrayini.html

N. Polishchuk. Stages of mortgage lending of agricultural holding.

Summary

The urgent issues of the theory and practice of the whole process of European integration of Ukraine are the problem of land mortgages. The stages of development of mortgage lending of agriculture, which will take into account the conditions of the development of European neighbors to ensure the sustainable development of the Ukrainian economy, are offered.

Key words: mortgage lending, agriculture.

Полторак А. С.
Канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
poltorak@mnau.edu.ua

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Узагальнено перелік індикаторів стану результативності фінансової децентралізації, проаналізовано обсяги власних доходів місцевих бюджетів та питому вагу місцевих бюджетів з урахуванням трансфертів в загальному обсязі зведеного бюджету України, досліджено структуру надходжень власних доходів об'єднаних територіальних громад в Україні.

Ключові слова: фінансова децентралізація, фіскальна децентралізація, місцеві бюджети, об'єднані територіальні громади, децентралізація.

Фінансова децентралізація в Україні полягає у комплексній та рівномірній передачі окремих джерел доходів і повноважень щодо управління ними до місцевих бюджетів для реалізації власних та делегованих державою функцій органами місцевого самоврядування. Відповідно, основним принципом процесу фінансової децентралізації є направлення фінансів за функціями.

Проблемі аналізу результатів фінансової децентралізації в Україні приділяли увагу в своїх дослідженнях І. В. Мізіна [1], В. М. Семцов [3], А. О. Тимошенко [4], О. В. Тимошенко [5] та інші автори.

Як влучно зазначає І. В. Мізіна [1, с. 43], основна мета фінансової децентралізації полягає у зростанні рівня якості та оперативності надання публічних послуг на місцевому рівні, сприянні економічному зростанню та сталому розвитку територій, скороченню бідності.

Результати фінансової децентралізації знаходяться під пильною увагою Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, яким систематично проводиться моніторинг загального процесу децентралізації влади та, відповідно, показників фінансової децентралізації як її вагомої частини.

Найчастіше у процесі аналізу фінансової децентралізації

використовуються наступні індикатори, значення яких доцільно застосовувати у процесі дослідження результативності фінансової децентралізації за станом на певну дату, а саме: темпи зростання місцевих бюджетів; показники виконання власних доходів бюджетів місцевого рівня; темпи зростання виконання доходів місцевих бюджетів; динаміка видатків місцевих бюджетів; залишки коштів місцевих бюджетів та коштів на депозитах.

Виходячи з даних, узагальнених у моніторингу за станом на 10.11.2017 р., протягом січня-жовтня 2017 р. власні доходи місцевих бюджетів мають тенденцію до збільшення та зросли з 68,6 млрд грн у 2014 р. до 146,6 млрд грн за станом на кінець 2016 р., крім того, доцільно зауважити, що прогнозні показники 2017 р. становлять 170,7 млрд грн. Питома вага місцевих бюджетів з урахуванням трансфертів в загальному обсязі зведеного бюджету України збільшилась з 45,6 % у 2015 р. до 49,3 % у 2017 р., однак, необхідно звернути увагу на те, що обсяг трансфертів також має тенденцію до зростання.

За січень-жовтень 2017 р. порівняно з аналогічним періодом 2016 р. власні доходи місцевих бюджетів збільшились на 37,4 млрд грн, що становить 31,8 %, крім того, доходи об'єднаних територіальних громад за 10 місяців 2017 р. становили 7,5 млрд грн, тобто в 1,8 разів більше за аналогічний період 2016 року.

У структурі надходжень власних доходів об'єднаних територіальних громад за 10 місяців 2017 р. найбільшу частку складали: податок на доходи фізичних обсяг, податкові надходження від якого становили 4,1 млрд грн; акцизний податок – 0,7 млрд грн; плата за землю – 1,2 млрд грн; єдиний податок – 1,2 млрд грн; податок на нерухоме майно – 0,1 млрд грн відповідно.

Видатки бюджетів розвитку місцевих бюджетів України у розрахунку на 1 особу збільшились до 900 грн на 1 особу, тобто на 50,3 %. Аналізуючи залишки коштів бюджетів міст обласного значення, доцільно звернути увагу, що станом на 01.10.2017 р. вони становили 17,3 млрд грн, тоді як залишки коштів бюджетів ОТГ на цю дату склали 4,1 млрд грн.

На нашу думку, процес фінансової децентралізації вимагає не тільки механічної передачі частини доходів до місцевих бюджетів, але і ґрунтовної трансформації податкової системи [2, с. 79-91], ефективні механізми якої дозволять підвищити рівень зацікавленості органів місцевого самоврядування у якіснішому збиранні податкових надходжень, знизити дискреційні можливості, сприяти інвестиційній привабливості українських підприємств.

Таким чином, проаналізувавши результати фінансової децентралізації в Україні станом на листопад 2017 р., зроблено висновок, що внаслідок бюджетно-податкових трансформацій значення індикаторів фінансової децентралізації демонструють позитивну динаміку. Вважаємо необхідним розширити загальновідомий перелік показників та розробити механізм визначення інтегрального індикатора стану фінансової децентралізації з метою удосконалення результатів аналізу стану децентралізації фінансових відносин в Україні.

Список використаних джерел:

1. Мізіна І. В. Фінансова децентралізація та її вплив на систему місцевих фінансів України / І. В. Мізіна // Аспекти публічного управління. – 2016. – № 6-7. – С. 41-48.
2. Полторак А. С. Трансформація системи оподаткування майна в умовах фіскальної децентралізації в Україні / А. С. Полторак, М. Й. Головко // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 9 (195). – С. 79–91.
3. Семцов В. М. Фінансова децентралізація в Україні: пошук нової моделі, можливості та межі / В. М. Семцов // Економіка та держава. – 2016. – № 5. – С. 20–25.
4. Тимошенко А. О. Фінансова децентралізація – одна із складових модернізації фіскальної політики України / А. О. Тимошенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 17. – С. 27–32.
5. Тимошенко О. В. Фінансова децентралізація як напрям посилення економічної безпеки регіонів / О. В. Тимошенко // Економіка і регіон. – 2016. – № 1. – С. 82-89.

A. Poltorak. Analysis of financial decentralization results in Ukraine.

Summary

The list of indicators of the impact of financial decentralization has been formed, the volume of own revenues of local budgets and the share of local budgets has been analyzed, taking into account transfers in the total volume of the consolidated budget of Ukraine, the structure of revenues of own revenues of the combined territorial communities in Ukraine.

Keywords: fiscal decentralization, fiscal decentralization, local budgets, united territorial communities, decentralization.

Порудєєва Т. В.
Канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності підприємств, Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського
Мігунова Д. О.
студентка IV курсу, Миколаївський національний університет, ім. В.О.Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна
diana.migunova.95@mail.ru

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Авторами розглянуто сутність фінансово-економічної безпеки та її місце в системі економічної безпеки підприємства. Досліджено механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства, визначено структуру і зміст його основних складових, дано їх загальну характеристику.

Ключові слова: фінансово-економічна безпека, фінансовий стан, загроза підприємства , контролінг .

У сучасних умовах нестабільності ринку успішний розвиток та функціонування будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності в значній мірі залежить від надійної, якісної та ґрунтовної системи фінансової безпеки підприємства [3, с 3-7].

Проблемі фінансової безпеки суб'єктів господарювання значну увагу приділено у працях Й. Шумпетер [13], Л.І. Абалкін, Г.Я. [3 Аніловська, О.І. [2, с. 233], Баранівський, І.О. [4, с. 346], Білоус О.В. [5, с. 3], Геєць, І.П. Мойсеєнко, В.І. [11, с. 303] Франчук, В.Я. Шевчук, А.Д. Шеремет та інших [1, с. 98-103].

Фінансову безпеку розглядають як систему, яка дасть змогу виявити потенційні загрози і ризики, оперативно знаходити ефективні шляхи протидії, що гарантує стійкий фінансовий стан суб'єктів господарювання, можливість подальшого розвитку та виживання.

Поняття фінансової безпеки так само широке, як, власне, і тлумачення фінансів як економічної категорії. На сьогодні єдиного підходу до визначення поняття «фінансова безпека». Кожен з підходів до визначення поняття

«фінансова безпека» відображає лише окремі її аспекти і не може бути однозначним та єдиним визначенням [11, с. 172-175].

«Фінансова безпека підприємства» – це складова економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану , який характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз [5, с. 129-133].

Загрози, як правило, припускають порушення законодавчих норм (тій чи іншій галузі права – цивільного, адміністративного, кримінального) і певну відповідальність осіб, які їх вчиняють. Таким чином, можна відмітити три ознаки, які є характерними для загроз безпеці суб'єкта господарювання:

- свідомий і корисливий характер;
- спрямованість дій на нанесення збитку суб'єктові господарювання;
- протиправний характер [4, с. 87].

За джерелом виникнення усі загрози можна розділити на зовнішньо системні (зовнішні) та внутрішньо системні (внутрішні) (рис. 1).

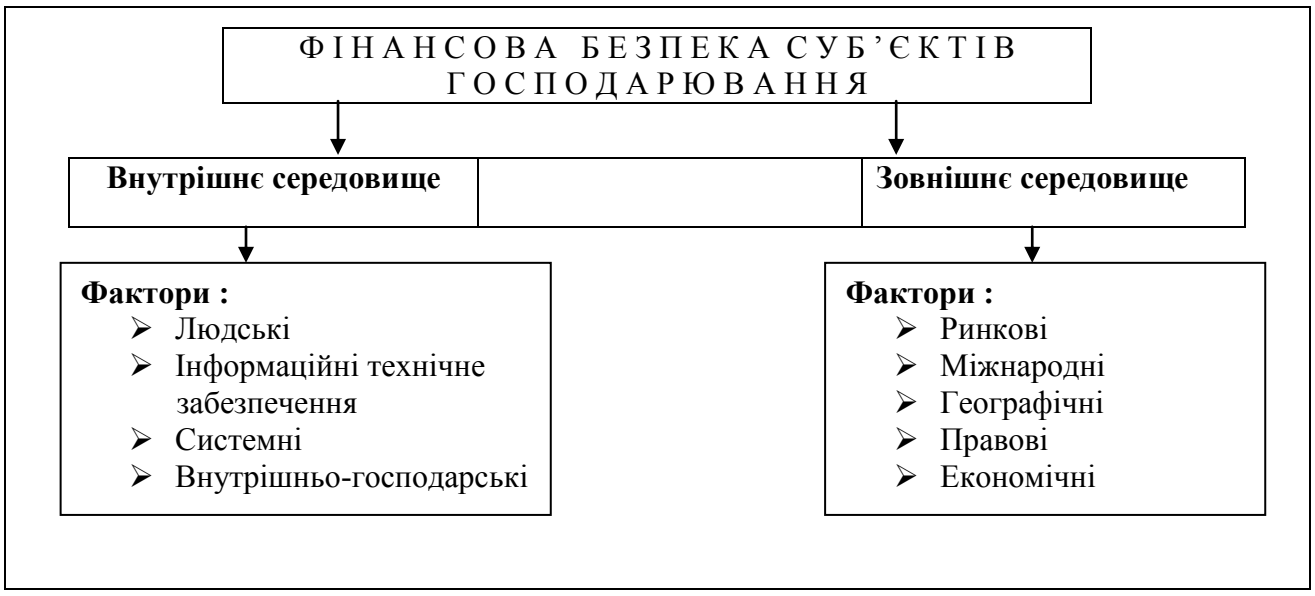

Рисунок 1 – Сукупність факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, які впливають на фінансову безпеку підприємств

Управління фінансовою безпекою входить до загальної системи управління безпекою підприємства, при цьому вона становить найважливішу його функціональну підсистему, яка забезпечує реалізацію управлінських рішень переважно в фінансовій сфері діяльності суб'єкта господарювання [8, с 394].

Фінансово-економічна безпека є результатом прояву комплексного ряду відповідних характеристик, які включають в себе ступінь насиченості фінансовими ресурсами та їхній якісний склад, баланс доходів та витрат підприємства.

Підсумовуючи можемо з упевненістю стверджувати, що головною метою фінансової безпеки підприємства є гарантія його стабільного та максимально ефективного функціонування сьогодні та достатній потенціал розвитку в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єва О. В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / О. В. Ареф'єва, Т .Б. Кузенко // Актуальні проблеми економіки. – № 1 ((91)). – 2009. – С. 98-103.
2. Аніловська Г., Яремко Л. Господарська глобалізація та управління зовнішньоекономічною сферою. – Львів: ЛКА, 2001. – 233 с.
3. Антонова О. Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства / О. Антонова // Схід. – 2010. – № 6 (106). – С. 3–7
4. Барановський О.І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання: монографія / О.І. Барановський. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 754 с
5. Білоус О. В. Сучасна світова фінансово-економічна криза як прояв тотальної кризи системи глобалізму. / О. В. Білоус // Економічний часопис. – 2008. - № 21. - С. 3.
6. Білик М. Д. Роль стабільної діяльності підприємств у їх фінансовій безпеці / М. Д. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 8 (83). – С. 129-133.
7. Ганущак Т.В. Фінансова безпека бізнесу. Вищий навчальний заклад Київський Університет Ринкових відносин / Навчаьний посібник. - Київ. НТЕУ, 2016. – 234 с.
8. Економічна безпека бізнесу: навч. посіб. / [Г. О. Швиданенко, В. М. Кузьомко, Н. І. Норіцина та ін.]; за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. К. - .КНЕУ, 2011.– 511 с.
9. Економіка підприємства: Підручник/ За заг. Ред. С. Ф. Покропивного, - Вид. 2-е, перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000. - 528с., с 346-373.
10. Загорельська Т.Ю. До проблеми формування системи управління фінансовою безпекою на підприємстві / Т.Ю. Загорельська // Вісник ДНУ. – Сер. В: Економіка і право. – Вип.2. – 2009. – С. 243-247.
11. Мойсеєнко І. П. Управління інтелектуальним потенціалом: моногр. / І. П. Мойсеєнко. – Л. : Аверс, 2007. – 303 с.
12. Подольчак Н.Ю. Організація та управління системою фінансово- економічної безпеки: навч. посібник / Н.Ю. Подольчак, В.Я. Карковська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. - 268 с

13. Шумпетер Й. Теория экономического развития. М., «Прогресс», 1982. – С. 53.

T. Porudieieva, D. Migunova. **Financial and economic security of the modern enterprise.**

Summary

Annotation: The authors considers the essence of financial and economic security and its place in the system of economic security of the enterprise. The mechanism of management of financial and economic security of the enterprise is investigated, the structure and content of its main components are determined, their general characteristic is given.

Key words: financial and economic security, financial condition, enterprise threat, controlling.

Покровська О. В.
Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
mari7abel@ukr.net
Скрипник В. Р.
студент ІІІ курсу,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ЗАГРОЗИ ТА РИЗИКИ

Авторами розглянуто сутність фінансової безпеки України, здійснення законодавчого регулювання фінансової безпеки. Наведені основні загрози та шляхи покращення фінансової безпеки України.

Ключові слова: фінансова безпека, внутрішні загрози, зовнішні загрози.

Фінансова безпека є досить широким поняттям, яке викликає різні підходи вчених, щодо його визначення . Зарубіжні вчені трактують фінансову безпеку як здатність країни управляти різними видами зовнішніх і внутрішніх ризиків у процесі фінансового розвитку з метою гарантування того, що її фінансовому суверенітету нічого не загрожує, фінансова система не порушена і функціонує ефективно, а фінансове багатство не втрачено. Вітчизняні науковці розглядають фінансову безпеку як стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечувати ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання [1].

Законодавче регулювання фінансової безпеки здійснюється Законом України «Про основи національної безпеки України» від 22.07.2003, Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері» від 15.08.2012 та Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України від 29.10.2013 р., відповідно до останнього із зазначених нормативних актів, фінансова безпека це стан фінансової системи країни, за якої створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни.

Варто відмітити ефективність впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». За допомогою реалізації цієї програми , з її модернізацією до сучасних умов, можна досягти економічного зростання та підвищення фінансової безпеки держави. Але досягнення позитивних результатів вимагає злагодженої співпраці всіх гілок влади та суб'єктів господарювання, та особливо подолання та уникнення внутрішніх і зовнішніх загроз фінансовій безпеці.

Відповідно до цього виокремлюють внутрішні загрози фінансовій безпеці в Україні які полягають у недосконалості грошово-кредитної політики держави; дефіциті державного бюджету; недосконалості фінансової та бюджетної системи, слабка ефективність системи контролю за витратами бюджетних коштів неефективна податкова система ,наслідком якої є масові ухилення від сплати податків; зростанні тінізації економіки; нелегальному вивозі з України капіталу, переховуванню валютних коштів за кордон; недостатньому державному контролі за здійсненням експорту та імпорту; зростанні цін на споживчому ринку, у відсутності паритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію; у слабкій розвиненості сучасної інфраструктури для підтримки конкурентоспроможності

українського експорту. Серед зовнішніх загроз фінансовій безпеці в Україні виділяють: зростання зовнішнього та внутрішньогоборгу; нераціональне використання іноземних кредитів; слаборозвиненусучасну фінансову інфраструктуру; нерегульований ввіз в Україну іноземного капіталу та надання йому переваги порівняно з вітчизняним; надмірна відкритість економіки України, не продумана лібералізація зовнішньоекономічної діяльності; відсутність експортно-імпортної збалансованості.

Відповідно до зазначених проблем виділяють основні способи покращення фінансової безпеки України шляхом: використання позик від міжнародних фінансових організацій для розвитку виробничої інфраструктури та стимулювання розвитку економіки, а не на погашення раніше отриманих боргів; запровадження політики НБУ щодо припинення процесу девальвації; зменшення тінізації економіки шляхом запровадження реформ податкової системи та максимального зменшення готівки в обігу; зменшення ставки за кредитами, наближення їх до рівня європейських країн; зменшення присутності іноземного капіталу в банківській системі України; збалансування грошового й товарного ринків для зниження інфляції; використання траншів і кредитів від МВФ на реформи економіки та інвестування для вітчизняних виробників, і здійснювати суворий контроль за використанням цих грошових ресурсів; підвищення довіри до банківської системи серед населення; здійснення посилення контролю у фінансовій та бюджетній сферах [2].

Отже, захист національних інтересів держави у фінансовій сфері потребує визначення концептуальних засад формування ефективного та дієвого механізму державного управління ризиками у фінансовій сфері, спрямованого на запобігання кризовим явищам та мінімізацію їх наслідків.

Список використаних джерел:

1. Фролов С. М. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. Посібник / Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України"; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Фролова – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2015. – 332 с.

2. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку / О. С. Власюк; Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України. – К., 2008. – 48 с.

O. Pokrovska, V. Skripnik. Financial security of Ukraine: threat to this risk.

Summary

Authors have highlighted the essence of the finance and carelessness of Ukraine, the legal regulation of financial security. Наведені основні загрози та шляхи покращення фінансової безпеки України.

Ключові words: фінансова безпека, внутрішні загрози, звнішні загрози.

Рагуліна Н. В.
Молодший наук. співробітник НДС,
Донбаська державна машинобудівна академія,
м. Краматорськ, Україна
nadenkaragylina@gmail.com

МІСЦЕВІ ФІНАНСИ ЯК СУКУПНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЗА УМОВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У статті проаналізовано формування та розвиток місцевих фінансів. Виявлені недоліки бюджетної політики на місцевому рівні Запропоновано удосконалення сучасної та створення надійної нормативно-правової бази щодо розвитку системи фінансів місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації. Обґрунтована пропозиція щодо інформованості та доступу суспільства до участі в цих питаннях та позитивного розвитку системи місцевих фінансів як сукупності соціально-економічних відносин в умовах децентралізації в результаті.

Ключові слова: місцеві фінанси, бюджет, децентралізація, соціально-економічні відносини, Україна.

Розвиток місцевого самоврядування і децентралізація влади в Україні є шляхом покращення сьогоденного стану економіки країни та виходом із затяжної кризи.

Децентралізація – це можливість громад мати повноваження і розпоряджатися ресурсами на їх реалізацію. Процес децентралізації включає в себе передачу окремих повноважень від органів державної влади на рівень місцевого самоврядування. За громадами, районами, регіонами закріплюються засоби, майно та власні доходи, субвенції, визначається більш чітко порядок та обсяги переказів з бюджету.

Місцеві фінанси це – комплексність соціально-економічних відносин з

формування, розподілу та перерозподілу, використання фінансових ресурсів для вирішення завдань напряму та виконання функцій органів місцевої влади. Треба відзначити, що конкретно від обсягів місцевих фінансів залежить можливість місцевих органів влади виконувати свої функції та повноваження стосовно соціально-економічного розвитку територіальної громади та підвищення рівня життя населення.

Місцеві фінанси складаються з місцевих бюджетів та фінансів, установ та організацій комунальної форми власності. Головне місце в системі місцевих фінансів посідає місцевий бюджет, бо саме він є важливим засобом впливу на розвиток соціально-економічної сфери. Але важливо розмежувати поняття місцевих фінансів та місцевих бюджетів. Місцеві фінанси як система економічних відносин з приводу формування, розподілу та використання фінансових ресурсів для виконання місцевими органами влади покладених на них власних і делегованих повноважень, підвищення добробуту територіальної громади й соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальної одиниці [1, с. 13]. А місцеві бюджети визначають як систему грошово-економічних відносин, матеріальний фонд, правову категорію за територіальною ознакою [1, с. 84]. Місцеві бюджети являють собою один з головних елементів бюджетної системи країни, визначає економічні відносини між територіальними громадами, суб'єктами господарювання та фізичними особами, призначені для формування фонду грошових коштів та фінансування місцевих потреб, розвитку та підвищення соціально-економічного сектору та інше. На сьогоднішній день в Україні ключова роль у розвитку системи фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування належить реалізації політики бюджетної децентралізації, оскільки підґрунтя даної системи складають місцеві бюджети. Бюджетна децентралізація являє собою процес, що характеризує розподіл видаткових повноважень між рівнями бюджетної системи, визначає особливості формування доходів місцевих бюджетів. Бюджетна децентралізація охоплює процес формування та використання фінансових ресурсів, що акумулюються

в місцевих бюджетах [2, с. 60].

Спеціальний і загальний фонд є складовими місцевих бюджетів. Загальний фонд виділяє кошти на забезпечення видатків і не мають спрямованості на якусь конкретну мету, у той час, як кошти зі спеціального фонду формуються за конкретно визначеними джерелами надходження і використовуються на фінансування конкретно поставлених цілей. Фінансова база функціонування місцевих бюджетів – це формування їх доходної частини. Видатки же при цьому – є причиною утворення доходів.

В реалізації притаманних фінансам функцій проявляється також і соціально-економічна роль фінансів у життєдіяльності суспільства і держави. Інститут місцевих фінансів взагалі можна розглядати як сукупність соціально-економічних відносин. Це пов'язано з розподілом та перерозподілом централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів та з їх акумуляцією для вирішення низки задач місцевих органів влади.

Головним елементом для формування та подальшого розвитку системи місцевих фінансів як сукупності соціально-економічних відносин - є їх децентралізація

Тобто, утворення демократичного суспільства з дієвим самоврядуванням не буде досягнутим без децентралізації, в тому числі фінансової.

Економічна ефективність виробництва благ під дією ринкових механізмів доведена багаторічним досвідом успішного розвитку багатьох країн світу. Суспільні блага, як блага, що виробляються за рахунок коштів державного та територіальних бюджетів також економічно доцільно виробляти в умовах конкурентного середовища. Показником ефективності надання суспільних благ населенню є ступінь задоволення їхніх потреб. Цей показник збільшується, якщо виробництво суспільних благ розміщено біля споживачів і жителі територіальної громади мають можливість безпосередньо впливати на рішення щодо цього виробництва.

Таким чином, проведення ефективної бюджетної політики на місцевому

рівні повинно базуватись на досягненні оптимального співвідношення між економічними та соціальними її аспектам. Подальше становлення і розвиток системи фінансів місцевого самоврядування в Україні неможливе без вдосконалення сучасної та створення їх надійної нормативно-правової бази. Прозорість, інформованість та доступ суспільства до участі в цих питаннях також є запорукою успішної розвиненої держави та позитивним результатом реформи децентралізації країни та розвитку системи місцевих фінансів як сукупність соціально-економічних відносин в умовах децентралізації.

Список використаних джерел:

1. Ніколаєва О. М. (2013). Місцеві фінанси [Текст] навчальний посібник / О. М. Ніколаєва, А. С. Маглаперідзе. – К. : «Центр учбової літератури». – 354 с.

2. Осипенко С. О. (2016). Місцеві бюджети в умовах децентралізації фінансових ресурсів: дис. кандидата екон. наук: 08.00.08 / С. О. Осипенко // Мелітопіль. – 233 с.

N. Ragulina. Local finances as complete social-economic relations at the terms of decentralization.

Summary

The formation and development of local finance in the article were analysed. The flaws of fiscal policy at the local level were revealed. The improvement of the modern and creation of a reliable legal and regulatory framework for the development of the system of local self-government finance in Ukraine in the conditions of decentralization was proposed. The proposal of the awareness and access of the public to these issues and the positive development of the system of local finance as a set of socio-economic relations in the context of decentralization as a result was substantiated.

Key words: local finances, budget, decentralization, socio-economic relations, Ukraine.

Сердечна Ю. С.
Магістр спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
serdechko1995@meta.ua
Боднар О. А.
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
bodnarolena1606@gmail.com

КЛАСИЧНА МОДЕЛЬ САНАЦІЇ ЯК ЦІЛІСНА СИСТЕМА ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто класичну модель санації як основний комплекс заходів для виведення господарюючих суб'єктів із фінансової кризи. Розкрито ключові етапи механізму санації та сформовано доцільність її проведення.

Ключові слова: санація, оздоровлення, класична модель.

В умовах поглиблення фінансово-економічної кризи лише за ефективного використання санації можна буде відновити платоспроможність і прибутковість основної маси платників податків, а отже, оздоровити державну фінансову систему. В зв'язку з цим набуває актуальності проблема процедури санації як системи заходів із виведення господарюючих суб'єктів з фінансової кризи.

Згідно із Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», санація — це система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямована на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації підприємства, боргів і капіталу та (або) зміну організаційно-правової та виробничої структури боржника [2].

Фінансова санація здійснюється в декілька етапів, які впроваджуються у певній послідовності. Цілісною системою проведення фінансового оздоровлення окремого підприємства є так звана класична модель санації, яка широко використовується як основа для розробки механізму фінансової

санації конкретних суб'єктів господарювання в країнах із розвинутою ринковою економікою.

Класичну модель санації можна поділити на кілька складових, що можна розглядати як комплекс певних заходів.

Згідно з моделлю процес фінансового оздоровлення починається з виявлення та аналізу причин фінансової кризи. На основі первинної інформації визначаються зовнішні та внутрішні фактори кризи, а також реальний фінансовий стан фірми.

В рамках внутрішнього аналізу поглиблено досліджується фінансовий стан на основі розрахунку ряду коефіцієнтів (показники платоспроможності, ліквідності, фінансового левериджу, прибутковості). Після отримання необхідних даних робиться висновок про можливість або недоцільність санації. Якщо підприємство має реальну можливість відновити платоспроможність, має достатньо кваліфікований управлінський персонал, ринок збуту товарів – приймається рішення про проведення санації.

Окремим і дуже важливим аналітичним блоком є формування стратегічних цілей і тактики проведення санації. Стратегія – це узагальнена модель дій, необхідних для досягнення поставлених цілей через координацію та розподіл ресурсів компанії. Кінцевою її метою є досягнення довготривалих конкурентних вигод, які б забезпечили компанії високу рентабельність, а її суть– вибір найкращих варіантів розвитку фірми та в оптимізації політики капіталовкладень.

Відповідно до вибраної стратегії розробляють програму санації. Вона формується на основі комплексного вивчення причин фінансової кризи, аналізу внутрішніх резервів, висновків про можливості залучення стороннього капіталу та стратегічних завдань санації.

Наступним елементом моделі є проект санації, який розробляється на базі санаційної програми і містить техніко-економічне обґрунтування санації, розрахунок обсягів фінансових ресурсів, необхідних для досягнення стратегічних цілей, конкретні графіки та методи мобілізації фінансового

капіталу, оцінку ефективності санаційних заходів, прогнозовані результати виконання проекту.

Важливим компонентом санаційного процесу є координація та контроль за якістю реалізації запланованих заходів. Менеджмент підприємств має своєчасно виявляти та використовувати нові санаційні резерви, а також приймати об'єктивні кваліфіковані рішення для подолання можливих перешкод при здійсненні оздоровчих заходів [1].

Обґрунтування санаційного процесу для кожного окремого суб'єкта господарювання можна зробити у вигляді плану фінансового оздоровлення, бізнес-плану, техніко-економічного обґрунтування. Стандартної форми такого плану не існує.

Отже, використання класичної моделі санації є доцільною, оскільки вона відображає організацію проведення процесу відновлення платоспроможності підприємства і являє собою послідовність взаємопов'язаних і взаємозалежних етапів. Однак при розробці санаційних заходів та пошуку джерел їх фінансування необхідно детально вивчити специфіку роботи підприємства, врахувати усі внутрішні та зовнішні чинники впливу на його діяльність. При визначенні можливих шляхів фінансування антикризових заходів на підприємстві слід визначати їх доцільність та гнучкість при наявності впливу непередбачуваних чинників зовнішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посібник / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2004. – 412 с.

2. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України № 2343- XII, від 14.05.1992.

Y. Serdechna, O. Bodnar. Classic model of the sanatium as a generalized system of entrepreneurship of the enterprise.

Summary

The classical sanation model is considered as the main set of measures for the withdrawal of economic entities from the financial crisis. The key stages of the sanation mechanism are revealed and the feasibility of conducting it is formed.

Key words: sanation, healing, classical model.

Тристан В. Р.
Студентка 4 курсу,
Університет митної справи та фінансів,
vikatristan8201@gmail.com
Алєкссєва Л. О.
Студентка 4 курсу,
Університет митної справи та фінансів,
lida.gag10@gmail.com
Ісхакова О. М.
Старший викладач,
Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна
fin.fak.pavlova@gmail.com

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто розвиток венчурного інвестування в Україні, досліджено основні проблеми та шляхи їх вирішення. Визначено характерні особливості, недоліки та переваги нового для нашої держави виду інвестування. Проаналізовано ринок венчурного інвестування інших держав. Розкрито негативні чинники, які стримують розвиток венчурного інвестування, та запропоновано заходи щодо його пожвавлення.

Ключові слова: фінансові ресурси; венчурне інвестування; інноваційна діяльність; венчурний капітал; інвестиційні фонди; венчурний бізнес; інноваційні технології.

Початок XXI століття довів, що рівень економічного розвитку кожної сучасної держави безпосередньо залежить від ефективності її політики в інвестиційній сфері. На сьогоднішній день, в Україні повноцінна індустрія венчурного капіталу знаходиться на початковій стадії становлення. Це доволі неприємний факт дійсності, адже високо розвинуті країни давно на крок попереду – вони активно займаються венчурними інвестиціями. Венчурне інвестування, передусім – важливе джерело фінансування підприємств, що розвиваються, адже ті в свою чергу можуть отримати інвестиції, на відміну від фінансових інститутів, що бояться ризику. Крім того, в нашій країні спостерігається розрив між двома важливими стадіями інновацій — науковими дослідженнями та масовим виробництвом продукції, що є вагомим фактором гальмування розвитку даної сфери діяльності.

Проблеми розвитку венчурної індустрії досліджують такі вчені: М. Денисенко, О. Лапко, В. Федоренко, Г. Михальченко, О. Черняєва та інші.

Венчурний капітал (від англ. «venture» – ризиковане підприємство) – це

довгостроковий, ризиковий капітал, що інвестується в акції нових і швидкозростаючих компаній з метою отримання великого прибутку після реєстрації акцій цих компаній на фондовій біржі [1].

Зародження цього явища припадає на 50-і роки XX ст. Сьогодні такий вид бізнесу представлений невеликими фірмами, що засновані групою фахівців у певній наукомісткій галузі. В Україні ж, цією сферою займаються інститути спільного інвестування (ICI). Найбільшу кількість венчурних інвестицій здійснює США, де молоді високотехнологічні компанії ведуть активну діяльність на фондовому ринку. Зараз Україні досягти такого економічного розвитку досить складно, адже проблеми венчурного інвестування нашої країни пов'язані з відсутністю належного розвитку фондового ринку, слабкою законодавчою базою, дефіцитом джерел венчурного фінансування, витоком висококваліфікованих спеціалістів і талановитих учених за кордон та інше.

Для досягнення успіху вітчизняного інноваційного бізнесу, нашій державі необхідно в першу чергу впровадити сприятливу інноваційну та інвестиційну політику. Слід зазначити, що в Україні виявлення зацікавленості до венчурного бізнесу було безпосередньо для подолання кризи та підвищення ефективності роботи приватизованих підприємств, але аж ніяк не для фінансування технологічних фінансових інститутів.

Відмінність між українським ринком венчурного інвестування та ринком інших держав полягає у суттєвих пріоритетах фінансування. Україна спирається на інвестування будівництва, переробку сільськогосподарської продукції, харчову промисловість та роздрібну торгівлю. В свою чергу, іноземні держави вкладають у виробництво напівпровідників, електронних новинок, комп'ютерної техніки, біотехнологій, інформаційної безпеки, генної інженерії, в перспективі знаходиться розробка нанотехнологій. Венчурні інвестиції ЄС та США значно раціональніші, адже вони мають можливість йти в ногу з часом і не втрачати свої позиції, в той час поки Україна просто стоїть на місці у своєму розвитку.

Економічно розвинені країни органічно вбудували інноваційну інфраструктуру у свої національні інноваційні системи. Як наслідок, сформувалася система державно-приватного інноваційного партнерства, при якій державна влада і бізнес виступають як рівноправні взаємодоповнюючі партнери [2]. Держава показує свою зацікавленість і створює сприятливі умови і середовище стимулювання фінансових інститутів, а бізнес бере на себе увесь фінансовий ризик. Вигода однозначна – державний бюджет поповнюється податками, в країні також вирішуються певні соціальні проблеми. Що стосується бізнесу, за сприянням держави виконується головна мета – отримання прибутку. Така взаємодія держави і бізнесу цілком відповідає і інтересам громадянського суспільства в цілому.

Якщо реформувати систему законодавчої підтримки з боку держави, вирішити ряд економічних реформ та перейнявши світовий досвід, Україна зможе привернути до себе увагу світових країн-інвесторів та залучити в свою економіку значний венчурний інвестиційний капітал, налагодити ділові стосунки та взаємини із потенційними світовими партнерами.

Для розвитку венчурного бізнесу державі потрібно в першу чергу бути зацікавленою у розвитку венчурного бізнесу і стимулювати його розвиток; розробити систему страхування ризику інвестицій в інновації; законодавчо забезпечити функціонування венчурного бізнесу; надати більше податкових стимулів до фінансування в інноваційні проекти.

Список використаних джерел:

1. Поняття венчурного капіталу: неформальний та формальний сектори / Українська асоціація інвестицій- ного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/files/articles/204/13_4.pdf

2. Дери А. Слияния-поглощения: отраслевая логика/ А. Дери // Российский журнал. – Серия: Экономика. – 1999. – № 5. – С. 69–73.

V. Tristan., L. Alekseeva, O. Ishakova. Problems and prospects of venture business in Ukraine.

Summary

The article deals with the development of venture investments in Ukraine, the main problems and ways of their solution are investigated. The characteristic features, disadvantages and advantages of a new kind of investment for our state are determined. The market of venture investments of other countries is analyzed. The negative factors hindering the development of

venture capital investment are revealed, and measures are proposed to improve it.
Keywords: financial resources; venture capital investment; innovative activity; venture capital; investment funds; venture business; innovative technologies.

Червен І. І.
Д-р екон. наук, професор кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Омельянович В. В.
магістрант,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
omelyanovich95@gmail.com

ЗАВДАННЯ І ОСНОВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Висвітлено основні завдання, що сприятимуть інноваційному розвитку підприємств сфери агробізнесу. а також напрями інноваційної діяльності
Ключові слова: інновації, конкурентоспроможність, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, ресурси.

На сьогодні постійне впровадження новітніх розробок є реальною запорукою сталого розвитку сільського господарства. У зв’язку з цим особливої уваги вимагає питання щодо виявлення позитивних та негативних наслідків впровадження передових агроінноваційних технологій, як запорука ефективного усунення загроз технологічній безпеці аграрної галузі.

Найважливішим завданням сільського господарства є виробництво конкурентоспроможної продукції, яке можливе лише при використанні досягнень науково-технічного прогресу, в основі якого лежать інноваційні процеси, що дозволяють вести безперервне оновлення сільськогосподарського виробництва. Використовуючи і впроваджуючи інноваційних розробки, сільськогосподарське підприємство знижує витрати, збільшує обсяги виробництва, прибуток, завойовує ринки збуту, сприяє підвищенню економічної ефективності та розвитку національної економіки [1].

Інноваційна діяльність у сільському господарстві має певні особливості, пов'язані із його специфікою, а саме: наявністю живих організмів, сезонністю та підвищеними ризиками тощо. Із впровадженням новацій у окремі галузі види продукції, як правило, не змінюються, вони тільки набувають покращених властивостей.

Інноваційний шлях розвитку агропромислового виробництва має три взаємопов'язаних і взаємообумовлених напрями:

- інновації в сфері людського фактора – підготовка спеціалістів масових професій (здатних експлуатувати нову техніку і обладнання, застосовувати наукоємні технології) підвищення їх кваліфікації і перепідготовка; підготовка спеціалістів середньої і вищої ланок, які володіють теоретичними і практичними знаннями на рівні сучасних вимог, інформаційно-комунікаційними технологіями; організація безперервної освіти, у тому числі й дистанційними методами;

- інновації в сфері біологічного фактора – розробка і освоєння нововведень, які забезпечують підвищення родючості земель сільськогосподарського призначення, зростання урожайності сільськогосподарських культур і продуктивності сільськогосподарських тварин (розробка нових методів обробки ґрунтів, меліорації земель, створення нових сортів агрокультур і багатолітніх насаджень, порід і типів тварин, рецептур кормів, мінеральних добрив, хімічних і біологічних засобів захисту біологічних об'єктів – рослин і тварин; сортооновлення і сортозміна сільськогосподарських культур і т.п.);

- інновації в сфері техногенного фактора – удосконалення техніко-технологічного потенціалу агропромислового виробництва на основі енерго- і ресурсозберігаючої техніки і наукоємних технологій, які дозволяють різко підвищити продуктивність праці і ефективність господарської діяльності, впроваджувати в широких масштабах зберігаюче і прецизійне землеробство [2, с. 9].

Стосовно сільського господарства інновації являють собою реалізацію

в господарській практиці результатів досліджень і розробок у вигляді нових сортів рослин, порід і видів тварин і кросів птиці, продуктів харчування, матеріалів, технологій рослинництва, тваринництва та переробної промисловості, добрив і засобів захисту рослин і тварин, методів профілактики і лікування тварин і птиці, форм організації, фінансування і кредитування виробництва, підходів до підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, форм організації та управління різними сферами економіки, підходів до соціальних послуг, що дозволяють підвищити ефективність виробництва. Інноваційний розвиток аграрного виробництва неможливо поліпшити, не маючи для цього належних умов: відповідної інфраструктури інноваційної діяльності або сукупності матеріальних, технічних, законодавчих та інших засобів, що забезпечують інформаційне, експертне, маркетингове, фінансове, кадрове та інше обслуговування інноваційної діяльності. Ефективним кроком на шляху нарощування обсягів виробництва вітчизняної продукції є створення спільних з іноземними інвесторами підприємств.

Отже, для забезпечення стабільного розвитку сільського господарства, зміцнення економічної та технологічної безпеки галузі необхідне впровадження новітніх прогресивних технологій. Використання інновацій та техніко-технологічних розробок в аграрній сфері дасть змогу досягти збільшення виробництва валової продукції, покращити її якість, скоротити витрати ресурсів, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності та прибутковості агровиробництва.

Список використаних джерел:

1. Височан О. С. Наукові підходи до визначення понять «інновації» та «інноваційна діяльність» у сільському господарстві / О. С. Височан, Ю. В. Пікуш // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 2. – С. 101–104

2. Руденко Г. Р. Особливості впровадження інновацій у діяльність сільськогосподарських підприємств. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11029/1/

I. Cherven, V. Omelianovych. Tasks and main directions of innovation activity in agricultural households.

Summary

The main tasks, which will promote innovative development of enterprises in the sphere of agribusiness, are highlighted. as well as directions of innovation activity

Key words: innovation, competitiveness, innovative development, innovation activity, resources.

Червен І. І.
Д-р екон., наук, професор кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Совєтов О. В.
магістрант,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
soveololegsovsoveol@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Досліджено теоретичні основи інновацій в сільському господарстві. Висвітлена їх основна специфіка, наведені проблеми та пріоритети розвитку інноваційних процесів в АПК.

Ключові слова: інновації, сільське господарство, інноваційна діяльність, розвиток, пріоритети.

Інноваційну діяльність можна віднести до стратегічних дій, які вже в найближчій перспективі будуть вирішальними для зростання міжнародної конкурентоздатності вітчизняної економіки. Особливого значення набуватимуть здатність до швидкого впровадження сучасних технологічних, менеджерських і організаційних рішень, перетворення їх в комерційний успіх саме аграрних підприємств.

Агроінновацію трактують як системні впровадження в аграрну сферу результатів науково-дослідної роботи, що приводять до позитивних якісних та кількісних змін у характеристиці взаємозв'язків між біосферою та техносферою, а також поліпшують стан навколишнього середовища, або як результат праці, отриманий завдяки застосуванню нових наукових знань, що

перетворюють процес функціонування та розвитку виробничо-господарської системи АПК в напрямі підвищення її ефективності, стійкості та системної якості відносин [1, с. 32].

Інноваційний процес в АПК має свою специфіку, обумовлену особливостями агропромислового виробництва, і, перш за все, його головної складової частини - сільського господарства. Інноваційна діяльність в умовах аграрного виробництва являє собою процес створення, апробації та подальшої реалізації інновацій в будь-якому елементі організаційної системи - нововведення в технології, техніці, елементах організації і управління, які призводять до прогресивного зміни в характері життєдіяльності.

Головна особливість інноваційних процесів в сільському господарстві полягає в специфіці організації самого аграрного виробництва. Внаслідок істотної диференціації регіонів країни по природно-кліматичних зонах і спеціалізації виробництва дуже різняться технології обробітку сільськогосподарських культур, утримання і годування худоби. Це, в свою чергу, потребує специфічних підходів до формування та розвитку інноваційних процесів при вдосконаленні і модернізації технологій аграрного виробництва.

Велика територіальна протяжність країни дозволяє виробляти різноманітні види сільськогосподарських товарів і продуктів їх переробки, які розрізняються за тривалістю і техніко-технологічними параметрами аграрного виробництва, що також вимагає врахування специфічних особливостей при формуванні та розвитку інноваційних процесів при їх вдосконаленні та модернізації.

Таким чином, сильна залежність аграрного виробництва від природних і погодних умов та інших факторів підкреслює відмітні особливості інноваційних процесів в сільському господарстві.

Основними стримуючими факторами інноваційного розвитку сільського господарства є:

- вади в управлінні науково технічним прогресом, відсутність тісної взаємодії держави і приватного бізнесу;

- помітне зниження витрат на аграрну науку;

- Недостатня підготовленість кадрів;

- низька маркетингова робота;

- низький рівень платоспроможного попиту на інноваційну продукцію;

- різке зниження фінансування заходів з освоєння науково-технічних досягнень у виробництві та відповідних інноваційних програм;

- відсутність механізму, стимулюючого розвиток інноваційного процесу в сільському господарстві.

До числа пріоритетів розвитку інноваційних процесів в АПК слід віднести:

- технологічне переоснащення організацій комплексу;

- енерго- і ресурсозберігаючі технології виробництва, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції;

- відтворювання родючості ґрунтів, запобігання всіх видів їх деградації, розробка адаптивних технологій агроекосистем і агроландшафтів;

- розвиток виробництва органічної продукції сільського господарства;

- створення сучасної системи інформаційного та інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності в АПК;

- розробка державної інноваційної політики і стратегії на державному і регіональному рівні, націлених на становлення прогресивних технологічних укладів;

- формування організаційно-економічного механізму функціонування АПК на інноваційній основі;

- посилення ролі державних організацій в активізації інноваційної діяльності; розробка регіональних і інноваційних програм розвитку АПК;

- вдосконалення системи підготовки кадрів в області інноваційної діяльності, що забезпечують підвищення інноваційної активності організацій

і комерціалізацію результатів наукових досліджень [2].

Шляхами інноваційного забезпечення сільськогосподарського виробництва повинні бути: державна його підтримка, формування ринку інновацій, організація системи впровадження інновацій, створення економічних умов, інноваційно-кадровий менеджмент.

Список використаних джерел:

1. Кот О. В. Теоретичні аспекти інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та його організаційно-економічне забезпечення / О. В. Кот // Проблеми науки. – 2008. – № 9. – С. 30–37.

2. Лаврук В. В. Інноваційний продукт у сільському господарстві як результат інноваційного процесу [Електронний ресурс] / В.В.Лаврук. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation= 1&п^=218

I. Cherven, O. Sovetov. Features of innovative activity in agriculture.

Summary

Theoretical foundations of the concept of innovation in agriculture are researched. Their main specifics are highlighted, problems and priorities of development of innovative processes in the agroindustrial complex are given.

Key words: innovation, agriculture, innovation activity, development, priorities.

Шишпанова Н. О.
Канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Shishpanova@mnau.edu.ua

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Розглянуто сутність і зміст бюджетної політики, сформовано авторський підхід до визначення сутності бюджетної політики регіону Зазначено, що зміст бюджетної політики регіону повинен полягати у визначенні курсу, завдань і напрямів діяльності держави та органів місцевого самоврядування у сфері формування і використання бюджетних коштів, що сприятиме удосконаленню регіональної бюджетної політики, підвищенню її ефективності та досягненню перспективних завдань соціально-економічного розвитку держави та її регіонів.

Ключові слова: бюджетна політика, бюджетна політика регіону, бюджетні відносини, бюджетна система.

Формування збалансованих місцевих бюджетів та підтримки ефективно діючої системи управління бюджетними ресурсами є запорукою зміцнення та

зростання економічного потенціалу регіонів та підвищення якості життя та добробуту громадян. Однак, варта зазначити, що досягнення цілей бюджетної політики розвитку регіону безпосередньо залежить від ефективності функціонування бюджетної системи на усіх рівнях, а також від раціональності розподілу повноважень між ними.

Формування та реалізація бюджетної політики була і залишається важливим інструментом державного регулювання. Бюджетна політика сприяє створенню конкурентоспроможної національної економіки; забезпеченню фінансово самодостатнього розвитку всіх регіонів країни; стимулює інноваційний розвиток галузей економіки; забезпечує підвищення рівня соціальних стандартів. Зазначимо, що у вітчизняній фінансовій літературі відсутні єдині підходи до трактування змісту бюджетної політики регіону, розробки стратегічних напрямів реалізації, що негативно відображається на системі її провадження та ефективності. Базуючись на ключових характеристиках державної бюджетної політики та враховуючи трактування даної дефініції вітчизняними науковцями, вважаємо, що бюджетну політику регіону можна розглядати як сукупність економічних та адміністративних заходів у бюджетній сфері, що визначаються взаємопов’язаними цілями і завданнями держави та органів місцевого самоврядування, спрямованими на соціально-економічний розвиток території.

Стратегічною метою бюджетної політики на місцевому рівні, на наш погляд, має бути забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку територій шляхом забезпечення збалансованого місцевого бюджету; нарощення фінансового потенціалу місцевих бюджетів; підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Так, зазначимо, що проектом державного бюджету на 2018 рік передбачено продовження реформи бюджетної децентралізації. Результатом проведення вказаної реформи є отримання додаткового ресурсу місцевими органами влади, як на виконання делегованих їм повноважень, так і на самоврядні функції. До загального фонду місцевих бюджетів за січень-

вересень 2017 року надійшло майже 80% до річного обсягу надходжень, затвердженого місцевими радами. Приріст надходжень до загального фонду за такий же період 2016 року становить 30%. Варто вказати на необхідності вирішення питання нерівномірності нарощення дохідної частини місцевих бюджетів. В регіонах існують суттєві розбіжності за рівнем соціально-економічного розвитку та розвитку інфраструктури, масштабом проведених реформ та спроможністю на місцях. Все більше регіонів демонструють готовність до реформаторських змін. Але ця готовність різна. Проте, місцевим органам влади необхідно нести відповідальність за належне фінансування розташованих на їх територіях бюджетних установ та закладів. При цьому має бути рівномірний розподіл фінансового ресурсу по всіх регіонах України. Нобхідно виробити найкращу модель, яка відповідала б виключно потребам українських місцевих громад та кожного громадянина.

Отже, зміст бюджетної політики регіону повинен полягати у визначенні курсу, завдань і напрямів діяльності держави та органів місцевого самоврядування у сфері формування і використання бюджетних коштів. Бюджетна політика регіону повинна сприяти: по-перше: відновленню економічного зростання, якому мають бути підпорядковані усі без винятку складові економічної політики; по-друге: забезпечення не лише базових аспектів якості життя, але й умов для реалізації трудового й інноваційного потенціалу громадян та зростання на цій основі добробуту територій; по-третє: удосконалення міжбюджетних відносин та розширення практичних повноважень регіональних влад щодо акумулювання та використання ресурсів розвитку. Практична реалізація цих заходів, на нашу думку, сприятиме удосконаленню регіональної бюджетної політики, підвищенню її ефективності та досягненню перспективних завдань соціально-економічного розвитку держави та її регіонів.

Список використаних джерел:

1. Данилюк О. Ми зміцнили фінансову спроможність місцевих бюджетів [Електронний ресурс] / О. Данилюк. – Режим доступу : https://www.minfin.gov.ua/news/view/ministr-finansiv-odanyliuk-my-zmitsnyly-finansovu-spromozhnist-mistsevykh-biudzhetiv?category=bjudzhet&subcategory=local-budg. – Назва з екрана.
2. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: актуальні проблеми, ризики та перспективи адміністративно-фінансової децентралізації / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2017. – 120 с.

N. Shyshpanova. Budget policy in support of socio-economic development of the region.

Summary

The essence and content of fiscal policy are considered, the author's approach to determining the essence of the fiscal policy of the region is determined. The content of the fiscal policy of the region should be in defining the course, tasks and directions of activity of the state and local governments in the field of formation and use of budget funds, which will contribute to the improvement of the regional budgetary policy, increase its efficiency and achieve promising tasks of socio-economic development of the state and its regions.

Key words: fiscal policy, fiscal policy of the region, budgetary relations, budgetary system.

Ягодка Ю. О.
Студентка,
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна
Назарова Л. В.
Канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського,
м. Миколаїв, Україна
juliayagodka15@gmail.com

ТРАНСПОРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто основні транспортні вузли, їх роль в економічному забезпеченні діяльності підприємств, перспективи розвитку та максимального забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Ключові слова: транспортне забезпечення, зовнішньоекономічна діяльність, міжнародний товарообмін.

Транспорт є однією з найважливіших галузей суспільного виробництва і покликаний задовольняти потреби населення та суспільного виробництва в

перевезеннях. Розвиток і вдосконалення транспорту здійснюється відповідно до національної програми з урахуванням його пріоритету та на основі досягнень науково-технічного прогресу і забезпечується державою.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства тісно пов'язана з транспортним забезпеченням, яке являється одною з важливих складових процесу організації доставки товарів від місця їх виготовлення до місця споживання. По суті воно ідентичне товарообігу, яке базується на концепції логістики. Разом з тим транспортне забезпечення доцільно розглядати як самостійний аспект системи товарообігу, що має свою специфіку. Від функціонування транспорту залежать можливості, ефективність, якість і розвиток зовнішньоекономічних зв'язків [1].

Транспортне забезпечення – це переміщення товарів між двома, або більше країнами світового співтовариства.

Основна мета транспортного забезпечення – своєчасна доставка вантажу в якісному стані в кінцевий пункт призначення. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності здійснюється шляхом використання певних видів транспортів. В залежності від того, який вид транспорту застосовується у зовнішньоекономічної діяльності визначається характер транспортного забезпечення.

Зокрема виділяють [2]:

1. Пряме транспортне забезпечення – це означає, що зовнішньоекономічна операція обслуговується одним видом транспорту.

2. Змішане (комбіноване) транспортне забезпечення – означає, що у зовнішньоекономічній операції застосовується послідовно два, або більше видів транспорту.

3. Пряме, змішане транспортне забезпечення – означає, що у зовнішньоекономічній операції використовується декілька видів транспорту. Але при цьому перевезення вантажу оформлене одним транспортним документом.

Транспортне забезпечення слід розглядати як систему, що представляє

сукупність технічних, технологічних елементів; економічних, правових, організаційних впливів; форм і методів управління транспортними процесами та операціями [1].

Отже, у міжнародному товарообміні транспорт займає особливе місце. З одного боку, він є необхідною умовою здійснення міжнародного поділу праці, з іншого боку – виступає на міжнародних ринках в якості експортера своєї продукції, яка представляє специфічний товар – транспортні послуги. Таким чином, формуються два різних підходи до ролі транспорту в системі зовнішньоекономічних зв'язків, але необхідно враховувати економічну та політичну ситуацію яка значно впливає на товарообмін.

Список використаних джерел:

1. Дідівський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст]: навч. посібник / М. І. Дідівський. – К.: Знання, 2006. – 462 с.

2. Единая транспортная система [Текст]: учебник для студентов образовательных учреждений среднего профессионального образования, обучающихся по специальности 2401 «Организация перевозок и управление на транспорте (по видам транспорта)» / Н. А. Троицкая, А. Б. Чубуков. – Мин-во образования РФ. – М.: Академия, 2003. – 240 с.

3. Зеркалов Д. В. Транспорт Україна Довідник. У двох книгах. Книга перша // Д. В. Зеркалов – К.: Основа, 2002. – 416 с.

U. Yahodka. Transport supply for foreign economic activities of enterprises.

Summary

The article considers the main transport nodes, their role in the economic provision of enterprises, the prospects for development and the maximum provision of foreign economic activity of enterprises.

Key words: transport security, foreign trade activity, international commodity exchange.

СЕКЦІЯ 7 «ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ І ФІНАНСОВИХ СИСТЕМАХ»

Ляшенко В. В.
Старший викладач кафедри економіки та сфери обслуговування,
Миколаївський міжрегіональний інститут
розвитку людини ВНЗ
Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»,
м. Миколаїв, Україна
atviktor@meta.ua

ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ НА ЗАСАДАХ СИСТЕМИ ЗБАЛАНСОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ В УМОВАХ КРИЗИ

Розглянуто застосування економічного управління інвестиційно-інноваційним процесом на підприємстві на засадах системи збалансованих показників в умовах кризи.

Ключові слова: економічне управління, контролінг, фінансовий контролінг, система збалансованих показників, інвестиційно-інноваційний процес.

У процесі управління суб'єктом господарювання реалізуються загальні функції управління, на основі яких виявляються проблеми й нові можливості, здійснюється пошук оптимальних шляхів та напрямів діяльності. Функціонування та розвиток управління здійснюється завдяки методам, тому що вони дозволяють сформулювати систему правил, прийомів і підходів, що скорочують витрати часу та інших ресурсів на формування й реалізацію цілей. Сучасна фінансова, політична та економічна нестабільність в Україні спричинила появу кризової ситуації на більшості промислових підприємств, характерними проявами якої стали руйнування організаційного, економічного та виробничого механізмів функціонування, погіршення результатів діяльності підприємства, втрата стійкості та можливостей для розвитку, низька ефективність наявного механізму прийняття та реалізації управлінських рішень. Посилення негативного впливу зовнішніх чинників на внутрішнє середовище підприємства, з одночасним накопиченням у ньому кризо утворюючих протиріч, зумовлюють проблему реалізації вітчизняними

підприємствами наявних стратегій, які в умовах кризи підлягають детальному аналізу та потребують визначення відповідних цим умовам структурних елементів: цілей, показників і заходів. Одним із шляхів вирішення даної проблеми є впровадження збалансованої системи показників, яка є інструментом визначення стратегії підприємства у вигляді сукупності стратегічних цілей, показників і заходів щодо їх досягнення, що забезпечує умови для доведення стратегії до операційного рівня управління та ефективної її реалізації в умовах кризи [1, с. 3]. Криза управління – це першопричина кризи підприємства, свідчення того, що знання застаріли та концепції, на які спирається практична діяльність підприємства, потребують перегляду. З'являється необхідність у новому осмисленні явищ, подій, фактів. Криза управління виникає, коли система управління не може розпізнати, правильно оцінити ситуацію та прийняти відповідне ефективне рішення. Відсутність необхідного різноманіття можливостей системи управління примушує управляти складним об'єктом, як простим, ігноруючи його суттєві особливості. Тому виникає необхідність у впровадженні контролінгу як інтегрованої системи підтримки прийняття управлінських рішень в усіх функціональних сферах діяльності підприємства [2, с. 20]. Концептуальною основою забезпечення стабільності функціонування підприємств в умовах динамічного середовища є науково обґрунтована інноваційно-інвестиційна політика як невід'ємна частина інноваційно-інвестиційного процесу [3, с. 53]. Систему збалансованих показників (Balance Scorecard, BSC) цілком можна назвати найпопулярнішою серед методик стратегічного управління та інструментів фінансового контролінгу. Головною відмінністю BSC від інших інструментів стратегічного управління та основною її цінністю є принцип установлення причинно-наслідкових зв'язків між цілями. До основних, ключових показників результативності BSC відносять показники: фінансові, бізнес-процесів, клієнтів, інновацій, розвитку та навчання. Особливого значення врахування фінансових показників набуває при реалізації інвестиційно-

інноваційних проектів [4, с. 235]. У сучасних умовах доцільно впровадити і використовувати у практичну господарську діяльність підприємств збалансовану систему показників управління інвестиційно-інноваційним процесом, що дозволяє з мінімальним навантаженням на організаційну структуру підприємства перепроектувати його функціональні підрозділи для оцінки та контролю таких процесів. Головними перевагами BSC є: легке інтегрування в організацію, як в працюючу, так і в новостворену діяльність; високий рівень адаптації; гнучкість та універсальність; об'єктно-орієнтована структура системи. Впровадження BSC дозволяє вирішити наступні проблеми управління інвестиційно-інноваційним процесом на підприємстві: протиріччя між реалізацією інвестиційно-інноваційного процесу та функціонуванням підприємства при вирішенні оперативних завдань; відсутність чітких критеріїв оцінки ефективності управління інвестиційно-інноваційним процесом через неможливість виділення витрат на управління таким процесом із загальних витрат на управління; введення оціночних індикаторів дозволяє орієнтувати менеджмент підприємства на досягнення результатів.

Вирішення поставлених вище завдань, що виникають при інвестиційно-інноваційних процесах на підприємстві, можливо реалізувати моделюванням управління інвестиційно-інноваційним процесом на основі збалансованої системи показників.

Список використаних джерел:

1. Малярець Л. М. Збалансована система показників як інструмент визначення стратегії підприємства в умовах кризи: монографія / Л. М. Малярець, О. В. Ачкасова. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2012. – 304 с.
2. Колодізєв О. М. Контролінг як технологія управління фінансовими та не фінансовими структурами: монографія / О. М. Колодізєв, І. М. Чмутова, К. М. Азізова та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 348 с.
3. Ляшенко В.В. Особливості фінансового контролінгу інвестиційно-інноваційних проектів / В. В. Ляшенко // Фінансові аспекти діяльності підприємств в умовах кризи: збірник тез доповідей III міжвузівської наукової конференції м. Київ, 25 березня 2016 р. – К.: Університет «Україна», 2016. – С. 52-56.
4. Ляшенко В. В. Система збалансованих показників як інструмент стратегічного фінансового контролінгу інвестиційно-інноваційних проектів / В. В. Ляшенко // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: глобалізаційні

та євроінтеграційні аспекти: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 23-25 листопада 2016 р., Миколаїв. – Миколаїв: МНАУ, 2016. – С. 234-236.

V. Lyashenko. Economic management of investment and innovation process on the enterprise principles of the system Balance Scorecard in terms of crisis.

Summary

The article discusses the use of the economic management of investment and innovation process on the enterprise principles of the system Balance Scorecard in terms of crisis.

Keywords: economic management, controlling, financial controlling, Balanced Scorecard, investment and innovation process.

Марків Г. В.
Канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
g_mark@ukr.net

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН

У статті розглянуто суть, значення та важливість розвитку інноваційних процесів на підприємстві. Визначено ступінь впливу інноваційного потенціалу на розвиток підприємств. Досліджено основні чинники, які перешкоджають ефективному використанню наявного інноваційного потенціалу підприємств та його розвитку. Обґрунтовано етапи прийняття управлінських рішень щодо ефективного використання інноваційного потенціалу підприємств України в рамках співпраці з країнами Вишеградської групи.

Ключові слова: інновації, інноваційний потенціал, інноваційний розвиток, інноваційна стратегія, інноваційна політика, Вишеградська група, співпраця.

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин, в умовах економічної кризи, проблема підвищення ефективності інноваційної діяльності вітчизняних підприємств набуває принципового значення. Необхідність дослідження інноваційного потенціалу підприємств є дуже актуальним науковим завданням, оскільки знання його основних складових та ступеня їх розвитку визначає майбутні напрями розвитку діяльності підприємства. Крім того, ефективне функціонування та забезпечення конкурентоспроможності підприємств і зумовлене ефективним використанням інноваційного потенціалу. Управління інноваційним потенціалом здійснюється паралельно з управлінням діючим виробництвом. При цьому чим більш розвинуте

зовнішнє середовище, тим швидше відбуваються в ньому зміни, відповідно тим гнучкішою повинна бути система управління, яка б чітко та адекватно реагувала на ці зміни. З огляду на вищезазначене, виникає об’єктивна необхідність пошуку ефективної системи управління інноваційним потенціалом підприємства.

Аналіз світового досвіду свідчить про необхідність застосування інновацій як безальтернативної, невід’ємної та важливої складової загальнодержавної політики будь-якої країни. Сучасна ситуація на внутрішньому та зовнішньому ринках України характеризується суттєвим загостренням конкурентної боротьби у сфері інноваційної діяльності. Інновації стають обов’язковим елементом діяльності суб’єкта господарювання, їх основною рушійною силою та передумовою розвитку.

Система управління інноваційною діяльністю господарюючих суб'єктів на регіональному рівні повинна забезпечити вирішення завдань соціально-економічного розвитку на основі оптимізації та оцінки результативності бюджетного фінансування проектів. Основу системи управління інноваційним розвитком господарюючого суб’єкта складає організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства (рис. 1).

Рисунок 1. Система управління інноваційним розвитком підприємств

В цілому в основі розробки стратегії розвитку інноваційного потенціалу мають лежати стратегічні управлінські рішення, які: орієнтовані на майбутнє і на постійні зміни середовища; пов'язані з залученням значних матеріальних ресурсів, широким використанням інтелектуального потенціалу; характеризуються гнучкістю, здатністю адаптуватися до ринкових умов; враховують неконтрольовані організацією зовнішні чинники.

На сьогоднішній день переформатування Східного партнерства, сприяння реформам в Україні та імплементації Угоди про асоціацію з ЄС може стати об'єднуючим фактором з країнами Вишеградської групи. Подальша співпраця будуватиметься на аналізі економічної вигоди від створення спільних підприємств, кластерів, інших мережевих форм співробітництва з українськими партнерами, які можуть конкурувати з іншими європейськими аналогами в умовах розширення зони вільної торгівлі. Це, в свою чергу, вимагатиме відкриття нових та розширення пропускної спроможності існуючих пунктів пропуску через спільні кордони, розбудови транспортної мережі, включно трансєвропейських коридорів, формування проектів у сфері нової, креативної економіки, посилення конкуренції за іноземні інвестиції, зокрема в умовах відтоку російського капіталу.

Для цього необхідно ініціювати перед урядами країн Вишеграду проведення інвестиційних форумів, ярмарок для залучення ресурсів для реалізації спільних інфраструктурних проектів, бізнес-форумів з метою подальшого створення спільних підприємств, кластерів, індустріальних та наукових парків, зокрема у прикордонних регіонах України, Польщі, Словаччини та Угорщини. У короткотерміновій перспективі необхідно провести переговори з профільними міністерствами центральноєвропейських держав щодо приєднання до брендового проекту «Відкрий Центральну Європу».

Список використаних джерел:

1. Каплинський О. Стан та перспективи співробітництва між Україною та Вишеградською четвіркою // http://old.niss.gov.ua/Monitor/september08/2.htm
2. Краснокутська П.Е. Дефініція поняття «потенціал підприємства» в контексті розвитку мікроекономічної теорії / П. Е. Краснокутська // Вісник КНТЕУ. – 2008. – № 5. – С. 54-64.
3. Павленко І. А. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч.-метод. посібник / І. А. Павленко, Н П. Гончарова, Г. О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2002. – 150 с.
4. Федулова Л.І. Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення результативності реструктуризації / Л.І. Федулова, М.О. Колош. – Наукові праці МАУП. – К.: МАУП. – 2007. – Вип. 3. – С. 48.

G. Markiv. System of management of innovative potential of enterprise in conditions of strategic changes.

Summary

The article examines the nature, meaning and importance of innovation processes in the enterprise. The degree of innovation potential for the development of enterprises is determined. The main factors that hinder the effective use of existing innovative potential of enterprises and their development are examined. The stages of decision-making for effective use of innovative potential of enterprises Ukraine in cooperation with the Visegrad countries.

Key words: innovation, innovative potential, innovative development, innovation strategy, innovation policy, Visegrad Group, cooperation.

Ягодка Ю. О.
Студентка
Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна
Назарова Л. В.
Канд. екон. наук, доцент
Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського,
м. Миколаїв, Україна
juliayagodka15@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЕКТИ МОРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті розглянуто морські торгівельні потри Миколаївської області, досліджено стан та значення портів для економічного розвитку регіону, розглянуто найперспективніші інноваційні проекти, шляхи їх впровадження та їх ефективність для подальшого розвитку області.

Ключові слова. морські порти, інноваційні проекти, транспортний комплекс.

Морські торговельні порти є складовою частиною транспортної та виробничої інфраструктури держави. Від рівня технологічного та технічного оснащення портів, відповідності системи управління та інфраструктури

сучасним міжнародним вимогам залежить конкурентоспроможність українського транспортного комплексу на світовому ринку. Нині необхідна технологія проведення постійної діагностики наявних ресурсів і можливостей транспортного комплексу та його інноваційного оновлення.

До складу транспортного вузла області входять: залізничний вузол з усіма його станціями, гілками та підходами; водний вузол, що складається з водних магістралей, портів, пристаней, водних вокзалів; шосейні магістралі, аеродроми, мережі трамваїв [1].

Під інноваційною діяльністю розуміється діяльність колективу, спрямована на забезпечення доведення науково-технічних ідей, винаходів (новацій) до результату, придатного до практичного застосування та реалізації їх на ринку з метою задоволення потреб суспільства в конкурентоспроможних товарах і послугах. У статті 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інноваційна діяльність визначається як «одна з форм інвестиційної діяльності» [2].

В таблиці 1 наведено перелік найбільш перспективних інноваційних проектів морегосподарського комплексу Миколаївської області, реалізація яких дозволить регіону суттєво наростити обсяги перевезень вантажів та сприятиме зростанню іміджу області.

Таблиця 1 Інноваційні проекти морегосподарського комплексу Миколаївської області

Найменування	Період здійснення, рік	Загальна вартіст, млн.грн.
Створення глибоководного гирлового порту у Дніпровському лимані	2016-2018	17,2
Будівництво універсального перевантажувального комплексуДП «Миколаївский морський порт»	2016-2020	40,4
Будівництво рейдового перевантажувального терміналу Бузько-Дніпровського басейну	2017-2020	28,5
Будівництво зернового перевантажувального допоміжного причалу СМП «Октябрськ».	2016-2018	650,0
Будівництво причалу №14А та універсального перевантажувального комплексу Миколаївської філії ДП «Адміністрація Морських портівУкраїни».	2017-2020	31,6
Будівництво глибоководного причалу філії «Миколаївський річковий порт» АСК «Укррічфлот»	2016-2018	137,5
Будівництво залізничної колії ТОВ «МСП Ніка-Тера»	2016-2018	1 972,5

Джерело: сформовано автором з використанням джерел [3]

Інноваційна діяльність транспортних підприємств тісно взаємопов'язана з нововведеннями. Використання інноваційно оновлених транспортних послуг потребує інвестиційної підтримки, диверсифікації, що призведе до підвищення ступеня віддачі від вкладеного капіталу[3]. Інноваційні й інвестиційні процеси підприємств є не тільки взаємообумовленими та взаємопов’язаними, а й потребують розробки відповідних структур управління.

Отже, інноваційні проекти – це важливий розвиток транспортного потенціалу та розвитку морегоподарської галузі в Миколаївській області.

Реалізація інноваційних проектів надає морегоподарській галузі Миколаївського регіону такі переваги: розвиток транспортної інфраструктури (зростання транспортних вантажопотоків, створення потужних комплексів, збільшення пропускної спроможності); зростання транспортних вантажопотоків через Україну дозволить створити нові робочі місця в її регіонах; забезпечення ефективного використання інноваційного потенціалу наявних потужностей підприємств області.

Список використаних джерел:

1. Готується програма розвитку морських портів: [Прес-конф. Міністра транспорту України В. Пустовойтенко після поїздки до Очакова] // Робітн. газета. – 2002. – 8 лютого – 4 с.
2. Заволока С. М. Формування стратегії оновлення основних фондів морських портів України / С. М. Заволока // - Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. – Одеса, 2004. – Вип.19. – С. 72-79.
3. Про підготовку інвестиційних проектів у морських торговельних портах України [Електронный ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/166-2010-p.

U.Yahodka. Innovative projects of marine enterprises of Mykolaiv region.

Summary

The article deals with the maritime trade of Mykolaiv region, investigates the state and significance of ports for the economic development of the region, considers the most promising innovative projects, the ways of their implementation and their effectiveness for further development of the region.

Key words: seaports, innovation projects, transport complex.

СЕКЦІЯ 8 «РОЗБУДОВА СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ»

Ханстантинов В. О.
Д-р політ. наук, професор
зав. кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

МОРАЛЬНЕ ПІДГРУНТЯ ПОЛІТИЧНОГО КОМПРОМІСУ

Розглянуто феномен політичного компромісу. Визначено його місце у політичному процесі в умовах демократії. Окреслено моральні підстави політичного компромісу.
Ключові слова: компроміс, демократія, благо, справедливість, права людини.

В умовах демократії кожен окремий громадянин, група чи спільнота, навіть у разі якщо вони опинились у меншості з тих чи інших суспільних проблем, все одно залишаються рівностатусними з рештою населення по відношенню до легітимного права упорядковувати суспільну реальність на власний розсуд. Цивілізованим способом розв'язання суспільно важливих протиріч між волею більшості і правом меншості, що визнаються суб'єктами з однаковими природними правами, виступає механізм політичного компромісу.

Його необхідність і доцільність почали активно вивчатись з поступовим утвердженням буржуазної демократії, визнанням інституту прав і свобод людини Ж-Ж. Руссо, Дж Локком, Ш. Монтеск'є, Е. Дюркгеймом, Г. Ласвеллом, Г. Арендт, Дж. Роулзом, Ю. Габермасом, А. Лейпхартом, Р. Далем, іншими.

Віддаючи належне їхнім напрацюванням, слід вказати на неоднозначність у поглядах на моральне підґрунтя даного феномену. Постає як актуальна проблема суміщення на інституційному та процедурному рівнях морально виправданої рівності прав і можливостей з реально існуючою нерівністю за ознаками походження, місця народження, здібностями, належністю до тієї чи іншої соціальної групи тощо. При цьому, як

справедливо вказують вчені, навряд чи є якийсь універсальний спосіб її розв'язання [1, с. 138].

Дослідниками політичний компроміс визначається як згода більшості будь-якої спільності стосовно найбільш важливих аспектів соціального порядку, що втілюється у скоординованих діях, які забезпечують існування та функціонування даного співтовариства [2, с. 18]. Однак потребує роз'яснення, чому більшість, цілком природно захищаючи свій груповий інтерес, будучи спроможною демократичними процедурами нав'язати власну волю меншості, тим не менш йде на поступки? Відомо, що політичній діяльності атрибутивно властивий раціонально-прагматичний стиль, що сприяє реалізації поставлених завдань і як наслідок – успіху в конкурентній боротьбі.

Для прояснення ситуації звернемося до визначення феномену політики. Арістотель уперше визначив полісну природу людини [3, с. 378] – таке уявлення, що уможливлює конструювання на справедливих засадах відносин панування в соціумі. Прикінцевою метою, в ім'я чого мають реалізовуватись політичні відносини, він вважав благо, тобто досягнення такого стану в державі, де кожному буде комфортно жити. Шляхом досягнення блага є вироблення відповідних засобів, які ведуть до нього [4, с. 454].

З огляду на ці міркування, ми можемо визначити політичний компроміс як умову, необхідну для комфортного існування у полісі–державі, що гарантує для кожного соціального, політичного суб'єкта реальні можливості для послуговування правом брати участь у народовладді.

Отож, пряма зацікавленість у компромісі для меншості та для незалежно мислячого, активно діючого громадянина є очевидною. А в чому ж тоді полягає вигода від нього для представників більшості? Знову таки відповідь на це питання свого часу дав Арістотель – в служінні загальному благу, з досягненням якого власне і асоціюється щастя. Загальне благо – common good – під чим, за Оксфордським політичним словником, розуміється добро, що не можна поділити [5, с. 238], об'єктивно може

виступати об’єднуючим началом і предметом спільної зацікавленості для всіх адекватних відповідальних суспільно-політичних сил. Як бачимо, в *common good* акумульоване те найбільш важливе, що зачіпає докорінні інтереси всього загалу і що не може бути кимось «приватизовано» або репрезентовано, а належить всім разом. Виразами загального блага, є, зокрема, панування справедливого закону у всіх сферах суспільства, економічне благополуччя, екологічна безпека, гарантія прав і свобод людини.

Усвідомлення того факту, що в ім’я реалізації щойно вказаних цілей провідні політичні гравці йдуть на поступки, іноді приносячи в жертву свої тактичні вигоди, з нашого погляду, утворює надійне моральне підґрунтя для практики політичного компромісу. Моральні дивіденди від громадської думки, яка об’єктивно має підтримувати пріоритетність всенародного, загальнодержавного над вузькогруповим, гендлярсько-егоїстичним, підвищують авторитет політиків, зміцнюють повагу до них, сприяють покращанню іміджу політичної сили як такої, що виявляє реальну здатність працювати заради всього суспільства. Крім того, за своїми стратегічними наслідками політика, що базується на консенсусно-діалогових формах, виявляється більш продуктивною і виграшною – підтвердженням цього є живучість у часі і впливовість тих з них, які ними постійно послуговуються. Яскравими прикладами в цьому плані є провідні політичні партії Великої Британії, Німеччини, Швеції, інших демократичних країн.

Розвиток засад правової держави, цивілізованих начал у функціонуванні громадянського суспільства, процес подальшої демократизації всього суспільно-політично життя, свідома відмова від войовничості і нетерпимості у відношенні до опонентів, ефективне запровадження різних форм і на всіх рівнях політичної системи вільного та неупередженого діалогу сприятимуть утвердженню настроїв обопільної поваги, взаєморозуміння, толерантності – важливих передумов політичного компромісу.

Список використаних джерел:

1. Политология: Лексикон. Под ред. А.И.Соловьева. – М.: РОССПЭН, 2007. – 800 с.
2. Рахматов А. М. Политический компромисс как инструмент соглашения в политике / А. М. Рахматов. – Автореферат дис. канд. полит. наук. – 23.00.22. – М., 2009. – 24 с.
3. Аристотель. Сочинения: В 4 т. Т. 4. – М.: Мысль, 1983. – С. 376–644;
4. Аристотель Политика / Аристотель. – М.: РИПОЛ класик, 2016. – 528 с.
5. Короткий оксфордський політичний словник [пер. з англ.; за ред. І. Макліна, А. Макмілана]. – К. : Основи, 2006. – 789 с.

V. Khanstantynov. Moral background of the political compromise.

The phenomenon of political compromise is considered. Its place in the political process in the conditions of democracy is determined. The moral grounds for a political compromise are outlined.

Key words: compromise, democracy, good, justice, human rights.

Біліченко О. С.
Канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Bilichenko77@ukr.net

ДО ПИТАННЯ ПРО МАКСИМІЗАЦІЮ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ

Розглянуто особливості сучасного сільськогосподарського виробництва. Узагальнено основні причини, що стримують розвиток виробництва плодів та ягід в Україні. Запропоновано для максимізації доданої вартості збільшувати виробництво плодів та ягід.

Ключові слова: додана вартість, садівництво, плоди, ягоди, державна програма.

Метою діяльності господарюючих суб'єктів є максимізація прибутку. Прибуток формується як різниця між вартістю реалізації та сукупною вартістю витрат. Тенденція останніх десятиліть показує орієнтацію більшості сільськогосподарських товаровиробників на вирощування зернових культур і соняшнику. Але це позбавляє економіку країни значних можливостей для збільшення доданої вартості. Проходячи багаторазово стадії руху від виробника до споживача, тобто приймаючи участь в процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання, додана вартість зростає. Тому важливо зацікавити власників повніше використовувати виробничій потенціал і спрямовувати інвестиції в поглиблення переробки, розширення переліку

реалізованих послуг.

Питання про джерело прибутку залишається дискусійним серед науковців. Досить широкого розповсюдження в європейській економічній літературі отримала точка зору, згідно з якою, в створенні доданої вартості беруть участь не лише наймані працівники а й підприємці, які є власниками засобів виробництва. Це робить їх одночасно зацікавленими в збільшенні ефективності господарської діяльності [1].

За своїми природно-кліматичними умовами Україна відноситься до зони, сприятливої для вирощування основних сільськогосподарських культур. Аналізуючи статистичні дані рівня самозабезпеченості в 2016 році продуктами харчування населення країни, необхідно відмітити перевиробництво в 2,9 рази зерна та недовиробництво плодових і ягідних культур на 15,1% [2]. На світових ринках споживачі також потребують і готові купувати органічну продукцію плодів та ягід. Незадоволений платоспроможний попит, за умов середнього по галузі рівня рентабельності, рано чи пізно має сприяти появі відповідного рівня пропозиції.

Проте виробники сільськогосподарської продукції не поспішають вкладати інвестиції у виробництво плодів і ягід. Причин декілька. Головні серед них такі:

- наприклад, закладка 1 га нового саду, на думку експертів, вимагає в середньому 20 тис. доларів [3];
- новий сад (виноградник) почне давати товарну продукцію лише з 5-го року плодоношення;
- рівень рентабельності виробництва плодів в Україні нижче ніж рентабельність вирощування соняшнику;
- недобросовісна конкуренція, яка проявляється в реалізації нерайонованого посадкового матеріалу, що має значно нижчий виробничий потенціал;
- відсутність належного матеріально-технічного забезпечення, а відтак і недотримання агротехнічних заходів;

- низький рівень спеціалізації та концентрації виробництва;
- прорахунки маркетингового характеру;
- висока трудомісткість праці вирощування плодів і ягід;
- недостатня розвиненість системи оптово-роздрібних ринків і споруд для тривалого використання плодів і ягід;
- недостатній рівень відповідності продукції галузі світовим вимогам щодо якості та інші.

Для розвитку садівництва та збільшення виробництва плодів та ягід в країні, ще в 2008 році була розроблена та затверджена «Галузева програма розвитку садівництва України на період до 2025 року». Більшість пунктів цієї програми так і не були реалізовані на практиці, а залишилися лише на папері. Виробництво плодів і ягід – є перспективним джерелом для збільшення доданої вартості. Проте використання цього резерву в Україні стане можливим лише за умови розв'язання основних галузевих проблем.

Список використаних джерел:

1. Політична економія. Г. І. Башнянин, П. Ю. Лазур, В. С. Медведев. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://fk-11-3z.at.ua/_ld/0/16.-.pdf
2. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України. Статистичний збірник. Рослинництво України 2016 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm
3. Валентина Лановенко: Ніша органічних плодів ні у Європі, ні в Україні абсолютно не закрита. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://agravery.com/uk/posts/show/valentina-lanovenko-nisa-organicnih-plodiv-ni-u-evropi-ni-v-ukraini-absolutno-ne-zakrita

O. Bilichenko. To question about maximization of value added.

Summary

Features of modern agricultural production are considered. The main reasons that hinder the development of fruit and berry production in Ukraine are summarized. It is proposed to increase the production of fruits and berries to maximize added value.

Key words: added value, horticulture, fruits, berries, state program.

Довгаль О. В.
Канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
dovgal@ua.fm
Андрусів У. Я.
кандидат економічних наук, доцент кафедри теорії економіки та управління
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
м. Івано-Франківськ, Україна
andrusivu@ukr.net

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИНЦИПАХ ПРЕВЕНТИВНОСТІ

В роботі наведено обґрунтування імплементації принципів превентивності для підвищення конкурентоспроможності підприємств. Доведено, що потрібно зменшувати загрози як внутрішнього, так зовнішнього характеру для підвищення їх конкурентоспроможності. Сформовано структурно-логічну схему послідовності процесу забезпечення конкурентоспроможності підприємств на принципах превентивності.

Ключові слова: конкурентоспроможність, підприємство, принципи превентивності, зовнішнє середовище.

В умовах мінливого зовнішнього середовища та викликів сьогодення для досягнення успіху в конкурентній підприємства повинні використовувати не тільки наявні у них знання, навички та компетенції, але й продукувати нові, інноваційні, отримані в процесі постійного пошуку, зокрема, імплементувати нові інноваційні технології управління з метою підсилення своїх конкурентних можливостей.

Імплементація принципів превентивності для забезпечення конкурентоспроможності підприємств дасть можливість їм:

1) навчитись умінню гнучко реагувати на зміну кон'юнктури ринку силою внутрішнього потенціалу, що дозволяє уникати критичних ситуацій у підприємництві та є однією з основних запорук успіху в конкурентній боротьбі;

2) дозволяє у механізмі забезпечення конкурентоспроможності підприємств для суб'єктів ринкових відносин будь-якого рівня сформувати умови щодо набуття стратегічного рівня конкурентоспроможності із відповідною збалансованістю на оперативному та тактичному рівнях;

3) для країн, які стали на шлях ринкових реформ, розвиток матеріальної складової реального сектору економіки генерує превентивний потенціал конкурентоспроможності.

Провівши, огляд літературних джерел [1, 2], щодо принципів превентивності різними науковцями, ми дійшли висновку, що підприємствам необхідно зменшувати загрози як внутрішнього, так зовнішнього характеру; негативний вплив факторів зміни ринкового середовища, які так чи інакше мають вплив на посилення чи послаблення конкурентних переваг. Вирішення зазначених проблем є особливо актуальним для суб'єктів господарювання із тривалим циклом виробництва, капіталоємних та сезонних виробництв, що і зумовлює використання принципу превентивності при забезпеченні конкурентоспроможності підприємств, а використання принципу превентивності дозволить сформувати умови щодо набуття стратегічного рівня конкурентоспроможності із відповідною збалансованістю на тактичному рівні. Для цього сформуємо структурно-логічну схему послідовності процесу забезпечення конкурентоспроможності підприємств на принципах превентивності, який наведений на рис. 1.

Рисунок 1 – Структурно-логічна схема послідовності процесу забезпечення конкурентоспроможності підприємств на принципах превентивності

Джерело: авторська розробка

Отже, можемо підсумувати, що забезпечення конкурентоспроможності підприємств на принципах превентивності дозволить в подальшому розробити механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємств спрямований на постійний моніторинг внутрішнього та зовнішнього середовищ, збір та аналіз інформації щодо основних показників, що характеризують підприємство, з метою раннього виявлення загроз конкурентоспроможності, оцінювання можливих причин і прогнозування наслідків цих змін.

Список використаних джерел:

1. Воловодюк С. С. Забезпечення конкурентоспроможності будівельного комплексу на принципах превентивності / С. С. Воловодюк // Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. – 2016. – Вип. 2(14). – С. 103–109.
2. Андрусів У. Я. Удосконалення напрямів інноваційного розвитку дослідних підприємств як важливої складової забезпечення трансформаційних процесів / У. Я. Андрусів, Н. О. Гавадзин // Глобальні та національні проблеми економіки. - № 15. – 2017. – С. 166-169.

O. Dovgal, U. Andrusiv. Providing competitiveness of enterprises on the principles of priventity.

Summary

In this paper, justification for the implementation of preventive principles is proposed for increasing the competitiveness of enterprises. It is proved that it is necessary to reduce the threats both internal and external in order to increase their competitiveness. A structural and logical scheme of the sequence of the process of ensuring the competitiveness of enterprises on the principles of preventive behavior is formed.

Key words: competitiveness, enterprise, principles of preventive, external environment.

Жартай Ж. М.
Магистр экономических наук, старший преподаватель
кафедры экономики и международного бизнеса,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова
г. Караганда, Республика Казахстан
zhanibek862010@mail.ru

РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Стаття присвячена теоретичному дослідженню концепції підприємницької освіти і її практичного застосування в системі вищої освіти Республіки Казахстан. Наводяться деякі сутнісні і функціональні характеристики феномена «підприємницька освіта», що розглядаються в світовій науковій літературі. Розглядаються необхідність, умови,

проблеми, а також перші кроки формування підприємницьких університетів в Казахстані і їх участі в моделі «потрійної спіралі» - «youth - science - business».

Ключові слова: підприємництво, бізнес, наука, інноваційне підприємництво, молодь.

По мере развития общества меняется отношение людей к его основным институтам. Что касается системы образования, то в целом она весьма консервативна, а ее подсистема – университеты - особенно. Это объясняется многими причинами, главная из которых заключается в привычке людей воспроизводить тот способ передачи знаний, посредством которого получили знания они сами.

Со времени создания В. Гумбольдтом современной модели университета его основными функциями считались генерация и распространение знаний. Однако характер знаний, востребованных обществом, постепенно менялся: индустриальная эпоха закончилась, и человечество шагнуло в «общество знания», когда генерация знания перестает быть занятием только ученых: социальное знание рождается, например, в бизнесе, когда происходит осмысление поведения потребителей.

В новых условиях общество, бизнес и государство ожидают от университетов не только понимания новых реалий, но и активного участия в борьбе за рост эффективности на основе инновационного развития.

Однако мировой опыт развития инновационного предпринимательства практически не применяется в казахстанской практике, поэтому действующий до сих пор в системе высшего образования Казахстана старый советский лозунг «Образование – Наука – Инновации» требует замены на «Образование – Предпринимательство – Наука – Инновации». Только в этом случае конечной целью и ориентиром этого непростого предпринимательско-инновационного этапа развития казахстанской экономики и мог бы стать объявленный Президентом Казахстана Назарбаевым Н.А. критерий = 60% ВВП, производимый малым и средним бизнесом для обеспечения устойчивости страны.

В 2013 году Министерством образования и науки Республики Казахстан инициировано включение в рабочие учебные планы всех специальностей

курсов, ориентированных на предпринимательство. Такой подход предполагает обязательное изучение предпринимательства, получение знаний и практических навыков.

Соответственно этим требованиям, необходимо переосмысление того, какие знания должен генерировать и распространять университет. Изменение природы этого знания, в свою очередь, требует ревизии и методов его распространения.

Первым этапом внедрения предпринимательского образования является генерация бизнес-идей. В ходе генерации бизнес-идей школьников, колледжистов и студентов применяется множество эффективных методов, один из них это метод проектов и деловых игр.

Метод проектов и деловых игр в контексте технологии центрированного обучения на экономическом факультете КарГУ имени Е.А. Букетова используется на специальностях 5В050600 – «Экономика», 5В051300 – «Мировая экономика», 5В011500 – «Основы права и экономики», 5В051900 – «Организация и нормирование труда». В рамках этих специальностей учебными планами предусмотрено изучение таких дисциплин, как «Прикладной бизнес», «Экономика малого и среднего бизнеса», «Коммерциализация научно-технической деятельности» на трех языках, в том числе и на английском языке. По специальности «5В051300 – Мировая экономика» ведутся занятия на английском языке по таким дисциплинам, как «Economic Policy», «Economics of firm», «International Trade and World Goods Markets», «Foreign Trade Policy» и «Marketing». На дисциплинах «International Trade and World Goods Markets», «Foreign Trade Policy» предусмотрено применение методики контекстно-центрированного обучения специальным дисциплинам на иностранном языке через метод проектов и деловые игры.

Анализ специфики использования метода проектов и деловых игр на занятиях экономического факультета КарГУ имени Е.А. Букетова по специальным предметам на иностранном языке показал, что его применение

в современных условиях строится на основе системного, контекстно-центрированного, личностно-деятельностного, творчески-ориентированного подходов, обеспечивающих построение и функционирование целостного процесса формирования личности будущего специалиста. Наряду с традиционными типами научно-исследовательских центров формируются «гибридные» формы, которые создаются для сокращения разрыва между результатами традиционных фундаментальных исследований, проводимых в университетах, и потребностями промышленных компаний. Особый интерес представляет такая форма интеграции науки и материального производства, как «научные парки», распространённые в США и Западной Европе, и «технополисы» в Японии.

Так, в КарГУ имени Е.А. Букетова с 2017 года начал функционировать Центр молодежного предпринимательства, который подразделяется на бизнес-школу, бизнес-инкубатор и co-working центр. Студенты в Центре молодежного предпринимательства проводят поиск новых форм сотрудничества для проведения эффективной работы над бизнес-идеями, оказывают помощь в написании бизнес-плана и реализации в организации работы над реализацией бизнес-продуктов, в которых работают профессионалы свободных специальностей.

Обобщая изложенное выше, можно сделать вывод о том, что данная технология позволяет не только органично интегрировать знания обучающихся из разных областей при решении проблемы, но и дает возможность применять полученные знания на практике, генерируя при этом новые идеи. Он создает условия, при которых студенты могут самостоятельно добывать знания или применять приобретенные ранее, причем вместо действий по образцу в основном выступают поисковые и исследовательские.

Список использованных источников:

1. Степаницкая О. А. Предпринимательские университеты: необходимость и условия их формирования в Республике Казахстан // http://epa.oszk.hu/02700/02750/00035/pdf/EPA02750_tudasmenedzsment_2014_01_ksz_014-021.pdf

2. Вербицкий А. А. Теория контекстного обучения: сущность и практическое значение // Школьные технологии. – 2006. – № 4. – С.41-45.

3. Вербицкий А.А., Дубовицкая Т.Д. Контексты содержания образования. – М.: РИЦ МГОПУ им. М. А. Шолохова, 2003. – 80 с.

Zh.Zhartay. Development of the entrepreneurial education in the Republic of Kazakhstan.

Summary

Article is devoted to a theoretical research of the concept of entrepreneurial education and its practical applicability in the system of the higher education of the Republic of Kazakhstan. Some intrinsic and functional characteristics of a phenomenon «entrepreneurial education» considered in world scientific literature are provided. Need, conditions, problems and also the first steps of forming of the entrepreneurial universities in Kazakhstan and their participations in model of «a threefold spiral» - «youth-science-business» are considered.

Keywords: entrepreneurship, business, science, innovative entrepreneurship, youth.

Золотих І. Б.
Канд. екон. наук, доцент, докторант,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
irinasanuk@bigmir.net

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРА В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Розглянуто головні проблеми розвитку інноваційної діяльності аграрного сектора. З'ясовано причини недостатньої інноваційної активності вітчизняних підприємств. Визначено джерела фінансування інноваційної діяльності аграрного сектора. Вияснено недоліки державної інноваційної політики та основні принципи її удосконалення.

Ключові слова: економіка знань, інноваційна діяльність, аграрний сектор, удосконалення.

Системні трансформаційні перетворення аграрного сектора економіки в умовах мінливого ринкового середовища зумовлюють необхідність адаптації сільськогосподарських підприємств у напряму забезпечення високого рівня конкурентоспроможності як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Вивчаючи досвід розвинутих країн світу можна констатувати, що провідну роль у підвищенні конкурентоспроможності аграрних підприємств відіграють інноваційні перетворення. Отже, забезпечення економічної безпеки та розвитку держави вимагає переходу до економіки знань, орієнтованого на підтримку високотехнологічного сільськогосподарського виробництва.

Слід зазначити, що Україна, яка має надзвичайно сприятливі природні та кліматичні умови для сільськогосподарського виробництва, але внаслідок

технологічної відсталості та нераціональної організації реформованого за неоліберальною моделлю аграрного сектору сьогодні не в змозі забезпечити своє населення доступною за ціною і достатньою за стандартними нормами харчовою продукцією.

Недоліки економічної політики останнього десятиріччя відбились на розвитку всього агропромислового комплексу, а особливо у сфері сільського господарства: відбулось відставання аграрного сектору від інших галузей національного господарства за ключовими технічними, економічними й організаційними параметрами. Сільське господарство потрапило до жорстких цінових диспропорцій, втратило постійні канали збуту своєї продукції та придбання матеріально-технічних ресурсів. Як наслідок, відбулось порушення обігу фінансових ресурсів галузі за всіма основними параметрами – зокрема, отримання виручки від реалізації продукції та залучення кредитів й інвестицій, а також отримання державної фінансової підтримки [1, с. 54].

Серед вагомих причин, з яких вітчизняні підприємства не впроваджували інновації у виробництво протягом 2016 року, були пов’язані з низьким попитом на інновації, через низку конкуренцію, відсутність хороших ідей або можливостей для інноваційної діяльності [2, с. 181]. З метою покращення фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств має бути зроблено такі кроки, як: прийняття відповідних законів, надання пільг, створення приватного капіталу, стимулювання припливу в науку талановитої молоді, оновлення наукових кадрів через удосконалення системи оплати праці та відродження престижу професії науковця.

Система формування і реалізації державних пріоритетів у сфері аграрної науки та технологій потребує вдосконалення. В її основу має бути покладено принципи відповідності основних напрямів науково-технологічного розвитку галузей агропромислового комплексу головним проблемам та перспективам розвитку суспільства, попиту на наукоємну продукцію на вітчизняному і світових ринках [3, с. 80].

З огляду на вищезгадане, для забезпечення збалансованого розвитку

аграрного сектору економіки України необхідна розробка власної моделі активізації інноваційної діяльності з урахуванням інноваційних можливостей сільськогосподарських підприємств, підвищення мотивації всіх учасників аграрного сектору, сприяння процесу «дифузії інновацій», активного залучення держави до законодавчо-нормативного регулювання досліджуваної сфери. Доцільним є акцентування уваги на реалізації інноваційного підприємництва, спрямованого на створення інноваційних продуктів, технологій та надання послуг, на основі адаптаційної здатності підприємства до зовнішніх впливів, виважених організаційно-управлінських підходів, що забезпечить у перспективі гарантований інноваційний розвиток [3, с. 81].

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у доповіді, яка стосується стратегії інноваційного розвитку, пропонує низку основних принципів державної інноваційної політики, першим з яких є заохочення людей до інновацій [4]: через систему освіти і професійного навчання, яка повинна забезпечити можливості отримати широке коло необхідних знань та умінь, можливості до перенавчання чи підвищення кваліфікації; через спонукання споживачів до активної участі в інноваційному процесі; шляхом сприяння розвитку підприємницької культури, прищеплюючи відповідне ставлення та необхідні навички для ефективної підприємницької діяльності.

Україна має надзвичайно сприятливі природні та кліматичні умови для сільськогосподарського виробництва, але внаслідок технологічної відсталості та нераціональної організації реформованого за неоліберальною моделлю аграрного сектору сьогодні не в змозі забезпечити своє населення доступною за ціною і достатньою за стандартними нормами харчовою продукцією. Тому пріоритетним напрямом розвитку аграрного сектора економіки є створення умов для розвитку економіки знань, яка базується на розвитку національної інноваційної системі і змозі забезпечити не тільки конкурентоспроможність аграрних підприємств, але і підвищити якість стандартів життя кожного члена суспільства.

Список використаних джерел:

1. Ревенко М. Удосконалення державного регулювання розвитку аграрного сектору економіки / М. Ревенко // Економіка України.– 2011. – № 12. – С. 51–55.
2. Наукова та інноваційна діяльність: стат. зб. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 255 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа : file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/7zO6F94.tmp/zb_nayka_15.pdf
3. Готра В. Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку аграрного сектору України / В. Готра // Актуальні проблеми економіки. – 2014.– № 6 (156). – С. 80–55.
4. OECD (2010). Innovation to strengthen growth and address global and social challenges: Ministerial report on the OECD Innovation Strategy // www.oecd.org.

I. Zolotykh. Development of agricultural innovative activitysector in the conditions of economics knowledge.

Summary

The main problems of development of innovative activity of agrarian sector are considered. The reasons of inadequate innovation activity of domestic enterprises are found out. The sources of financing of innovative activity of the agrarian sector are determined. The shortcomings of the state innovation policy and the main principles of its improvement were identified.

Key words: knowledge economy, innovative activity, agrarian sector, improvement.

Лесік І. М.
Канд. екон. наук, доцент кафедри
економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
ilesik@ukr.net

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ҐЕНДЕРНОЇ ОЦІНКИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Розглянуто теоретичні та законодавчо-нормативніаспектиґендерної оцінки праці в Україні. Визначено основні проблеми невідповідності принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіківу праці та винагороді за неї. Запропоновано напрями подоланняґендерної нерівності.

*Ключові слова: ґендерна рівність,оплатапраці, соціальне життя, паритетне становище, соціальнаполітика, ґ*ендерні *ролі, жіноче безробіття, ринок праці.*

Рівність прав є однією із ознак правової держави. Обов’язок держави забезпечувати дотримання прав людини, затверджених міжнародним законодавством. Ґендерна рівність є фундаментальним принципом Організації Об’єднаних Націй, який захищає та заохочує дотримання прав жінок і чоловіків у всіх державах.

Дослідженнюпроблем ґендерної політики приділено увагу у роботах

багатьох вітчизняних науковців. Зокрема, Л. Смоляр, вивчає боротьбу жінок за професійне утвердження на тлі масового застосування жіночої праці [1], Т. Марценюк [2] вивчає ґендерні аспекти сфери зайнятості в українському суспільстві, О. Суслова [3] аналізує засади державної політики та нормативно-правових актів на відповідність принципу рівнихправ та можливостей жінок і чоловіків. Незважаючи на значну кількість публікацій, до сьогодні неіснує єдиної стратегії подолання ґендерного дисбалансу. Низка невирішених проблем ґендерної нерівності підтверджує актуальність теми та потребує розробки та обґрунтування заходів державної соціальної політики, спрямованих на забезпечення ґендерної рівності.

Україна долучившись до головних міжнародних зобов'язань щодо забезпечення ґендерної рівності, включаючи Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Факультативний протокол [4, 5], Пекінську декларацію [6] розробила ряд національних законодавчих актів з метою досягнення цілей ґендерної рівності.

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» визначає ґендерну рівність як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства на засадах рівноправ'я і рівних можливостей [7].

«Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року» [8] пов'язана із необхідністю виконання зобов'язань України щодо виконання Конвенції ООН про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок та інших міжнародних актів. Конституція України [9] констатує, що рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї.

Рівна оплата за рівну працю рівної вартості для працівників чоловічої і

жіночої статі є базовим принципом для ЄС. Ґендерна різниця в заробітній платі останніми роками залишається досить високою в 25 країнах ЄС. Вона є вищою в приватному секторі порівняно із державним сектором. Тому ліквідація цієї різниці і на сьогоднішній день залишається пріоритетом європейської політики [10].

Незважаючи на це, жінки продовжують заробляти менше, ніж чоловіки. Рівень середньомісячної заробітної плати штатних працівників-жінок в Україні значно нижчий, ніж чоловіків, зокрема у 2016 р. різниця становила 25,3%. За весь досліджуваний період 2012-2016 рр. в середньому зберігається відхилення у 25% (рис. 1).

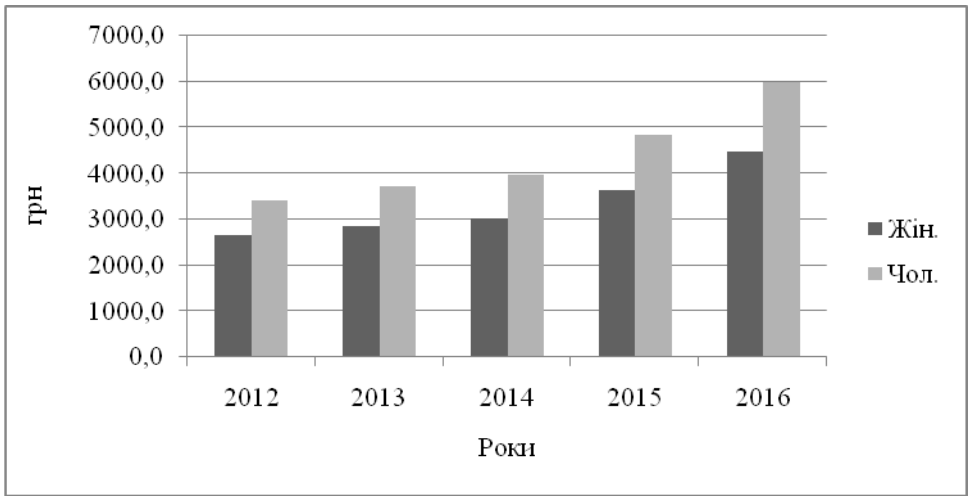

Рисунок 1 – Середньомісячназаробітна плата штатних працівників, грн.

Джерело: побудовано за даними [11]

За оцінкою рівня зайнятості у 2016 р. можна стверджувати, що традиційно жіноча зайнятість переважає в середньому за всіма видами діяльності і становить 53,8% до середньооблікової кількості працівників. За видами економічної діяльності спостерігається перевага середньооблікової чисельності жінок у таких сферах: оптова та роздрібна торгівля – 50,6%, поштова та кур'єрська діяльність – 86,3%, тимчасове розміщування й організація харчування – 66,8, фінансова та страхова діяльність – 67,5, професійна, наукова та технічна діяльність – 52,2, обов'язкове соціальне

страхування – 64,5, освіта – 77,2, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – 81,8, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок – 67,5%. Водночас, слід відмітити, що за жодним видами економічної діяльності середньомісячна заробітна плата жінок не перевищує середньомісячну заробітну плату чоловіків, задіяних у цих сферах.

Значний розрив у розмірах заробітної плати можна було б пояснити тим, що на розмір заробітної плати впливає багато чинників, у тому числі умови праці, оскільки в Україні на законодавчому рівні заборонено використання праці жінок на важких та шкідливих роботах. А чоловіки, які працюють на таких виробництвах, отримують пільги і компенсації, що відповідно впливає на рівень їхньої оплати праці.Проте вище перелічені види економічної діяльності не підпадають під зазначену характеристику, оскільки спостерігається чисельна перевага залучених жінок за даними видами діяльності. Тому можна стверджувати, що жіноча праця цінується дешевше ніж чоловіча. В середньому за даними 2016 р. співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків становить 74,6%.

Отже, незважаючи на те, що сьогодні жінки складають більше половини

населення України, заходів запроваджених державоющодо поліпшення їх становища у суспільстві недостатньо. Необхідністьреалізації яких пояснюється дискримінаціюяк на етапі прийняття на роботу жінок, так і у розмірах оплати праці, порівняно з представниками чоловічої статі в аналогічних галузях економічної діяльності.Вирішення проблемних питань у сфері праціполягає не лише у ратифікації необхідних міжнародних документів з питань ґендерної рівності, а й у ґендерному аналізі національного законодавства. Практичнареалізація і контроль за дотриманням законодавчо-нормативних актів, через встановлення реальної відповідальності за порушення прав жінок у сфері працевлаштування через компетентні державні органи сприяли би ліквідаціїґендерної нерівності.

Список використаних джерел:

1. Смоляр Л. Жіночий рух України як чинник ґендерної рівноваги та ґендерної демократії в українському соціумі / Л. Смоляр // Перехрестя. – 2000. – № 5. – С. 8–12.

2. Марценюк Т. Ґендерні аспекти сфери зайнятості в українському суспільстві / Т. Марценюк // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. Вип. 16. – 2010. – 328-333 с.

3. Суслова О.І. Аналіз державної політики та нормативно-правових актів на відповідність принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків / О.І.Суслова // ФОП Москаленко О. М., – Київ, 2017 – 90 с./ [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.radaprogram.org/sites/default/files/publications/gender_public_policy_web.pdf.

4. Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція / [Електронний ресурс] : Організації Об'єднаних Націй, – 1999. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_207.

5. Факультативний протокол до Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок / [Електронний ресурс] : Верховна Рада України. – 2003. – Режим доступу:http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_794.

6. Пекінська декларація [Електронний ресурс] : четверта Всесвітня конференція. – 1995. – Режим доступу:http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_507.

7. Про забезпечення рівних прав та можливостейжінок і чоловіків : Закон України / [Електронний ресурс] : Верховна Рада України. – 2005. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2866-15.

8. Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року/ [Електронний ресурс] : Кабінет Міністрів України. – 2017. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249884433&cat_id=244276429.

9. Конституція Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141)/ [Електронний ресурс].–Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

10. Аналітична доповідь Ґендерна політика Європейського Союзу в Україні /за редакцією Оксани Кисельової / [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://ua.boell.org/sites/default/files/lsi_gender_analyse_ukr.pdf

11. Праця України у 2016 році : стат.зб. / відп. за вип. І. В. Сеник.–Київ :Август Трейд, 2017. – 312 с.

I. Lesik. Economic analysis of gender labor assessment in Ukraine.

Summary

The theoretical, legislative and regulatory aspects of gender labor evaluation in Ukraine are considered. The main problems of non-compliance of the principle of equal rights and opportunities of women and men in labor and remuneration for it are determined. The directions of overcoming gender inequality are proposed.

Keywords: gender equality, wages, discrimination, types of economic activity, social policy.

Хусаинова Ж. С.
Канд. экон. наук, доцент, заведующий кафедрой Экономики и международного бизнеса,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
zhibekh11@mail.ru
Раимбеков Б. Х.
Канд. экон. наук, доцент, доцент кафедры Экономики и международного бизнеса,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
RBH2006@yandex.ru

О РАЗВИТИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УНИВЕРСИТЕТСКОЙ СРЕДЕ: ОПЫТ КАРАГАНДИНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ Е.А. БУКЕТОВА

Метою даної статті є вивчення та аналіз досвіду Карагандинського державного університету імені Е.А.Букетова з розвитку підприємницького мислення в молодіжному середовищі. Розглянуто діяльність університету за генерації в учнів знань і формування компетенцій в області практичного підприємництва, модернізації методів викладання дисциплін, орієнтованих на придбання компетенцій в області підприємництва, а також по перетворенню набутих знань в практику.

Ключові слова: університет, підприємництво, концепція, навчальні дисципліни, прикладний бізнес, комерціалізація, бізнес-школа, центр підприємництва, тренінги, енактус.

Членство Казахстана в ВТО и ЕАЭС и, а также план по вхождению в 30 самых развитых стран мира обусловили то, что одним из основных приоритетов государственной политики в Казахстане является стимулирование развития бизнеса и активное вовлечение в занятие предпримательской деятельностью широких слоев населения через поддержку стартапов, внедрение предпримательского образования и социального предпринимательства.

По словам Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева «одной из наших стратегических целей является обеспечение к 2050 году вклада малого и среднего бизнеса в ВВП страны не менее 50%. Важно расширять географию микрокредитования, активно использовать инструменты гарантирования и сервисной поддержки предпринимателей. Эти меры

необходимо сопровождать организацией обучения бизнесу и финансовой грамотности. Нужно дальше совершенствовать инструменты поддержки массового предпринимательства. Каждый регион Казахстана должен предложить комплекс мер по развитию массового, в том числе семейного предпринимательства. Прежде всего должна измениться роль системы образования. Наша задача – сделать образование центральным звеном новой модели экономического роста. Учебные программы необходимо нацелить на развитие способностей критического мышления и навыков самостоятельного поиска информации» [1].

В соответствии с поставленными Президентом нашей страны ключевыми задачами в Карагандинском государственном университете имени академика Е.А. Букетова разработана Концепция развития предпринимательского образования [2]. Концепция ориентирована на усиление работы по развитию предпримательского образования в молодежной стреде.

В содержательном аспекте данная Концепция состоит из следующих разделов:

1. Генерация у обучающихся (студентов, магистрантов) знаний и формирование компетенций в области практического предпринимательства;

2. Модернизация методов преподавания дисциплин, ориентированных на приобретение компетенций в области предпринимательства;

3. Преобразование приобретенных знаний в области предпринимательства в практику.

4. План мероприятий по развитию в КарГУ им. Е.А. Букетова предпринимательского образования.

Каждый раздел Концепции состоит из анализа текущего состояния, обзора зарубежного опыта, экстраполяции перспектив, спецификации рисков и положительных эффектов.

План мероприятий по развитию в КарГУ им.Е.А.Букетова предпринимательского образования включает порядка 20-ти мероприятий,

которые в настоящее время активно реализуются. Работа в университете ведется по следующим основным направлениям:

1. КарГУ им.Е.А.Букетова участвует в проекте Eurasian Resources Group (ERG) «Создание экосистемы молодежного предпринимательства в студенческой среде», направленного на развитие предпринимательских навыков у молодежи.

В рамках проекта планируется создание и внедрение стратегии предпринимательского университета, формирование инновационных программ обучения, а также развитие предпринимательского потенциала молодежи.

2. В университете внедряются бизнес-ориентированные дисциплины в образовательные программы всех специальностей бакалавриата, магистратуры и докторантуры (для всех специальностей бакалавриата - «Прикладной бизнес», для всех специальностей магистратуры - «Коммерциализация научно-технической деятельности». Кроме того, на экономических специальностях бакалавриата изучаются дисциплины «Предпринимательство», «Экономика и организация малого и среднего бизнеса», «Основы бизнес-исследования», «Венчурное предпринимательство», «Инновационное предпринимательство», «Экономика бизнеса и его правовое обеспечение», «Бизнес-планирование инвестиционных проектов».

3. Для формирования у студентов предпринимательского мышления и развития практических навыков во разных аспектах бизнеса и управленческой деятельности при кафедре экономики и международного бизнеса КарГУ имени Е.А. Букетова действует бизнес-школа. В рамках бизнес-школы занятия направлены на повышение интереса и усиление мотивации участников к приобретению своей профессии, проводятся в форме тренингов, способствуют развитию аналитических, коммуникабельных и творческих способностей.

3. В университет сформирован пул преподавателей по дисциплинам

«Прикладной бизнес» и «Коммерциализация результатов научной и научно-технической деятельности» и обеспечивается постоянное повышение их методической квалификации.

4. Для развития дальнейшего сотрудничества с бизнес-структурами и бизнес-ассоциациями, привлечения ведущих специалистов-практиков к учебному процессу по дисциплинам, направленным на выработку предпринимательских компетенций, руководству дипломными работами и производственной практикой, а также совместной разработки учебно-методического сопровождения бизнес-ориентированных дисциплин созданы и функционируют филиалы выпускающих кафедр на предприятиях бизнес-сектора. Например, при кафедре экономики и международного бизнеса функционируют 7 филиалов кафедры в Палате предпринимателей Карагандинской области, ТОО «Eurasia Bulding», НИИ регионального развития, Карагандинском филиала АО «Казагромаркетинг», школах-лицеях № 101, № 57, № 66.

5. В рамках активизации участия студентов, магистрантов, молодых ученых в конкурсах стартапов, бизнес-проектов и коммерциализации проектов результатов научной и научно-технической деятельности студенты КарГУ им. Е.А. Букетова участвуют в Международной программе развития социального предпринимательства Enactus, внутри которого запущены и реализуются, как социально-ориентированные, так и коммерческие бизнес-проекты.

6. В целях популяризация предпринимательского образования среди широких слоев населения и установление сотрудничества со школами региона на предмет формирования у учеников 10-11 классов фоновых знаний в области практического предпринимательства проводятся занятия по профильному обучению «Основам предпринимательства». Учащиеся 11-х классов принимают участие в областном конкурсе бизнес-идей среди студентов колледжей и учащихся школ Карагандинской области «Идея на миллион», областных конкурсах эссе, где занимают первые места.

7. Сформирован пакет обучающих курсов и тренингов, направленных на формирование предпринимательских компетенций, в рамках повышения квалификации на факультете дополнительного образования. В университете проводятся обучающие семинары для начинающих предпринимателей совместно с институтами развития, бизнес-структурами и бизнес-ассоциациями.

8. В университете создан Центр молодежного предпринимательства, который включает в себя Бизнес-школу, молодежный бизнес-инкубатор, стартап-акселератор, площадку Co-working, а также интеллектуальные клубы (экономический дебатный клуб, ReadingClub, Клуб «Exchang.es» (по обмену знаниями, опытом и идеями). Работа Центра направлена на укоренение в университете предпринимательского духа и создание среды, располагающей к бизнес-инициативам.

9. Созданы условия для активизация участия преподавателей и научных сотрудников в конкурсах коммерциализации результатов научной и научно-технической деятельности.

Таким образом, в условиях модернизации экономики Казахстана стратегическим приоритетом является переход от индустриально-сырьевой экономики к модели «экономики знаний». Это актуализирует необходимость формирования широкого слоя молодых инновационно-активных предпринимателей, критическая масса которых будет способствовать углублению постиндустриальных тенденций, позитивным социально-экономическим и технико-технологическим изменениям. Поэтому необходима дальнейшая работа над разработкой и внедрением стратегии предпринимательского университета, развития бизнес-активности молодежи и формирования инновационных программ обучения предпринимательству.

Список использованных источников:

1. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана. 31 января 2017 г. «Третья модернизация Казахстана: глобальная конкурентоспособность» // [электронный ресурс] — Режим доступа. — URL http://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-

kazahstan-nnazarbaeva-narodu-kazahstana-31-yanvarya-2017-g (дата обращения 61.11.2017)

2. «Концепция развития предпринимательского образования в КарГУ имени Е.А. Букетова» // [электронный ресурс] – Режим доступа. – URL: http://ksu.kz/?lang=ru (дата обращения 61.11.2017).

Zh.S. Khussainova, B.Kh. Raimbekov. On the development of enterprise education in the university environment: the experience of the Karaganda state university named after E.A. Buketova.

Summary

The purpose of this article is the study and analysis of the experience of Karaganda State University of the named of E.A.Buketov on the development of entrepreneurial thinking among youth. Reviewed the University's activities to generate students' knowledge and develop competences in the field of practical entrepreneurship, the modernization of teaching methods of disciplines focused on the acquisition of competences in the field of entrepreneurship and to transform acquired knowledge into practice.

Keywords: University, entrepreneurship, concept, educational discipline, applied business, commercialization, business school, center of business, trainings, enactus.

Шарін О. В.
Старший викладач кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївського національного аграрного університету
м. Миколаїв, Україна
sharin@mnau.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ РОЗБУДОВИ СУСПІЛЬСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ У 60-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ)

На основі аналізу статистичних даних показано процеси соціально-економічної розбудови суспільства, що розпочалися в досліджуваному регіоні. Проаналізовано показники стану розвитку житлових фондів регіону, розширенням інфраструктури міст, з'ясовано необхідність будівництва, показники розвитку електротранспорту та транспортної мережі загалом.

Ключові слова: соціальний добробут, урбанізація, Південь України, інфраструктура, житловий фонд, будівництво.

Завдяки пріоритетному зростанню промисловості 60-ті рр. ХХ ст. відзначилися початком процесу урбанізації. До 1960 р. понад 200 великих підприємств Миколаївщини перейшли на нові умови планування й економічного стимулювання. На Херсонщині побудовано 28 нових промислових підприємств і 35 цехів. Обсяг промислового виробництва в Одеській області збільшився в 2,1 рази. Відповідні процеси розвитку промисловості вимагали людських ресурсів.

Визначальною ознакою 60-х рр. XX ст. стає загальна тенденція до збільшення міського населення порівняно з сільськими. Перепис населення 1959 р. виявив 19147,4 тис. чол. (45,7 %) міського населення та 22751,6 тис. чол. (54,3 %) сільського населення у Радянській Україні, що разом становило 41899 тис. чол. За кількістю населення загалом республіка досягла довоєнного рівня тільки у 1958 р. Збільшення містян на території України відбувалося за рахунок природного та механічного приросту (міграцій) і зростання кількості міст і селищ міського типу. Прикладом такого зростання слугують Херсонська область, у якій кількість міст становила у 1959 р. – 23, а в 1970 р. – 35 [3, с. 9]. В Одеській області за відповідними показниками кількість міст і селищ міського типу збільшилася з 26 у 1959 р. до 39 у 1970 р. [4, с. 9].

Особливо інтенсивно розросталися обласні центри як місця зосередження найбільших промислових підприємств. Розвивалися міста, які вже існували, а також виникали нові, переважно з числа великих сіл. Було обрано найдешевший швидкісний варіант будівництва житла, розрахованого на 30 – 40 рр. експлуатації, з перспективою будівництва більш якісних помешкань в умовах розвинутої економіки. На Півдні України станом на 1969 р. було введено в дію 309,7 тис. м 2 житлових будинків житлово-будівельних кооперативів

Процеси урбанізації (наповнення міст жителями) спричинили потребу розширення інфраструктури. Значно збільшувалися показники розвитку залізничного транспорту. Згідно наведеними вище статистичними даними у досліджуваних регіонах обсяги прийому та відправлення вантажів збільшилися у півтора – два рази. Наприклад залізничний вузол Херсонщини мав пряме сполучення з Дніпропетровськом, Донбасом, Києвом, Москвою, Ригою, Сімферополем, Харковом. Херсонське відділення залізниці було повністю переведене на тепловозну тягу. Для розвитку залізничного вузла величезне значення мала побудова мосту через Дніпро.

Міський пасажирський електротранспорт набував важливого значення

у переміщенні громадян містом, як один із найдешевших. Так, в Одесі протяжність експлуатаційної ліній трамвайних шляхів за 1965 – 1970 рр. зросла з 201,5 км до 211,1 км, а тролейбусні шляхи з 179 км до 231 км. Протяжність тролейбусних шляхів у Миколаєві, з урахуванням появи першого тролейбусу в місті в листопаді 1967 р. станом на рік їх запуску, становила 12,5 км, а в 1969 р. – вже 27,9 км. У місті Херсоні у 1960 р. з'явилися перші тролейбусні вагони. До 1970 р. введено в дію сім маршрутів, на яких пасажирів перевозили 75 тролейбусів [2, 3, 4].

Ще одним важливим показником збільшення фінансових потоків населення були вклади населення в ощадні каси. Миколаївська область мала загальні обсяги вкладів населення до ощадних кас 83,3 млн. крб. станом на 1965 р., а в 1970 р. ці показники збільшилися до 237,3 млн. крб. Слід зазначити, що платоспроможність була не у всіх однаковою, тому товари продавалися в кредит. Спостерігається динаміка зростання придбання деяких речей у кредит. У Херсонській області, наприклад, за 1960 р. було продано у кредит на 1784 тис. крб. одягу, на 153 тис. крб. велосипедів, порівняно з 1965 р. – на 5171 тис. крб. одягу, на 325 тис. крб. велосипедів, з 1970 р. – на 4362 тис. крб. одягу. У Миколаївській області на кредитування товарів витрачали в 1960 р. – 4,4 млн. крб., у 1965 р. – 19,1 млн. крб., у 1969 р. – 20,6 млн. крб. [2, 3, 4].

Отож, на півдні України, соціально-економічний розбудова суспільства прогресувала на рівні із загально республіканськими показниками. Переконливими прикладами слугують зміни в урбанізаційних процесах досліджуваного регіону, які підтверджуються статистичними даними. Доповненнями є показники стану розвитку житлових фондів регіону, інфраструктури міст, розвитку електротранспорту та транспортної мережі загалом.

Список використаних джерел:

1. Народне господарство Української РСР в 1970 році [Текст]: статистичний щорічник. – К. : Статистика, 1971. – 565 с.

2. Народное хозяйство Николаевской области. Статистический сборник. – Одесса.: Маяк, 1970. – 137 с.

3. Народное хозяйство Херсонской области. Статистический сборник. – Херсон, 1973. – 183 с.

4. Народное хозяйство Одесской области. Статистический сборник. – Одесса, 1973. – 215 с.

O. Sharin. Features of social and economic development of society (on the example of the south region of Ukraine in the 60 years of the 20 th century).

Summary

Based on the analysis of statistical data, the processes of social and economic development of society, which began in the studied region, are shown. The indicators of the state of development of housing funds of the region, expansion of the infrastructure of cities, the necessity of the construction of kindergartens, schools of general education, and transport network have been analyzed.

Keywords: social welfare, urbanization, South of Ukraine, infrastructure, housing stock, construction

СЕКЦІЯ 9 «УКРАЇНІСТИКА: РЕТРОСПЕКТИВА ТА ОБРІЇ МАЙБУТНЬОГО»

Березовська Т. В.
Канд. іст. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
k.ukrainoznavstva@gmail.com

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Досліджено проблеми національного самовизначення, як чинника національної безпеки і громадянської самосвідомості.

Ключові слова: національне самовизначення, безпека, глобалізовавний світ.

Сьогодні формування української національної ідентичності виступає рівнозначним фактором національної безпеки. Це покладає особливу відповідальність на викладання вітчизняної історії у вищих навчальних закладах. Попри всі процеси глобалізації чинник національної само ідентифікації проступає все більш яскравіше.

Молодим фахівцям, випускникам вищів доведеться зіткнутися з проблемою не лише конкурентоспроможності, але й з само ідентифікації в контексті світових глобальних процесів. Що ж передбачає розв'язання проблеми національного самовизначення або само ідентифікації? Перш за все це питання : «Ким ми були?», «Ким ми є?», «Ким ми прагнемо стати?» у сучасному глобалізованому світі. Ці питання постають перед кожним народом у період національного самовизначення.

Зазвичай боротьба за національне самовизначення в XIX-XXст. проходила три етапи: 1) розвиток національної культури, заснованої на національній мові та її практичному використанні в освіті, управлінні й економічному житті; 2) здобуття політичних прав і політичного самоуправління-спершу у формі автономії, зрештою-і повної незалежності; 3) створення завершеної соціальної структури, що пронизувала б усю

домінуючу етнічну групу та включала у себе її освічені еліти, прошарки чиновників і підприємців, вільних селян, свідомих робітників.

Провідні європейські дослідники засвідчують, що проблема національної ідентичності актузалізується тоді, коли « значна кількість людей з певної спільноти вважає себе нацією або ж поводиться так, нібито ця нація існує» (Г. Сетон-Вотсон). У цей історичний час кожна нація діє як «співтовариство почуттів, що знаходить своє адекватне втілення лише у власній державі і природно прагне створити її» (М. Вебер). Більше того, уповні нормальним є те, що « будь-якій національній спільноті судилося в той чи інший момент являти себе в іпостасі «обраного народу». Цей романтичний вибух почуттів і відповідна піднесена поведінка не оминула й старі нації Європи» (Е. Балібар) [1].

Україна прагне жити достойно, як провідні країни світу. Але практична реалізація цієї мети залежить від багатьох чинників, серед яких і здатність національної еліти мобілізувати суспільство й повести його за собою. Сьогодні, у пограничній ситуації «гібридної війни», розв'язаної Росією проти України, перед нами на повен зріст постала проблема визначення своєї національної ідентичності. І кожен з нас, суспільство в цілому, мають зрозуміти й оцінити, яке місце ми посідаємо у сучасному світі, наскільки неповторний та унікальний пройдений нами шлях. А головне, що нам суджено в майбутньому.

Не буде перебільшенням сприймати наш час як епоху ідентичності-пошуку кожною людиною уявлення про самоцінність людського життя в його зіставленні з цивілізованими надбаннями, культурою та історією як минулих, так і нині сущих поколінь. Національний фактор у формі «вибуху етнічності»- повсякденна реальність. Більше того-національна ідентичність стала зворотною стороною нестримного й неоднозначного процесу глобалізації. З одного боку, процес цей вторгається в наше повсякдення, руйнує та підпорядковує собі традиційний спосіб життя. Але з іншого боку, ця глобалізація спонукає до відтворення наявних і породження нових

резервів соціального існування людства. Позиціонуючи себе в ролі дуальної опозиції до процесу «глобалізації», оця всюдисуща «національна ідентичність» виступає як само описання, само презентація нації до зовнішнього світу, що передбачає оцінку як «себе», так й інших. У підсумку ми спостерігаємо своєрідний парадокс, коли національна ідентичність актуалізується самим процесом наростання світового глобалізаційного процесу або й усупереч йому [2, с. 138].

Однак не все так просто й однозначно. Здобувши незалежність, Україна мала пройти в наздоганяючому режимі» дві фази суспільного розвитку, притаманні індустріальній добі: 1) становлення громадянського суспільства; 2) завершальний етап формування національної самосвідомості. Оскільки формування громадянського суспільства в нашій країні відбувається вкрай повільно й неоднозначно, дехто вже готовий оголосити провал здійснення проекту громадянської нації в Україні як територіально-політич ного утворення. Натомість суспільна увага навертається до проекту розбудови нації лише на етнічній основі.

Але, ймовірно, є сенс все ж таки говорити не про етнічну основу національної свідомості. Національна свідомість далеко не одновимірна. Вона має принаймі два аспекти. Перший-громадянський: нація складається з громадян, які прямо чи опосередковано беруть участь у створенні законів, їх прийнятті та у процесі управління через місцеві й центральні органи, суди, а також політичні партії та різноманітні добровільні т товариства. Тому доцільно говорити саме про «громадянську», а не «політичну» націю, адже неполітичних націй узагалі не існує, а нація є етносом, який утверджує свою національну державу.

Проте поняття «громадянська» нація у чистому вигляді майже на трапляється у житті. Тому національну само ідентичність слід розглядати і як громадянську, і як етнічну, коли культура, мова та релігія більшості виступають культурним ядром суспільства, довкола якого й формується нація як громадянське багатоетнічне утворення. Сферою, в якій також відбувається

само ідентифікація України, є переосмислення власних здобутків і втрат на шляху розбудови незалежної держави, принаймні в контексті адекватності результатів реформування.

Таким чином, сьогодні ми виходимо з того, що нинішня потреба в ідентифікації України зумовлена необхідністю «усвідомити себе», зміцнити позиції та знайти союзників, зрештою-відобразити світ у системі впорядкованих образів і смислів. Суспільство матиме можливість успішно подолати період «розрухи в головах» лише тоді, коли ідентичність інтерпретуватиметься через структуру образів і смислів спільності історичної долі нашого народу, його високої духовності й культури, через колективне «ми» як спільноти, що утверджує громадянське суспільство й реалізує проект європеїзації суспільного життя. Сьогодні національна само ідентичність набуває значення одного з вирішальних факторів становлення та збереження суверенітету нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Електронний ресурс: http ://citatu.com.ua / blog/ 1369/1393/
2. Ткаченко В. М. Україна: «час війни та миру» / В. М. Ткаченко // Український історичний журнал. – 2017. – № 1. – С. 135-156.

T. Berezovska. The problem of a national samovic value is a factor of national security.

Summary

The problems of national self-determination, as a factor of national security and civil consciousness, are investigated.

Key words: national self-determination, security, globalized world.

Шарата Н. Г.
Д-р пед. наук, доцент,
проректор з НП, ВР та ПК,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
sharata@mnau.edu.ua

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ У МИКОЛАЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Аналізується діяльність «Школи волонтерів» створеної у Миколаївському національному аграрному університеті. Наголошується на необхідності героїко-патріотичного виховання молоді.

Ключові слова: громадські організації, волонтерський рух, молодь.

Невід’ємним елементом будь-якого демократичного суспільства є різноманітні об'єднання громадян, основне призначення яких допомогалюдям у розв'язанні проблем повсякденного життя та широкі можливості для реалізації громадських ініціатив.

Право громадян на свободу об’єднаннязакріплено Загальною декларацією прав людини і гарантується статтею 36 Конституції України. Законодавством України закріплено право громадян на добровільне об'єднання для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів.

На місцевому рівні дієвим інструментом впливу громадськості на соціально-економічні процеси розвитку територіальних громад виступають волонтерські рухи та громадські організації.

Громадська організація «Творити добро» створена у 2010 році. На установчих зборах головою організації було одноголосно обрано Біліченка Олександра Степановича. Основною метою діяльності ГО «Творити добро» є об’єднання молоді для забезпечення розвитку патріотичної, свідомої, культурної особистості шляхом сприяння самореалізації наукового, творчого й організаційного потенціалу та організації їх ефективного господарювання.

За вісім років існування організації було реалізовано понад двадцять різних проектів. До виконання цих проектів було залучено більше трьох

тисяч волонтерів, які отримали безцінний досвід добра, людяності та милосердя.

І сьогодні, громадська організація «Творити добро» продовжує об'єднувати молодь для забезпечення розвитку патріотичної, свідомої, культурної особистості шляхом сприяння самореалізації наукового, творчого й організаційного потенціалу та організації їх ефективного господарювання. Адже, творити добро, виховувати духовність, приходити на допомогу – це справжнє покликання волонтера.

У лютому 2015 року на базі Миколаївського національного аграрного університету було створено «Школу волонтерів та духовного виховання молоді», основною метою якої є підготовка волонтерів для роботи з людьми поважного віку, дітьми-сиротами та іншими соціально незахищеними категоріями.

Учасники школи волонтерів займаються пропагандою здорового способу життя, спілкуванням з членами різноманітних організацій, бер тренінги зть участь у тренінгах із психологом.

Заняття у «Школі волонтерів» проходять раз на тиждень як у форматі лекції або тренінгу, так і у форматі виїзного заняття до різних соціальних закладів. Нині членами «Школи волонтерів та духовного виховання молоді» є більше ніж 250 здобувачів вищої освіти різного віку та різних факультетів університету. Це дає змогу об'єднувати студентську молодь, допомагати їм у спілкуванні один із одним, із науково-педагогічними працівниками, батьками тощо.

Частими гостями наші волонтери є в таких закладах як: Міський притулок для громадян похилого віку та інвалідів, обласний будинок дитини «Сонечко», Привільнянська школа-інтернат та міські міні-притулки для тварин. Усі ці соціальні заклади різні, але об'єднує їх лише одне – всі вони потребують допомоги, уваги та піклування.

Молодь нашого університету показала, що вона зацікавлена в такому підрозділі, у якому вона в позаначальний час, могла би спілкуватися,

дізнаватися багато нового. Студентська молодь за власним бажанням ініціює проведення різноманітних акцій, метою яких є не лише збір коштів для дітей-сиріт, або інвалідів, але й проведення вільного часу цікаво та з користю для суспільства.

«Школа волонтерів» співпрацює з такими громадськими та благодійними організаціями як:

- Молодіжна колегія при голові Миколаївської обласної адміністрації;

-Миколаївська зоозахисна громадська організація «Фенікс»;

-Молодіжний рух «Молодь за права людини»;

- Всеукраїнська благодійна організація «Серце до серця»;

Волонтерський рух – це реальна сила, здатна об'єднати однодумців, знайти, залучити та найбільш ефективно використати необхідні ресурси для досягнення спільної мети.

З року в рік «Школа волонтерів та духовного виховання молоді» наближає волонтерський рух до рівня кращих європейських і світових зразків, активно й творчо інтегрує у світовий простір, зберігаючи при цьому власні традиції. Усі ці процеси потребують від волонтерів впевненості у власних силах, високих моральних і ділових якостей, чіткої громадської позиції, уміння її відстоювати.

N. Sharata. Activity of non-governmental organizations and development of volunteer movement in Mykolaiv national agrarian university.

Summary

The article shows the activity of «Volunteer school» that functions in Mykolayiv National Agrarian University. It is emphasized for heroic and patriotic education of youth.

Keywords: Mykolayiv National Agrarian University, Volunteer school, education, youth.

Кравченко Т. П.
Канд. філол. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kravchenko@mnau.edu.ua

МОДЕЛЬ УТВОРЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ

Розглядається проблема утворення економічної термінологічної системи в аграрно-промисловому комплексі.
Ключові слова: агропромисловий комплекс, номінативні одиниці, терміносистеми, економіка.

У навколишньому світі предметів, явищ, процесів і властивостей значно більше, ніж слів на їхнє позначення у тій чи тій функціональній мові. Саме тому збагачення лексичної системи відбувається не тільки новими одиницями, а й новими значеннями, коли слово в актах вторинної номінації отримує новий денотативно-сигніфікативний зміст, закріплений за його структурою. Відбувається повторне використання номінативних одиниць, значення яких зазнає переосмислення, оскільки нові поняття, що з'являються на певному етапі розвитку, потребують номінації. Вузькогалузеву термінологію економіки АПК представляють насамперед власне національні слова, що увійшли до наукового обігу внаслідок їх дефінування. Їхня кількість у цій терміносистемі не перевищує 10%. Більшість із них утворена давно, унаслідок термінологізації загальновживаних слів, оскільки цей процес був «найпродуктивнішим на ранніх етапах розвитку галузевих терміносистем». До того ж номіновані ними сільськогосподарські поняття як складники науково-понятгєвої сфери економіки АПК є одними з найдавніших утворень. Проте цей процес активізувався нині, оскільки економіка АПК на сучасному етапі зазнає бурхливих перетворень, що потребують великої кількості нових номінацій.

Терміносистема економіки АПК має у своєму складі велику кількість термінів, що номінують поняття, пов'язані з використанням землі для виробництва сільськогосподарської продукції. Це «*земля*», «*родючість*»,

«*урожайність*», «*збір*», «*ділянка*» та ін. Вони позначають найосновніші поняття агроекономічної науки, що з'явилися задовго до становлення самої науки. Такі терміни є наслідком модифікації первісного значення відповідних загальновживаних питомих слів української мови. Більшість із них – багатозначні лексеми, що ввійшли до наукового обігу, набувши статусу терміна внаслідок «відсікання» частини значення та надання йому чіткого визначення (дефініції).

На особливу увагу заслуговують номени цієї ж лексико-семантичної групи, що до агроекономічного терміноточення потрапили вдруге. Реанімували своє термінологічне значення віддієслівні іменники автохтонного походження «*наділ*», «*розподіл*», «*перепродаж*», «*викуп*», «*продаж*», «*торг*», «*успадкування*». Вони мають спільні позамовні чинники, які спочатку зумовили схожу схему залучення їх до наукового вжитку, потім усунення з цієї сфери і нещодавню реактуалізацію в термінології економіки АПК. Основним чинником поновлення цих номенів у досліджуваній термінології послугувало те, що земля стала об'єктом купівлі-продажу, тобто товаром, що заперечувала радянська економічна наука протягом 73 років. Варто зазначити, що в новому терміноточенні вони вживаються разом із словом-уточненням – прикметником «*земельний*» або іменником «*земля*» у родовому відмінку однини, тому стали стрижневими словами в терміносполуках, зокрема «*земельний наділ*», *«розподіл землі»,* «*земельна ділянка*» тощо.

До цієї групи є підстави віднести й термінологізоване слово «*розселянювання*», яке набуло повторного вжитку в термінології економіки АПК, проте якщо в словниках радянської доби воно трактується як історизм і мало значення «розпад класу селян при капіталізмі на сільський пролетаріат і сільську буржуазію», то нині в науковій і науково-популярній літературі зазнало суттєвої трансформації семантики і стало позначати «процес відходу великої кількості селян від роботи в сільському господарстві».

Наявність великої кількості «реанімованих» термінологізованих

номінативних одиниць є чи не найпомітнішою особливістю формування української агроекономічної термінології. Більшість із них не має усталеної дефініції, що можна пояснити невизначеністю понять та неунормованістю аналізованої термінології.

Термінологізуватися можуть не тільки питомі українські, але й запозичені слова. Таким є слово «*ґрунт*», запозичене українською мовою з німецької через посередництво польської мови. Семантичною інновацією в термінології економіки АПК є лексема «*пай*», що давно була перейнята українською мовою з турецької, у якій означала частину, жереб. Термін «*пай*» передає родове поняття в терміносполуках «*умовний пай*», «*земельний пай*», «*майновий пай*».

Термінологізація більшості загальновживаних запозичених лексем відбулася недавно, що зумовлено необхідністю номінування тих активних зрушень, які сталися в останнє десятиліття в економіці АПК. Зазнавши певних семантичних трансформацій, ці слова перейшли з розряду загальновживаної до термінологічної лексики. Чимало з них стало агроекономічними термінами, поєднавшись із залежним компонентом, який звузив їхнє значення, що сприяло розмежуванню значень терміна і вихідного слова, пор.: *легалізація земельного када*стру, *консервація землі*, *паспортизація земель*, *моніторинг земель*, *абсентеїзм землевласницький*, *фрагментація землекористування*, *натуралізація дрібнотоварного виробництва*.

Мало термінологізованих утворень, що були б наслідком випадків розширення значень, властивих слову в загальнонародному лексиконі, або ж уживання загальновживаних лексем у переносному значенні.

T. Kravchenko. Model of establishment of economic terminology system.

Summary

The article shows the model of formation economic terminology system in the agrarian-industrial complex.

Keywords: agrarian-industrial complex, economic, terminology system, model of formation.

Стужук С. В.
Старший викладач кафедри українознавства,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
stuzhuk@mnau.edu.ua

БОРОТЬБА БІЛЬШОВИСТСЬКОЇ ПРЕСИ З РЕЛІГІЙНИМИ СПІЛЬНОТАМИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ У 1920-Х РОКАХ

Аналізується проблематика висвітлення питань боротьби з релігією на сторінках більшовитської преси 20-х років XX століття.

Ключові слова:періодична преса, ідеологічний вплив, державна релігія.

На початку 1920-х років, як і сьогодні періодична преса займає одне з центральних місць у державній пропагандистської політиці, надає особливої актуальності вивченню різних сторінок її політико-ідеологічного впливу на історичний розвиток суспільства. Метою даної роботи є вивчення газетних публікацій періоду раннього тоталітаризму, спрямованих на боротьбу з релігійними християнськими і мусульманськими організаціями та встановленням атеїзму в якості державної політики в культурно-громадській сфері.

Після остаточної перемоги більшовиків у громадянській війні ними був узятий курс на утвердження у країні атеїзму, як державної релігії. Важливим ідеологічним і організаційним чинником в цьому процесі вони бачили радянську журналістику. Виконуючи установки РКП (б) вона брала активну участь у затвердженні авторитарних принципів управління державою, наступу на права віруючих і боротьбу з християнами і мусульманами країни.

22 серпня 1920 «Комуніст» на першій сторінці розміщує статтю з промовистою назвою «Контрреволюція і попи». Відповідним був і текст передмови: «Коли республіка в небезпеці, коли потрібно кожен паровоз, попи закликають до повалення« сатанинської влади ». Республіка Врангеля на фронті і попів в тилу ... Наш фронт буде проходити через Врангеля і церковників. Не може бути ніякої пощади зрадникам робітничо-селянського

класу. Церковники хотіли отримати фронт? Вони його отримали. Переможна колісниця Червоної армії пройде через всіх ... » [1].

У листопаді 1920 року газета «Комуніст» в статті «Кінець церковникам на Україні» не бачить ніяких перспектив подальшої діяльності церкви. Відзначається: «Церковники виявили повну неспроможність в питанні придбання популярності в робітничо-селянському середовищі ... Агонія попів закінчилася їх співпрацею з Денікіним і остаточної зрадою інтересів робітничо-селянського класу ...» [2].

Уже в середині 1920 радянська преса Півдня України рапортувала, що: «Ліквідовано паразитичні класи, знищено експлуатацію. Разом з цим є залишки капіталістичних забобонів у свідомості людей. Серед них релігійні забобони грають велику роль».

2 вересня 1920 році, стаття видання «Більшовик» «Попи і контрреволюція» докладно пояснює, як «попи стали на злочинний шлях контрреволюції». Автори відзначають, що виступаючи проти продовольчої розкладки і політики більшовицької партії в сфері конфіскації церковного майна для допомоги голодуючим і потребам пролетаріату і селянства, церковники стають на сторону ворогів Радянської влади – куркулів, поміщиків, білогвардійщини відстоюючи принцип «Росія ще не готова до соціалістичних перетворень в такому обсязі» [3].

Відзначимо, що регіональна більшовицька преса Півдня України, зокрема «Червоний Миколаїв» протягом другої половини 1920-х років висвітлюючи взаємини радянської держави і церкви активно просувала тезу, що соціалістичне будівництво в країні, перемога індустріалізації і колективізації, ліквідація неписьменності і широке розгортання культурно-просвітницької роботи – все це в сукупності значно звузило базу для релігійних забобонів і викликало значне зростання атеїзму серед робітничо-селянського середовища.

Таким чином, ми можемо стверджувати, що з перших днів свого приходу до влади більшовицька партія взяла курс на побудову авторитарного

суспільства, не передбачало місця для вільного виявлення громадянами своїх релігійних настроїв і функціонування будь-яких релігійних установ. Вищевказані публікації підтверджують факт прямої залежності офіційної преси від партійної політики, активно встановлювала монопольне право на владу і засоби масової інформації, застосовуючи різні прийоми партійного впливу в пресі на релігійних представників.

Список використаних джерел:

1. Контрреволюция и попы // «Коммунист». 1920. 22 августа.
2. Конец церковникам в Украине // «Коммунист». 1920. 11 ноября.
3. Церковь та контрреволюція // «Більшовик». 1920. 2 вересня.

S. Stuzhuk. Fighting the Bolshevist Press with the religional communities of the south of Ukraine in 1920s.

Summary

The analysis of the issues of combating religion in the pages of the Bolshevik press of the 20-ies of the twentieth century is analyzed.

Key words: periodical press, ideological influence, state religion.

СЕКЦІЯ 10 «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ»

Волосюк Ю. В.
Канд. техн. наук, доцент, завідувач кафедри інформаційних систем і технологій,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
volosyuk@mnau.edu.ua

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ СПРОЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В публікації проаналізовано переваги використання технології блокчейн в фінансовій сфері і розглянуто перспективи її розвитку. Визначено основні причини, які вказують на доцільність використання зазначеної технології у проведенні фінансових операцій.

Ключові слова: блокчейн, фінансові операції, криптовалюва, пірінгова передача.

Технологія блокчейну обіцяє в наступному десятилітті великі зміни і руйнування застарілих систем, але при цьому і грандіозні можливості для тих, хто встигне ними скористатися.

Існує принаймні шість причин, за якими технологія блокчейн принесе глибокі зміни в цю галузь, зруйнує фінансові монополії і дасть приватним особам і організаціям реальну можливість вибирати, як створювати цінності і управляти ними. Для світових фінансистів це привід задуматися [1].

Вперше в історії сторони зможуть, не знаючи один одного і не довіряючи один одному, укладати угоди і вести справи. Підтвердження особистості і встановлення довіри перестали бути правом і привілеєм фінансового посередника. Більш того, в контексті фінансових послуг протокол довіри набуває нового значення. Блокчейн може встановити довірчі відносини, коли вони необхідні, підтвердивши ідентичність і платоспроможність кожної сторони за допомогою історії транзакцій (в блокчейні), значення репутації (на основі агрегованих відгуків) та інших соціоекономічних показників.

У блокчейні мережа проводить кліринг пірінгових передач цінностей, і врегульовує їх, причому робить це постійно, так що її регістр завжди актуальний. Якби банки для початку скористалися такою можливістю, не змінюючи своєї бізнес-моделі, вони заощадили б близько 20 мільярдів доларів операційних витрат – це підрахунки іспанського банку Santander, причому реальні цифри напевно набагато вище [2]. Завдяки радикальному

зниженню вартості банки змогли б запропонувати приватним і корпоративним клієнтам в спільнотах, недостатньо охоплених банківським обслуговуванням, більш широкий доступ до фінансових послуг, ринків і капіталів. Це вигідно не тільки лідерам ринку, але і починаючим підприємцям по всьому світу. Будь-яка людина в будь-якому місці, маючи в своєму розпорядженні тільки смартфон з доступом до мережі Інтернет, зможе долучитися до потоків світових фінансів.

Сьогодні врегулювання грошового переказу займає сім днів, біржової угоди – два-три дні, а банківської позики – неймовірні 23 дня. Мережа SWIFT проводить в день 15 мільйонів платежів між десятком тисяч фінансових інститутів по всьому світу, але кілька днів витрачає на їх кліринг і врегулювання. У біткоіновій мережі йде в середньому десять хвилин на кліринг і врегулювання всіх транзакцій, здійснених за цей час. Інші блокчейни ще більш швидкі [3].

Технологія блокчейну обіцяє усунути кілька видів фінансових ризиків. По-перше, ризик врегулювання - ризик того, що платіж не пройде в результаті якої-небудь помилки в процесі врегулювання угоди. По-друге, контрагентський ризик – ризик того, що інша сторона оголосить дефолт до того, як пройде врегулювання угоди. Нарешті, найсерйозніший системний ризик, сума всіх великих контрагентских ризиків в системі. Моментальне врегулювання в блокчейні здатне повністю усунути ці ризики. Будь-який бухгалтер зможе в будь-який момент вивчити внутрішні процеси в компанії і побачити, які транзакції здійснюються і як мережа їх фіксує. Невідміняємість транзакції і миттєва синхронізація фінансової звітності ліквідує один з аспектів агентського ризику – ризику того, що нечесні менеджери скористаються громіздким паперовим слідом і значною затримкою в часі, щоб приховати незаконну діяльність [4].

Біткоіновий блокчейн створювався для передачі біткоінів, а не для роботи з іншими фінансовими активами. Однак це технологія з відкритим вихідним кодом, що стимулює експерименти. Деякі новатори створюють окремі блокчейни, так звані альткоіни, призначені не для біткоінових платежів, а для інших цілей. Фінансові інститути вже користуються технологією блокчейна, щоб записувати, обмінювати і продавати активи і зобов’язання, і з часом можуть замінити нею традиційні біржі і централізовані ринки, а це змінить наші уявлення про цінності і механізми торгівлі ними.

Таким чином, галузь фінансових послуг – це гігантське технологічне нагромадження застарілих систем, яке загрожує обвалитися в будь-який момент. Її важко технологічно вдосконалювати, бо для кожної інновації потрібна зворотна сумісність. Блокчейн, будучи системою з відкритим вихідним кодом, може постійно змінюватися, розвиватися і вдосконалюватися на основі консенсусу мережі.

Список використаних джерел:

1. Натаниэль Поппер. Цифровое Золото. Невероятная история биткойна или о том, как идеалисты и бизнесмены изобретают деньги заново / Ozon – 2016. – С. 204.
2. Andreas M. Antonopoulos. Mastering Bitcoin: Unlocking Digital Cryptocurrencies. / O'Reilly – 2014. – p. 64.
3. Don Tapscott, Alex Tapscott. Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin is Changing Money, Business, and the World. / Tapscott Group – 2016. – P. 192.
4. Melanie Swan. Blockchain: Blueprint for a New Economy / O'Reilly – 2015. – P. 77.

Y. Volosyuk. Prospects for the use of blockchain technology for facilitation of financial operations of subjects of business.

Summary

The publication analyzes the advantages of using the blockchain technology in the financial sphere and examines the prospects for its development. The main reasons, which indicate the expediency of using this technology in conducting financial transactions, are determined.

Keywords: blockchain, financial transactions, cryptocurrency, peer transfer.

Борян Л. О.
Старший викладач кафедри інформаційних систем і технологій,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
boryan@mnau.edu.ua

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

В публікації розглядається використання хмарних технологій в сільському господарстві. Обробка інформації за допомогою хмарних сервісів.

Ключові слова: хмарні технології, хмарні сервіси, Інтернет, управління підприємством, інформація.

В Україні набуває більшої популярності використання хмарних технологій, збільшується кількість аграрних підприємств, які використовують хмарні сховища. Хмарне сховище – це таке онлайн-сховище (хмара), в якому дані зберігаються на серверах, розташованих в мережі і які не належать підприємству, що його використовує. Складові сервера фізично знаходяться в різних місцях. Постачальники хмарних сервісів дбають про місце розташування сервера та займаються його адмініструванням. Інтернет працює з хмарними сервісами.

Складна економічна ситуація в країні вплинула на впровадження

хмарних сервісів в аграрний бізнес. Хмарні технології дозволили сільськогосподарським виробникам зменшити капітальні затрати на виробництво. Це зручний і не дорогий інструмент для бізнесу. Підключення до Інтернет дає можливість використати хмарні технології для оптимізації обробки і збереження інформації. Великі обсяги інформації при використанні таких технологій можуть оброблятися без власних дата-центрів, використовувати сервіси хмари і підприємствам не потрібно витрачати надлишкові кошти на утримання систем. Аграрний бізнес має сезонний характер і в період польових робіт необхідно обробляти набагато більші об'єми інформації ніж у міжсезоння. Таким чином комп'ютерні потужності не завжди раціонально використовуються. Хмарні технології дозволяють при необхідності нарощувати потужності і при цьому підприємствам не потрібно вкладати великі кошти. Інформація зберігається в хмарі, яка розташована в центрах обробки даних, де є сучасна технічна база і надійна система збереження інформації, також забезпечується швидкий обмін даними.

За допомогою хмар можна отримати три різновидності послуг. Аграрному підприємству компанія-постачальник може надавати у користування потужності для розрахунків, диски для зберігання, сервер, мережне обладнання, і це носить назву – інфраструктура як послуга (IaaS). Постачальник може розробити WEB-додаток і дозволити замовнику користуватися програмним забезпеченням і розміщувати інформацію на сервері, при цьому компанія-постачальник сама оновлює і обслуговує програмне забезпечення, це носить назву – програмне забезпечення як послуга (SaaS). Ще один вид послуг це – платформа як послуга (PaaS), компанія-постачальник надає замовнику засоби для розробок. В залежності від того, що буде корисним для підприємства і застосовується відповідна послуга хмарних сервісів. При цьому замовник звільняється від обслуговування сервера, збоїв в роботі інформаційної системи, у нього немає необхідності закуповувати додаткове обладнання і запрошувати спеціалістів для його обслуговування, всі витрати несе постачальник послуги. А якщо

зникає потреба у використанні програмного забезпечення, замовник може відмовитись від послуги.

Хмарні сервіси Google Drive, SkyDrive, Dropbox дозволяють віддаленим користувачам працювати з централізованими базами даних і документами. За допомогою сервісу Google Docs (на безкоштовній основі) на підприємстві можна організувати он-лайн офіс з офісними програмами. Хмарний сервіс Bitrix24 призначений для спільної роботи, має комплекс інструментів для виконання будь-яких завдань підприємства, об'єднує всіх співробітників в єдиному робочому і інформаційному просторі, допомагає керівникам контролювати виконання завдань, планувати роботу, вести облік робочого часу. Модуль CRM надає можливість взаємодіяти з клієнтами, узгоджувати і планувати роботу, складати звіти і оформлювати рахунки на оплату, приймати замовлення на доставку продукції.

Хмарні технології дають можливість аграрникам зосередитись на виробництві сільськогосподарської продукції, а обробку інформації віддати IT-компаніям і таким чином зменшити капітальні вкладення. Корпорація Cisco прогнозує, що до 2018 року, хмарні дата-центри будуть обробляти 78% всіх робочих навантажень і 59% буде припадати на сегмент SaaS.

У сфері сільського господарства з'явилися інноваційні стартапи пов'язані зі хмарними технологіями. Ізраїльський стартап CropX продає хмарне програмне забезпечення для підвищення врожайності сільськогосподарських культур. В полі встановлюються датчики і система автоматично доставляє необхідну кількість води кожній рослині, а не поливає все поле, при цьому зберігається вода і енергія. Для тваринництва розроблені нові хмарні технології Bovcontrol по управлінню стадами, інвентарем, вакцинацією, живленням худоби.

Використання хмарних технологій дозволяє ефективно організувати збір, обробку, аналіз, зберігання інформації в агропромисловому комплексі з не великими витратами. Хмарні технології один з напрямків IT-ринку, в які будуть найактивніше інвестувати найбільші компанії в найближчі роки.

Список використаних джерел:

1. Харатишвили Д. Рынок «облачных» услуг в цифрах и фактах / Д. Харатишвили // Компьютер Пресс [Електроний ресурс]. – Режим доступу : http://compress.ru/article.aspx?id=21549.

2. Бендер О. «Битрикс24» – Как перенести всю работу в один облачный сервис / О. Бендер // Портал Інтернет-бізнес в Україні [Електроний ресурс]. – Режим доступу : https://ain.ua/2014/04/03/bitriks24-kak-perenesti-vse-rabochie-voprosy-v-odin-oblachnyj-servis

L. Boryan. Cloud technologies and their application at the agrarian enterprise.

Summary

The article deals with the use of cloud technologies in agriculture. Processing information through cloud services.

Keywords: cloud technologies, cloud services, Internet, enterprise management, information.

Мороз Т. О.
Канд. екон. наук, асистент кафедри інформаційних систем і технологій,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
moroz@mnau.edu.ua

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

В публікації проаналізовано особливості інформаційних технологій банківської сфери України і розглянуто їх класифікацію. Визначено перспективні напрямки розвитку банківських інформаційних технологій.

Ключові слова: інформаційні технології, банківська діяльність, масові електронні платежі, фронт-офісна технологія, бек-офісна технологія.

В сучасних умовах трансформації економіки України ефективне функціонування банківської системи є актуальною необхідністю. Успішне виконання функцій банківськими установами потребує удосконалення їх розвитку, постійного внутрішнього та зовнішнього моніторингу, використання передових інформаційних технологій.

Інформатизація банківської діяльності автоматизує розрахунково-касове обслуговування, кредитні, депозитні та валютні операції, фондові операції, розрахунки за допомогою пластикових карток, бухгалтерські функції, маркетинг, менеджмент, фінансові операції в рамках міжнародного банківського бізнесу. Інформаційні технології в банківській сфері вирішують

два головні завдання:

- підтримка існуючих бізнес-процесів;

- розвиток банківської діяльності шляхом впровадження нових програмних продуктів.

Широкий спектр інформаційних технологій банківської сфери України умовно можна поділити на фронт-офісні (front office) – забезпечують автоматизацію бізнес-процесів взаємодії із клієнтами; бек-офісні (back office) автоматизують операцій, пов'язані з оформленням, супроводом та виконанням угод, реєструють всі операції клієнта в базі даних банку; мідл-офіс (middle office) ведуть фінансово-управлінський облік та забезпечують інформаційну безпеку і взаємодію між всіма підрозділами.

Найбільш перспективним напрямом розвитку інформаційних технологій банку є дистанційне обслуговування, яке дає можливість здійснювати операції без фізичної присутності клієнта в банку. В Україні успішно функціонують системи «клієнт-банк», «інтернет-банк», домашній банк, телебанк, мобільний банк та WAP-сервіс.

Важливою для ефективного розвитку банку є фронт-офісна технологія CRM-система (Customers Relationship Management) – це комп'ютерна програма, що реалізує принципи клієнтоорієнтованої роботи. Використання системи дає змогу провести сегментацію клієнтів з подальшим збереженням найбільш цінних із них, підвищити ефективність залучення нових клієнтів, створити комплексну систему маркетингу та продаж, знизити витрати і підвищити продуктивність праці, що внаслідок збільшує прибутки банку.

В сучасній банківській сфері недостатньо використовується бек-офісна технологія документообігу, що пов’язано з відсутністю загальної інфраструктури аналогічних процесів та недосконалому нормативно-правовому регулюванні. На українському ринку систем електронного документообігу найбільш конкурентними є: ДІЛО, Megapolis.DocNet, MasterDoc, FossDoc.

Масштабне використання переваг новітніх технологій в Україні здійснив Національний банк України. Створена система міжбанківських

розрахунків «Система електронних платежів» функціонує в країні більше 10 років і визнана одною з найефективніших в Європі. Система роздрібних платежів «Національна система масових електронних платежів» – внутрішня багатоемітентна платіжна система, в якій розрахунки за товари та послуги, одержання готівки та інші операції здійснюються за допомогою банківських платіжних старт-карток, що є носієм копії фінансової інформації [1].

Перспективним шляхом подальшого розвитку банківської системи України є широкомасштабне залучення банків до Національної системи масових електронних платежів, що в подальшому зменшить готівковий обіг; розширення інфраструктури прийому платіжних карток, сприяння розвитку кобрендових карток (НСМЕП+ Visa/Master Card); створення єдиної інфраструктури прийому міжнародних і національних карток.

Актуальним залишаються питання розвитку інформаційних кіосків, які забезпечують користувачів повний набір банківських послуг за допомогою інтернет та мобільного банкінгу в цілодобовому режимі.

Вирішення потребують аспекти правового регулювання та інформаційної безпеки банківської діяльності. Створення базового законодавства, що регламентує роботу юридичних і фізичних осіб в мережі Інтернет, сферу електронних фінансових послуг та діяльність електронних платіжних систем, має забезпечити учасникам інтернет-банкінгу надійний захист від шахрайства.

Отже, аналіз особливостей розвитку банківських інформаційних технологій показав, що перспективою їх розвитку є поширення дистанційного банківського обслуговування серед користувачів і самих установ, поступовий перехід до електронного документообігу. Вирішення проблем пов’язаних з підвищенням рівня розвитку можливо лише при взаємодії банківської системи, держави та наглядових органів.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті // Постанова Правління НБУ від 16.08.2006 № 320. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06.

T. Moroz. Modern information technologies in* banking *sphere.

Summary

In a publication the features of information technologies of bank sphere of Ukraine are analysed and considered their classification. Certainly perspective directions of development of bank information technologies.

Keywords:. information technologies, bank activity, mass electronic payments, front-office technology, bek- office technology.

Половинець Д. В.
студентка групи ОМР – 16.1
Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна
dianapol2707@gmail.com
Іванова Т. С.
доцент кафедри обліково-аналітичних баз знань Університету ДФС України

ВИКОРИСТАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ РОЗРАХУНКАМИ

У статті досліджено обліково–аналітичне забезпечення управління грошовими розрахунками на підприємстві, зокрема, удосконалення облікового інформаційного забезпечення щодо управління дебіторською заборгованістю.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, грошові розрахунки, дебіторська заборгованість, управління, модель управління.

У сучасних умовах розвитку економіки необхідною складовою успіху є своєчасне отримання інформації, її аналіз та оперативне реагування на нього, тому важливим елементом управління грошовими розрахунками є внутрішня інформація підприємства. Саме тому виникає необхідність у побудові моделі управління грошовими розрахунками на підґрунті інформації, яку підприємство може отримати зі своїх внутрішніх спеціалізованих служб.

Побудова такої моделі вимагає створення ефективної організації грошових розрахунків на основі інформаційно-аналітичного середовища, яка

б сприяла нормальному функціонуванню суб’єкта господарювання.

Основою обліково-аналітичного забезпечення грошових розрахунків є інформація, тобто сукупність відомостей про здійснення розрахунків з контрагентами, співробітниками організації та іншими особами. Така інформація необхідна для оцінки й аналізу стану дебіторської, кредиторської заборгованості, розрахунків по заробітній платі, за іншими поточними зобов’язаннями.

На основі такої оцінки розробляються та приймаються управлінські рішення щодо забезпечення розрахунку мінімально необхідної суми для операційної, фінансової та інвестиційної діяльності організації.

У цих цілях обліково-аналітичне забезпечення може бути структуроване шляхом виділення фінансової і бухгалтерської інформації, даних управлінського обліку та фінансової звітності, а також даних, що формуються несистемним шляхом грошових потоків, які характеризують зміну в процесі управління суб'єктів господарювання. При цьому побудова системно-орієнтованих баз даних системної і несистемної інформації здійснюється на основі виділених принципів (достатності інформації, її інваріантності, спадкоємності моделей, адекватності, ефективності, порівнянності) в цілях здійснення оперативного, поточного і стратегічного управління грошовими потоками [1] – що в сукупності формують грошові розрахунки.

Слід зауважити, що управління грошовими розрахунками – неперервний процес отримання інформації про дотримання принципів, форм та правил здійснення розрахунків. Це забезпечує чітку їх організацію, прискорює обіг коштів у розрахунках, знижує дебіторську та кредиторську заборгованість, сприяє зміцненню розрахунково-платіжної дисципліни та підвищенню ефективності виробництва. Основну інформацію щодо стану розрахунків з контрагентами та фізичними особами забезпечує бухгалтерський облік.

Дані обліку надають можливість проводити аналіз наслідків раніше

прийнятих рішень, а також здійснювати постійний контроль за виконанням договірних умов щодо оплати продукції, послуг, своєчасним поверненням грошей підзвітними особами тощо.

Особову увагу в управлінні грошовими розрахунками слід приділяти дебіторській заборгованості, які вимагають ефективного управління ними, адже, насамперед, від правильної організації розрахунків з покупцями та замовниками залежить своєчасність та оперативність їх здійснення, а отже, і фінансовий стан підприємства. Управління дебіторською заборгованістю слід націлювати на оцінку її реального стану та прогнозування відсутності сумнівних безнадійних боргів [2].

З погляду на це, актуальною проблемою в умовах глобальних економічних змін залишається подальше удосконалення облікового інформаційного забезпечення щодо управління дебіторською заборгованістю [3]. Це потребує вирішення наступних проблем організації і методики обліку:

1. Обов’язкове здійснення класифікації дебіторської заборгованості з дотриманням вимог щодо строку погашення протягом нормального операційного циклу. Класифікації дебіторської забезпечує якість аналітичного обліку та контролю за погашенням та відображення даних про заборгованість у примітках до річної фінансової звітності.

2. Визначення оцінки при визнанні дебіторської заборгованості активом відповідно до вимог п. 6 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та вирішення проблеми щодо визначення справедливої вартості дебіторської заборгованості.

3. Головний бухгалтер повинен також організувати систематичний поточний аналітичний облік дебіторської заборгованості та постійну вивірку стану розрахунків із дебіторами відповідно до вимог договорів, а також за дотриманням вимог чинних нормативно-правових актів щодо забезпечення якісної методики аналітичного обліку дебіторської заборгованості.

Отже, ефективна організація грошових розрахунків сприяє нормальному функціонуванню суб’єкта господарювання. Дотримання

принципів, форм та правил здійснення розрахунків забезпечує чітку їх організацію, прискорює обіг коштів у розрахунках, знижує дебіторську та кредиторську заборгованість, сприяє зміцненню розрахунково-платіжної дисципліни, господарського розрахунку та підвищенню ефективності виробництва.

Список використаних джерел:

1. Заремба Є. М. Обліково-аналітичне забезпечення інтегрованого бухгалтерського обліку грошових потоків підприємства / Є. М. Заремба // Матеріали конференції: Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://efm.vsau.org/files/pdfa/2692.pdf
2. Андрєєва Г. І. Роль аналізу поточної дебіторської заборгованості при оцінці обґрунтованості управлінських рішень / Г. І. Андрєєва. // Матеріали конференції: Научная мысль информационного века, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm.
3. Пушкарь І. В. Проблемні аспекти обліку розрахунків з покупцями та замовниками / І. В. Пушкарь, Н. О. Салогуб // Матеріали конференції: Ключевые проблемы современной науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm.

D. Polovints. Application of accounting and analytical supply for efficient management of money calculations.

Summary

The article investigates the role of accounting–analysis ensuring of the cash management in the enterprise, in particular, the improvement of the accounting information provision for the management of accounts receivable.

Keywords: accounting–analysis ensuring, cash settlements, accounts receivable, management, management model.

Сокіл В. О.
Здобувач СВО «Магістр»,
напрям підготовки «Облік і оподаткування»,
lera_valeri@ukr.net
Плаксієнко В. Я.
Д-р екон. наук, професор кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія
Uluanchenko@ukr.net

СУЧАСНИЙ РИНОК ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вдало обране програмне забезпечення максимізує ефективність управління підприємством в цілому та системою бухгалтерського обліку зокрема.
Ключові слова: облік, автоматизація, програмне забезпечення, аграрний сектор.

Характерні особливості сільськогосподарських підприємств вносять корективи до загальної системи обліку, що насамперед, обумовлює потребу в доопрацюванні існуючого бухгалтерського програмного забезпечення, зокрема для галузевих потреб.

Ринок інформаційних систем репрезентований великою кількістю бухгалтерських програм. Наразі найбільш адаптованими до вітчизняної системи ведення обліку є: «1С: Підприємство»; «Акцент-бухгалтерія»; «Парус-Підприємство»; «Бест Звіт Плюс»; «Соната». На увагу заслуговує «1С: Бухгалтерія для України» та «Галактика», адже саме на них базується найбільший попит на ринку інформаційних ресурсів [1]. Дані програмні продукти можна використовувати майже для всіх видів підприємств і спеціалізацій. Проте враховуючи специфіку аграрного сектору на ринку програмного забезпечення пропонуються спеціалізовані програми науково-дослідних інститутів. До яких належать наступні пакети:

– пакет УПТЦ «Агропромсистема»(керівник розробки В. Ф. Сацький);

– ННЦ «Інституту аграрної економіки» УААН (керівник розробки М. Ф. Кропивко);

– пакет Харківського НАУ [2].

Основною перевагою цієї групи програм є врахування особливостей

ведення обліку в аграрних підприємствах, оскільки розробниками є фахівці у галузі сільського господарства. Однак існують і певні системні недоліки, зокрема потреба у доопрацюванні інтерфейсу програм, а відсутність мережі дилерів і сервісних центрів, робить їх недостатньо поширеними.

Останнім часом все більше використовуються програмами такого типу як: «Кварц: Конфігурація для сільськогосподарських підприємств України» («Кварц», м. Черкаси), «МКМ: Фермер» («МКМ-Софт», м. Київ), «МИКСТ: Сільськогосподарське підприємство» («Мікст», м. Черкаси), «ІН-АГРО: Конфігурація для підприємств агропромислового комплексу» (ПП «ІН-АГРО», м. Черкаси). «Акцент: Сільське господарство», «Акцент: Молочне виробництво», «Акцент: Сиро-молочне виробництво» (ТзОВ «Імпакт», м. Донецьк), «Акцент: Облік витрат в рослинництві» (НВ ТОВ «Інформ-Аналітик» м. Донецьк). Основною перевагою пакету програм «Акцент» є її орієнтованість на використання, насамперед, бухгалтером, тому вона максимально проста в обслуговуванні і не потребує залучення додаткових спеціалістів (програмістів, системних адміністраторів). До того ж налаштування програми дозволяють користувачу самостійно змінювати налаштування облікової політики, не змінюючи при цьому налаштування конфігурації.

Не дивлячись на обмеження «1С: Підприємство» для державних структур, використання конфігурацій спеціалізованого професійного програмного продукту приватними підприємствами є найбільш поширеним, оскільки забезпечує зручне їх пристосування до будь-яких особливостей обліку, що дає змогу автоматизувати всі його ділянки. Варто зазначити, що хоча й проводяться розробки вітчизняних програм для бухгалтерського обліку, але результати напрацювань все ще не відповідають рівневі облікової системи «1С».

Для оформлення звітності та надсилання її до фіскальної служби найбільш зручними, а тому поширеними програмами залишаються «М. Е. Doc», «Соната», «Таксер», «iFin».

Аналізуючи вищезазначене можна зробити висновок про те, що хоча й ринок програмного забезпечення бухгалтерського обліку й містить широкий вибір відповідної продукції, проте все ще спостерігається дефіцит спеціалізованого програмного забезпечення для підприємств агарного сектору. Насамперед необхідно створювати програми, чи пакети програм облікового характеру, які б могли використовуватись на різних за розміром сільськогосподарських підприємствах та різних за складністю виробничих процесах.

Список використаних джерел:

1. Синявіна Ю. В. Аналіз українського ринку інформаційних систем бухгалтерського обліку / Ю. В. Синявіна // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2015. – Том 21. – № 2. – С. 305-308.

2. Ніколашин А. О. Характеристика ринку бухгалтерських програм для сільського господарства / А. О. Ніколашин // Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України : стан та перспективи. Частина ІІ. Науково-методична робота з обліку та звітності АПК : стан та перспективи ; за редакцією П .Т. Саблука, М. Я. Дем'яненка, В. М. Жука. – К. : Інститут агарної економіки, 2003. – С. 178-182.

V. Sokil, V. Plaksyenko. Modern market of software accounting agricultural enterprises.

Summary

Successfully selected software maximizes the effectiveness of enterprise management in general and the accounting system in particular.

Key words: accounting, automation, software, agrarian sector.

СЕКЦІЯ 11 «СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА, РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ»

Ключник А. В.
Д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет,
м.Миколаїв, Україна
klyuchnik.alena2408@gmail.com
Королькова Л. С.
Магістр спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Визначені основні екологічні проблеми розвитку сільських територій України. Розроблена стратегія охорони та збереження навколишнього природного середовища сільських територій України.

Ключові слова: сільські території, екологічна ситуація, екологічні проблеми, стратегія охорони та збереження навколишнього природного середовища.

Довкілля і людина – це не сума доданків, а органічна єдність. Однак у цій єдності активним елементом є людина, вона зазнає впливу довкілля і відповідно діє на нього, постійно черпаючи звідти потрібні для життя речовини. Тому охорона довкілля залишається однією з найбільш актуальних проблем розвитку суспільства. Незважаючи на те, що 2016 р. загальне техногенне навантаження на довкілля в Україні порівняно з попереднім роком мало тенденцію до зменшення, екологічна ситуація залишається досить складною, особливо в сільській місцевості.

Процеси економічного і соціального розвитку України, які тривалий час здійснювались на принципах максимального використання природних ресурсів без дотримання екологічних вимог, загострили протиріччя між зростаючими потребами суспільства та можливостями природних комплексів до самоочищення і самовідновлення, знизили спроможність витримувати

антропогенне навантаження і забезпечувати всю сукупність факторів, які визначають якість середовища, його комфортність для населення.

Нині сільські території України мають низку екологічних проблем. Найсуттєвіші серед них – забруднення водних ресурсів і нестача питної води, ерозія ґрунтів, надмірна кількість відходів. Нами розроблена стратегія охорони та збереження навколишнього природного середовища сільських територій України (рис.).

Рисунок – Стратегія охорони та збереження навколишнього природного середовища сільських територій України (*власні дослідження*)

Як відомо, руйнівний вплив людини на довкілля, врешті-решт позначається на її здоров'ї. Та лише в разі концентрації спільних зусиль державних органів, природоохоронних організацій та пересічних громадян можливо попередити негативні зміни у природному середовищі. Адже

чистота довкілля – це інвестиції в майбутнє.

A. Klyuchnik, L. Korolkova. Environmental problems of agricultural territories and directions for their resolution.

Summary

The main environmental problems of the development of rural areas of Ukraine are identified. The strategy of protecting and preserving the natural environment of rural areas of Ukraine is developed.

Key words: rural territories, ecological situation, ecological problems, strategy of protection and preservation of the natural environment.

Гончаренко І. В.
Д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національнальний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна
honcharenko@mnau.ed.ua

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ЗА ТЕХНОЛОГІЯМИ «SMART CITY»

Визначено базові кладові формування поселень за принципами «розумного міста»: створення інноваційного центру, для пошуку відбору найбільш ефективних технологій в забезпеченні функціонування поселення; забезпечення відкритого доступу до проектів «розумних міст», для залучення всіх жителів; формування культури поведінки населення відповідно до нових вимог; інвестування в навчання кадрів та залучення кваліфікованих спеціалістів з інших регіонів; поліпшення якості життя конкретних людей (технології «розумного будинку», охоронні системи), а також суспільно значимі ініціативи («розумні» технології в енергетиці, ЖКГ); забезпечення доступності технологій самоврядування для всіх верств суспільства. Зроблено висновки, що для сільських поселень в Україні підходи сталого розвитку, інвестування в людський капітал, сучасну інформаційно-комунікаційну інфраструктуру і технології виробництва забезпечить економічний розвиток, підвищення якості життя населення та управління навколишнім середовищем.

Ключові слова: розумне місто, інноваційні технології, стратегії.

Для багатьох країн світу, великих міст, корпорацій завданням першого порядку стоїть формування та реалізація інноваційних стратегій сталого розвитку, як базової моделі безпеки у майбутньому. Стратегії : «Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development», «EUROPE 2020: A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth», «IBM Smarter Planet», стали домінуючими для прогресивних країн. За ініціативи технологічних корпорацій IBM, Cisco, Майкрософт, Software AG тощо,

набула широкої популярності концепція «smart city», що в теперішньому трактуванні, поєднала можливості інформатизації, сучасних технологій і комінікацій, соціального капіталу у досягненні цілей сталого розвитку.

Віденським технологічним університетом протягом останнього десятиліття, розробляється проект «European Smart Cities», Європейська модель European Smart Cities [1]. відповідно до запропонованої моделі оцінювання рівня розвитку «розумного міста» відбувається згідно шести основних категорій, табл. 1.

Таблиця 1 Модель Smart city

№ з/п	Категорія	Показники
1	«розумне урядування»	- політична поінформованість, публічні та соціальні послуги, дієве та прозоре управління;
2	«розумна економіка»	- дух інновацій, підприємництво, імідж міста, продуктивність праці, ринок праці, міжнародна інтеграція;
3	«розумна мобільність»	- місцева транспортна система, міжнаціональні спеціальні можливості, ІКТ інфраструктура, сталий розвиток транспортної системи;
4	«розумне довкілля»	- якість повітря (чистота), екологічна обізнаність, стале управління ресурсами);
5	«розумні люди»	- освіта протягом життя, навчання, етнічне різноманіття, відкритість;
6	«розумне життя»	- заклади культури та відпочинку, стан здоров'я, індивідуальна безпека, якість житла, навчальні заклади, туристична привабливість, соціальна згуртованість.

Досвід розвинених країн переконує, що реалізація ідей “розумного” міста сприяє удосконаленню технологій ефективного використання енергії, зниження рівня забруднення навколишнього середовища, збільшення соціальної інтеграції, а також здатні забезпечити підприємцям високу рентабельність від інвестицій, а населенню привабливе і здорове середовище для життя. Крім того, Європейський економічний і соціальний комітет заявив, що розумні стійкі міста є величезними джерелами зростання, продуктивності і зайнятості [3]. Перетворення міст на розумні і стійкі може бути досягнуто за рахунок тісної співпраці та взаємодії між багатьма зацікавленими сторонами: муніципалітети, уряди, міжнародні організації, промисловість, наукові та

місцеві спільноти.

До недавнього часу поняття «розумне місто» застосовувалося переважно до великих міст, Але світовий досвід доводить, що розумними можуть бути і малі населенні пункти. Більш того, їх розвиток сьогодні практично не можливий, якщо вони не стають «розумними». Очевидно, що здатність обробляти інформацію, сучасна інфраструктура та креативний менеджмент можуть бути пов’язані і з маленькими селищами, які спроможні забезпечити більш комфортне середовище для проживання, в порівнянні з великими містами, екологічне, і позбавлене надмірних стресів.

Сьогодні в багатьох європейських країнах вчені більше не протиставляють місто і село, а говорять про щільність населення, інтенсивність використання територій і надання послуг. Теоретики нових типів життєустрою припускають, що вихід із кризи можливий саме через рівномірне розселення і мінімізацію шкоди, що завдається екології у результаті життєдіяльності суспільства. Розвиток територій найбільш ймовірно буде пов'язаний з впровадженням зелених технологій, таких як «розумне» житло, альтернативні джерела енергії, ресайклінг і так далі, популяризацією екологічної культури, помітним зростанням соціальної солідарності та громадянської відповідальності.

Отже, концепція «Smart City» може бути застосованою для системного вирішення проблем сільських поселень, базовими завданнями її реалізації є:

- створення інноваційного центру, для пошуку відбору найбільш ефективних технологій в забезпеченні функціонування поселення;

- забезпечення відкритого доступу до проектів «розумних міст», для залучення всіх членів громади;

- формування культури поведінки населення відповідно до нових вимог;

- інвестування в навчання кадрів та залучення кваліфікованих спеціалістів з інших регіонів;

- поліпшення якості життя конкретних людей (технології «розумного будинку», охоронні системи), а також суспільно значимі ініціативи («розумні» технології в енергетиці, ЖКГ);

- забезпечення доступності технологій самоврядування для всіх верств суспільства.

Для сільських поселень в Україні підходи сталого розвитку, інвестування саме в соціальний і людський капітал, сучасну інформаційно-комунікаційну інфраструктуру і технології виробництва це реальний шанс на економічний розвиток, підвищення якості життя населення.

Список використаних джерел:

1. European Smart Cities [TU Wien europeansmartcities 4.0 (2015), available at: http://www.smart-cities.eu/?cid=2&ver=4(Accessed 17 April 2017)].
2. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10
3. Information system «Smart City», available at: www.rozumnemisto.org (Accessed 17 April 2017).
4. Rome Declaration Adopted by the participants of the Forum «Shaping smarter and more sustainable cities: striving for sustainable development goals», on 19 May 2016 in Rome http://www.itu.int/en/ITU-T/Workshops-and-Seminars/Documents/Forum-on-SSC-UNECE-ITU-18-19-May-2016/Rome-Declaration-19May2016.pdf
5. BEDZED: Beddington Zero Energy Development in London http://inhabitat.com/bedzed-beddington-zero-energy-development-london/

I. Honcharenko. Sustainable Development of Rural Settlements in «SMART CITY» Technologies.

Summary

The basic elements of forming settlements under the principles of «smart city» can be the following: creating of the innovation center for searching and selection of the most effective technologies in order to ensure the functioning of the settlement; providing an open access to the projects of «smart cities» in order to attract all residents; creating a culture of behavior of the population according to the new requirements; investing into the staff training and attracting the qualified professionals from other regions; improving the quality of life of the specific people (the technology of «smart home», security systems) and socially relevant initiatives («smart» technologies in energy, housing); ensuring of the availability of self-government technology for all segments of society. Therefore, for rural settlements of Ukraine a sustainable development approaches, the investments particularly into the social and human capital and a modern information and communication infrastructure, the production technology will provide economic development, an improvement of the quality of life and environmental management.

Keywords: smart city, innovative technologies, strategies.

Галунець Н. І.
Асистент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет,
м.Миколаїв, Україна
galunetsni@gmail.com

ЕКОЛОГОЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Обґрунтовано необхідність запровадження екологозбалансованого розвитку аграрних підприємств. Встановлено, що органічне виробництво цілком відповідає концепції сталого розвитку аграрного сектору, оскільки в процесі господарської діяльності досягаються економічні, екологічні та соціальні ефекти.

Ключові слова: екологія, збалансований розвиток аграрні підприємства.

Сучасний етап розвитку суспільства потребує розробки і впровадження нової моделі економіки України, що передбачає поєднання інтересів споживачів і виробників продукції, збереження навколишнього середовища, поліпшення здоров’я населення та покращення екологічної ситуації. Важлива роль у цих процесах належить агропромисловому виробництву, зокрема сільському господарству, як одній з найбільш природно-експлуатуючій, «руйнівній» щодо довкілля, галузі, що має на меті формування нових екосистем.

Останніми роками багато вчених звертають увагу на проблематику раціонального землекористування, проведення еколого-економічної оцінки сільськогосподарських земель, розробки організаційно-економічних основ формування системи екологічного аудиту, визначення концептуальних засад безпечного землекористування тощо. Щодо, органічного виробництва, то в більшості досліджень його пов’язують з виробництвом сільськогосподарської продукції. Проте до органічної продукції відносять не лише продукти харчування, а під нею часто розуміють більш широкий спектр споживчих товарів, серед яких косметика, одяг, меблі, засоби гігієни тощо.

Необхідно зазначити, що органічне виробництво цілком відповідає концепції сталого розвитку країни, оскільки в процесі господарської діяльності досягаються економічні, екологічні та соціальні ефекти. Вони

полягають у наступному: - економічний – зумовлений готовністю споживачів сплачувати більшу ціну за продукцію органічного виробництва, зниженням вартості матеріальних ресурсів Водночас, цей напрям потребує значних інвестицій у виробництво; - соціальний – зумовлений значним обсягом ручної праці, що уможливлює органічне виробництво для дрібних сільськогосподарських виробників з власною працею; - екологічний – зумовлений поступовим відновленням якості земельних ресурсів, залучених до процесу виробництва через дотримання сівозмін, застосування зелених добрив та методів біологічної боротьби зі шкідниками, технологій обробітку ґрунту, спрямованих на мінімальне втручання, зниження ущільнення ґрунтів, а також зниженням забруднення водойм і атмосферного повітря через обмеження застосування синтетичних агрохімікатів, збереження локального біорізноманіття через заборону застосовувати ГМО.

Зміст управління екологозбалансованого розвитку аграрних підприємств зумовлюють принципи або правила функціонування аграрних підприємств з виробництва органічної аграрної продукції, а саме: раціональність, ресурсо- та енергозбереження, функціональність, конкурентні переваги, наростаюча ефективність, повнота циклів розширеного відтворення, збалансованість галузевої структури у системі «органічне рослинництво – органічне тваринництво – органічне кормовиробництво». Поряд з цим, екологозбалансований розвиток аграрних підприємств має охоплювати весь життєвий цикл виробів та послуг.

Аналіз наукових досліджень [1], засвідчив, що складовими елементами екологозбалансованого розвитку аграрних підприємств є: якість продукції; раціональність природокористування; застосування технологій виробництва з урахуванням екологічних обмежень; середовище-відтворювальну діяльність. На нашу думку, в основі екологозбалансованого розвитку аграрних підприємств з виробництва органічної продукції має бути об’єктивно покладена концепція соціальної відповідальності. Вона означає ведення агробізнесу без шкоди для довкілля, в інтересах всіх зацікавлених

сторін або стейкхолдерів; розвиток власного персоналу; активну спонсорську діяльність відносно розвитку сільських територій; прозорість та чесність у прийнятті управлінських рішень. При цьому екологобезпечний розвиток всіх компонент навколишнього природного середовища та населення, насамперед, є основним пріоритетом діяльності. Формування системи екологозбалансованого розвитку аграрних підприємств повинне базуватися на державній підтримці. У цілому, сприяння на державному рівні вирішенню проблеми екологозбалансованого розвитку аграрних підприємств в Україні дозволить задовольнити окремі економічні, соціальні та екологічні інтереси держави і суспільства: на національному рівні – забезпечити поліпшення стану природних ресурсів, залучених до сільськогосподарського виробництва, зростання експортного потенціалу за рахунок виробництва екологічно чистої продукції; на громадському – задовольнити потреби у чистому довкіллі та якісній продукції; на підприємницькому – забезпечити зростання дохідності та підвищення соціальної відповідальності бізнесу.

Отже, перехід від екстенсивного та інтенсивного типів господарювання в сільському господарстві до становлення екологозбалансованого сприятиме раціоналізації використання не відновлюваних природних ресурсів, ефективному використанню відновлюваних, покращення стану навколишнього середовища та зменшення деструктивного впливу на нього, що забезпечує, у свою чергу, й покращення соціально-економічного становища у державі та регіоні.

Список використаних джерел:

1. Безус Р. М. Роль екологічного, економічного та освітнього імперативів у розвитку органічного агровиробництва / Р. М. Безус, Н. П. Дуброва // Економіка АПК. – 2014. – № 10. – С. 27.

N. Galunets. Ecology-balanced agricultural enterprises development.

Summary

The necessity of introduction of ecologically balanced development of agrarian enterprises is substantiated. It is established that organic production fully corresponds to the concept of sustainable development of the agrarian sector, as economic, ecological and social effects are achieved in the process of economic activity.

Key words: ecology, balanced development of agrarian enterprises.

Жартай Ж. М.
Аспирант кафедры международных экономических отношений
Белорусский государственный университет
г.Минск, Республика Беларусь
zhanibek862010@mail.ru

АНАЛИЗ УРОВНЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА И РОССИИ: ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ УКЛАДЫ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ

Закономірним результатом розвитку зовнішньої торгівлі товарами і послугами на території двох країн стала регіональна економічна інтеграція. У статті акцентовано увагу виробничо-інноваційного розвитку Республіки Казахстан і Російської Федерації. Проаналізовано технологічні уклади національних економік Республіки Казахстан і Російської Федерації.

Ключові слова: Казахстан, Росія, економіка, технологічний уклад, ефективність.

После распада СССР и обретением независимости отношения Казахстана и России вступили в новую фазу. Впервые за время существования Казахстана он стал выступать на международной арене как самостоятельное и независимое государство. Наша страна очень тесно связана с Россией, так как долгое время они были единым государством.

Перед внешней политикой ставилась задача обеспечения полного включения Казахстана в региональные и субрегиональные структуры экономического и политического взаимодействия. Был сделан вывод о том, что стратегическим интересам Казахстана соответствует закрепление тенденции к утверждению в отношениях между государствами основополагающих принципов международного права как главного регулирования споров и противоречий.

Все эти годы казахстанско-российские отношения развивались устойчиво и динамично, последовательно решались важные вопросы в экономической, политической, гуманитарной и иных сферах. Между нашими странами сложились партнерские отношения, для которых в полной мере характерны стабильность, взаимное доверие и открытость. Высокий уровень сотрудничества имеет объективные причины, связанные не только с огромной, составляющей более 6000 км, общей протяженностью границ, активным взаимодействием сопредельных регионов, но и общностью

исторических, хозяйственных и духовных ценностей двух крупнейших евразийских народов казахов и русских.

Слабость торговых связей между Казахстаном и Россией во многом объясняется сырьевой направленностью их экспорта, в котором преобладают топливно-энергетические ресурсы. В этом смысле они не столько партнеры, сколько конкуренты.

В тоже время, несмотря на предпринимаемые шаги по переводу экономик Казахстана и России на инновационный тип развития, модернизацию промышленности и импортозамещению, приходится констатировать, что значительных структурных изменений в промышленности Казахстана и России не происходит. Также как не происходит притока иностранных инвестиций, наоборот, продолжается отток капитала из страны.

Согласно экспертным оценкам удельный вес пятого технологического уклада в России составляет 3%, четвертого - 48% (преобладает в гражданском машиностроении, сырьевых отраслях), третьего и реликтовых (преобладают в АПК, сфере услуг, домашнем хозяйстве) – 49%.

По другим оценкам, в России третий уклад занимает 55%, четвертый уклад не превышает 30%, а пятый уклад - 5%. В США на долю пятого технологического уклада приходится 60%, четвертого – 20%, шестой уклад занимает около 5%.

В России по оценке Минэкономразвития необходимо повысить производительность труда в 1,5 раза (по данным ОЭСР она составляет 35,7% от уровня США и 43–49% от уровня Эстонии, Венгрии и Чехии) (рис. 1), иначе через 5–7 лет стране грозят обвал потребления, девальвация рубля и скачок инфляции. Новая индустриализация требует создания и модернизации 25 млн. рабочих мест эффективного и хорошо оплачиваемого труда. Открытое программное обеспечение и широкое использование 3D принтеров позволит работнику самому готовить модели новой продукции, удовлетворяющие специфические запросы клиентов, и программы для

управления своим робототехническим комплексом. Механическая обработка формы предмета труда заменяется физико-химическими и биологическими технологиями, изменяющими его состав и структуру. Помимо выделения аддитивных технологий, Бляхманом Л.С. делается упор на низкую производительность труда на российских предприятиях, что также представляет собой серьезную проблему, не решенную до сих пор.

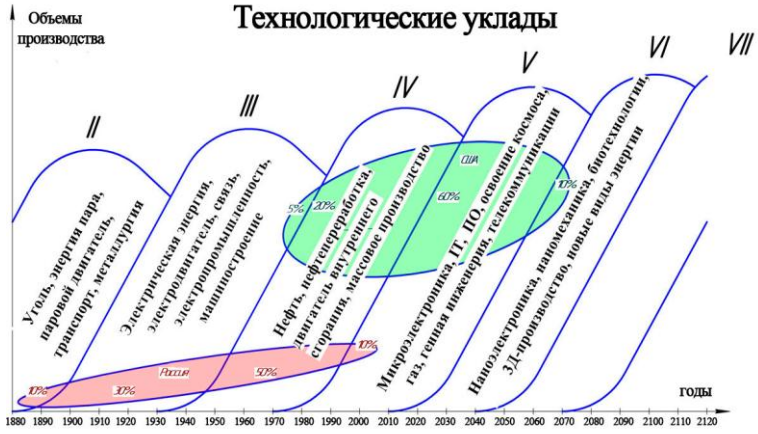

Рисунок 1 – Технологический уклад в экономике России

П р и м е ч а н и е - источник [3]

Деградация и деиндустриализация технологической структуры экономики Казахстана связаны с негативными тенденциями структурных сдвигов в экономике. Они проявились в ходе начавшегося на рубеже 2000 г. экономического подъема на основе сырьевого фактора (рис. 2).

I	II	III	IV	V	VI
			Казахстан	***США, ЕС, Юго-Восточной Азий, Япония***	Нанотехнологии, Космические технологии,
			США, страны Европы, Япония	Вычислительная техника, Телекоммуникации,	Альтернативная энергетика, ВИЭ,
		Великобритания, Франция, США, Германия	Двигатель внутреннего сгорания, Атомная энергетика	Микроэлектроника, Микро- и оптоволоконные технологии,	Биотехнологии, Облачные технологии, Новые материалы
	Бельгия, Великобритания, Франция, США, Германия	Электротехническое и тяжелое машиностроение, Производство стали,	Производство и переработка нефти и газа, Средства связи,	Космическая техника, Спутниковая связь, Новые виды энергии и материалов,	Лазерные технологии,
Бельгия, Великобритания, Франция	Паровой двигатель, станки,	Неорганическа химия, Кораблестроение, Радиосвязь	Автомобилестроение, Синтетические материалы, Органическая химия,	Робототроение, Информационные услуги,	Робототехника, когнитивные технологии,
Текстильные машины, водяной двигатель	черная металлургия	Конвейер	Цветная металлургия, Электронная промышленность, Конвейер	Биотехнологии, Генная инженерия, Искусственный интеллект,	Социогуманитарные технологии
1770-1830	1830-1880	1880-1940	1940-1970	1980-2010	2010-2040

Рисунок 2 – Технологический уклад в экономике Казахстана

П р и м е ч а н и е - источник [4]

В результате в структуре экономики стали преобладать производство нефти, цветных металлов, то есть отрасли, относящиеся к четвертому технологическому укладу. Их доля в объеме промышленного производства составляет более 60%. В то время как в развитых странах еще с конца 1980-х гг. становится доминирующим и выполняет функцию локомотива экономического развития пятый технологический уклад, в Казахстане на десятилетие позже эту роль берут на себя отрасли четвертого технологического уклада. Можно сказать, что Казахстан более, чем на один технологический уклад отстает от мировой экономики.

Из представленного выше анализа можно сделать однозначный вывод: чтобы Казахстану и России выйти на новый уровень экономического развития, преодолев преобладание сырьевой зависимости, необходимо и далее неуклонно следовать принятым ранее ориентирам на инновационность в экономике. В условиях экономического кризиса альтернативы научно-технологическому развитию просто не существует. Однако в основу этого процесса должна быть положена концепция интенсификации инновационной деятельности, предполагающая соотнесение его результатов с затраченными ресурсами.

Список использованных источников:

1. Токаев К. К., Внешняя политика: время размышлений, время действий // Казахстан и мировое сообщество, Алматы, 2015, №2;
2. Сыроежкин К., Казахстан и Россия: как жить дальше // Континент, №3(16), 9-22 февраля 2016 г.;
3. Мансуров Т. А., Развитие казахстанско-российских отношений (1991 –1995 годы) // Казахстанско-российские отношения. 1991 – 1995 годы: сборник документов и материалов, Алматы - Москва, 2015;
4. Об отношениях между Россией и Казахстаном // Национальная электронная библиотека, http://www.nns.ru/sources/index.html

Zh.Zhartay. Analysis of level of economic development of Kazakhstan and Russia: technological ways and efficiency.

Summary

Regional economic integration became natural result of development of foreign trade in goods and services in the territory of two countries. In article the attention to production innovative development of the Republic of Kazakhstan and the Russian Federation is focused. Technological ways of national economies of the Republic of Kazakhstan and the Russian Federation are analysed.

Keywords: Kazakhstan, Russia, economy, technological way, efficiency.

Кормишкін Ю. А.
Канд. екон. наук,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

СТРИМУЮЧІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ЕКОБЕЗПЕЧНОЇ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Визначенні основні елементи інфраструктури екобезпечної аграрної продукції та окреслено стримуючі фактори її розвитку.
Ключові слова: екобезпечна продукція, інфраструктура, розвиток, фактори

Запровадження ефективного виробництва аграрної екобезпечної аграрної продукції в ринкових умовах вимагає вирішення цілої низки завдань, пов'язаних із особливостями безпосередньо процесу виробництва такої продукції, а також виокремленням у самостійний сегмент ринку та формуванням оптимальних каналів для її збуту. В інфраструктурному аспекті екобезпечна продукція вирізняється необхідністю її особливого позиціювання на ринку, а також встановлення індикативних цін на таку продукцію. В ринкових умовах визначальною складовою інфраструктури екопродукції аграрних підприємств є маркетингова складова інфраструктури. До неї належать оптові продовольчі ринки, біржі, агроторгові доми, обслуговуючі кооперативи, виставки, ярмарки, аукціони, тендери, заготівельні пункти, супермаркети та фірмові магазини [2].

Однією з найгостріших проблем в Україні досі є формування цивілізованих прозорих каналів просування сільськогосподарської продукції від виробника до кінцевого споживача на вигідних для всіх учасників процесу умовах. Неоднозначною та непрозорою є державна участь у розбудові оптових ринків сільськогосподарської продукції зважаючи на те, що більшість із них за організаційно-правовою формою є товариствами з обмеженою відповідальності, що не передбачає підконтрольності ні громаді, ні контрольно-ревізійним органам. Функціонування таких ринків є недостатньо ефективним, тому й не відбувається очікуваного зниження цін на продовольчому ринку України. Крім того, проблемами створення мережі

оптових ринків сільськогосподарської продукції є висока вартість землі для розміщення таких ринків, необхідність значних обсягів інвестицій і тривалий строк їх окупності, а також бюрократичні перепони при започаткуванні бізнесу [1].

Наступним стримуючим фактором для ефективного функціонування аграрного ринку є низький рівень розвитку біржової діяльності. Діючі аграрні біржі не виконують своїх функцій щодо встановлення індикативних цін та формування більш конкурентоспроможних оптових партій продукції, недостатньо використовують фінансові інструменти для страхування цін та укладання угод на форвардних умовах. Тому товаропотік аграрної продукції через біржі залишається незначним та не перевищує впродовж останніх років 2-3 % від загального обсягу продаж. Щодо екопродукції, то торгівля ними на біржах не відбувається взагалі [2].

Проблемним для України елементом ринкової інфраструктури є агроторгові доми. Одним із важливих завдань торгових домів – формування лотів сільськогосподарської продукції для подальшої її реалізації великими партіями. Щодо агроторгових домів, які запроваджувались для раціоналізації каналів просування екопродукції від товаровиробників до споживачів, то поле їх діяльності сьогодні обмежується у переважній більшості дрібнооптовим посередництвом. Зважаючи на сучасний стан розвитку законодавства, що визначає правове становище агроторгових домів, можна стверджувати про певні проблеми у цьому секторі аграрного ринку.

Потенціал сільськогосподарської кооперації в Україні залишається нереалізованим в основному внаслідок низького рівня державної підтримки розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, подвійного оподаткування обслуговуючих кооперативів, недостатньої поінформованості сільськогосподарських товаровиробників про їхнє значення для забезпечення ефективності виробництва [3]. Слабкі темпи кооперації на селі призвели до формування багаторівневих тіньових каналів збуту дрібних партій товару. Як наслідок – необґрунтовано занижена первинна ціна продажу для аграріїв та

завищена ціна для кінцевого споживача. Така практика веде до зниження конкурентоспроможності екопродукції та збитковості її виробництва. Особливо це стосується господарств населення, що недоотримують прибуток через неспроможність сформувати оптові партії товару належної якості, а також через обмежені можливості первинної обробки та зберігання зібраного врожаю.

Сповільнюючим елементом ринкової інфраструктури екобезпечної аграрної продукції є проведення міжнародних виставок та ярмарок, основними умовами яких є представлення нових товарів, послуг та досвіду, розвитку ділових контактів, формування попиту та стимулювання збуту різного роду продукції тощо. Варто зазначити, що висока вартість організації та участі, порівняно рідка періодичність та недостатньо широкий регіональний охват представників груп цільового впливу здійснюють негативний вплив на розвиток цих елементів ринкової інфраструктури екобезпечної продукції в Україні.

Отже, розвинена інфраструктура створює умови для своєчасної адаптації аграрного сектора регіону до змін навколишнього середовища, подальших ринкових трансформацій тощо. Поряд з цим, вона сприяє створенню і функціонуванню аграрного підприємницького сектора в умовах ринкової економіки та формує конкретну організаційно-економічне середовище для стимулювання вирощування екобезпечної аграрної продукції

Список використаних джерел:

1. Першочергові заходи щодо розвитку інфраструктури аграрного ринку в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/articles/1086

2. Олійник О.Р. Інфраструктура ринку екобезпечної аграрної продукції: досвід європи та українські перспективи / Олійник О.Р // Інноваційна економіка. – 2013. – № 8. – С. 174-178. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_8_38

Y. Kormishkin. Contributing factors of infrastructure of the economic agricultural production market.

Summary

The main elements of the infrastructure of ecological agricultural products are defined and the deterrent factors of its development are outlined.

Key words: environmentally friendly products, infrastructure, development, factors.

СЕКЦІЯ 12 «ЗБАЛАНСОВАНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В СУСПІЛЬСТВІ ТА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ»

Адилхан К. К.
Магистрант специальности «Деловое администрирование»,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
pom.obl.zam@mail.ru
Хусаинова Ж. С.
Канд. экон. наук, доцент кафедры экономики и международного бизнеса,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
zhibek.khussainova@mail.ru

КЛЮЧЕВЫЕ ПРИОРИТЕТЫ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ

У статті проведено аналіз стратегічних пріоритетів управління інноваційним розвитком в економіці Казахстану.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інноваційна політика, державне регулювання економіки.

Анализ зарубежного опыта инновационного развития промышленного сектора показывает, что инновационное развитие индустриального базиса экономики происходит в различных институционально-экономических формах, таких, как: информационные программы технологического развития; государственные программы инновационной активности малого и среднего бизнеса; участие торгово-промышленных палат; формирование и развитие инновационной инфраструктуры; активизация кластеров.

Именно эти направления являются актуальными для инновационного развития нашей экономики в индустриальном плане.

Вместе с тем, с позиции стратегического роста в казахстанской экономике, важно иметь в виду следующую аккумуляционную картину макроэкономических приоритетов в магистральном инновационном развитии:

1. Государственное программирование финансовой и технической поддержки инновационных предприятий, выполняющих НИОКР по тематике правительственных организаций (США, Япония, Индия, Китай).

2. Прямое финансирование (субсидии, займы), которые достигают 50% расходов на создание новой продукции и технологий (Франция, США и другие).

3. Предоставление ссуд, в том числе, безвозмездные ссуды на покрытие 50% затрат на внедрение новшеств (Германия).

4. Целевое дотирование научно-исследовательских разработок (практически во всех развитых странах).

5. Создание фондов внедрения инноваций с учетом возможного коммерческого риска (Евросоюз).

6. Снижение государственных пошлин для индивидуальных изобретателей и представление налоговых льгот (Германия, США, Япония и др.), а также создание специальной инфраструктуры для их поддержки и экономического страхования (Япония).

7. Снижение уровня налогообложения для предприятий, действующих в инновационной сфере, в т.ч. исключение из налогообложения затрат на НИОКР, налоговые каникулы, льготное налогообложение университетов и НИИ (США, Великобритания, Индия, Китай, Япония).

8. Законодательное обеспечение защиты интеллектуальной собственности и авторских прав (во всех развитых странах), государственные программы по снижению рисков и возмещению рисковых убытков (США, Япония).

9. Создание сети фондов венчурного капитала, используемого для реализации инновационных проектов силами предприятий (во всех развитых странах).

10. Создание сети научных парков, бизнес-инкубаторов и зон технологического развития (во всех развитых и развивающихся странах).

11. Создание государственных организаций (корпораций, агентств), обеспечивающих всестороннюю научно-техническую, финансовую и производственную поддержку инновационных МСП (США, Япония, Индия, Китай и др. страны) [1].

Именно эти прикладные макроструктурные ориентиры и составляют базис современной инновационной политики.

На основе проведенного исследования нами выработаны следующие рекомендации по активизации развития национальной инновационной системы:

1) Следует обеспечить законодательное урегулирование закрепление критериев отбора индустриально-инновационных проектов за институтами развития. Это потребует внесение изменений в Закон о государственной поддержке индустриально-инновационной деятельности.

2) Государственное гарантирование 70-85 % от объема кредитования на научно-инновационные проекты;

2) Принятие целевых технологических программ;

3) Привлечение инвестиций неформальных венчурных инвесторов на ранних этапах финансирования проектов;

5) Стимулирование создания бизнес-структур учеными совместно с бизнесом на основе реализации научных проектов, финансируемых государством;

7) Установление критериев поддержки инноваций в системе государственных закупок.

8) Дальнейшее развитие налоговых мер, в том числе для развития малого и среднего бизнеса в области инноваций, венчурного финансирования, в том числе такого механизма как предпринимательский капитал.

9) Эффективным инструментом стимулирования развития национальной инновационной системы должна стать реализация механизмов ГЧП в инновационной области.

Список использованных источников:

1. Greenhalgh C.H. Innovation, intellectual property, and economic growth. - Princeton; Oxford : Princeton Univ. Press, 2010. - 366 p..

K. Adilchan, Zh.S. Hussainova. The key priorities of the strategic management of innovation development in the national economy.

Summary

In the article the analysis of strategic priorities of innovative development in economy of Kazakhstan.

Keywords: innovative development, innovative policy, state regulation of the economy.

Бактиярова Г. Г.
Магистрант специальности «Мировая экономика»,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
gulmira_taya@mail.ru
Хусаинова Ж. С.
Канд. экон. наук, доцент кафедры экономики и международного бизнеса,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
zhibek.khussainova@mail.ru

СОВРЕМЕННАЯ ПРИРОДА ГОСУДАРСТВА КАК СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО СУБЪЕКТА

У статті проведено аналіз економічної специфіки, ролі і суб'єктної визначеності держави в сучасній системі суспільного відтворення.

Ключові слова: держава, економічна суб'єктність держави, державний сектор.

Современное государство представляет собой универсальную институциональную конструкцию, монистически соединяющую в себе социальный, политико-правовой и экономический аспекты. По мере того, как трансформировался и усложнялся общественный организм, эволюционировало и государство. Становлению последнего как особого экономического субъекта исторически предшествовало его функционирование в качестве социального и политико-правового института.

Именно через государство и государственные образования происходит самоорганизация и самоидентификация человеческого сообщества как интегрированного, хотя и внутренне противоречивого целого, и иной

социальной организации своей жизни человечество еще не выработало. Поэтому с социологической точки зрения, государство есть такое социальное образование, которое охватывает и представляет собой всё общество. В данном аспекте социальные объемы категорий «государство» и «общество» идентичны.

В развитой рыночной экономике правовой и социально-экономический статус индивида отделены друг от друга, что превращает его одновременно в частное лицо и гражданина государства. Поскольку гражданское общество представляет собой комплекс частных, противоречащих друг другу интересов, государство как выражение всеобщей воли призвано примирить и совместить друг с другом эти интересы. Оно приобретает статус политико-правового института и представляет собой основной элемент политической системы общества, организацию публичной политической власти, управляющую обществом систему. В этом контексте государство выступает как специфическая форма персонификации правопорядка, источник законодательства, гарант права и правовой упорядоченности.

Государство, будучи политическим органом, особой высшей властной инстанцией, отчужденной от всех иных общественных сфер, выступает как относительно автономная, с функциями общественного арбитра, сила. При этом именно государство берет на себя миссию регулирования степени такой автономии, приводящей к рождению специфичных «государственных интересов», которые могут совпадать или не совпадать с интересами других общественных групп. В этом смысле государство есть «всеобщая воля», возвышающаяся над специфичными, частными интересами и несущая общественно необходимую функцию.

Таким образом, современное государство является итогом синхронного формирования социальной и политической организации общества. Рассматриваемый процесс последовательно охватил: возникновение человеческого сообщества с общими интересами; зарождение и развитие общественного разделения труда; становление новых форм трудовой

деятельности; появление института частной собственности; формирование имущественной дифференциации индивидов и стратифицированного общества; возникновение политической системы с властными органами контроля и управления. Наряду с социально-политическими направлениями деятельности, резко возросла экономическая роль современного государства.

Государство как особый социально-экономический институт является феноменом индустриального общества. Причем социальная его компонента до первой половины XX века была доминирующей, что вполне закономерно. Ведь государство изначально выросло из общества и стало над ним как институт принуждения, основными функциями которого были внеэкономическое принуждение и достижение консенсуса социальных групп. Государство играет значительную роль в развитии инфраструктуры народного хозяйства, оборонной, добывающей и некоторых других отраслей промышленности, финансово-кредитной системы, в регулировании денежного обращения.

На протяжении всего последующего развития практически во всех странах шла непрекращающаяся дискуссия между фритредерами и протекционистами, за которой стояло различное понимание места и роли государства в системе воспроизводства. При этом речь шла не о категорическом, принципиальном отрицании необходимости участия государства в экономике, а о его границах и сферах, объектах и субъектах, формах и методах, о его социальной цене, ангажированности и направленности. Поиск «золотой середины» между необходимостью государства как специфического экономического субъекта и императивом обеспечения личной свободы агентов производства и граждан – неотъемлемая черта исторического процесса. Этот поиск происходит и будет происходить непрерывно, динамично, с учетом прошлого опыта и обнаруженных в нем ошибок и перспективных оценок.

Список использованных источников:

1. Мюллер Д. Общественный выбор III / Пер. с англ. Под ред. А. П. Заостровцева, А. С. Скоробогатова. – М.: ГУ ВШЭ, 2007.

G. Baktiyarova, Zh.S. Hussainova. The modern nature of the state as a socio-economic entity.

Summary

The article analyzes the economic specifics, role and subjective certainty of the state in the modern system of social reproduction.

Keywords: the state, economic subjectivity of the state, public sector.

Боднар О. А.
Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
bodnarolena1606@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Визначено поняття агропромислового підприємництва; інституціоналізації сільськогосподарського підприємництва; наведений впорядкований набір інституційної структури агпопромислового підприємництва; обґрунтована залежність основних складових елементів інституційної структури агропромислового підприємництва; запропонований підхід у розвитку системи управління АПК.

Ключові слова: інститут, інституціоналізація, сільськогосподарське підприємництво, інституційна структура агропромислового підприємництва, приватна власність, аграрний ринок, державне регулювання.

Стійке функціонування сільськогосподарського підприємництва можливо тільки при ефективній реалізації його інститутів. Таким чином, проблема інституціоналізації економіки по відношенню до підприємництва в аграрній сфері є актуальною.

Аналіз агропромислового підприємництва показує, що рівень підприємницької активності залежить, в першу чергу, від розвиненості формальних та неформальних інститутів.

Співвідношення організаційно-правових та соціально-психологічних компонент в різних інститутах неоднаково, але вони об'єктивно притаманні кожному інституту [1]. Слід зазначити, що попит на інститути висувають індивіди, групи або суспільство в цілому, так як громадські або групові

витрати по зі створення та існування інституту повинні бути менше витрат, що виникають при за його відсутності.

Інституціоналізація сільськогосподарського підприємництва являє собою процес становлення нових, перетворення вже існуючих інститутів і усунення неефективних, застарілих правил і норм функціонування суб'єктів господарської діяльності.

Агропромислове підприємництво являє собою систему організаційно-економічних відносин, що складаються між індивідуальними власниками засобів виробництва, партнерами і колективними підприємствами з приводу виробництва сільськогосподарської сировини, його переробки та доставки готової продукції аграрної сфери кінцевого споживача з найменшими трансакційними витратами.

В інституційній структурі агропромислового підприємництва, тобто в визначеному впорядкованому наборі його інститутів, можна виділити наступні основні елементи: інститут приватної (індивідуалізованої) власності, аграрний ринок і державне регулювання. Об'єктами індивідуалізованої власності виступають засоби виробництва. Але ці блага цінні саме тим, що вони можуть використовуватися для виробництва предметів споживання.

Ринки також є одним з основних елементів інституційної структури, вони являють собою систему обмежень, норм і правил поведінки. Тому правомірно їх відносити до інститутів поряд з іншими елементами інституціональної структури.

Державу, яка є основним політичним інститутом для всієї економіки та базовим джерелом формальної інституціоналізації, представлено в інституціональній структурі сільськогосподарського підприємництва у вигляді державного регулювання.

Завданнями державного регулювання агропромислового підприємництва є стабілізація і підвищення ефективності аграрного виробництва, забезпечення продовольчої безпеки, підтримання економічного

паритету між сільським господарством і іншими галузями, зближення рівня доходу працівників сільського господарства і промисловості, захист вітчизняних товаровиробників.

При цьому держава має можливість використовувати по відношенню до сільськогосподарського підприємництва різноманітні методи регулювання, а саме правові, економічні, політичні [2].

Таким чином, сукупність основних елементів інституційної структури агропромислового підприємництва утворює досить самодостатню замкнуту систему, де кожен елемент тісно взаємодіє з іншим елементом. Так, інститут приватної власності не може бути ефективним без розвиненого ринку. При цьому ринок завжди може бути модифікований державним регулюванням, яке забезпечує зниження трансакційних витрат ринкового механізму. Але в той же час державне регулювання ринку можливо тільки в межах обмежень існуючого інституту власності.

Отже, на нашу думку, на сучасному етапі цілком виправданий наступний підхід у розвитку системи управління АПК: свобода – сильним, підтримка – слабким. А механізм здійснення цієї мети: поєднання великих сільгоспформувань з середніми, дрібними селянськими (фермерськими) і особистими підсобними господарствами; широкий розвиток сільськогосподарської та споживчої кооперації, агропромислової інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Лузан О. Ю. Розвиток інституційних механізмів регулювання аграрного підприємництва [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / О. Ю. Лузан; Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. центр «Ін-т аграр. Економіки». – Київ, 2015.

2. Мельник О. І. Інноваційне підприємництво як фактор розвитку аграрного сектора економіки [Електронний ресурс] / О. І. Мельник. – Режим доступу : http://217.77.213.157:8080/jspui/bitstream/123456789/362/3/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F%20%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.

O. Bodnar. Formation of the institutional environment of agro-industrial enterprise.

Summary

The concept of agro-industrial enterprise is defined; institutionalization of agricultural entrepreneurship; The ordered set of institutional structure of agroindustrial enterprise is given; the dependence of the main components of the institutional structure of agro-industrial

enterprise is substantiated; the proposed approach in the development of the management of agro-industrial complex..

Keywords: institute, institutionalization, agricultural entrepreneurship, institutional structure of agroindustrial enterprise, private property, agrarian market, state.

Боднар О. А.
Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
bodnarolena1606@gmail.com
Камашев А. В.
Здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
fcbarca10@bigmir.net

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА РИЗИКИ

Досліджено основні проблеми та ризики бюджетної децентралізації в Україні. Визначено сильні, слабкі сторони, можливості та загрози децентралізації.

Ключові слова: децентралізація, об'єднана територіальна громада, Державний бюджет України, SWOT – аналіз.

На сьогоднішній день, децентралізація виступає однією з форм розвитку демократії, що дозволяє при збереженні держави та її інститутів розширити місцеве самоврядування, активізувати населення на вирішення власних потреб та інтересів, звузити сферу впливу держави на суспільство, замінюючи цей вплив механізмами саморегуляції, виробленими самим суспільством, зменшити витрати держави і платників податків на утримання держапарату [1, С. 96].

Питання децентралізації в Україні досліджувалося у працях багатьох науковців. Серед яких: Л. Маршук, І. Гнидюк, Ю. Гороховська та інші. Проте, тема не втрачає своєї актуальності та потребує подальших досліджень.

Найбільш вагомим та основним нормативно-правовим актом, у якому закладені основні норми проведення реформи адміністративно-територіального устрою є Закон України «Про добровільне об'єднання громад» від 05.02.2015 р. № 157-19 [2].

Під час дослідження, нами було визначено основні проблеми та ризики бюджетної децентралізації в Україні (рис.1). Варто відмітити, що на початок 2017 р. до складу новоутворених об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ) увійшло близько 15% від загальної кількості органів місцевого самоврядування, де проживає близько 3,1 млн. осіб. Територія нині утворених ОТГ в областях України – становить близько 600 тис. га, що складає близько 9,5 % від загальної площі країни, враховуючи і окуповані території.

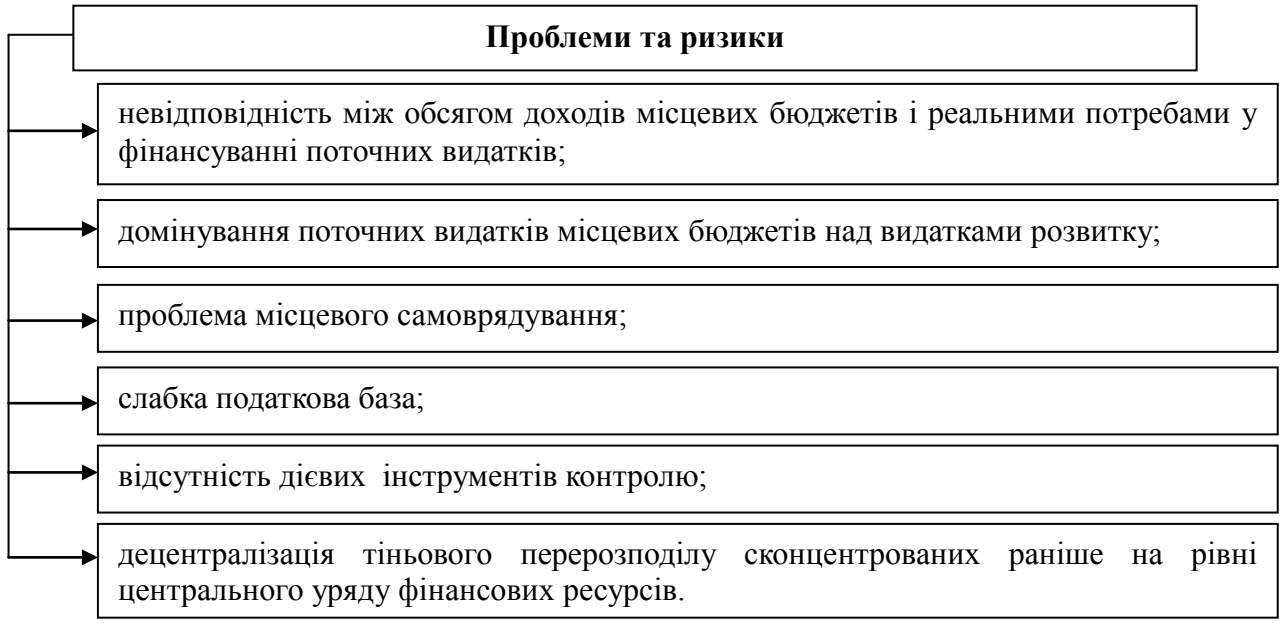

Рисунок 1 – Проблеми та ризики бюджетної децентралізації в Україні

Джерело: побудовано автором

Частка місцевих бюджетів (з трансфертами) у зведеному бюджеті України протягом 2015-2017 рр. постійно зростала. Так, у 2017 р. вона становила 49,3%, що на 3,7 в.п. перевищило аналогічний показник 2015 р.

Провівши SWOT – аналіз (табл. 1) децентралізації влади в Україні, нами було виявлено сильні, слабкі сторони, можливості та загрози.

Таблиця 1 SWOT – аналіз децентралізації влади в Україні

S – СИЛЬНІ СТОРОНИ:	W – СЛАБКІ СТОРОНИ
1. Синергетика бюджету ОТГ 2. Ситуаційний підхід до вирішення проблем регіону 3. Прийняття рішень на регіональному рівні без втручання центральних органів влади 4. Економічна підтримка більш слабких територіальних громад 5. Делегування повноважень щодо ухвалення податково-бюджетних рішень нижчим рівням влади	1. Відсутність достатньої законодавчої бази 2. Недостатній рівень соціальної відповідальності територіальних громад 3. Відсутність досвіду діяльності ОТГ
O – МОЖЛИВОСТІ	T – ЗАГРОЗИ
1. Балансування місцевих бюджетів 2. Підвищення рівня життя населення 3. Ефективність використання бюджетних коштів 4. Розвиток інфраструктури регіонів	1. Корупційні схеми розподілу коштів 2. Дефіцит державного бюджету 3. Паразитичний розвиток одних регіонів за рахунок інших

Джерело: розробка автора

Загалом, станом на 1 вересня 2016 р. кількість офіційно утворених ОТГ в Україні становила 184. З них 159 було утворено у 2015 р., і вони фактично є повноцінними, які мають спільний бюджет та вже сформували всі відповідні служби для реалізації власних та делегованих державною повноважень. На 01.01.2017 р. – 368 одиниць ОТГ.

Отже, можемо зробити висновок, що для України децентралізація є важливим питанням з декількох аспектів: по-перше, країна інакше не зможе вийти на траєкторію сталого розвитку; по-друге, існує реальна потреба в забезпеченні вирівнювання економічного розвитку окремих регіонів і перенесенні суттєвого фінансового ресурсу на нижчі рівні для активізації ділової активності; по-третє, нереформованою залишається система державного управління, яка повинна бути трансформована шляхом не лише передачі повноважень, а реального реформування, підвищення ефективності діяльності та розвитку місцевого самоврядування, тощо.

Список використаних джерел:

1. Маршук Л. М. Перспективи децентралізації влади в Україні / Л. М. Маршук // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – № 11. – С. 95-98.
2. Про добровільне об’єднання громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua. – Дата останнього доступу: 08.10.2017 р.

3. Гнидюк І. В. Децентралізація в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / І. В. Гнидюк, Ю. І. Гороховська // Молодий вчений. – 2015. – № 5(20). – С.108-111.

O. Bodnar, A. Kamashev. Decentralization in Ukraine: problems and risks.

Summary

In abstracts of the problems and risks of fiscal decentralization in Ukraine. Assessed strengths, weaknesses, opportunities and threats of decentralization.

Key words: decentralization, the United territorial community, the State budget of Ukraine, SWOT – analysis.

Гордеева Е. А.
Магистр экон. наук, докторант специальности «Экономика»,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
gordelena78@mail.ru

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ПРОГРАММИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ

У статті проведено аналіз сучасних особливостей і тенденцій державного програмування інноваційного розвитку на прикладі розвинених країн.

Ключові слова: державна програма, державне програмування, інноваційний розвиток

Новый государственный менеджмент, существуя в разных странах под разными названиями (предпринимательское правительство, менеджеризм, новое государственное управление), предполагает вполне определенный набор компонентов, с разной полнотой реализуемых в отдельных странах в ходе реформирования государственного управления.

Классические теории государственного управления имеют склонность перемещаться от непосредственно проблемы к институту в попытке ее решения преимущественно административными методами. Новый государственный менеджмент, представляя собой совокупность разнообразных практик государственного управления, также рассматривает и альтернативные институциональные подходы для возможного решения проблемы.

Мировой опыт свидетельствует, что именно программно-целевой метод применяется в странах Европейского Союза, США, Японии для решения

стратегических задач развития, когда необходимо сконцентрировать ресурсы для достижения конкретных целей. В США примерно 50% государственных расходов осуществляется по программно-целевому методу, во Франции – до 80% [2].

Сам программно-целевой метод управления в широком смысле представляет собой развитие и углубление комплексного подхода к решению проблем управления. К его достоинствам можно отнести:

Во-первых, финансовые средства распределяются не по видам затрат, а по программам или стратегическим целям. Во-вторых, программы формулируются на основе общих целей и стратегических приоритетов. В-третьих, программно-целевой бюджет учитывает отдаленные последствия принимаемых решений, позволяет сравнивать разные способы достижения поставленных целей, производить выбор оптимальных решений с учетом возможности реализации разных сценариев развития. В-четвертых, задач, руководители программ вправе самостоятельно принимать решения по выбору оптимального способа их решения в рамках отведенных для этого средств. При этом их ответственность за конечный результат усиливается и принимает конкретный характер. В-пятых, проект бюджета целевой программы представляется в такой форме, которая позволяет четко проследить планы и приоритеты на планируемый период, выраженные как в финансовых показателях, так и в показателях социальной эффективности.

Базовым понятием программно-целевого метода является понятие «программы». Каждая программа включает: цели и задачи программы; услуги, предоставляемых в рамках программы, и группы потребителей этих услуг; мероприятия, необходимых для достижения поставленных целей и задач; индикаторы выполнения программы; ресурсы, необходимых для выполнения программы; риски, связанных с выполнением программы.

Программно-целевой метод планирования и управления используется на протяжении многих лет в большинстве развитых стран мира и уже зарекомендовал себя как эффективный инструмент реализации

государственной экономической и социальной политики. В число стран, реализующих этот подход, входят Канада, Япония, Южная Корея, Австрия, Германия, Франция, Финляндия, США, Турция, Таиланд, Венгрия, Болгария и др.

Анализируя элементы государственного программирования следует отметить специфику программ по развитию инноваций. Для эффективного инновационного развития страны, прежде всего, необходим анализ зарубежного опыта с целью возможной адаптации его в рамках отечественных государственных программ. Данный аналитический дискурс должен быть выстроен в следующих координатах:

Во-первых, определение мировых тенденций в плане финансирования инновационного развития в рамках национальных программ. Это позволит рационализировать отечественные государственные программы с точки зрения бюджетного проектирования;

Во-вторых, выделение базовых инновационных углов в той или иной стране, что позволит в отечественной среде выделить адекватные инновации, обеспечивающие стратегический и мультипликативный эффекты.

В-третьих, обобщение странового опыта в его аккумулированном виде, как идеологемы для стратегического плана развития нашей экономики.

В целом же анализ зарубежного опыта инновационного развития промышленного сектора позволил выявить его современную фунциональную природу, которая базируется на следующих основаниях: высокотехнологичный промышленный комплекс рассматривается как ядро и базис промышленности и точка роста экономики страны; увеличение инновационной динамичности промышленного сектора не проходило без поддержки органов государственного управления и власти; финансирование инновационной деятельности осуществляется в форме прямого инвестирования, налоговых льгот, выделения грантов и прочих дотаций (Япония, Китай), государственных закупок и заказов (США); обеспечение эффективного взаимодействия между производственными предприятиями,

научными и образовательными учреждениями (США, Япония); создание технополисов, производственных кластеров и технопарков как основы ускорения инновационных процессов.

Список использованных источников:

1. Тушов А.А Целевые программы в системе государственного регулирования экономики //Экономика и управление. – 2012. - №3 (88). – С.151-154.

E. Gordeeva. Modern trends of state programming innovative development.

Summary

In the article the analysis of modern features and trends of the state programming of innovative development on the example of developed countries.

Keywords: the state program, public programming, innovative development.

Ескендир Н. Н.

Старший преподаватель кафедры экономики и международного бизнеса,
Карагандинский Государственный Университет им. Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
esk_nesip@mail.ru

Асанова М. К.

Карагандинский Государственный Университет им.Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИНДУСТРИАЛЬНО-ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА

Роль інновацій збільшується в світлі підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Досягнення поставлених цілей економічного розвитку можливо тільки в умовах проведення політики підтримки інновацій та формування інноваційної економіки. Основою інноваційної економіки є успішна реалізація інноваційного потенціалу країни, що було здійснено в розвинених країнах, і низці країн, які розвиваються. Проблема формування, управління і використання інноваційного потенціалу має дуже важливе значення для Казахстану в даний час і вимагає подолання, що закладено в реалізації стратег формування національної інноваційної системи соціально орієнтованої ринкової економіки. В статті показано, що орган державного управління як суб'єкт регулюючого впливу повинен сформулювати ключові цілі бажаного стану об'єкта управління і результатів його діяльності. Перераховані основні функції державних органів в інноваційній сфері.

Ключові слова: державне регулювання, інноваційний розвиток, державне управління.

Взятый в Казахстане курс на индустриальное развитие предполагает использование новых подходов и методов государственного регулирования. В частности, индустриализация на нынешнем этапе должна иметь четко

выраженную инновационную направленность. В связи с этим возникает необходимость проведения специальной инновационной политики, которая ориентировала бы на повышение уровня индустриального развития экономики.

Государственное регулирование инновационной деятельности, реализуемое посредством целенаправленного воздействия органов государственного управления на экономические интересы институтов инновационной сферы, предполагает в качестве условия своей эффективности предвидение реакций этих институтов на действия государственных организаций. Таким образом, орган государственного управления, становясь субъектом регулирующего воздействия, должен сформулировать собственные цели в виде желаемого состояния объекта управления, либо желаемых результатов его деятельности.

Для достижения сформулированных целей орган государственного управления избирает конкретные меры воздействия, восприятие которых объектами регулирования, будучи соотнесенными с их собственными целями, инициирует последних к выработке, а в последствии и реализации определенных управленческих решений, изменяющих экономическое поведение инновационных организаций в процессе создания инновационного продукта, либо на рынке инноваций.

Целесообразно воздействие государства на научно-техническую, инновационную и экономическую сферу в странах с рыночной экономикой с целью повышения инновационной активности в национальной экономике Основными функциями государственных органов в инновационной сфере являются следующие:

- аккумулирование средств на НИОКР и инновации;

- координация инновационной деятельности;

- стимулирование инноваций, конкуренции в данной сфере, страхование инновационных рисков, введение государственных санкций за выпуск устаревшей продукции;

- создание правовой базы инновационных процессов, в том числе системы защиты авторских прав инноваторов и охраны интеллектуальной собственности;

- кадровое обеспечение инновационной деятельности;

- формирование инновационной инфраструктуры;

- институциональное обеспечение инновационных процессов в отраслях государственного сектора;

- обеспечение социальной и экологической направленности инноваций;

- повышение общественного статуса инновационной деятельности;

- региональное регулирование инновационных процессов;

- регулирование международных аспектов инновационных процессов.

Государственное регулирование базируется на выборе приоритетных, стратегических направлений и ориентиров эффективного научно-технологического и социально-экономического развития. Одной из задач государственного регулирования является проведение комплекса мер по организационно-нормативной и государственной финансово-ресурсной поддержке инновационной активности субъектов хозяйствования.

Государственная научно-техническая политика – это система целенаправленных мер, способствующих комплексному развитию науки и техники. Государственной инновационной политикой является система мер, способствующих интенсивному осуществлению хозяйствующими субъектами инновационной деятельности.

Все выше названные направления государственного регулирования в инновационной сфере присутствуют в Республике Казахстан.

Рассмотрим механизм формирования государственной инновационной политики в республике.

Организационной формой разработки государственной инновационной политики могут служить взаимодействующая совокупность министерств и ведомств, общественные организации субъектов научной деятельности, субъектов сферы производства.

Сопоставление фактического состояния инновационной сферы с целями государственной инновационной политики может осуществляться органами государственного управления, субъектами инновационной деятельности, исследовательскими организациями.

N. Eskendiar, M. Asanova. Improvement of state regulation of industrial and innovative development of Kazakhstan.

Summary

The role of innovation increases in the light of increasing the competitiveness of the national economy. The achievement of the goals of economic development is possible only in the context of the policy of supporting innovation and the formation of an innovative economy. The basis of the innovative economy is the successful implementation of the country's innovative potential, which has been carried out in developed countries and in a number of developing countries. The problem of the formation, management and use of innovative potential is very important for Kazakhstan at present and requires the overcoming of the implementation of a strategy for the formation of the national innovation system of a socially oriented market economy. The article shows that the public administration as the subject of regulatory influence should formulate the key goals of the desired state of the object of management and the results of its activities. The main functions of state bodies in the innovation sphere are listed.

Key words: state regulation, innovative development, state administration.

Заєц С. В.
Студентка групи 5ОАп
Жосан Г. В.
Канд. екон. наук, старший викладач кафедри менеджменту та маркетингу,
Херсонский національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
enn89@ukr.net

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕС-СТРУКТУР В УКРАЇНІ

Розглянуто об'єктивні основи розвитку соціальної діяльності бізнесових структур. З'ясовано особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в Україні та визначено шляхи її подальшого розвитку.

Ключові слова: соціальна відповідальність бізнесу, бізнес, соціальні програми.

Питання впровадження концепції соціальної відповідальності бізнесу в умовах сучасної економічної ситуації в Україні та світі повинні бути невід'ємною частиною стратегії розвитку будь-якого підприємства.

На сьогодні питання соціальної відповідальності бізнесу займає перше

місце. Репутація та соціальна відповідальність підприємства взаємопов'язані між собою. Якщо підприємство буде вкладати кошти в соціальні програми, тим самим забезпечуючи соціальні гарантії своїм працівникам та гарантуючи якість і безпеку реалізованої продукції і послуг, то в перспективі підприємство очікує сприятливе соціальне оточення, а в наслідок цього і стійке фінансово-економічне становище [2, с. 10].

Таким чином, організації повинні покладати на себе всю відповідальність за те, як впливає діяльність компанії на оточуючих людей, а точніше - на замовників, працівників, постачальників, місцеві товариства, акціонерів і на інших представників суспільної сфери, які є зацікавленими особами.

Питання впровадження соціальної відповідальності бізнесу розглядали у своїх працях такі вчені, як Л. Абалкін, В. Валіков, В. Грицьків, Т. Заяць, В. Іноземцев, Ф. Котлер, А. Фрідман та інші.

Так, наприклад Супрун Н.А., вважає, що СВБ – це довгострокове зобов'язання компанії щодо етичного ведення бізнесу та сприяння економічному розвитку підприємства, громади і суспільства загалом [3].

Форум соціально відповідального бізнесу трактує СВБ, як стратегію підприємницьких структур і розглядає СВБ як «відповідальне ставлення будь-якої компанії до свого продукту або послуги, до споживачів, працівників, партнерів» [4].

З погляду відомого економіста М. Фрідмена, соціальна відповідальність полягає у зростанні та максимізації прибутку [6].

Організація «Бізнес за соціальну відповідальність» визначає СВБ як «таке ведення бізнесу, що задовольняє чи перевищує етичні,юридичні, комерційні та публічні очікування, які суспільство пов'язує з бізнесом» [7].

Отже, підсумовуючи, можна зробити висновок, що СВБ – це вільний вибір на користь зобов'язання підвищувати добробут суспільства через певні підходи до ведення бізнесу, а також надання корпоративних ресурсів.

За даними дослідження вітчизняного бізнесу в 2016 році ООН, в середньому

49,1% підприємств взагалі не відслідковують соціальні наслідки інноваційного розвитку, іноді це роблять 29,5 % підприємств і лише 5,3 % використовують для оцінки чіткі показники [5].

Соціальна відповідальність українського бізнесу тільки починає заявляти про себе. На даний час вона перебуває у вигляді спонсорської допомоги окремих компаній. Таких як, концерн «Ніко», ЗАТ «Київстар», ЗАТ «Систем кепітал менеджмент», ЗАТ «Оболонь» та інші.

Найпоширенішими шаблонами соціальних програм виступають розвиток персоналу, охорона здоров'я та безпечні умови праці, соціально-відповідальна реструктуризація, природоохоронна діяльність, розвиток місцевого самоврядування та добросовісна ділова практика [1].

Для досягнення високих темпі соціально-економічного зростання українській економіці необхідна система інститутів, що забезпечить зусилля держави і приватного бізнесу. Мова йде не лише про участь у окремих спільних проектах, створення фондів розвитку, а й про масштабні за розмірами програми, переозброєння старих і створення нових галузей. Вкрай необхідна система державної програми взаємодії насамперед уряду з окремими галузями бізнесу та соціально відповідальними підприємствами, а також зближення органів влади та провідних компаній, що функціонують в стратегічно значимій та відповідальній сфері.

Головною проблемою регулювання СВБ є впровадження та виконання чинного законодавства, яке пов'язане з СВБ. Якщо закон не буде практично застосований, то в цьому не буде сенсу і процес законодавчого регулювання не досягне поставлених цілей та стратегій розвитку [7].

На мою думку, держава в Україні повинна приділити велику увагу розвитку СВБ і основна робота повинна бути спрямована на удосконалення законодавства, котре забезпечить підвищить ефективність антимонопольного регулювання, управління державною власністю, створення сприятливих умов ринкової конкуренції тощо. Слугуючи прикладу зарубіжних країн, можна відзначити, що бізнес регулюється значною кількістю законодавчих актів, а

головне, що на розвиток інноваційної діяльності при цьому не впливають ні тип держави, ні політичні режими.

Майбутнє соціальної відповідальності бізнесу в Україні залежить від важливості соціальних питань для компаній. Нам потрібно брати до уваги досвід від іноземних компаній, але не забувати про власні історичні традиції з метою підвищення ефективності програм і процесів всередині підприємства, а саме тоді, СВБ знайде позитивний відгук серед великих підприємств і можна буде заговорити про розвиток концепції СВБ у вітчизняних реаліях.

Список використаних джерел:

1. Заяць Т. А. Трасформаційні зміни соціально-трудових відносин у контексті формування соціального капіталу / Т. А. Заяць, О. І. Дяконенко // Економіка і регіон. – 2015. – №1 (32). – С. 111-117

2) Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність / Ф. Котлер, Н. Лі // Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства Пер. З анг. С. Яринич. – К.: Стандарт, 2005 – С. 4

3) Супрун Н.А. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку / Н.. Супрун // Економіка та прогнозування. – 2016. - № 3. – С.71-74

4) Соціальна відповідальність бізнесу: принципи системної дії // Звіт Форуму соціально відповідального бізнесу України. – К., 2016. – С. 22

5) Публікація ООН в Україні «Соціальна відповідальність бізнесу, розуміння та впровадження». – К.: 2016.

6) Friedman M. The Social Responsibility of Business is to increase its Profit // New York Times Magazine. – September, 15. – P. 122-126.

7) www.management.com.ua – Інтернетпортал для українців.

S. Zaiets, G. Zhosan. Social responsibility of business structures in Ukraine.

Summary

Objective bases of development of social activity of business structures are considered. The peculiarities of the social responsibility of business in Ukraine are revealed and the ways of its further development are determined.

Key words: social responsibility of business, business, social programs.

Кальніцька О. В.
Аспірант спеціальності 051 Економіка
Херсонський Національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
o.v.yakovenko@ukr.net

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто поняття конкурентоспроможність підприємства як економічної категорії. Визначено вплив інформації на формування конкурентних переваг підприємства. Доведено необхідність використання інформаційного потенціалу як ключового фактору забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: інформаційний потенціал, інформація, конкурентоспроможність, конкурентні переваги.

Ефективне функціонування підприємства в сучасному ринковому середовищі насамперед залежить від рівня забезпечення його конкурентоспроможності, що характеризує можливість та ефективність адаптації підприємства до мінливих умов зовнішнього середовища. У ринковій системі господарювання конкурентоспроможність, як економічна категорія, виступає ключовою, відображаючи економічні, науково-технічні, виробничі, організаційні, управлінські, маркетингові та інші можливості підприємства.

А.А. Мазаракі визначає конкурентоспроможність підприємства як: «узагальнюючу оцінку конкурентних переваг що-до формування ресурсного потенціалу, якості задоволення споживчого попиту та досягнутої завдяки цьому ефективності функціонування господарської системи, які існують на момент чи протягом періоду оцінювання» [4].

За визначенням к.е.н., доц. Лупак Р. Л., конкурентоспроможність підприємства – це механізм ефективного використання конкурентних переваг з метою реалізації стратегічних цілей господарсько-фінансової діяльності та забезпечення соціально-економічних потреб споживачів. Водночас критерії оцінювання, організаційно-економічні характеристики і фактори динаміки конкурентоспроможності на рівні товару, підприємства, галузі або національного господарства мають свою специфіку [3].

Аналізуючи різні підходи до пояснення природи конкурентоспроможності підприємства, Портер дійшов висновку, що конкурентна перевага як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках залежить від наявності й ефективності використання ресурсів, що перебувають у розпорядженні фірми. Проте, в сучасних умовах інформаційного розвитку, можна стверджувати, що значний вплив здійснює саме інформаційне забезпечення підприємства, тобто ефективне використання інформаційних ресурсів. Саме наявність різнопланової інформації, як внутрішньої — про наявні процеси, їх динаміку, взаємовплив і взаємозв'язки всередині системи, так і про зовнішнє середовище функціонування підприємства, дає змогу ефективно управляти інформаційними потоками, що складають інформаційний потенціал підприємства. Інформація є важливим елементом формування конкурентоспроможності підприємства, основою управління внутрішніми бізнес-процесами на підприємстві та швидкого адекватного реагування на зміни в зовнішньому середовищі його функціонування. Отже, інформаційний потенціал підприємства є одним з ключових факторів забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Під інформаційним потенціалом підприємства слід розуміти складову частину економічного потенціалу, що забезпечує нагромадження, обробку та поширення зовнішньої та внутрішньої інформації, за допомогою сучасних технологій, з метою підвищення інформаційної потужності підприємства та забезпечення досягнення його стратегічних цілей.

Сучасні глобалізаційні процеси сприяють трансформації економічних відносин з матеріального виробництва на інформаційне. Це зумовлює зростання ролі інформації. Вона стає відігравати роль провідного ресурсу та головного фактора економічного розвитку підприємства та забезпечення його конкурентоспроможності.

Важливість інформації, особливо економічної, для управління конкурентоспроможністю підприємства зростає відповідно до об'єктивних

вимог розвитку виробництва, ускладнення господарських зв'язків, зміни акцентів у формуванні параметрів і якості створюваних матеріальних благ на користь споживача [1, с. 191].

Інформація як сукупність необхідних для управління підприємством корисних відомостей, які є об'єктом збирання, реєстрації, зберігання, передавання та перетворення, є сьогодні одним із головних ресурсів, значення якого не менше, ніж значення матеріальних, сировинних та інших ресурсів. Використання останніх значною мірою залежить саме від наявності та використання інформації про їхній стан, потреби, джерела покриття цих потреб тощо [5].

У діяльності сучасних підприємств володіння інформацією є першочерговим чинником ефективного їх функціонування. Тому інформаційне забезпечення підприємства, насичення його інформаційного потенціалу сприятиме формуванню конкурентних переваг, тобто забезпеченню конкурентоспроможності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Боженко О.М. Інформаційне забезпечення управління потенціалом підприємства. Наукові записи: Економічні науки. – 2016. – № 2 (53). – С 189-197.
2. Кравчук А. О. Значення інформаційного потенціалу у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства та основні методи її досягнення. [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.rusnauka.com/45_PWMN_2016/Economics/10_219899.doc.htm
3. Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. – Львів : Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.
4. Мазаракі А. А. та ін. Економіка торговельного підприємства: підруч. для вузів / [А. А. Мазаракі та ін.; під ред. проф. Н. М. Ушакової]. – К. : Хрещатик, 1999. – 800 с.
5. Попрозман О. І. Інформаційні технології в управлінні підприємством / О. І. Попрозман // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 1. – С. 49-52.

O. Kalnitska. Information potential in providing competitiveness of the enterprise.

Summary

The Article gives consideration to a company's competitive capacity as an economic category. It also defines information influence on shaping of company's competitive advantages. The article proves necessity of informational potential usage as a key factor for provision of company's competitive capacity.

Keywords: information potential, information, competitiveness, competitive advantages.

Канатбай Н. Ж.
Магистрант специальности «Экономика»,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
n.a.z.y.m@list.ru
Хусаинова Ж. С.
Канд. экон. наук, доцент кафедры экономики и международного бизнеса,
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова,
г. Караганда, Казахстан
zhibek.khussainova@mail.ru

ОСОБЕННОСТИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ

У статті розглядаються особливості формування інноваційної моделі охорони здоров'я в економіці Казахстану та інноваційної кластерної стратегії в даній сфері.

Ключові слова: економіка охорони здоров'я, інноваційний розвиток, кластерні стратегії.

Инновационная модель развития здравоохранения, основная на единстве науки, образования и практики, международном партнерстве с ведущими странами и научными центрами и развитии государственно-частного партнерства, должна иметь особый механизм хозяйствования, диктующий наличие дихотомии двух начал: экономической эффективности и социальной справедливости. На формирование такой иодели направлена Государственная программа развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2016-2020 годы [1].

Важно подчеркнуть, что модернизация здравоохранного потенциала должна реализовываться посредством разработки, внедрения и реализации медицинских инноваций через развитие кластерных стратегий, связанных с продвижением инноваций на рынке путем их коммерциализации. В этой связи в качестве основными задачами инновационной кластерной стратегии в сфере здравоохранения Казахстана являются:

1) Интеграция усилий научных и образовательных медицинских организаций, практического здравоохранения в области создания новых методов диагностики и лечения, базирующихся на биотехнологиях и нанотехнологиях.

2) Развитие предпринимательского подхода в сфере распространения медицинских инноваций и их эффективная коммерциализация.

3) Повышение конкурентоспособности отечественной инновационной медицинской продукции на внутреннем и внешнем рынках.

4) Формирование новой системы управления инновационной медицинской деятельностью.

5) Повышение технологического уровня отечественной системы оказания медицинской помощи.

6) Интеграция отечественных и зарубежных инновационных медицинских разработок в деятельность ведущих региональных медицинских центров.

7) Создание новой модели кадровой работы, обеспечивающей не только подготовку кадров для внедрения и использования медицинских технологий, но и постоянное повышение их квалификации в непрерывном режиме.

8) Привлечение отечественных и зарубежных инвесторов для развития и внедрения высокоэффективных технологий.

9) Консолидация усилий с ведущими отечественными и зарубежными научно-исследовательскими центрами по продвижению наиболее эффективных медицинских технологий.

10) Развитие информационно-коммуникативной среды для оптимального продвижения инноваций.

Организация кластеров медицинских инноваций с учетом поставленной цели и задач призвана способствовать развитию здравоохранного сектора национальной инновационной системы. Результатом реализации кластерного подхода должен стать рост производительности и инновационной активности предприятий, входящих в кластер, а также повышение интенсивности развития малого и среднего бизнеса, который сможет значительно усилить инновационную

составляющую своей деятельности в продвижении наиболее эффективных медицинских технологий. Развитие каждой новой медицинской технологии только тогда достигнет своей цели, когда завершится инновационный цикл: фундаментальная разработка – получение продукта – производство его в промышленных масштабах – внедрение (использование) продукта в клинике для диагностики, лечения и профилактики заболеваний. В Казахстане в настоящее время внедрение новых технологий в практическое здравоохранение порой затягивается на годы. И этому есть ряд серьезных причин: неразвитость государственно-частного партнерства, как инструмента привлечения инвестиций в отечественную науку; отсутствие квалифицированных кадров в сфере коммерциализации наукоемкой продукции в области медицины; недостаточная востребование новых технологий для производства лекарственных, иммунобиологических и других препаратов, средств диагностики, медицинской техники.

Эффективное развитие здравоохранения возможно только посредством постоянных инвестиций и инноваций с использованием механизма государственно-частного партнерства. Использование модели государственно-частного партнерства в системе здравоохранения способно генерировать ряд позитивных для общества социально-экономических эффектов: техническое и технологическое перевооружение отрасли; увеличение эффективности использования ресурсов; создание условий и предпосылок для эффективного функционирования объектов здравоохранения, находящихся в государственной собственности, оптимального управления ими и рациональной эксплуатации; повышение качества медицинских услуг, благодаря росту стандартов качества, предусматриваемых государством в контрактах с частными компаниями - операторами.

Список использованных источников:

1. Государственная программа развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2016-2020 годы. – http://adilet.zan.kz/rus/docs/U1600000176

N.Zh. Kanatbay, Zh.S. Hussainova. Features of innovative development of the health system in the national economy.

Summary

The The article discusses the features of formation of innovative model of health care in the economy of Kazakhstan and the innovation cluster strategy in this area.

Keywords: health economics, innovative development, cluster strategy.

Климова О. С.
Здобувач вищої освіти факультету економіки,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
Жосан Г. В.
Канд.екон.наук, старший викладач каф. менеджмента і маркетинга
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
enn89@ukr.net

КОНЦЕПТУАЛЬНІ РОЗХОДЖЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ, ЄВРОПЕЙСЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕЛЕЙ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР

В статті досліджуються основні моделі корпоративної соціальної відповідальності бізнес-структур. Метою статті є обґрунтування концептуальних розходжень американської, європейської та української моделей корпоративної соціальної відповідальності. Досягненню поставленої мети сприяло використання загальнонаукових методів пізнання, що надало можливість забезпечити високий рівень вірогідності одержаних результатів, досягти концептуальної завершеності і комплексності дослідження.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, моделі корпоративної соціальної відповідальності, бізнес, благодійність, економічна відповідальність.

Існує ряд моделей, в сучасній науковій літературі, соціальної відповідальності бізнесу, які відображають основні тенденції формування системи корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) у компаніях різних країн. Практика соціально відповідального бізнесу складалася, як правило, в країнах із стабільною економікою, що базується на ринкових цінностях, з розвиненим громадянським суспільством та з давніми демократичними традиціями, в таких як Тому можна говорити про дві з найбільш популярних моделей соціальної відповідальності: американську і європейську. Українська модель корпоративної соціальної відповідальності майже не відповідає

критеріям веденням соціально відповідального бізнесу, тому не досить розвинута в своїй країні та не популярна в інших. На рисунку 1 можна побачити коротку характеристику наведених вище моделей корпоративної соціальної відповідальності.

Рисунок 1 – Характеристика американської, європейської та української моделі соціальної відповідальності [1]

Всі моделі соціальної відповідальності різняться за такими ознаками, як роль держави, законодавчі рамки, ключові учасники соціальної відповідальності, механізм взаємодії між основними учасниками моделі [2]. У таблиці 1 представлені основні відмінності КСВ в Америці, Європі та Україні.

Незважаючи на відмінності в підходах до КСВ, що реалізуються в її американської, європейської та українській моделях, дані моделі об'єднує ряд спільних рис, найважливішою з яких є інвестиції в розвиток персоналу, активна участь уряду в створенні державно-приватних партнерств, підтримки ініціатив в форматі КСВ через співфінансування некомерційних проектів, розвиток освіти та приділення більшої уваги екології.

Таблиця 1 Моделі КСВ в США, Європі та Україні

Аспекти КСВ	Американська модель	Європейська модель	Українська модель
1	2	3	4
Економічна відповідальність	Спрямованість на відповідність з передовими принципами корпоративного управління, гідної винагороди та захисту прав споживачів.	Законодавчо встановлені рамки поведінки наприклад, 35-годинний робочий тиждень, МРОТ, регулювання понаднормової роботи, правила виробництва і тестування медичних препаратів.	Мала вибірка українських підприємств, що намагаються долучитися до Глобального договору.
Юридична відповідальність	Невисокий рівень законодавчо закріплених правил поведінки корпорацій.	Глибоко пророблена законодавство про правила ведення бізнесу.	Невисокий рівень втручання законодавства в правила ведення бізнесу.
Етична відповідальність	Тенденції переважання підтримки місцевої громади.	Високі податки і високий рівень державного соціального захисту.	Відсутність підтримки державою ініціатив соціальної відповідальності.
Благодійність (філантропія)	Спонсорування мистецтва, культури та університетської освіти.	Високий податковий тягар переносить на державу відповідальність за фінансування культури, освіти, тощо.	Поступово набуває популярності благодійність в Українських компаніях.

Слід також зазначити, що останнім часом проявляється тенденція до зближення і взаємного переплетення європейської та американської моделей КСВ, використовуваних компаніями незалежно від їх національної приналежності. Незважаючи на повільний розвиток української моделі з метою забезпечення формування оптимального механізму управління підприємством сфери послуг на принципах соціальної відповідальності соціально відповідальні підприємства України повинні поєднувати позитивні аспекти американської та європейської моделей.

Список використаних джерел:

1. Левицька Є. Г. Теоретико-методологічні засади розвитку соціальної відповідальності вітчизняних підприємств сфери послуг – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1139
2. Моделі корпоративної соціальної відповідальності – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ref911.ru/show_id=272053.html

O. Klymova, G. Zhosan. Conceptual differences between US, European and Ukrainian models of business structure's corporate social responsibility.

Summary

The article deals with the main models of corporate social responsibility. The purpose of the article is to substantiate the conceptual differences between American, European and Ukrainian models of corporate social responsibility. The achievement of this goal was facilitated by the use of general scientific methods of knowledge, which provided an opportunity to ensure a high level of reliability of the results achieved, to achieve the conceptual completeness and complexity of the study.

Key words: corporate social responsibility, models of corporate social responsibility, business, charity, economic responsibility.

Липчук В. В.
Д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри статистики та аналізу,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
Ковалів В. М.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту
ім. проф. Є. Храпливого,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
volodymyrkovaliv@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВИХ МЕТОДИК

Людський капітал набирає все більшого значення для сучасних підприємств. Формування людського капіталу є важливим для держави та повинно підтримуватись на найвищому рівні. Використання сучасних моделей формування людського капіталу полегшує розуміння та формування загальних державних стратегій.

Ключові слова: людський капітал, навички, креативність, технології, талант.

Сучасне підприємство цінує його основний капітал – людський. Характеризуючись здібностями та вміннями працівник створює для підприємства додатковий продукт, але в еру інформатизації суспільства та постійних змін вимог щодо персоналу підприємства постають перед

проблемою управління даним ресурсом. Для цілей керування людським ресурсом на підприємствах формуються відділи кадрів але їх функції, здебільшого, зводяться до обліку особових даних та відображення внутрішнього переміщення капіталу.

Тому, постає проблема формування ефективних органів управління кваліфікацією та здібностями працівників замість простого обліку їх праці, винагороди та відпочинку. Особливого значення набуває створення інтегрованих систем із системами управління виробництвом для поточного та стратегічного управління кадрами.

Сучасна економіка характеризується значним використанням сучасних засобів комунікації для управління та здійснення процесу виробництва. Сучасні технології заполонили всі етапи створення та просування товару у всіх, без винятку, сферах.

В Україні необхідно змінити ставлення до працівника як до рушійної сили прогресу та креативної одиниці. Для збільшення попиту на ринку праці необхідно змінити структуру зайнятості в цілому. Так, навіть на середньому рівні розвитку, на якому є Польща, послуги забезпечують 64% національного доходу, в той час як в США - до 80,6%; виробничий сектор в Польщі забезпечує 33% доходу, а лише 18% в США. В Україні значна частина працівників зайняті в сільському господарстві та самозайняті на селі.

Основою формування здібностей людського капіталу повинна стати методика запропонована американським вченим Р.Флорида, він виділяє три складових креативного капіталу в моделі «3Т»: технологія, талант і толерантність [1]. Тому розвиток людського капіталу спонукає розвиток технології, як складової частини креативності. Саричев В. І., Єлісєєва Г. Ю. звертають увагу на основні сучасні підходи до вимірювання індексу людського розвитку за Програмою розвитку ООН і національною методикою в Україні для оцінки його реальної вартості [3].

Поряд із національними системами оцінки персоналу необхідно звертати увагу на глобальні системи, такі як Глобальний індекс творчого

потенціалу (креативності) (GCI) [2] У цьому звіті представлені заходи для розширеного економічного зростання і сталого процвітання на основі методики «3Т» економічного розвитку – таланту, технологій і толерантності в 2015 році. Він оцінює і ранжирує 139 країни по всьому світу.

Глобальний індекс творчості тісно пов'язаний з економічним розвитком, конкурентоспроможністю і процвітанням народів. Країни, які набрали високий рейтинг на GCI мають більш високий рівень продуктивності (вимірюється як виробництво на людину), конкурентоспроможності, підприємництва та загального розвитку людини. Творчість також тісно пов'язана з урбанізацією. Нації, що набрали високі бали в рейтингу GCI також мають тенденцію бути більш рівноправними товариствами, що спонукає до суспільного розвитку.

Українському людському капіталу поставлено чіткі вимоги до зростання, адже у категорії креативний клас Україна на 40 місці, всього на 6 позицій нижче Сполучених Штатів Америки. Австралія веде в таланті. Ісландія посідає друге місце. Україна на 24 місці. Південна Корея лідирує в технології, Україна на 43 місці, поступившись Білорусі, Ямайці і Еквадору, хоча випередивши Польщу. Канада займає перше місце в толерантності, які ми вимірюємо, як відкритість по відношенню до етнічних і релігійних меншин. Ісландія посідає друге місце. Нідерланди, Уругвай, Ірландія, Норвегія і Швеція завершують першу десятку. Україна на 105 місці.

Тому нам необхідно звернути першочергову увагу на формування саме суспільства, яке має стати цілісним організмом та виховувати толерантність. Творчість також тісно пов'язана з урбанізацією, тому більш урбанізовані країни мають вищий показник. Оскільки, України немає серед передових країн за технологією, тому вважаємо проблемо не у її відсутності, а слабким здібностям та вмінням населення використовувати та вдосконалювати наявні системи.

Список використаних джерел:

1. Florida R. Creativity and prosperity: The Global Creativity Index, Martin Prosperity Institute, Toronto-Ontario, Sept. 2011
2. Florida R. The global creativity index 2015/ Richard Florida, Charlotta Mellander, Karen King Martin Prosperity. Toronto: Institute Rotman School of Management University of Toronto. S.65 [Електронний ресурс] Режим доступу : http://martinprosperity.org/media/Global-Creativity-Index-2015.pdf
3. Саричев В. І. Індекс людського розвитку: проблеми вимірювання на національному та світовому рівнях / В. І. Саричев, Г. Ю. Єлісєєва // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 220-227. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_2_40

V.Lypchuk, V.Kovaliv. Forming human capital in ukraine on the basis of the use of world methods.

Summary

Human capital is gaining increasing importance for modern enterprises. The formation of human capital is important for the state and should be maintained at the highest level. The use of modern models of human capital formation facilitates understanding and formation of common state strategies.

Key words: human capital, skills, creativity, technology, talent.

Лиса О. В.
Канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
Андрушко Р. П.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
ovl2407@ukr.net

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Досліджено досвід кооперативного руху у країнах з розвинутою економікою та розроблено рекомендацій щодо його застосування в Україні з врахуванням європейських технічних правил, норм та стандартів щодо якості сільськогосподарської продукції для забезпечення зростання загальної ефективності економіки, підвищення якості товарів і послуг.

Ключові слова: кооперація, сімейний кооператив, товарний кооператив.

Агропромисловий комплекс України має потужний ресурсний потенціал: четверту частину світових запасів чорноземів, сприятливі кліматичні умови, працьовиті та висококваліфіковані кадри. Тому особливого значення набуває оцінювання можливостей економіки України

адаптуватися до умов ЄС і захист економічних інтересів українських виробників сільськогосподарської продукції шляхом кооперативного руху. Кооперація – це організована виробнича взаємодія між окремими працівниками, колективами у процесі праці для досягнення певного виробничого ефекту [1, с. 10]. Ефективність кооперації полягає в забезпеченні раціонального використання робочої сили, засобів праці, безперервності виробничих процесів, ритмічного виконання робіт, підвищення продуктивності праці. Для українського села характерна різка різниця між двома типами господарств: сімейними та товарними. Сімейні господарства мають напівнатуральний характер; товарні дають основну масу продукції. Крупні підприємства володіють кращими землями, застосовують сучасну техніку та найману працю, мають власні підприємства по переробці та збуту сільськогосподарської продукції.

Шляхом створення кооперативів розвивалось сільське господарство багатьох країн світу. Характерною рисою французького сільського господарства стало об'єднання селян у кооперативи в різних формах. Кооперативам майже безкоштовно віддавали молочні заводи. Французький молочний кооператив надає послуги зі збору та охолодженню молока, заготівлі сіна, закупівлі або підготовки кормів для худоби, ветеринарного супроводу. Кооперативи виробляють 70% зернових, майже половину молочних продуктів. Всього в країні працюють близько 4 тис. кооперативів, які об'єднані у Французьку конфедерацію сільськогосподарської кооперації. На них припадає основний обсяг виробництва м'яса, вина, цукрового буряка. Лише шляхом об'єднання фермерські господарства можуть протистояти монополістам. Питання збуту, ціни, вивчення ринку знаходиться в компетенції кооперативу. Інноваційному розвитку французької кооперації сприяє те, що держава здійснює упродовж перших п'яти років функціонування кооперативів фінансування адміністративних витрат та утримання спеціалістів, що допомагають освоювати в межах кооперативного об'єднання нові технології з метою покращення якості продукції. У разі

перевиробництва кооперативи одержують фінансування для вилучення надлишкової продукції з ринку, що сприяє збалансуванню попиту і пропозиції та стабілізації цін і доходів. Спеціальними стимулами наділені кооперативи зі спільного використання техніки: якщо фермери-члени придбають обладнання колективно, то держава компенсує 20% їх вартості. Кооперативи користуються допомогою, пов'язаною із здійсненням проектів підтримки малого і середнього бізнесу. Деякі інвестиційні проекти (придбання нового устаткування по переробці, проведення акцій по захисту навколишнього середовища або дій по підвищенню якості продукції) спільно фінансуються Францією і ЄС. Держава здійснює фінансову підтримку кооперативів зі спільного використання техніки, через механізми пільгових відсоткових ставок, фінансування окремих видів витрат, забезпечення попиту на продукцію кооперативів. Кооперативи повертають надлишок членам пропорційно членській економічній діяльності в кооперативах, забезпечують навчання своїх членів і працюють з тим, щоб досягти спільної мети.

В умовах сьогодення кооперативний сектор економіки в Україні знаходиться на стадії транзитивних змін. Головна мета розвитку багатофункціонального кооперативного сектора національної економіки полягає в реалізації можливостей кооперації та ефективному використанні її потенціалу для економічного зростання економіки України. Застосування прикладів розвитку споживчої кооперації у світі сприятиме прискоренню адаптації споживчих кооперативів України до ринкових умов господарювання, активізації кооперативної форми міжнародної інтеграції, створенню адекватної до нових умов системи державної підтримки та розвитку кооперативного сектора.

Проведене дослідження світового досвіду державної підтримки кооперативів засвідчує її доцільність та дозволяє виокремити такі рекомендації щодо його застосування в Україні:

- ❖ держава повинна сприяти участі кооперативів у різних державних програмах розвитку;

- об’єднання дрібних і середніх кооперативів у регіональні товариства;
- утворення змішаних кооперативно-акціонерних товариств;
- в Законі України Про державний бюджет повинні передбачатися обґрунтовані розміри видатків на підтримку кооперативів;
- необхідно розробити систему податкових пільг з метою активізації діяльності кооперативів, стимулювання їх розвитку на інноваційній основі; розробити систему спрощеного доступу кооперативів до кредитних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Кооперація // Юридична енциклопедія : [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія, 1998. – ISBN 966-749-200-1.

O. Lysa, R. Andrushko. The actual aspects of improving the co-operation of ukrainian agricultural producers.

Summary

The experience of cooperative movement in developed countries has been explored and recommendations on its application in Ukraine have been developed taking into account European technical rules, norms and standards for agricultural products quality in order to increase the overall efficiency of the economy, improve the quality of goods and services.

Keywords: cooperative, family cooperative, commodity cooperative.

Мусина С. Т.
М.э.н., м.п.н., старший преподаватель кафедры экономики и международного бизнеса,
Карагандинский государственный университет им.Е.А. Букетова
г. Караганда, Республика Казахстан
mussina.74@mai.ru

СОСТОЯНИЕ МИГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Міграційні процеси охопили Казахстан з отриманням незалежності. У 90-ті роки країна в основному стикалася з великою хвилею еміграції. Однак уже в 2000-і роки сальдо міграції стало позитивним, що свідчить про стабілізацію економічної кон’юнктури. За останні роки знову з’явилося негативне сальдо як результат кризових явищ в економіці у зв’язку зі світовими тенденціями.

Ключові слова: міграція, зовнішня міграція, сальдо міграції

Миграция населения тесно связана с изменением экономической структуры и размещением производительных сил, с ростом социальной и трудовой мобильности населения.

Динамика миграционных показателей в Казахстане в 1990-1999 годах, которые охватывают период первой волны миграции, была вызвана процессами переходного времени. Данные процессы привели к разрушению хозяйственной системы страны, к закрытию или приостановке множества предприятий на территории Республике Казахстан. В итоге ухудшились показатели уровня жизни населения в Казахстане, произошел рост безработицы и сокращение доходов, что привело к увеличению вынужденной мобильности населения [1].

В 1990-1994 годах наблюдался рост отрицательного сальдо миграции, численность чистого выбытия увеличилась более чем в 4 раза. В 1995-2003 годах эта тенденция была преодолена, темпы выбытия населения снизились, значительное снижение наблюдалось в начале 2000-х годов. Отрицательное сальдо миграции упало до 8306 человек в 2003 году, то есть ситуация стабилизовалась. И уже с 2004 года ситуация с внешней миграцией в Казахстане изменилась. На рисунке 1 показана динамика миграционных процессов в 2004-2015 годах. С 2004 года по 2011 год в Казахстане наблюдалось положительное сальдо миграции. Это произошло в результате экономического подъема в стране, а также оживления промышленного производства, торговли, бума в строительстве, и как следствие – улучшения показателей уровня, условий и качества жизни населения.

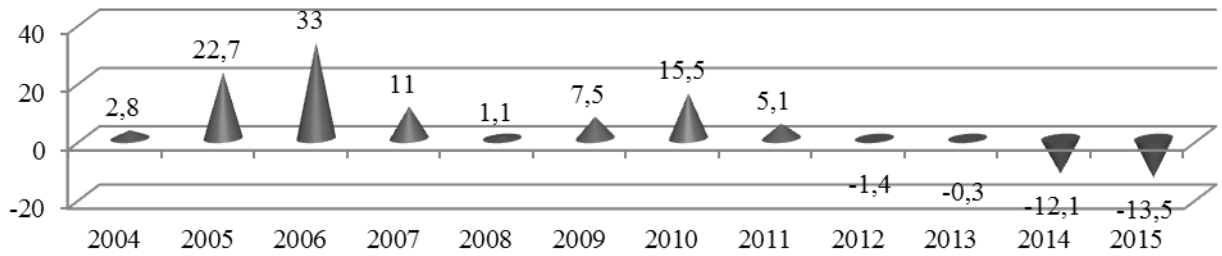

Рисунок 1 – Внешняя миграция Казахстана в 2000-2015 гг. (тыс. чел.)

Примечание: составлено автором на основе источника [2]

Казахстан стал привлекающим мигрантов в страну, т.к. количество прибывающих выше выбывающих. Можно отметить, что вершина данного процесса наблюдалась в 2006 году, когда сальдо миграции составило + 33 041 человек. Данный период для Казахстана сложился более выгодным, что привело к увеличению численности населения внутри республики. Затем положительное сальдо миграции стало снижаться – к 2008 году до 1117 человек. Можно отметить, что сказались последствия нестабильности из-за мирового финансового кризиса. К 2010 году положительное сальдо выросло вновь до 15516 человек и вновь к 2013 году начало снижаться. И в 2012 и 2013 году наблюдалось незначительное отрицательное сальдо внешней миграции. И уже, начиная с 2014 года отрицательное сальдо миграции с другими странами, растет существенно. Причем в основном отрицательное сальдо растет за счет эмиграции в страны СНГ – в 2015 году 13026 человек против 2234 человек в 2013 году. Это вызвано облегчением получения документов по приезде в страны СНГ.

Участниками эмиграционных процессов оказались около 1/4 населения за годы независимости Казахстана. Следовательно, это население практически не участвовало в производстве материальных благ.

С другой стороны Казахстан является и принимающей страной. В основном в нашу страну приезжают трудовые мигранты. Основная же часть

иммигрантов – это этнические казахи, прибывшие из Узбекистана, Монголии, Китая, Туркменистана на территорию Республики Казахстан.

Факторы привлекательности Казахстана для трудовых мигрантов:

1. Более высокий уровень экономического развития Республики Казахстан по сравнению со странами – донорами.
2. Большая территория и низкая плотность населения Казахстана.
3. Более развитый и сегментированный рынок труда.

Происходящие в экономике Казахстана процессы глобализации способствуют повышенной мобильности трудовых ресурсов, а также возникновению потребности во внешнем притоке рабочей силы.

Список использованных источников:

1. Мировая экономика: Учебное пособие. / Под ред. И.П. Николаевой. М.: «Финстатинформ», 2014 г. – 318 с.
2. Комитет Республики Казахстан по статистике – http://www.stat.gov.kz

S. Mussina. Status of migration processes in the Republic of Kazakhstan.

Summary

Migration processes covered Kazakhstan with gaining independence. In the 1990s, the country was mainly faced with a large wave of emigration. However, already in the 2000s the balance of migration became positive, which indicates the stabilization of the economic conjuncture. In recent years, a negative balance has emerged as a result of the crisis in the economy in connection with world trends.

Keywords: migration, external migration, migration balance

Порудєєва Т. В.
Канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності підприємств,
Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського
Гаврищук Г. В.
магістрант,
Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського,
м. Миколаїв, Україна
ohrana_truda.niko@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА

Авторами розглянуто організаційний механізм формування конкурентних переваг підприємства, запропоновано критерії, які забезпечують стійкі конкурентні переваги підприємства

Ключові слова: конкуренція, конкурентні переваги, механізм, конкурентний потенціал

В умовах посилення конкуренції на глобальному і локальному ринках проблема досягнення й утримання конкурентних переваг – одна із самих актуальних. Підходом до створення і розвитку конкурентних переваг підприємства, є концепція ресурсної бази. До ресурсів відносять всі активи, можливості, організаційні процеси, інформацію, знання і т.д., контрольовані підприємством.

Організаційний механізм формування елементів конкурентних переваг підприємства має складатися з таких структурно-функціональних підсистем (рис. 1): політична система, освітньо-наукова система, економічна система: процесний підхід, природно-кліматична та екологічна система [1].

Кожний блок представленої структури включає систему організаційних елементів, які пов’язані між собою і визначають зміст, направленість та інтенсивність діяльності. Так, визначення цілей діяльності підприємства обумовлює формування відповідного комплексу завдань, принципів, форм та інструментарію впровадження інновацій.

Рисунок 1 – Елементи конкурентних переваг підприємств

Формування нових конкурентних переваг є найважливішим моментом у досягненні підприємством сталої конкурентної позиції на ринку. Саме конкурентні переваги підприємства є тим «вічним двигуном», дія якого дозволяє підприємству випереджати виробників продукції (або послуг) аналогічного призначення, тобто демонструвати високий рівень конкурентоспроможності. Забезпечення конкурентоспроможності має здійснюватися поетапно(рис. 2).

Рисунок 2 – Алгоритм забезпечення конкурентних переваг підприємства

Механізм формування нових конкурентних переваг базується на ефективній взаємодії умов функціонування підприємства й факторів, що формують його ресурсний потенціал.

Прийняття рішення про формування нової конкурентної переваги відбувається у процесі моніторингу конкурентних переваг, коли виникає необхідність перекривання застарілих конкурентних переваг і тих, що перебувають на стадії спаду, новими, більш ефективними і стійкими та виявлення можливих нових конкурентних переваг з урахуванням попиту та умов функціонування ринку [2].

Отже, критерії, які забезпечують стійкі конкурентні переваги підприємства: економічні; техніко-технологічні; маркетингові; управлінські; соціально-психологічні; екологічні; природно-кліматичні.

Список використаних джерел:

1. Формування конкурентоспроможності підприємств Причорноморського регіону України на зовнішніх ринках в умовах міжнародних інтеграційних процесів: моногр. / І. Т. Кіщак, Л. В. Назарова, Т. В. Порудєєва та ін. Видавництво ФОП Швец В. М. – Миколаїв, 2017. – 288 с.

2. Порудєєва Т. В. Конкурентоспроможність України у контексті глобалізації та євроінтеграційних процесів / Т. В.Порудєєва// – Режим доступа : http://global-national.in.ua/issue-14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2540-porudeeva-t-v-konkurentospromozhnist-ukrajini-u-konteksti-globalizatsiji-ta-evrointegratsijnikh-protsesiv

T. Porudieieva, H. Havryshchuk. Theoretical bases for competitive advantages of the company.

Summary

The authors consider the organizational mechanism of the formation of competitive advantages of the enterprise, the criteria that provide stable competitive advantages of the enterprise are proposed.

Keywords: competition, competitive advantages, mechanism, competitive potential.

Рахимжанова Г. К.
М.п.н., старший преподаватель кафедры экономики и международного бизнеса КарГУ им. Е.А.Букетова
г. Караганда, Казахстан
rgk84@mail.ru
Таттымбетова К. Т.
М.э.н., старший преподаватель кафедры экономики и международного бизнеса КарГУ им. Е.А.Букетова
г. Караганда, Казахстан
t_k_t_77@mai.ru
Газизова М. Р.
М.э.н., старший преподаватель кафедры экономики и международного бизнеса КарГУ им. Е.А.Букетова
г. Караганда, Казахстан
gazizova-maiya@mail.ru

СОЦИАЛЬНЫЕ ГАРАНТИИ И МИНИМАЛЬНЫЕ СОЦИАЛЬНЫЕ СТАНДАРТЫ В СИСТЕМЕ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

В данной статье рассматриваются основные индикаторы системы социальной защиты и социального обеспечения населения Республики Казахстан, такие как прожиточный минимум, минимальный размер месячной заработной платы, размер минимальной пенсии. В статье праведен анализ и сравнение данных индикаторов между собой.

Ключевые слова: социальное обеспечение, минимальный социальный стандарт, потребительская корзина, минимальный размер заработной платы.

В системе социальной защиты населения основополагающая роль принадлежит социальным гарантиям и минимальным социальным стандартам, которые являются основными индикаторами в системе социального обеспечения граждан страны.

В соответствии с Законом Республики Казахстан «О минимальных социальных стандартах и социальных гарантиях» от 19 мая 2015 года №314-V социальным гарантиям и минимальным социальным стандартам даются следующие определения:

1. Социальные гарантии – предусмотренные Конституцией РК и законами республики обязательства государства, направленные на реализацию социальных прав [1, ст.1].

2. Минимальный социальный стандарт – минимальный объем услуг,

денежных выплат и иных требований, установленных законами РК, обеспечивающий реализацию социальных гарантий и социальных прав [1, ст.1].

Минимальные социальные стандарты и социальные гарантии распространяются на все сферы жизнедеятельности человека и общества (трудовая деятельность, образование, здравоохранение, культура, спорт, семья и т.д.).

В качестве основных расчетно-показательных индикаторов социального обеспечения используются прожиточный минимум, размер минимальной пенсии и минимальный размер месячной заработной платы, величина которых в Казахстане ежегодно устанавливается в соответствии с законодательство страны. Минимальный размер месячной заработной содержит норму рабочего времени в месяц, а также из трудовых обязанностей работника первого разряда в нормальных условиях.

Уровень прожиточного минимума рассчитывается практически во всех странах мира. Прожиточный минимум – минимальный денежный доход на одного человека, равный по величине стоимости минимальной потребительской корзины. Минимальная потребительская корзина представляет собой минимальный набор продуктов питания, товаров и услуг, необходимых для обеспечения жизнедеятельности человека, в натуральном и стоимостном выражении [2, с. 145]. Минимальная потребительская корзина состоит из продовольственной корзины и доли расходов на непродовольственные товары и услуги. С 2006 года 60% минимальной потребительской корзины составляют расходы на продовольственные товары (43 наименования ассортимента продукции, ранее состояла из 20 наименований продуктов) и 40% расходы на непродовольственные товары и услуги [3]. Слои и группы населения, обеспеченность которых ниже данного уровня, нуждаются в особой форме социальной защиты. На основе данного показателя устанавливается минимальный размер месячной заработной платы, государственная базовая пенсионная выплата, различные

государственные социальные пособия (по инвалидности, по утере кормильца, по возрасту).

За 1 квартал 2017 года доля населения, имеющего доходы ниже прожиточного минимума, составляет 2,6% (численность населения Казахстана – 18 млн.человек) [4]. В настоящий период прожиточный минимум в соответствии с Законом «О республиканском бюджете РК на 2017-2019 годы» с 1 января 2017 года установлен в размере 24 459 тенге (выше на 7% в сравнении с прошлым годом), размер минимальной пенсии – 28148 тенге (выше 8,9% в сравнении с прошлом годом) [5]. Ежегодно минимальный размер месячной заработной платы соответствует денежному выражению прожиточного минимума. Это говорит о том, что минимальный размер месячной заработной платы не в состоянии покрыть реальные потребности воспроизводства рабочей силы, поскольку не превышает минимальные стандарты установленные законодательством. Фактически данный показатель не является сейчас социальной гарантией. Единый размер минимальной заработной платы недостаточно эффективен, поскольку из инструмента социальной защиты он превратился в норму фиксирования порога бедности. Это говорить о необходимости пересмотра механизма и методики расчета данного индикатора.

Список использованных источников:

1. Закон Республики Казахстан «О минимальных социальных стандартах и их гарантиях» от 19 мая 2015 года № 314-V // http://online.zakon.kz.
2. Человеческое развитие в Казахстане: Учебник / под.обш. ред. Н. К. Мамырова и Ф. Акчуры – Алматы: Экономика, 2003. – 436 с.
3. Приказ Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан от 02.12.2005 г. № 307/1-п «Об утверждении Правил расчета величины прожиточного минимума» // http://online.zakon.kz.
4. Данные Комитета по статистике Министерства национальной экономики Республики Казахстан // http://stat.gov.kz.
5. Закон Республики Казахстан «О республиканском бюджете на 2017-2019 годы» от 29 ноября 2016 года № 25-VI // http://online.zakon.kz.

G.K. Rakhimzhanova, M.R. Gazizova. Social guarantees and the minimum social standards in the system of social protection of the population of the republic of Kazakhstan.

Summary

In this article considered the main indicators of system of social protection and social

security of the population of the Republic of Kazakhstan, such as living wage, the minimum size of the monthly salary, size of the minimum pension. The analysis and comparison of these indicators among themselves is shown in article.

Keywords: social security, minimum social standard, consumer basket, minimum size of the salary.

Соловйова І. В.
Здобувач вищої освіти факультету економіки, група 5ОАп,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
Жосан Г. В.
Канд.екон. наук, старший викладач каф. менеджмента і маркетинга
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
enn89@ukr.net

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР

У даній статті досліджено основні міжнародні стандарти корпоративної соціальної відповідальності бізнес-структур.

Ключові слова: стандарти, корпоративна соціальна відповідальність.

Важливу роль у визначенні характеру соціально-економічної діяльності підприємства відіграють міжнародні та вітчизняні нормативні документи щодо трудових відносин, виробництва якісної продукції, захисту навколишнього природного середовища, ощадливого використання природних та інших ресурсів. Перелічене визнано основою сталого розвитку національної економіки. Нині в Україні у сфері соціально-економічних відносин діють різноманітні галузеві, державні та міжнародні нормативні документи. Вони є базою для розвитку та визначають умови реалізації соціальної відповідальності бізнесу.

Загальні засади соціальної відповідальності держави та суб'єктів господарювання визначено Конституцією України. Соціальна відповідальність держави проявляється, зокрема, через регулювання діяльності суб'єктів господарювання у соціально-економічній сфері та забезпечення вимог ст. 64, яка наголошує, що конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків,

передбачених Конституцією України. Щодо соціальної відповідальності бізнесу, то слід підкреслити, що Конституція України частково (прямо або опосередковано) відтворює вимоги щодо прав людини, трудових відносин, навколишнього середовища та боротьби з корупцією. Наступний рівень представляють кодекси та закони України для кожної сфери застосування з урахуванням інтересів певних соціальних груп, зокрема споживачів продукції – щодо її якості, працівників підприємства, місцевої громади (суспільства) – щодо природного середовища, контрагентів – у сфері господарювання та прав власності, а також держави – з питань оподаткування.

Міжнародні стандарти з СВ усувають різні підходи до етичної оцінки практики господарювання в різних країнах, узагальнюють багаторічний досвід розвинутих країн у даній сфері, дозволяють визначити і порівняти стан соціальної відповідальності компаній в усьому світі, а для країн, що розвиваються, допомагають обрати пріоритети розвитку СВ.

Крім етичних кодексів організацій важливою нормативною базою, яка забезпечувала б реалізацію проспективної корпоративної соціальної відповідальності, є міжнародні документи. В першу чергу, - це документи ООН, які безпосередньо пов’язані з проблемами міжнародного бізнесу, так і документи загального характеру. У 1978 р. підготовлено план Проекту кодексу, в якому містилися юридичні та економічні зобов’язання згідно з нормами міжнародного права та моральні і соціальні вимоги.

У 2000 р. було підписано Глобальний договір ООН, який являє собою одночасно політичну платформу та практичну основу для діяльності компаній, які ставлять на меті стійкий розвиток та практику відповідальних відносин у бізнес-середовищі. Глобальний договір ООН спрямований на вирішення двох головних завдань:

а) інтеграцію 10 принципів у сфері прав людини, трудових відносин, охорони навколишнього середовища та боротьби з корупцією.

б) стимулювання дій щодо підтримки широких цілей ООН у сфері суспільного розвитку, сформульованих в Декларації тисячоліття.

Участь у Глобальному договорі має низку практичних переваг для його

учасників, до складу якого на початок 2011 р. входить близько 5300 компаній із 135 країн. Учасники мають можливість використовувати концептуальні засади для виробки та реалізації політики у сфері охорони навколишнього середовища та соціального розвитку, обмінюватися новими методиками, взаємодіяти з різними країнами в напрямі досягнення стійкого розвитку, мати доступ до широких баз знань та досвіду, пов'язаного із питаннями забезпечення сталого розвитку.

Вимоги міжнародних стандартів CSR. На міжнародному рівні питань сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності стосується так звана «вісімка глобальних ініціатив»: Глобальний пакт ООН (The UN Global Compact); конвенції Міжнародної організації праці (ILO convention); керівні настанови Організації економічного співробітництва та розвитку для транснаціональних корпорацій (The OECD Guidelines for Multinational Enterprises); стандарти ISO серії 14000 (системи екологічного управління); стандарти соціальної та етичної звітності серії AA 1000 (AccountAbility 1000); Глобальна ініціатива звітності (The Global Reporting Initiative – GRI); Глобальні принципи Салівана (The Global Sullivan Principles – GSP); стандарт соціальної відповідальності SA 8000 (Social Accountability 8000), на підґрунті якого розроблений проект ISO 26000.

Зазначені міжнародні документи являють собою об'єктивну (виражену в текстах та у більшості випадках офіційно визнану державами) нормативну базу для аналізу конкретних проблем бізнесу, визначення критерію оцінок діяльності компаній та основу для формулювання справедливих вимог соціальної відповідальності, звернених до суб'єктів економічної діяльності.

Названі нормативні документи створюють законодавчо-нормативну базу, на якій кожний конкретний суб'єкт господарювання формує власні ставлення і підхід до реалізації соціальної відповідальності. Він розробляє свій внутрішній, нормативний документ (кодекс корпоративної етики, корпоративний кодекс тощо), який відображає його позицію з усіх питань соціальної відповідальності, що і реалізується на практиці у взаємовідносинах з інвесторами, персоналом, споживачами, бізнес-

партнерами, конкурентами та місцевою громадою. У результаті, як зазначають американські науковці Л. Пейн, Р. Деспанде, Дж. Марголіс та К.Е. Тетчер, “з прийняттям корпоративного кодексу господарюючий суб’єкт виносить свої стандарти на загальний огляд, тим самим немовби декларуючи готовність нести відповідальність за роботу в будь-якій точці земної кулі”.

На формування СВ впливають чисельні вітчизняні та міжнародні нормативні документи. Українське законодавство фактично робить рівень соціальної відповідальності мінімальним. Виконання вимог нормативних документів рекомендаційного характеру свідчить про вищий рівень соціальної відповідальності суб’єкта. Аналіз показав, що нормативні документи у сфері СВ не створюють цілісної системи. Одним із завдань формування внутрішньої політики у сфері СВ, яке має бути відображене в корпоративному кодексі, є вибір пріоритетів, впорядкування та організація сукупності принципів і правил соціально відповідальної діяльності на основі зв’язків з усіма заінтересованими особами.

Список використаних джерел:

1. Гінзбург М. Спроба класифікації українських нормативних документів // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2005. – № 2. – С. 13–19.
2. Маматова Т. В. Міжнародні стандарти корпоративної соціальної відповідальності: механізм адаптації для органів державного контролю України / Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010. – Вип. 1 (4). С. 109–120.
3. Лазоренко О., Колишко Р. та ін. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності : посіб. із КСВ. – К. : Енергія, 2008. – С. 78–83.
4. Тавер Е. И. Стандарты и социальная ответственность бизнеса // Акционерное общество: вопросы корпоративного управления. – 2010. – № 5. – С. 12–18.

I. Solovyova., G. Zhosan. International standards of business structure’s social responsibility.

Summary

International and domestic normative documents on labor relations, production of high-quality products, environmental protection, economical use of natural and other resources play an important role in determining the nature of the social economic activity of an enterprise. These are recognized as the basis for sustainable development of the national economy. Now in Ukraine in the field of socio-economic relations are various industry, state and international regulatory documents. They are the basis for development and determine the conditions for the implementation of social responsibility of business.

Keywords: standards, corporate social responsibility.

Швець О. О.
Асистент кафедри менеджменту та маркетингу,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
elen.shvets@ukr.net
Руденко О. М.
Студентка кафедри менеджменту та маркетингу,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
sasha.rudenko1998@ukr.net

ЦІННІСТЬ БРЕНДА ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕС-ОРГАНІЗАЦІЇ

В даній статті запропоновано розглядати цінність бренда як метод формування успішного або занепадницького бренда в залежності від наявності унікальних рис та характеру представлення його для споживачів. Розглянуто авторські підходи щодо визначення термінів «цінність» та «цінність бренда». На основі проведеного аналізу визначено основні аспекти, які спроможні впливати на краще сприйняття бренда споживачами та забезпечувати успішне функціонування бізнес-організації.

Ключові слова: бренд, цінність бренда, бізнес-організація, успішне функціонування

Сучасний етап розвитку ринку України вимагає від існуючих бізнес-організацій швидкого та якісного реагування на зміни в потребах та вподобаннях споживачів, встановлення конкурентних переваг для забезпечення успішного функціонування. Внесення корективів в представлення бренда та корегування його унікальних властивостей створить для бізнес-організацій вигідні умови щодо скорочення витрати та підвищення ефективність використовуваних ресурсів. Ріст рівня цінності бренда для бізнес-організації як умови успішного функціонування означає збільшення лояльних та прихильних споживачів для яких бренд стає не просто символом або картинкою, а частиною життя та гарантом закріплення високого положення в соціумі.

Досліджуючи цінність бренда необхідно в першу чергу розглянути термін «цінність» в тому вигляді, в якому його представляють науковці (табл.1). Цей термін відносно недавно поповнив лексикон бізнесу, але поняття набору цінностей як важливого аспекту корпоративного життя саме по собі не нове, і останнім часом інтерес до нього зростає.

Таблиця 1 Аналіз авторських підходів щодо визначення терміну «цінність»

Термін та його визначення	Автор
Цінність – це властивість якогось предмету, явлення задовольняти потреби, бажання людей, а також все, що має для людини певну значимість, особистісний або суспільний сенс [1].	Андросова Ю.В.
Відображення значущості явищ і предметів реальної дійсності з точки зору їх відповідності (або невідповідності) потребам суспільства, соціальних груп чи особистості (у широкому значенні вказаного поняття), а також як моральні й імперативи (вимоги), що розроблені людською культурою, і які виступають продуктами суспільної свідомості (у більш вузькому значенні) [4].	Харченко С. Я.
Цінності потрібні будь-якій організації, але особливо – бережливій [2].	Антасюк В.І.
Цінності – це властивості і гідності, й це позначається в наших звичках, уміннях і поведінці [3].	Рожков І.Я.

У визначенні цінності бренда значного успіху досяг С. Годін, який написав: «Цінність бренда – це набір очікувань, спогадів, історій і взаємин, які в сукупності визначають рішення споживача віддати перевагу тому чи іншому бренду над альтернативами» [5].

Аналіз особливостей формування цінності бренда дозволило визначити основні аспекти, які спроможні впливати на краще сприйняття бренда споживачами та забезпечувати успішне функціонування бізнес-організації (рис.1).

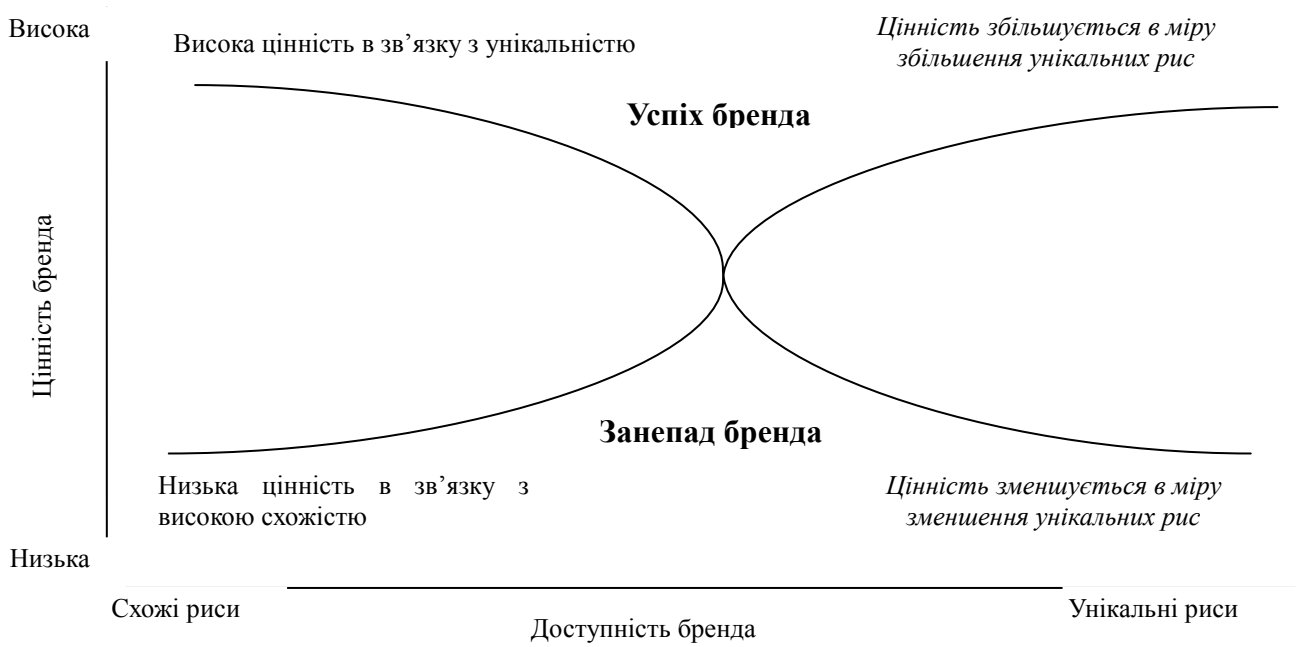

Рисунок 1 – Схема забезпечення успішного функціонування бізнес-організації за рахунок підвищення цінності бренда

Вплив бренда проявляється в кожному аспекті ділового життя, від самого незначного рішення в торговій точці до найбільшого - в найбільшій бізнес-організації. Всередині і за межами організації бренд охоплює все. Він зачіпає всі види ділової активності і в концентрованому вигляді представляє бачення бізнесу, бізнес-план, корпоративну культуру, імідж і багато інших сторін ділового життя.

Отже, чим унікальніша пропозиція, тим краще формується цінність бренда та забезпечується його тісний взаємозв'язок зі споживачами. Бізнес-організації в наш час для успіху необхідно формувати та пропонувати на ринку бренд зі значною кількістю унікальних рис, які здатні виділити її з поміж аналогічних та забезпечити інтерес та зацікавленість цільових споживачів.

Список використаних джерел:

1. Андросова Ю. В. Ценности и их место в структуре мировоззрения современного учителя и ученика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pgsga.ru/research/samara-scientific-journal/number_journal/3.pdf

2. Антасюк В.И. Ценность бренда для потребителя: обзор научной литературы // Гуманитарные научные исследования. 2016. № 2 [Электронный ресурс]. URL: http://human.snauka.ru/2016/02/14070

3. Рожков И. Я. Бренды и имиджи / И. Я. Рожков, В. Т. Кисмерешкин/ - М.: «РИП-холдинг», 2006. – 256 с.

4. Харченко С. Я. Трудова соціалізація дітей та молоді / С. Я. Харченко, Ю. М. Філіппов, Н. Л. Отрощенко, Е. Г. Ємцева; Держ. закл. «Луган. нац ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 200 с.

5. Godin S. Definition of brand value. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sethgodin.typepad.com/seths_blog/2009/12/define-brand.html

O. Shvets, S. Rudenko. Brand value as a guarantee of successful functioning of business organization.

Summary

In this article it is proposed to consider the value of the brand as a method of forming a successful or degraded brand, depending on the presence of unique features and the nature of its presentation to consumers. Author's approaches to determining the terms "value" and "brand value" are considered. On the basis of the analysis, the main aspects that can influence the brand's perception of consumers and ensure the successful functioning of a business organization are identified.

Keywords: brand, brand value, business organization, successful operation

СЕКЦІЯ 13
«ТУРИСТИЧНИЙ КЛАСТЕР ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ»

Янишин Я. С.
Канд. екон. наук, в.о. професора, в.о. професора кафедри міжнародних економічних відносин,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
ekonomistu_dekanat@ukr.net
Брик Г. В.
Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
galkabruk@ukr.net

ТУРИСТИЧНИЙ КЛАСТЕР ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ

Розкрито сутність туристичного кластеру як концентрації на певній території підприємств індустрії туризму, які взаємодіють між собою з метою створення туристичного продукту. Наведено основні складові в структурі туристичного кластеру. Висвітлено основні переваги кластерної моделі організації туристичного бізнесу в регіоні.

Ключові слова: кластер, туристичний кластер, туризм, кластерна модель організації туристичної діяльності, кластерний підхід.

Туризм є важливим фактором забезпечення економічного зростання країни загалом та її регіонів зокрема. Експерти відзначають постійне зростання його ролі у структурі глобальної економіки. Однак сектор туризму залишається одним з найменш досліджених у світовій економіці, а тому вивчення можливостей і досвіду впровадження туристичного кластеру є перспективним [1].

Туристичний кластер (з англ. cluster – «гроно», «група», «скупчення») – це концентрація на певній території підприємств індустрії туризму, які взаємодіють між собою з метою створення туристичного продукту. Групи підприємств спільно використовують туристичні ресурси, інфраструктуру, ринок праці та взаємодоповнюють один одного [4].

Зацікавленість більшості країн у створенні кластерів зумовлена

насамперед двома причинами: по-перше, кластери сприяють прискоренню розвитку бізнесу, а по-друге, дають змогу підвищити інтенсивність появи нових підприємств в їх межах.

Туристичний кластер розглядається як система інтенсивної виробничо-технологічної та інформаційної взаємодії туристичних підприємств, постачальників базових і додаткових послуг з приводу створення «основного продукту» кластера – туристичного продукту. До туристичних кластерів належать групи, сконцентрованих географічно в межах регіону підприємств, які спільно використовують спеціалізовану туристичну інфраструктуру, локальні ринки праці та інші функціональні структури господарства [3].

Провідну, стрижневу роль у туристичному кластері відіграють туристичні підприємства (зазвичай, потужні туроператорські фірми), які експортують свої послуги за межі регіону, країни. На нижчому рівні знаходяться різноманітні туристичні агентства, а також численні підприємства з розміщення, харчування, транспортування туристів, надання супутніх послуг і виробництва товарів туристичного попиту. І всі вони об’єднуються спільним бізнес-кліматом, в межах якого формуються необхідні для функціонування туристичного кластера трудові ресурси, технології, а також діють різні стимули, включаючи податкову систему, адміністративне регулювання та бар’єри [2].

Подальша увага зосереджена на дослідженні туристичного кластера м. Львова, оскільки саме тут є великий потенціал до залучення різноманітних туристичних і рекреаційних ресурсів. Причинами необхідності кластеризації туристичного бізнесу м. Львова є: висока конкурентоспроможність туристичних і рекреаційних ресурсів; наявність інфраструктури; забезпеченість трудовим потенціалом; доступність до інформації; наявність постачальників, операційних потужностей; орієнтація бізнесу на співпрацю; розширений доступ до інновацій.

Туристичний кластер Львова сформувався навколо архітектурної та культурної спадщини міста з метою залучення туристів. Туристичні агенції,

готелі, ресторани, виробництво та продаж сувенірів – усі ці бізнес-структури були зацікавлені у розвитку інфраструктури та домоглися співпраці з місцевими державними органами у цьому напрямі. Зовнішніми атрибутами такої співпраці є функціонування туристичного інформаційного центру й інформаційних табло. Фестивалі та інші масові заходи у місті залучають споживачів туристичних послуг для всіх цих бізнес-структур одночасно [3].

Результати соціологічного опитування дали змогу сформувати портрет споживачів туристичного кластера м. Львова і зробити наступні висновки: 1) найпоширенішими сегментами потрібно вважати групи туристів віком від 18-45 років, з низьким та середнім рівнями доходів; 2) основною метою візиту туристів до м. Львова є відпочинок, ознайомлення з архітектурою, вивчення історичних пам'яток та місцевої культури; 3) при виборі поїздки, насамперед, туристів хвилює питання громадського транспорту, стан довкілля, наявність туристичної інформації та інше [4, с. 57].

Таким чином, перевагами кластерної моделі у туризмі є: 1) ефективне використання туристично-рекреаційних ресурсів; 2) удосконалення та підвищення конкурентоспроможності регіонального туристичного продукту; 3) підвищення інвестиційної привабливості регіону, сприяння інноваційним інвестиційним проектам в галузі туризму; 4) координація зусиль влади, бізнесу та громадських організацій з метою розвитку туристичної інфраструктури, 5) зниження собівартості туристичних послуг; 6) реалізація спільних маркетингових та рекламних заходів, участь у туристичних виставках та ярмарках, розробці та просування туристичного бренду регіонів.

Список використаних джерел:

1. Дегтярьова І. О. Наукові та практичні аспекти застосування кластерного підходу в управлінні конкурентоспроможністю регіонів України [Електронний ресурс] / Дегтярьова І. О. – Режим доступу : http://www.academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Degtyaryova.pdf

2. Економіка туризму: теорія та практика [Текст] : підручник. / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.

3. Кластер: формат взаємодії підприємців. У чому переваги неформального об'єднання різних бізнесів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://msb.aval.ua/news/?id=25974.

4. Яворський Ю. М. Туристичний кластер як форма розвитку галузі / Ю. М. Яворський // Український туризм. – 2015. – № 2. – 56-57 с.

Y. Ianyshyn, G. Bryk. Tourism cluster as a form of the development in the region.

Summary

The article reveals the essence of tourism cluster as the concentration of businesses in a particular area of the tourism industry, which interact to create a tourism product. The main sectors in the tourism cluster structure was presented The main advantages of cluster model of tourism's busyness in the regions of the country were disclosed.

Keywords: cluster, tourism cluster, tourism, cluster model of organizing tourism's activities, cluster approach.

Литвиненко Ю. І.
Студент,
Дніпровський національний університет імені О. Гончара
м. Дніпро, Україна
Тростянська К. М.
Канд. екон. наук, доцент кафедри статистики,
обліку та економічної інформатики
Дніпровський національний університет імені О. Гончара
м. Дніпро, Україна
yulialidnepr@gmail.com

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕНОГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Розглянуто розвиток еногастрономічного туризму населення на світовому рівні та в Україні. Наведено приклади гастрономічних заходів в Україні.

Ключові слова: еногастрономічний туризм, зайнятість, фестивалі.

За результатами дослідження, проведеного в 2016 році Всесвітньою туристичною організацією UNWTO, гастрономія є третім за значимістю мотивом відвідування туристами різних регіонів (після культури та природи) [1]. Крім того, важливою у формуванні бренду території саме гастрономію вважають 88,2% респондентів. За оцінками фахівців, обсяг світового ринку гастрономічного туризму складає 42 млрд. доларів [2]. Лідерами ринку є Франція, Італія, Іспанія, Сінгапур, Гонконг, Японія, Індія, Таїланд.

Визначення поняття еногастрономічного туризму можна дати таке: це подорожі певного відсотка населення з метою пошуку нових смаків та автентичних кулінарних традицій.

В нашій державі, де кожен регіон має свої неповторні гастрономічні традиції, саме еногастрономічний туризм є перспективним напрямом розвитку ринку туристичних послуг. Так, Закарпатська область завдяки природному та культурному різноманіттю має значний потенціал для організації тематичних еногастрономічних турів, пов'язаних з вживанням страв національної кухні, культурою вирощування винограду, виробництвом вина. Одними із найпопулярніших районів Закарпаття, де розвивається виноробство є Мукачівський та Ужгородський райони. Поєднання традицій національної української кухні та кухні національних меншин додає більшої унікальності та робить регіон більш привабливим для туристів із різних країн. У 2008 році вперше презентований популярний нині туристичний продукт «Гастрономічний туристичний шлях», він представляє традиційні страви Закарпаття, кухню національних меншин і заклади, які їх готують.

Як і в багатьох європейських країнах (Італії, Німеччині, Чехії, Франції, Іспанії) в Україні популярне проведення щорічних гастрономічних фестивалів та тематичних турів: Фестиваль борщу в селищі Борщів на Тернопільщині, свято галушок у Полтаві, фестиваль вареників на Волині, фестиваль дерунів в Коростені, фестиваль «Берлибаський банош» у селі Костилівка на Закарпатті і т. ін. Позитивний досвід проведення таких еногастрономічних заходів сприятиме розширенню їх часового та географічного діапазону, збільшенню кількості закладів громадського харчування, що поширюють якісну українську кухню.

Таким чином еногастрономічний туризм базується на поєднанні національних традицій, дегустації традиційних місцевих страв та напоїв, на видовищному дійстві. Для нашої країни еногастрономічний туризм є відносно новим та перспективним видом туризму, його розвиток позитивно впливатиме на приплив туристів, прибутковість туристичного бізнесу, на рівень зайнятості населення, сприятиме залученню інвестицій у розвиток вітчизняних товаровиробників, розвитку економіки країни та її визнанню на світовому рівні.

Список використаних джерел:

1. World Tourism Organization (2017), Affiliate Members Report, Volume sixteen – Second Global Report on Gastronomy Tourism, UNWTO, Madrid [Електронний ресурс]. - Режим доступа: http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/gastronomy_report_web.pdf
2. Ковешніков В. С., Гармаш В. В. Винний та гастрономічний туризм: важливий потенціал розвитку економіки // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 4. – С. 32-37.

J. Litvinenko, K. Trostianska. Prospects for the development of enogastonomic tourism in Ukraine.

Summary

The development of enogahastronical tourism of the population at the world level and in Ukraine was considered. Examples of gastronomic events in Ukraine are presented.

Key words: *enogastronomic tourism, employment, festivals.*

Пономаренко Л. Р.
Студент
Дніпровський національний університет імені О. Гончара
м. Дніпро, Україна
Тростянська К. М.
Канд. екон. наук, доцент кафедри статистики,
обліку та економічної інформатики
Дніпровський національний університет імені О. Гончара
м. Дніпро, Україна
Lanazavada@gmail.com

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Розглядаються особливості екологічного туризму в Україні. Виявлені найактивніші регіони держави, які розвивають цей вид туризму на своїй території. Проаналізовано позитивний вплив впровадження «зеленого туризму» на території як для самих мешканців, так і для збереження культурної і природної спадщини.

Ключові слова: екотуризм, «зелений туризм», зайнятість, культура.

На сьогоднішній день туризм в усьому світі стрімко розвивається, швидко набираючи більших обертів. У зв'язку із екологічною ситуацією нашої планети виник такий вид туризму як екологічний. Поняття «екотуризм» можна визначити як подорожі до природних територій, не змінених або мало змінених діяльністю людини, часто до природоохоронних територій, з відповідальним ставленням до природи і якнайменшим впливом на навколишнє середовище. Цей вид туризму сприяє стійкому розвитку

територій, передбачає участь місцевого населення у наданні послуг, створює економічні стимули до охорони довкілля [1, с. 40].

Екотуризм допомагає людям краще усвідомлювати важливість екологічної безпеки, цінувати природні багатства своєї місцевості, а також спонукає замислюватись над охороною навколишнього середовища.

«Зелений туризм» сприяє розвитку віддалених куточків країни, а також збиранню коштів на організацію заходів зі збереження природи. Розвиток екотуризму – це важливий спосіб збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

«Зелений туризм» передбачає відпочинок в екологічно чистих регіонах. В Україні є багато таких регіонів, що робить її особливо привабливою для тих, кого захоплюють подорожі природою. В нашій країні найбільш поширеними є два підвиди екотуризму: активний відпочинок, наприклад, похід у гори з проживанням у дикій місцевості; перебування у сільській місцевості, зближення з локальною культурою, що також включає невеликі походи, велосипедні або кінні прогулянки. В обох варіантах найпопулярнішим місцем відпочинку є Карпати. У холодні пори року це місце славиться зимовими видами спорту, а улітку тут розквітає «зелений туризм». Карпати відомі своєю неповторною природою, чистим повітрям і кришталевими гірськими ріками та озерами.

Одні із найпопулярніших місць Закарпаття є Яремчатський та Коломийський райони. Щорічно їх відвідують близько 55% екотуристів. Природа цієї місцевості сильно відрізняється від цетральноукраїнської степової: тут переважають яскраво-зелені та сині кольори. Стосовно культурної сфери, в Коломиї можна відвідати унікальний Музей Писанки, а також щотижневий ярмарок вишиванок [3].

Ще одним місцем, якому віддають перевагу чимало подорожуючих Україною є Київська область. Мешканці нашої столиці охоче відвідують парк Феофанія, де вони можуть просто прогулятись або зібратись на пікнік, побачити місцевий храм та святі джерела води. Не менш популярним є

півострів Китаєво, відомий своїми мальовничими ставками та багатою флорою і фауною. Це чудові можливості для жителів мегаполісу насолодитися природою, не виїжджаючи далеко від міста.

Більш близькими до поняття екотуризму є місця в селищі Круглик, який завоював популярність своїм живописним озером, а також комплекс «Українське село», що знаходиться у селищі Бузова. Тут є не тільки освоєні людиною паркові території, але й куточки дикої природи [3].

На даний момент екотуризм можна назвати досить молодим видом туризму, який лише розвивається, але нестримно набуває популярності. Щорічно чисельність туристів росте, адже зростає й кількість людей, що турбуються про природу і бажають зберегти її [4].

Найголовніші позитивні наслідки впровадження «зеленого туризму» в Україні:

- можливість сільських жителів покращити своє матеріальне становище, не змінюючи місця проживання;
- підвищення зайнятості сільського населення, вкорочення загального безробіття в країні;
- покращення становища культурно-історичних та природних пам'яток у зв'язку з більшою турботою про них;
- розширення сфери обслуговування, транспортної мережі, медичних закладів, що створить нові робочі місця для випускників ВНЗ [2, с. 67].

Найбільш популярним екотуризм серед молодих людей та серед студентів, які прагнуть пізнати нові цікаві місця, прагнучи при цьому зекономити гроші. Тепер до їх числа приєднуються й люди більш старшого віку, які бажають відновити свої сили природним способом.

Список використаних джерел:

1. Ковешніков В. С. Інноваційні види туризму / В. С. Ковешніков, О. С. Ліфіренко, Н. М. Стукальська // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - № 4. – С. 38-44.

2. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник / М. П. Мальська, В. В. Худо. – Київ, Центр учбової літератури, 2012. – С. 67.

3. Зелений туризм в Україні [Елекронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу : https://businessvisit.com.ua/uk/blog/zelenij-turizm-v-ukrayini/

4. Екотуризм [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.zeleniyturizm.com.ua/ua/zelenyy_turyzm/ekoturyzm/

L. Ponomarenko, K. TrostIanska. Ecological tourism: trends and perspectives.

Summary

The features of ecological tourism in Ukraine are considered. The most active regions of the state that develop this type of tourism are revealed. The positive impact of the introduction of «green tourism» on the territory for both the inhabitants themselves and for the preservation of the cultural and natural heritage has been analyzed.

Key words: ecotourism, «green tourism», employment, culture.

Каушан Корина
Д-р экон. наук, и.о. доцента,
University «Perspectiva-INT»,
г. Кишинёв, Республика Молдова
university@perspectiva.md

РАЗВИТИЕ ИНФРАСТРУКТУРЫ ТУРИЗМА – КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЗАНЯТОСТИ МОЛОДОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ

В статье анализируются основные причины низкого уровня занятости сельской молодежи: низкая заработная плата; отсутствие профессионального опыта: ограниченное предложение рабочих мест: отсутствие подготовки к требованиям современного рынка труда: снижение интереса и мотивации молодежи к работе в туристическом секторе Занятость в туризме в рыночных условиях как мотивация трудовой деятельности села.

Ключевые слова: сектор туризма, занятость , рабочие места, мотивация.

Молодежь представляет собой наиболее ценный человеческий ресурс для экономического развития общества. Она составляет 24 процента (согласно данным за I квартал 2017 года) от общей численности экономически активного населения Республики Молдова. Но, к сожалению, эта категория населения принимает довольно скромное участие в экономической деятельности страны.

Доля молодых людей, осуществляющих экономическую или социальную деятельность по производству товаров или оказанию услуг, составляет около 27 процента. Согласно национальному законодательству молодыми людьми являются лица в возрасте от 16 до 30 лет, в то время как официальная статистика Республики Молдова оперирует возрастной

категорией от 15 до 29 лет. В Республике Молдова доля молодежи составляет 27,3 процента от общей численности населения. В данную возрастную группу входят старшеклассники, студенты, трудоустроенные молодые люди, квалифицированные молодые специалисты и молодые люди, не имеющие специальности, находящиеся в поиске работы, молодые семьи и др.

Таблица 1 Основные демографические показатели

Все население Республики Молдова, тысяч	**3572,7**
Молодое население от 15 до 29 лет, тысяч	977,1
Доля молодежи в общей численности населения, %	*27,3*
Молодое население от 15 до 29 лет городов, тысяч	441,8
Доля молодежи в общей численности городского населения, %	*29,9*
Молодое население от 15 до 29 лет сельской местности, тысяч	535,3
Доля молодежи в общей численности сельского населения, %	*25,5*
Молодое население от 15 до 29 лет женского пола, тысяч	480,9
Доля молодежи в общей численности женского населения, %	*25,9*
Молодое население от 15 до 29 лет мужского пола, тысяч	496,2
Доля молодежи в общей численности мужского населения, %	*28,9*
Безработная молодежь от 15 до 29 лет, тысяч	25,9
Доля безработной молодежи в общей численности безработных, %	*10,5*
Молодое население от 15 до 29 лет, выехавшее за рубеж, тысяч	139,1
Доля молодежи в общей численности населения, выехавшего за рубеж, %	*14,2*

Источник: данные предоставленные Бюро статистики, 2017 год

В 2017 году общая численность молодых людей составляла 977,1 тысячи, что на 51,6 тысячи больше по сравнению с 2016 годом. Хотя общая численность населения сокращается, численность молодого населения медленно растет.

В Республике Молдова города являются самой привлекательной средой для молодых людей. Доля молодежи в городах составляет 45,1 процента от общего количества молодежи по сравнению с 55,9 процента в сельской местности. Села остаются менее привлекательными для молодежи, хотя 58,7 процента населения страны проживает в сельской местности.

Гендерная структура молодежи отличается от гендерной структуры всего населения: 49 процентов молодых женщин и 51 процент молодых мужчин, в то время как в целом по стране преобладает обратная тенденция.

Наиболее многочисленными группами молодых людей являются

относящиеся к возрастным категориям от 15 до 19 лет и от 20 до 24 лет, составляющие соответственно 33,5 процента и 36,1 процента. Около 43 процентов молодых людей, относящихся к данным возрастным группам, охвачены образовательным процессом и профессиональной подготовкой.

Инвестиции в человеческий капитал дают молодым людям возможность заявить о себе в обществе как о личностях, формирующих собственные взгляды и ценности. Молодые люди в возрасте от 25 до 29 лет составляют 30,4 процента от общей численности молодежи и представляют собой активную рабочую силу, лиц, имеющих профессиональную подготовку и в большинстве случаев создавших семью. Поэтому интересы и проблемы данной категории молодых людей связаны с благосостоянием их семей и трудоустройство

Чтобы облегчить доступ молодых к предпринимательской деятельности, Правительство Республики Молдова утвердило Национальную программу экономической поддержки молодежи на 2017–2025 годы, предусматривающую открытие и финансирование дел молодых предпринимателей. Главной задачей Программы является развитие предпринимательских способностей у сельской молодежи путем обучения и предоставления возвратных коммерческих кредитов на сумму до 300 тысяч леев с частичным грантом (40 процентов стоимости кредита) для молодежи в возрасте от18 до 30 лет.

Программа включает три раздела:

Раздел I – Обучение и консультации по предпринимательской деятельности.

Раздел II – Финансирование сельских инвестиционных проектов посредством предоставления коммерческих кредитов с частичным грантом.

Раздел III – Мониторинг за развитием дела в фазе постфинансирования.

В рамках реализации Национальной программы экономической поддержки молодежи в 2016 году предоставлен 181 кредит на общую сумму 52,05 миллиона леев с частичным (40-процентным) грантом в сумме 20,82

миллиона леев. Экономическое развитие молодежи поддерживается Министерством молодежи и спорта посредством Проекта социально-экономического участия молодежи (PASET), разработанного в партнерстве с Всемирным банком, ЮНИСЕФ и ЮСАИД. Этот проект способствует консолидации человеческого и социального капитала, а также снижению уровня бедности среди молодежи путем предоставления возможности стать участниками изменений к лучшему в своем сообществе. Проект предусматривает два этапа. На I этапе, начиная с 2016 года, организовано 145 малых предприятий в 17 районах с созданием 355 рабочих мест для молодежи. На II этапе, начиная с ноября 2018 года, предполагается обучить около 800 молодых людей и дополнительно открыть 100 новых дел.

Несмотря на то что в Молдове есть специализированные учреждения по развитию предпринимательских навыков и предоставлению консультационных услуг, их возможности весьма ограничены, поскольку они действуют в основном в районных центрах и наиболее развитых городах, а сельская местность остается вне сферы их внимания. Молодые люди еще очень мало знают о требованиях услуг кредитования (подготовка бизнес-планов, информация о залоге и т.д.). Поэтому необходимы развитие и дальнейшая диверсификация услуг поддержки и консалтинга в области экономики как одного из путей вовлечения молодежи в экономическую деятельность.

Трудоустройство молодых людей в значительной степени зависит от уровня их подготовки. Согласно статистическим данным, у большинства молодых людей с перспективами профессионального роста нет мотивов присутствовать на рынке труда. В первый квартал 2017 года 34,8 процента от общей численности населения в возрасте от 15 до 29 лет имели гимназическое образование, 30,5 процента – общее среднее или лицейское образование и только 9,68 процента данной категории лиц имели высшее образование. В то же время при анализе распределения молодежи по уровню образования и месту жительства наблюдается высокая концентрация

молодых людей с гимназическим образованием в сельской местности – 43,5 процента от общей численности молодежи по сравнению с 24,7 процента в городах.

Однако в реальности отсутствует систематизированная информация о посещении рабочими курсов повышения квалификации, хотя изредка встречаются данные о том, что крупные предприятия самостоятельно организуют курсы для своих работников. В то же время практически все предприятия сталкиваются с проблемой утечки кадров, которые после усовершенствования и приобретения навыков, востребованных на рынке труда, покидают предприятие, чтобы эмигрировать.

При наличии на рынке труда повышенного спроса на квалифицированных специалистов 40 процентов всех рабочих мест находится в сельскохозяйственной отрасли и лишь 21,8 процента от всей трудоустроенной молодежи трудится в данной отрасли.

Достаточно красноречивыми являются данные о количестве молодых людей в возрасте от 15 до 29 лет, объявленных выехавшими за рубеж, которые на 1 января 2017 года составляли 139,1 тысячи человек, или 41,5 процента от общей численности населения, объявленного выехавшим за рубеж, из них 103,4 тысячи молодых людей из сельской местности и лишь 35,7 тысячи из городов.

Нужно отметить,что развитие инфраструктуры туризма в сельской местности и её взаимосвязь с экономикой, будет повышать потенциал трудоустройства рабочей силы молодёжи.

Туризм в Молдове на сегодняшний день является весьма перспективным и успешно развивающимся направлением в бизнесе. Этому способствуют как исходные, природно-климатические условия страны, так и ее богатое культурное наследие. Политика государства также направлена на планомерное развитие туристического сектора.

За счет развития туризма (ВСТ)-Это один из новейших методов анализа туристического рынка, который показывает роль отрасли в

национальной экономике и его реальную долю в ВВП страны. С помощью такого счета можно измерить место туризма в смежных секторах, объемы инвестиций, туристическое потребление, кадровый ресурс индустрии. Главная идея ВСТ – в детальном анализе спроса на товары и услуги, которые сопрягаются с туризмом. И точное измерение этого спроса. ВСТ позволяет оценить, как влияет объем туристических услуг на развитие транспорта, сферы торговли, строительства, сельского хозяйства, гостиничного, ресторанного бизнеса и проч. Он оценивает экономические последствия посещения туристами конкретной страны, поездок внутри нее и выезда граждан в другие государства.

При этом в счет включаются основные услуги, оказанные туристу в любой точке мира, к примеру, те же воздушные перевозки. В Молдове показатели туристического рынка анализируются на основании годовых статистических данных, что дает некий усредненный результат. В случае введения нового механизма будут учтены рекомендации Всемирной туристской организации (UNWTO), которая настаивает на обновлении методов управления отраслью.

Изменения касаются и основных участников рынка. Так, в действующем законе о туризме не прописан ни статус, ни четкие функции туроператора и турагентства, из-за чего возникают «оптово-розничные» альянсы, искусственно влияющие на спрос. Агентство также предлагает упразднить для них ряд обязательств, которые никогда не выполнялись операторами. Речь идет об условии ежегодного привлечения не менее 50 иностранных туристов агентством и 100 туристов – оператором. Последний может быть освобожден от разработки фирменного туристического маршрута, который в большинстве случаев создается «для галочки». Чиновники выступают и против туристического ваучера, дублирующего контракт и являющегося документом строгой отчетности. Также они намерены изъять из обращения типовые туристические договоры. Такие контракты должны составляться в произвольной форме по усмотрению

молодых продавцов услуг.

Самая больная тема для Агентства – создание туристических зон. Механизм, прописанный в нынешнем законе, не действует, т. к. роль организатора инфраструктуры отведено государству [3].

Чиновники предложили другой вариант, где задействованы как органы самоуправления, так и частный капитал. Однако, его невозможно реализовать без анализа туристического потенциала каждой местности. Никто в Молдове сегодня не владеет данными о концентрации туристических ресурсов в каждом населенном пункте. Дело это – кропотливое и дорогое.

Большинство новых маршрутов сейчас создаются на деньги внешних доноров. Среди них – направление «Routes to the root», разработанное Ассоциацией гидов при поддержке проекта по конкурентоспособности USAID. Кулинарный маршрут в Калараш недавно запустило Экологическое движение Молдовы, получившее поддержку Фонда развития политики Польши. Ассоциация развития туризма реализует другой проект на базе европейского гранта, на этот раз — по созданию туристических кластеров. Кластер относится к новому виду туризма, который развивается с помощью объединения предпринимателей в зонах, представляющих туристический интерес, для молодёжи [4].

Такие ассоциированные малые предприятия (фермеры, сельхозпроизводители, ремесленники, туристические организации) могут не только конкурировать с крупными туркомплексами, но и трансформировать сельские достопримечательности в туристические направления. В Молдове было создано четыре кластера – три на севере и один на юге. Три кластера уже оказывают услуги для туристов, преимущественно иностранных. Это кластеры «Гармония севера» (включает в себя населенные пункты районов Окница и Сорока), «Дорога толтров» (муниципий Бэлць и район Единец) и «Берег нижнего Прута» (южный кластер, который протянулся от Кагула до села Джурджулешть). В мае 2017 года начел работу четвертный кластер - «Виладор», в который вошли малые предприятия районов Унгень, Сынжерей

и Фэлешть. Основными его членами стали местные молодые предприниматели.

СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА

- Улучшение местного инвестиционного климата, рост привлекательности страны для иностранцев, развитие внутреннего туризма.
- Рост народонаселения и создание новых рабочих мест вдоль международных транспортных коридоров.
- Существенное повышение уровня взаимосвязанности регионов и сокращение времени проезда.
- Повышение безопасности дорожного движения.
- Снижение удельных расходов топлива, сокращение расходов на ремонт транспорта.
- Повышение привлекательности Молдовы, как страны транзита.
- Однако, для того, чтобы объективно оценить эффективность инвестиций в подобные проекты следует рассмотреть и «минусы» приоритетных, масштабных инвестиций во внутренний туризм [4].

АЛГОРИТМ РАЗВИТИЯ КАЧЕСТВА ЖИЗНИ МОЛДЁЖИ

Основная задача: повышение качества жизни молодежи путем создания необходимых условий для получения образования, развития, участия и социально-экономической интеграции молодежи.

Сильные стороны:

1) некоторый рост удельного веса молодежи в общей численности населения;

2) увеличение численности экономически активной молодежи в сфере туризма;

3) повышение интереса молодых людей к образовательной деятельности туризма;

4) увеличение числа молодых людей, участвующих в местных молодежных советах и неправительственных организациях в сфере туризма;

5) большое количество функциональных и доступных молодежных ресурсных центров в туризме;

6) наличие профессионально подготовленных специалистов по работе с молодежью (специалисты молодежных центров);

7)вовлечение молодых людей в экономическую деятельность в результате реализации национальных программ туризма;

8) налаживание партнерских отношений между молодежью и органами публичного управления во взаимосвязи туризма;

9) высокая способность освоения международных фондов для реализации молодежной политики в развитие инфраструктуры туризма;

10) наличие развитого неправительственного сектора в сфере молодежи.

Слабые стороны:

1) поток мигрирующей молодежи из деревни в город, из страны за рубеж;

2) ограниченный доступ к информации и качественным услугам туризма;

3) слаборазвитая инфраструктура Домов культуры;

4) ограниченные возможности для организации досуга в туризме;

5) отсутствие хорошо оплачиваемых рабочих мест для молодежи;

6) большое количество безработной молодежи со средним образованием;

7) неэффективность механизмов финансирования молодежных мероприятий;

8) большое количество молодых людей с заболеваниями и ограничением возможностей;

9) финансовая зависимость молодых людей от родителей и их незаинтересованность;

10) пониженный интерес молодежи к политической жизни и улучшение инфраструктуры туризма.

Возможности:

1) совершенствование нормативной базы в сфере молодежи и приведение ее в соответствие с европейскими стандартами в данной области;

2) усовершенствование социальных программ, направленных на поддержку молодых семей;

3) присутствие молодежных организаций Республики Молдова в европейских молодежных структурах;

4) расширение сотрудничества национальных молодежных организаций с международными молодежными организациями;

5) доступ к международным фондам для реализации молодежной политики и программ для молодежи в развитие туризма;

6) создание благоприятных условий для трудоустройства молодежи и инициирования предпринимательской деятельности в сфере туризма;

7) создание условий для возвращения в страну молодых эмигрантов и мотивация к туризму;

8) создание в каждой примэрии должности специалиста по работе с молодежью и консалтинговые услуги в сфере туризма;

9) непрерывное повышение квалификации специалистов по работе с молодежью в сфере туризма;

10) диверсификация услуг по организации досуга и туристический маршутов;

11) поощрение участия молодежи в местных молодежных советах, создание их сети на региональном и национальном уровнях;

12) увеличение количества молодежных ресурсных центров, постоянное расширение их услуг и укрепление инфраструктуры туризма.

Риски:

1) частые социальные и экономические перемены;

2) недостаточно тесное сотрудничество между молодежными организациями и местными органами публичной власти в сфере туризма;

3) рост уровня миграции среди молодых;

4) ограниченная возможность доступа и распоряжения государственными фондами для молодежи;

5) высокие темпы роста проблем со здоровьем у молодежи в сельской местности;

6) пассивность молодежи относительно участия в социальной, политической, экономической и культурной жизни страны.

Список используемых источников:

1. Закон республики Молдова от 24 .11.2006 № 352-XVI, 21.07.2017 г. № 178.
2. Kaushan Corina. Employment in tourism in market conditions as the motivation of labor activity of the village. Proceedings of the conference / Institute of Management and socio-economic development. Saratov State Technical University, December 29, 2014. Saratov, 2014 str.10-113. ISBN 978-5-9906329-9-9-8 /
3. Statistical Yearbook of the Republic of Moldova. Chişinău, 2017.
4. Kaushan Corina. Motivation of rural youth work. Scientific International Conference «Convergence of a fair and public rights: economic, social and legal problems». – September 26-28, 2013. Moscow Academy of Economics and Law, 2013, str.152-157. ISBN 978-9975-53-180-6.
5. Coordonarea turismului – Elena Turcov; Acad. de St. Econ. a Moldovei. Catedra «Comerţ, Turism, Servicii Hoteliere». Catedra Int. UNESCO «Turism, Cultură, Dezvoltare». – Ch.: ASEM, 2006. – 209 p.
6. Квартальнов В. А. Менежмент туризма: туризм как вид деятельности. Из-во «Финансы и статистика». Москва, 2011, 288 стр. 188.
7. Кириллов А. Т., Волкова Л. А. Маркетинг в туризме. Из- во С-Петербургского ун-та. С-Петербург, 2016. – 184 с.

Крайждан А. В.
Д-р ист. наук, професор,
ректор University «Perspectiva-INT»,
г. Кишинёв, Республика Молдова
kraijdan@mail.ru

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И ПРОФФЕССИОНАЛИЗАЦИЯ УНИВЕРСИТЕТСКИХ УЧЕБНЫХ ПРОГРАММ В ОБЛАСТИ ТУРИЗМА И ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА

Досліджено історію, сучасні проблеми і перспективи інтернаціоналізації та професіоналізації університетських навчальних програм профільних вищих навчальних закладів Республіки Молдова в галузі туризму та готельного господарства.

Ключові слова: інтернаціоналізація, професіоналізація, навчальні програми, туризм, готельне господарство.

Правовые рамки интернационализации и профессионализации учебных программ в Республике Молдова имели следующую хронологию и базировались на принятии определенной нормативно-правовой базы:

1. 2005 – Республика Молдова член Болонского процесса.
2. Общее европейское пространство высшего образования и исследований.
3. TEMPUS, ERASMUS+.

4. 2014 – подписание Договора об Ассоциации РМ-ЕС
5. 2014 – Кодекс образования.
6. Стратегии развития “Молдова 2020”, “Образование 2020”, “Туризм 2020”

Интернационализация учебных программ стала одним из условий обеспечения качества и предусматривает следующие шаги: международное сотрудничество, академическую мобильность, взаимное признание квалификаций, трансфертные учебные кредиты, совместные программы (статья 92), двойные дипломы, аккредитация государственная и международная. Кодекс образования: часть XII содержит основные положения интернационализации учебного и исследовательского процесса.

В тоже время, необходима профессионализация учебных программ так как работодатели жалуются на неподготовленность выпускников всех уровней к практической деятельности в сфере обслуживания. В Республике Молдова к 2017 году уровни университетской профессиональной подготовки приведены в соответствие с Международной Стандартной Классификацией Образования (ISCED) – 6 уровень (Баклавр), 7 уровень – Магистерские прогаммы, 8 уровень – докторские программы. Одновременно проходит процесс утверждения пречня специальностей. До 2005 года программа подготовки специалиста в области туризма длилась 5 лет по специальности Туризм и гостиничное хозяйство, то после вступления в Болонский процесс программа была сведена до 3 лет (180 учебных кредитов) по общей специальности Туризм с возможностью специализации в рамках 2-х годичных магистерских программ по Международаюному турихму, Менеждменту гостиничного хозяйства, Управлению туристической деятельности. В 2017 году приведение перечня специальностей в соответсвие с международной классификацией привело к изменению названия и содержания специальности Гостиничные услуги, туризм, отдых. В названии специальности выразился акцент на подготовку специалиста к организации и предоставлению качественного, высокотехнологичного сервиса. Подготовка

такого специалиста требует тесного взаимодействия между университетом и работодателем. Профессионализация программы предусматривает привлечение в качестве преподавателей не мене 30% действующих специалистов и приобретение профессиональных компетенций на рабочем месте в действующем предприятии – гостинице, туристическом агенстве, туристическом информационном центре и др.

Профессионализации и интернационализации учебных программ в области туризма и гостиничного хозяйства в профильных ВУЗах Республики Молдова способствовало участие в международных проектах. В рамках проекта TEMPUS –LMPH (2013-2017) был изучен опыт в странах ЕС; осуществлен сравнительный анализ учебных программ; исследованны профессиональные требований к специалисту; созданы совместные кафедры с работодателями с привлечением к преподаванию лучших специалистов, внедрению семестров мобильности и двойных дипломов (рис. 1).

Рисунок 1 – Результаты проведения профессионализации образования в University «Perspectiva-INT», г. Кишинёв, Республика Молдова

Источник: разработано в рамках проекта TEMPUS –LMPH(2013-2014)

Прием в магистратуру проводится для выпускников первого цикла университетского образования (6 –уровень ISCED), обладателей степени бакалавра или эквивалентов, официально признанных Министерством Образования Республики Молдова. Приоритет имеют абитуриенты, работающие в области туризма и гостиничных услуг.

Языками преподавания являются румынский и английский.

Курс обучения включает в себя 120 кредитов и длиться 2 года. Программа заканчивается защитой проекта, руководство которым осуществляет 2 руководителя – один от ВУЗа, другой – от базы прохождения практики.

Стажировки происходят на основе соглашений о сотрудничестве, межународных соглашений, соглашений Erasmus+. Выпускники имеют возможность получить двойные дипломы.

Положительными результатами интернационализации и профессионализации университетских учебных программ профильных высших учебных заведений Республики Молдова в области туризма и гостиничного хозяйства должны стать улучшение качества услуг в сфере гостиничного хозяйства и туризма; развитие туризма, винного туризма, эко-туризма, агро-туризма, сельского туризма, создание совместных образовательных программ и совместных проектов с работодателями, поддерживаемые специализированными и структурными фондами ЕС.

A. Krajjan. Internationalization and professionalization university educational programs in the area of tourism and hospitality.

Summary

The history, current problems and perspectives of internationalization and professionalization of university educational programs of profile higher educational institutions of the Republic of Moldova in the field of tourism and hotel industry are researched.

Key words: internationalization, professionalization, curriculum, tourism, hotel economy.

Романюк І. А.
Канд. екон. наук, асистент кафедри економіки та маркетингу,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства ім. П. Василенка,
м. Харків, Україна
romaniuk.iryna@ukr.net

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Обґрунтовано сутність поняття «інноваційна діяльність». Визначено та досліджено основні напрями інноваційної діяльності туристичних підприємств. Обґрунтовано характеристики інновацій.

Ключові слова: інноваційна діяльність, туристичні підприємства, туристичні продукти, розвиток, напрями, ефективність, управління.

У сучасних умовах жорсткої конкуренції на ринку туристичних послуг довгостроковий успіх компанії нерозривно пов’язаний з її здатністю безперервно впроваджувати інновації. Традиційно інновації та інноваційна діяльність у першу чергу асоціюються з підприємствами наукоємних високотехнологічних галузей (комп'ютерні та телекомунікаційні технології, хімія, фармацевтична промисловість тощо), проте зміст поняття “інновація” більш широкий. Інноваційна діяльність передбачає не лише практичне використання науково-технічних розробок і винаходів, але і включає зміни в продуктах, процесах, маркетингу, організації та управлінні виробництвом [4]. Інноваційна діяльність туристичних підприємств знаходить своє втілення у створенні нових або поліпшенні існуючих турпродуктів, удосконаленні транспортних, готельних та інших послуг, освоєнні нових ринків, упровадженні провідних інформаційних і телекомунікаційних технологій, сучасних форм організаційно-управлінської діяльності, нових підходів до задоволення потреб туристів [1].

Основними напрямами інноваційної діяльності туристичних підприємств є використання нової техніки і технологій у наданні традиційних послуг, впровадження нових послуг з новими властивостями, зміни в організації виробництва і споживання традиційних туристичних послуг,

залучення раніше не використаних туристичних ресурсів, виявлення і використання нових ринків збуту туристичних послуг і товарів [2]. Важливим аспектом управління інноваційною діяльністю є розвиток інноваційної інфраструктури. Інноваційна інфраструктура – галузі економіки, науково-технічних знань, обслуговування, які безпосередньо забезпечують розвиток інноваційних процесів у виробництві. Вона включає комплекс інноваційних, інформаційних, консультаційних, обчислювальних, навчальних та інших центрів, інвестиційних, науково-технічних бірж, організаційних та інших послуг із супроводу усіх специфічних етапів інноваційної діяльності.

Туризм є однією з найважливіших галузей сервісу, і це вимагає сучасних форм і механізмів обслуговування клієнтів. В останні десятиріччя в більшості розвинених країн зростаючими темпами розвивається сфера послуг, перевищуючи зростання промислового виробництва. Доходи від міжнародного туризму в 1999 р. склали 500 млрд. доларів, що становить 12% світового валового продукту. До 2020 р. доходи від туризму досягнуть 3 трлн. дол. У 40 країнах світу туризм є основним джерелом бюджету, а ще в 70 країнах – однією з трьох складових частин.

На впровадження інновацій в туристичних підприємствах має значний вплив економічна ситуація в країні, соціальне положення суспільства, національне законодавство, а також міжурядові та міжнародні угоди. Тому передумови та причини появи інновацій в туристичній діяльності в кожній країні відрізняються та мають свою специфіку. В туристичних підприємствах інноваційна діяльність розвивається по трьох основних напрямах:

1. Впровадження інновацій (організаційні інновації), які пов’язані з розвитком підприємництва і туристичного бізнесу в системі та структурі управління, в тому числі реорганізацією, поглинанням конкуруючих суб’єктів на основі нової техніки та передових технологій, кадрової політики (оновлення та заміна кадрового складу, система підвищення кваліфікації, перепідготовка та стимулювання працівників), раціональної економічної та фінансової діяльності (впровадження нових форм обліку та звітності).

2. Маркетингові інновації, які дозволяють задовольнити потреби цільових споживачів або/та привабити нових клієнтів.

3. Періодичні інновації (продуктові інновації), які спрямовані на зміну споживчих якостей туристичного продукту, його позиціонування на ринку.

На сьогодні важливішою характеристикою інновації є її сутність, яка сприяє: розширенню кола потенційних споживачів (туристів); зміні потреб споживача та розширенню функціональності турпродукту (спрямування не лише на туристів, а й на місцеве населення) [3, с. 241]. До інновацій у туристичних підприємствах слід відносити перш за все ті нововведення, які супроводжуються: відновленням і розвитком духовних та фізичних сил туристів; якісно новими змінами турпродукту; підвищенням ефективності туристичної інфраструктури; підвищенням ефективності управління стійким розвитком туристичної сфери в країні; підвищенням ефективності процесів формування, позиціонування та споживання туристичних послуг; прогресивними змінами факторів виробництва (наприклад, скорочення термінів переміщення за рахунок впровадження нових швидкісних видів транспорту, покращення умов праці працівників туристичної галузі, впровадження нових методів (механізмів) перетворення факторів виробництва в послуги і т.п.); підвищенням іміджу і конкурентоспроможності туристичних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Бак Г. Впровадження інновацій у сфері туризму / Г. Бак // Наукові записки. – 2010 – № 2. – 367 с.
2. Кальченко О.М. Проблеми інноваційного розвитку туристичної галузі України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vcndtu/ 2010_41/18.htm.
3. Мельниченко С. В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: [монографія] / С. В. Мельниченко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 493 с.
4. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. – № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15

I. Romaniuk. Innovative bases for development of tourism enterprises in Ukraine.

Summary

The essence of the concept of «innovative activity» is substantiated. The main directions of innovative activity of tourist enterprises are determined and investigated. The characteristics of innovations are substantiated.

Key words: innovative activity, tourism enterprises, tourist products, development, directions, efficiency, mana

Панухник О. В.
Д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна
panukhnyk@gmail.com
Плекан У. М.
Аспірант кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна
vnv123@ukr.net

СОЦІАЛЬНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Обґрунтовано необхідність впровадження соціально-відповідального маркетингу на вітчизняних підприємствах. Розкрито основні принципи та положенння соціально-відповідального маркетингу.

Ключові слова: соціальна відповідальність, маркетинг, підприємство, конкурентоздатність.

Зміна соціально-економічних відносин у світі викликає розвиток концепції маркетингу, орієнтиром якого стає людина і суспільство в цілому. За останні роки в усьому світі значно посилилась зацікавленість до інструментів реалізації концепції соціально-відповідального маркетингу як одного із необхідних факторів успіху в процесі просування товарів на ринок, підсилення іміджевих якостей підприємства, створення лояльного внутрішнього та зовнішнього середовища.

Необхідність впровадження соціально-відповідального маркетингу є очевидною, однак потенціал маркетингового управління в контексті соціальної відповідальності ще недостатньо використовується на українських підприємствах через слабкий розвиток принципів і безсистемну реалізацію програм соціально-відповідального маркетингу. Для розв’язання цієї проблеми варто зазначити, що головними принципами соціально-відповідального маркетингу сучасного підприємства (на підставі чинних

міжнародних нормативних документів) є соціально-відповідальна поведінка щодо: споживачів, персоналу ділових партнерів навколишнього середовища та суспільства [1].

Реалізація запропонованих принципів припускає: безперешкодне проходження міжнародної стандартизації в рамках соціальної відповідальності; зміцнення позитивного іміджу й репутації промислового підприємства; підвищення якості управління господарською діяльністю; інвестиційну привабливість [2].

Дотримання основних положень соціально-відповідального маркетингу забезпечує гармонізацію цілей підприємства, споживачів і суспільства, та отримання суттєвих переваг для усіх учасників.

Вже сьогодні бізнес потребує такого інструменту господарювання, який допоможе йому досягти оптимального співвідношення у використанні ресурсів, не порушуючи цю тонку межу між поточною економічною та майбутньою соціальною ефективністю. Зміна пріоритетів і факторів конкурентоспроможності підприємства у бік соціальних і статусних, що впливають на споживчу поведінку, через вплив на вітчизняний бізнес тенденцій, пов'язаних із переходом глобального ринку в постіндустріальну епоху, ще раз підтверджує статус соціально-відповідального маркетингу підприємства як інструмента підвищення конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Системи менеджменту якості. Вимоги : ДСТУ ISO 9000. – К.: Держстандарт України, 2004. – С. 320.

2. Patrick Byers – The Responsible Marketing Blog [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://responsiblemarketing.com/blog/about-patrick-byers/

O. Panukhnyk, U. Plekan. Social marketing as a tool for enhancing enterprise competitiveness.

The importance of implementing socially responsible marketing to domestic enterprises were grounded. Basic principles and positions of socially responsible marketing was disclosed.

Keywords: social responsibility, marketing, enterprise, competitiveness.

Горбач С. О.
Аспірант кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
gorbachso@mnau.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ І СПЛАТИ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ СУБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Досліджено особливості нарахування і сплати військового збору бюджетними установами і організаціями. Здійснено аналіз бази нарахування цього платежу.

Ключові слова: військовий збір, державний сектор, ставка, база оподаткування.

Згідно пп. 1.1 пункту 16^1 підрозділу 10 розділу XX ПКУ платниками збору є:

1. Фізичні особи – резиденти, які отримують доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи.

2. Фізичні особи – нерезиденти, які отримують доходи з джерела їх походження в Україні.

3. Податкові агенти.

Ставка військового збору складає у всіх випадках 1,5% від об'єкту оподаткування [1].

З 2015 року об'єкт оподаткування не обмежується лише виплатами, пов'язаними з трудовими та цивільно-правовими стосунками, або виграшем в лотерею або азартну гру.

Відповідно до пп. 1.2 пункту 16^1 підрозділу 10 розділу XX ПКУ «об'єктом оподаткування збором є доходи, визначені статтею 163 цього Кодексу». Отже, база оподаткування включає

доходи резидента (згідно п. 163.1 ПКУ):

1) загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід;

2) доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання);

03) іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України; доходи нерезидента (згідно п. 163.2 ПКУ);

Судячи з п. 164.2 ПКУ, у якому вказані доходи, що включаються в

загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід, обкладенню військовим збором підлягають не лише зарплата та суми винагород чи інших виплат, нарахованих (виплачених) платникові податків відповідно до умов цивільно-правового договору, але і доходи від продажу об’єктів майнових або немайнових прав, у тому числі роялті, доходи від операцій з майном (враховуючи статті 172-173 ПКУ), доходи від надання майна оренду або суборенду (лізинг), переважну більшість пасивних доходів (дивіденди, відсотки), доходи у вигляді виграшів, призів і так далі [1].

До доходів, які не оподатковується військовим збором, відносять:

01) суми допомоги з вагітності та пологів, винагород і страхових виплат, що отримуються платником податків з бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

02) грошові кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на лікування або медичне обслуговування платника податків;

03) допомога на поховання в розмірах, вказаних у підпункті 165.1.22 ПК;

04) стипендії;

05) основна сума зворотньої фінансової допомоги;

06) вартість путівок на відпочинок, оздоровлення і лікування;

07) вартість дарунків, якщо їх вартість не перевищує 50% однієї мінімальної зарплати;

08) сума (вартість) добродійної допомоги.

Згідно п. 170.7 ПКУ не включається у загальний місячний або річний оподатковуваний дохід платника податків добродійна, у тому числі гуманітарна, допомога, яка відповідає критеріям, визначеним цим пунктом. Тобто всі види добродійної і гуманітарної допомоги, не оподатковувані ПДФО, не повинні обкладатися і військовим збором [1].

Додаткові блага, перераховані пп. 164.2.17 ПКУ, за певних умов можуть обкладатися або НЕ обкладатися ПДФО і відповідно – військовим збором.

Відображення податковими агентами загальної суми доходів, з яких

утриманий військовий збір за звітний період, передбачено в податковому розрахунку за формою 1ДФ, без відображення персоніфікованих даних фізичних осіб – платників військового збору. Для цього у формі № 1-ДФ передбачений розділ II.

Список використаних джерел:

1. Військовий збір – 2017: сплата, утримання, звітність [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.buhoblik.org.ua/nalogi/nalog-na-doxody-fizicheskix-licz/2445-vijskovij-zbir.html

S.Gorbach. Features of settlement and payment of military payment by subjects of the state sector.

Summary

The features of accrual and payment of military collection by budget institutions and organizations are investigated. An analysis of the basis for calculating this payment has been made.

Key words: military salary, public sector, rate, tax base.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Дубініна М.В., Дубінін В.А. НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ КАДРОВОГО АУДИТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ……. 4

Бурко К.В. ЗАВДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН……. 7

Горковенко І.В., Нежид Ю.С. ОСОБЛИВОСТІ ОПЛАТИ ПРАЦІ ФРИЛАНСЕРІВ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. 10

Гудзь Н.В. ПОРЯДОК ВІДОБРАЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ……. 13

Довгань Ю.В. МІСЦЕ І РОЛЬ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В ОЦІНЦІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА……. 16

Зінкевич А.Л., Галкін В.В. ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ…… 19

Кирилов О.С., Ксьонжик І.В. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНДЕКСАЦІЇ ДОХОДІВ ПРАЦІВНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ…… 21

Климова О.С., Єремян О.М. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНІ……... 24

Ковалик О.А., Назаренко О.І. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РУХОМ ГРОШОВИХ КОШТІВ…….. 27

Козаченко Л.А., Сацура О.Ф. ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО ГОЛОВНИХ БУХГАЛТЕРІВ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ…….. 30

Лагодієнко Н.В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ…… 33

Лампіга В.А., Ксьонжик І.В. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ…… 36

Лемеш В.Н. ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ АУДИТА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ…… 39

Литвиненко Н.О., Блащук М.Б. СУБ'ЄКТИ КОНТРОЛЮ В ОБ'ЄДНАННЯХ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ…… 44

Лугова О.І. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК УМОВА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ……. 47

Мельничук І.І., Блазунь Я.Ф. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ……. 50

Мирончук З.П., Ціцька Н.Є. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ…… 53

Остапенко Т.М., Чекрізова Є.С. ОБЛІК ВИТРАТ НА ЗАКЛАДАННЯ ТА ДОГЛЯД ЗА БАГАТОРІЧНИМИ НАСАДЖЕННЯМИ…….. 56
Петришин Л.П., Цепок В.Р. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АСПЕКТУ КАПІТАЛУ……. 59
Пісоченко Т.С. ПІДТРИМКА ЕКСПОРТУ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ……... 62
Потриваєва Н.В., Агєєнко І.В. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ……. 66
Райтер Н.І. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕОДНОЗНАЧНІСТЮ ВІДОБРАЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ……... 69
Сарапіна О.А., Пінчук Т.А., Бобровська Е.А. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ……. 72
Толкачёва Е.Г. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНСТРУМЕНТАРИЯ АНАЛИЗА РОЗНИЧНОГО ТОВАРООБОРОТА С УЧЕТОМ ФАКТОРОВ ВНЕШНЕЙ СРЕДЫ……... 76
Ульянченко К.А., Тростянська К.М. РОЛЬ АУДИТУ ПЕРСОНАЛУ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ……... 80
Чебан Т.М., Вільянська О.В. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ……. 83
Чебан Ю.Ю. СОЦІАЛЬНІ ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ВНУТРІШНЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЯ……... 87
Чернюк Е.М., Новикова И.Н. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИНАНСОВОГО ПЛАНИРОВАНИЯ СТАТЕЙ РАСХОДОВ НА РЕАЛИЗАЦИЮ В ОРГАНИЗАЦИЯХ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ……. 90
Чугрій Н.А. ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ ПІДПРИЄМСТВА……..... 93

СЕКЦІЯ 2 «СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ГАРАНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ»

Вишневська О.М. ГЕОЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ…… 96
Бобровська Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ГАРАНТУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ…….. 99
Клочан В.П., Костирко А.Г. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА…… 102
Колтунович О.С. ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ ВОДОГОСПОДАРСЬКО-МЕЛІОРАТИВНОГО ПІДКОМПЛЕКСУ В УМОВАХ РИНКОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ…… 106
Алєксєєва Л.О., Тристан В. Р., Фомінних В.І. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ…….. 108

СЕКЦІЯ 3
АКТУАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ОПОДАТКУВАННЯ: ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО І ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Гончаренко О.Е., Кондратюк ФІСКАЛЬНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПОТОЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ…… 112
Іванова І.В., Лугова О.І. ВІДНОВЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ…… 116
Крижановська Н.М., Лугова О.І. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА……. 119
Мельник О.І. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКІВ….. 122
Малецька О. І., Салука І.Я. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ……. 125
Покровська О.В. РОЛЬ ПОДАТКІВ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ…….. 128
Прокопишин О.С., Гнатишин Л.Б. ОФШОРНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ. 131

СЕКЦІЯ 4 «ВІТЧИЗНЯНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АУДИТУ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ»

Дабіжа К.О. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА ЗАВДАНЬ……... 135
Височан О.С., Грицеляк У.І. ПЕРВИННИЙ ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ…….. 138
Височан О. О., Грицеляк О. І. ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІТИЧНОГО ТА СИНТЕТИЧНОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ У 2017 Р…….. 141
Галкін В.В. ФУНКЦІЇ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ……. 145
Доценко І. О., Стрілецька І.В. ФОРМИ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ…….. 147
Кузьома В.В. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ…….. 149
Сирцева С.В. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ……. 151

СЕКЦІЯ 6 «ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ»

Гаджиев Ага-Керим Гусейн оглы ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ АЗЕРБАЙДЖАНА…….. 156

Сіренко Н.М., Уманська В.В. ТЕОРЕТИКИ-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГАЛУЗІ РИСІВНИЦТВА…… 159
Баришевська І.В. СУТНІСТЬ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ… 162
Бурковська А.В. ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ……... 165
Грубінка І.І. ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РИНКОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ…… 168
Ворошилова О.Г., Боднар О.А. АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ ЗАПАСІВ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ 171
Ендрес В.С., Бурковська А.В. ЗРОСТАЮЧА СКЛАДНІСТЬ МАЙНІНГУ BITCOIN ЯК ЗАГРОЗА ЙОГО РОЗВИТКУ…….. 174
Жидовська Н. М., Горбань Д. О. НОВАЦІЇ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ…. 177
Кикоть И.И. УЧЕТ ФИНАНСОВЫХ РИСКОВ ИНВЕСТИРОВАНИЯ В ОБОСНОВАНИИ СТАВКИ ДИСКОНТА…….. 180
Колодій А.В. ДІЯЛЬНІСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ…… 184
Коць О.О., Олас В.Б. ДОВГОСТРОКОВЕ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ЧИ БАНКІВСЬКИЙ ДЕПОЗИТ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА.. 187
Покровська О.В., Частоколяний Б.О. ВАЛЮТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ……... 190
Поліщук Н.В. ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА…….. 192
Полторак А.С. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ……. 195
Порудєєва Т.В., Мігунова Д.О. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА…… 198
Покровська О.В., Скрипник В.Р. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ЗАГРОЗИ ТА РИЗИКИ…… 201
Рагуліна Н. В. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ ЯК СУКУПНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЗА УМОВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ……. 204
Сердечна Ю.С., Боднар О. А. КЛАСИЧНА МОДЕЛЬ САНАЦІЇ ЯК ЦІЛІСНА СИСТЕМА ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА…….. 208
Тристан В.Р., Алєксєєва Л.О., Ісхакова О.М. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ…….. 211
Червен І.І., Омельянович В.В. ЗАВДАННЯ І ОСНОВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ….. 214
Червен І.І., Совєтов О.В. ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ…….. 217
Шишпанова Н.О. БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ…… 220
Ягодка Ю.О., Назарова Л.В. ТРАНСПОРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ……. 223

СЕКЦІЯ 7 «ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ І ФІНАНСОВИХ СИСТЕМАХ»

Ляшенко В.В. ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ НА ЗАСАДАХ СИСТЕМИ ЗБАЛАНСОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ В УМОВАХ КРИЗИ….. 226
Марків Г.В. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН…….. 229
Ягодка Ю.О., Назарова Л.В. ІННОВАЦІЙНІ ПРОЕКТИ МОРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ……... 232

СЕКЦІЯ 8 «РОЗБУДОВА СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ»

Ханстантинов В.О. МОРАЛЬНЕ ПІДГРУНТЯ ПОЛІТИЧНОГО КОМПРОМІСУ……. 235
Біліченко О.С. ДО ПИТАННЯ ПРО МАКСИМІЗАЦІЮ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ……. 238
Довгаль О.В., Андрусів У.Я. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИНЦИПАХ ПРЕВЕНТИВНОСТІ…… 241
Жартай Ж.М. РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН…… 243
Золотих І.Б. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРА В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ……. 247
Лесік І.М. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ҐЕНДЕРНОЇ ОЦІНКИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ…… 250
Хусаинова Ж.С., Раимбеков Б.Х. О РАЗВИТИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УНИВЕРСИТЕТСКОЙ СРЕДЕ: ОПЫТ КАРАГАНДИНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ Е.А. БУКЕТОВА… 255
Шарін О.В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ РОЗБУДОВИ СУСПІЛЬСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ У 60-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ)……. 260

СЕКЦІЯ 9 «УКРАЇНІСТИКА: РЕТРОСПЕКТИВА ТА ОБРІЇ МАЙБУТНЬОГО»

Березовська Т.В. ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ…… 264
Шарата Н.Г. ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ У МИКОЛАЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ……. 268

Кравченко Т.П. МОДЕЛЬ УТВОРЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ……... 271
Стужук С.В. БОРОТЬБА БІЛЬШОВИСТСЬКОЇ ПРЕСИ З РЕЛІГІЙНИМИ СПІЛЬНОТАМИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ У 1920-Х РОКАХ 274

СЕКЦІЯ 10 «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ»

Волосюк Ю.В. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ СПРОЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ……... 277
Борян Л.О. ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ……. 279
Мороз Т.О. СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ……. 282
Половинець Д.В., Іванова Т.С. ВИКОРИСТАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ РОЗРАХУНКАМИ…….. 285
Сокіл В.О., Плаксієнко В.Я. СУЧАСНИЙ РИНОК ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ…… 289

СЕКЦІЯ 11 «СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА, РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ»

Ключник А.В., Королькова Л.С. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ…….. 292
Гончаренко І.В. СТАЛИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ЗА ТЕХНОЛОГІЯМИ «SMART CITY»……. 294
Галунець Н.І. ЕКОЛОГОЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ……... 298
Жартай Ж.М. АНАЛИЗ УРОВНЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА И РОССИИ: ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ УКЛАДЫ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ..... 301
Кормишкін Ю.А. СТРИМУЮЧІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ЕКОБЕЗПЕЧНОЇ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ…….. 305

СЕКЦІЯ 12 «ЗБАЛАНСОВАНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В СУСПІЛЬСТВІ ТА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ»

Адилхан К.К., Хусаинова Ж.С. КЛЮЧЕВЫЕ ПРИОРИТЕТЫ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ…… 308

Бактиярова Г.Г., Хусаинова Ж.С. СОВРЕМЕННАЯ ПРИРОДА ГОСУДАРСТВА КАК СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО СУБЪЕКТА……... 311

Боднар О.А. ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА……. 314

Боднар О.А., Камашев А.В. ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА РИЗИКИ…….. 317

Гордеева Е.А. СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ПРОГРАММИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ…….. 320

Ескендир Н.Н., Асанова М.К. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИНДУСТРИАЛЬНО-ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА……. 323

Заєц С.В., Жосан Г.В. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕС-СТРУКТУР В УКРАЇНІ…….. 326

Кальніцька О.В. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА…… 330

Канатбай Н.Ж., Хусаинова Ж.С. ОСОБЕННОСТИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ…… 333

Климова О.С., Жосан Г.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ РОЗХОДЖЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ, ЄВРОПЕЙСЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕЛЕЙ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР…… 336

Липчук В.В., Ковалів В.М. ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВИХ МЕТОДИК……. 339

Лиса О.В., Андрушко Р.П. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ…… 342

Мусина С.Т. СОСТОЯНИЕ МИГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН……. 345

Порудєєва Т.В., Гаврищук Г.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА…….. 349

Рахимжанова Г. К., Таттымбетова К.Т., Газизова М.Р. СОЦИАЛЬНЫЕ ГАРАНТИИ И МИНИМАЛЬНЫЕ СОЦИАЛЬНЫЕ СТАНДАРТЫ В СИСТЕМЕ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН……. 352

Соловйова І.В., Жосан Г.В. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР…… 355
Швець О.О., Руденко О.М. ЦІННІСТЬ БРЕНДА ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕС-ОРГАНІЗАЦІЇ…… 359

СЕКЦІЯ 13
«ТУРИСТИЧНИЙ КЛАСТЕР ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ»

Янишин Я.С., Брик Г.В. ТУРИСТИЧНИЙ КЛАСТЕР ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ…… 362
Литвиненко Ю.І., Тростянська К.М. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕНОГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ……. 365
Пономаренко Л.Р., Тростянська К.М. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 367
Каушан К. РАЗВИТИЕ ИНФРАСТРУКТУРЫ ТУРИЗМА – КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЗАНЯТОСТИ МОЛОДОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ…… 370
Крайждан А.В. ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И ПРОФФЕССИОНАЛИЗАЦИЯ УНИВЕРСИТЕТСКИХ УЧЕБНЫХ ПРОГРАММ В ОБЛАСТИ ТУРИЗМА И ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА……. 380
Романюк І.А. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ…….. 383
Панухник О.В., Плекан У.М. СОЦІАЛЬНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ…… 387
Горбач С.О. ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ І СПЛАТИ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ СУБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ…… 389

Наукове видання

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ І ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ОСВІТНЬО-НАУКОВІ ТА ВИРОБНИЧІ ЗАСАДИ

Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції
м. Миколаїв, 22-24 листопада 2017 р.

Технічний редактор: І.В. Ксьонжик

Комп'ютерна верстка: С.О. Горбач

Формат 60 х 84 1/16. Ум. друк. арк. 25,0

Тираж 300 прим. Зам. № ___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Ґ. Ґонгадзе, 9
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.